

KULTURNÍ MĚSÍČNÍK ČECHŮ A SLOVÁKŮ V RAKOUSKU

KLUB

1-2 leden – únor 2005
25. ročník

- Rozhovor: S Dipl. Ing. P. Havlikem / *Marie Brandeis*
- Fejeton: Kde jsou ty časy... / *Jindřich Lion*
- Kultura: Stefan Sagmeister – rebel grafického designu / *Helena Stejskalová*
- Recenze: „Prodaná nevěsta, pánové, jest vlastně jen hračka“ / *Anna Šerých*

Ve spolupráci Velvyslanectví ČR, Českého centra a Kulturního klubu Čechů a Slováků v Rakousku Vám představíme tři pondělí v měsíci zajímavé filmy české kinematografie. Naším společným záměrem je každý měsíc představit nový film, dokument a starší snímek. Do konce března 2005 promítání začíná

v 19:00 na Velvyslanectví ČR, Penzinger Str. 11-13, 1140 Vídeň.

Informace: tel. 01-53 52 360, České centrum, nebo tel. 0664 514 33 29, Eva Zemanová – Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku.

Po 14. 2.

Cesta do Indie (1998)

Dokument režiséra Igora Chauna střídá šokující výjevy současné Indie se zážitky bezbranných turistů s obrazově stylizovanými pasážemi, připomínajícími duchovní tradici Indie. Spolu s cestovateli navštívujeme svatá místa hlavních indických náboženství – islámu, hinduismu a buddhismu – a pokoušíme se o zdánlivě nemožné: pochopit Indii a proniknout do jejího duchovního života a krásy, skryté pod nánosem bídy, odpadků a přelidněnosti... Mimořádný film vrcholí setkáním s tibetským dalajlámou a rozhovorem s ním. Při vysílání v České televizi zaznamenal film takový ohlas, že si diváci vyžádali jeho opakování. V českém originále bez titulků, ale pro jeho silnou výpověď doporučujeme všem. Za účasti režiséra.

Po 21. 2.

Balada pro banditu (1978)

Podle románu Ivana Olbrachta *Nikola Šuhaj loupežník* napsal text Milan Uhde. *Balada pro banditu* se objevila poprvé na programu Divadla na provázku 7. dubna 1975 a režisér Vladimír Sís její filmovou podobu natočil o čtyři roky později. Z divadelního představení učinil režisér legendární film; ve svých prvních filmových rolích se zde objevili Iva Bittová a Miroslav Donutil, který jako Nikola Šuhaj bojuje kytarou a písničkami. V originále s anglickými titulky.

Po 7. 3.

Kdyby tisíc klarinetů (1965)

Březnové filmy věnujeme divadlu Semafor. Film *Kdyby tisíc klarinetů* je inspirován jednou z prvních her tohoto divadla. Dnes již legendární český filmový muzikál je postaven na přeměně zbraní v hudební nástroje. Hudební nástroje nemohou nikoho zabít, nikomu ublížit. A vojáci, jak se zdá, v těchto „zbraních“ nacházejí daleko větší zalíbení než v čemkoli jiném. Proti posádce je podniknuta trestná výprava, leč bezvýsledně. Novinkou tohoto filmu, který je promítán v originále, jsou anglické titulky.

Po 14. 3.

Konkurs (1963)

Legendární režijní debut Miloše Formana ve spolupráci s kameramanem Miroslavem Ondříčkem. Podstatnou část filmu tvoří právě samotný konkurs v divadle Semafor v Praze, složený z autentických dokumentárních záběrů (točených i skrytou kamerou). Druhou dějovou osnovou jsou příběhy dvou dívek, které se konkursu zúčastnily. V originále s anglickými titulky.

Po 21. 3.

Zločin v šantánu (1968)

Černá komedie Josefa Škvoreckého v režii Jiřího Menzela, v hlavních rolích s Jiřím Suchým, Jiřím Šlitrem a Evou Pilarovou. Detektivka plná černého humoru a zpěvu se odehrává v kabaretu Tartaros, kde jednoho večera zmizí perlový náhrdelník. Šperk dostala od svého věrného obdivovatele, ministra spravedlnosti, darem zpěvačka Clara Regina. V originále bez titulků.

**VÝZVA!!!
Plán Nr. 7562**

Takto lapidárně lze označit docela odvážný čin. V daném případě však rozhodně ne kladný. Neboť uvedený plán namísto toho, aby něco nového, odvážného přinášel, chce poničit to, co bylo vykonáno s rozvahou, citem a smyslem pro krásu.

Součástí výstavného domu v ulici Skodagasse, pojmenované podle jeho majitele, zakladatele moderní vídeňské medicíny, rodáka z Plzně, internisty Josefa Škody (1805-1887), je zahradní trakt ve stylu biedermeieru s původními, sto let starými dřevinami. Tento stavební komplex je svědkem a připomínkou společných česko-rakouských dějin. Proto jako rána z čistého nebe překvapila zpráva o plánu zničit uvedený architektonický celek. Město Vídeň přichází s plánem č. 7562, v jehož rámci má biedermeierovská zahrada ustoupit nadzemnímu poschodovému domu a podzemní garáži.

Jistě, obojího je třeba, ale prosíme, neochudte Vídeň o její historickou minulost a památky společného středoevropského dějinného vývoje, jež vnímají a o jejichž pochopení se snaží nejen nejvyšší politikové, diplomati, historikové a umělci, nýbrž i obyčejní lidé. Nejenže se likviduje další zelená oáza v 8. vídeňském okrese, ale především se ničí kus společné rakouské a české historie. K tomu by se nemělo jen mlčet.

Svůj nesouhlas s plánem Nr. 7562 můžete vyjádřit u Kulturního klubu a/nebo přímo u příslušného magistrátního oddělení města Vídně.

Výstavy:**17. 2. – 18. 3. výstava – Viktor Hulík**

vernisaž 16. 2. 19:00 za účasti kulturního atašé SR

úterý – pátek 14:00-18:00

Galerie Lindner, Schmalzhofgasse 13/3, 1060 Wien, www.galerie-lindner.at**do 20. 2. Historie a příběhy sousedství**

v quartier 21 / freiraum od 10:00 do 20:00, vstup volný

Museumsquartier, Museumstrasse 1, 1070 Wien, <http://quartier21.mqw.at>**do 1. 3. Daniel Šperl: Všední slavnosti (Alltagsfeierlichkeiten)**

Montag bis Freitag 9:00-18:00, Galerie auf der Pawlatsche, AAKH/Hof 3,

Institut für Slawistik, www.univie.ac.at/pawlatsche**do 11. 3. Passagen aus Prag – Stadt der hundert Passagen**

ARCHITEKTUR IM RINGTURM

Ringturm – Wiener Städtische, Wien 1, Schottenring 30

Montag bis Freitag 9:00-18:00, Donnerstag bis 19:30, freier Eintritt!!!

12.-20. 3. Největší výstava českého designu ve Vídni CZECH THIS OUT!

Veletřní kongresové centrum, Messegelände – Prater, 1020 Wien

do 31. 3. „Ein Geschöpf zwischen Gott und Mensch“. Fotoausstellung von Peter Zaloudek

täglich, in der Eingangshalle des Donauspitals, Langobardenstrasse 122, 1220 Wien

7. 4. 18:00 Eröffnung der Ausstellung „Mikulov – ein Stadtporträt“

Jüdisches Institut für Erwachsenenbildung, 1020 Wien, Praterstern 1

Dauer der Ausstellung bis 4. Mai, Montag bis Donnerstag 9:00-13:00

Hinweis: Exkursion nach Mikulov am 22. Mai, Info: 216-19-62

Jednotlivé akce:**12. 2. 19:00 IV. česko-rakouský ples**

Besední dům, Brno, Komenského nám. 8

Rezervace vstupenek: Mr. MAGIC, s. r. o., Veslařská 25, 637 00 Brno,

tel.: 541 221 717, fax: 541 247 425, e-mail: secretary@mrmagic.cz**13. 2. 17:00 Čaj o páté aneb Malý program s velkou zábavou „...Když**

jsme byli ještě mladší...“ (Vladimír Stejskal zpívá dvojjazyčně melodie

z doby Járy Beneše a Lea Slezáka. Klavírní doprovod: Mag. Jan Král)

Velká klubovna české školy, Sebastianplatz 3, 1030 Wien

Pořádá Vlastenecká omladina.

14. 2. 19:00 film Cesta do Indie (1998). V českém originále bez titulků.

Za účasti režiséra!

Velvyslanectví ČR, Penzinger Str. 11-13, 1140 Wien

Pořádá Velvyslanectví ČR, České centrum a Kulturní klub Čechů a Slováků

v Rakousku

17. 2. 18:30 klavírní koncert – Lukáš Klánský

Velvyslanectví ČR, Penzinger Str. 11-13, 1140 Wien.

Rezervace míst: 0043-1-53 52 360.

19. 2. 20:00 Maškarní ples

Sokolovna ve Steingasse 7, Wien 17

Pořádá Sokol XVI/XVIII a Vlastenecká omladina.

20. 2. 15:00-18:00 Dětský maškarní ples Sokolské župy rakouské

Tělocvična Sokola XVI/XVIII, Steingasse 7, Wien 17

21. 2. 19:00 film Balada pro banditu (1978). V českém originále s anglickými titulky.

Velvyslanectví ČR, Penzinger Str. 11-13, 1140 Wien.

Pořádá Velvyslanectví ČR, České centrum a Kulturní klub Čechů a Slováků

v Rakousku.

23. 2. 19:00 koncert – účinkují: Juraj Havaj, Aneta Mihályová, Xénia**Maskalíková (klavír)**

Slowakisches Institut, Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien

25. 2. 21:00 koncert – Garage

Nachtasyl, Stumpergasse 53-55, 1060 Wien, tel. 0043-1-596 99 77

26. 2. 21:00 Reprezentační a maturitní ples

Parkhotel Schönbrunn, Hietzinger Hauptstrasse 10-14, 1130 Wien

Vstupenky a rezervace míst: sekretariát školy Komenský, tel.: 01 713 31 88

DW 20, fax: 01 714 88 76

Pořádá Školský spolek Komenský a Menšinová rada.

7. 3. 19:00 film Kdyby tisíc klarinetů (1965). V češtině s anglickými titulky.

Velvyslanectví ČR, Penzinger Str. 11-13, 1140 Wien

Pořádá Velvyslanectví ČR, České centrum a Kulturní klub Čechů a Slováků

v Rakousku.

8. 3. 21:00 koncert – Václav Koubek

Nachtasyl, Stumpergasse 53-55, 1060 Wien, tel. 0043-1-596 99 77

13. 3. 17:00 Čaj o páté

Velká klubovna české školy, Sebastianplatz 3, 1030 Wien

Pořádá Vlastenecká omladina.

14. 3. 19:00 film Konkurs (1963). V českém originále s anglickými titulky.

Velvyslanectví ČR, Penzinger Str. 11-13, 1140 Wien

Pořádá Velvyslanectví ČR, České centrum a Kulturní klub Čechů a Slováků

v Rakousku.

15. 3. 19:00 koncert – Filip Topol

Kulturverband Favoriten, 1100 Wien, Favoritenstrasse 118

21. 3. 19:00 film Zločin v šantánu (1968). V českém originále bez titulků.

Velvyslanectví ČR, Penzinger Str. 11-13, 1140 Wien

Pořádá Velvyslanectví ČR, České centrum a Kulturní klub Čechů a Slováků

v Rakousku.

Tschechische Gemeinde in der Erzdiözese Wien**Česká duchovní služba – oblast Vídeň****POŘAD BOHOSLUŽEB:****chrám Panny Marie na Nábřeží, Wien 1, Salvatorgasse 12:**

mše svatá každou neděli a svátek v 08:30

kostel Nejsvětějšího Vykupitele, Wien 3, Rennweg 63:

mše svatá každou neděli a svátek v 10:00

kostel Don Bosco, Wien 3, Hagenmüllergasse 31, Salesianum:

mládežnická mše svatá druhou neděli v měsíci v 11:00

kaple Panny Marie Pomocnice, Wien 13, St. Veit-Gasse 25, Don Bosco-Haus:

mše svatá třetí sobotu v měsíci v 18:00 (platná na neděli)

Srdečně zve duchovní správce P. Dr. Jan Horák SDB a Česká farní rada

A-1030 Wien, Hagenmüllergasse 31, tel. 0664-406 55 41

<http://www.sweb.cz/farnost.widen>; <http://www.rozhledy.at>**5.-12. 02. 2005 zimní rekreace pro mládež ve Fulpmes (Tirol)****Vídeňské české a slovenské programy v rádiu**

Na středních vlnách 1476 české a slovenské pořady denně od 19:05 do 19:30.

České vysílání: stanice Dráták v pondělí, opakování ve středu, v pátek *Zvídavý mikrofon* v jazycích českém i německém.

Slovenské vysílání: střídavě vždy ve čtvrtek vysílání stanic Špongia nebo

Dia:Tón, opakování každé úterý.

Všechny texty si můžete přečíst a zároveň i poslechnout na internetové

stránce: <http://volksgruppen.orf.at/austria/de/program/program.htm>**Program Austro-Bohemia klubu – viz str. 79****DIVADLO BRETT**

út – so, 20:00

Münzwardeingasse 2, 1060 Wien, tel.: 587 06 63, fax: 586 91 55,

theaterbrett@eunet.at, www.theaterbrett.at**William Shakespeare: Hamlet** (režie Nika Brettschneider)

premiéra 24. 2. 19:30, předpremiéra 22.-23. 2.

24. 2. – 19. 3. a 29. 3. – 16. 4.

Hrají: Andreas Bettinger, Remi Brandtner, Nadine Hamersky, Eszter Hol-

lósi, Robert Kahr, Jakub Kavín, Ludvík Kavín ad.

Redakce upozorňuje, že nezodpovídá za změny termínů pořadů jiných organizací a institucí ani za neúplnost kalendária.

Vážení čtenáři,

nestačili jsme ani vyhlásit sbírku na pomoc přírodní katastrofou zničeným lesům ve Vysokých Tatrách a už následovala další přírodní katastrofa v Indonésii, která zasáhla celý svět, neboť při ní zahynulo na 200 000 lidí různých národností.

Vrátím se ale k našim „malým“ starostem. Ve vánočním vydání časopisu KLUB jsme Vás srdečně zvali do kinosálu Českého velvyslanectví a radovali se nad rozšířením programu o další dvě představení. Oznámili jsme jejich začátek představení, jak bylo zavedeno, na 19:30 a akceptovali přitom návrh Českého centra a jeho výběr filmů. O to větší bylo naše překvapení, když jsme obdrželi na začátku ledna 2005 čtvrtletní informační bulletin Českého centra. Vše bylo totiž úplně jinak. Na lednové společné schůzce všech tří pořadatelů bylo dohodnuto, že se něco podobného už nesmí opakovat, a byly stanoveny začátky příštích promítání. Do konce března se bude promítat od 19:00 a dveře velvyslanectví zůstanou do půl osmé otevřeny. Velice se všem za tyto námi nezaviněné nesrovnalosti omlouváme. V dubnu 2005 začíná představení v obvyklých 19:30. Omlouváme se také, že se nám nepodařilo do konce června, snad s výjimkou jednoho filmu s Voskovcem a Werichem, ovlivnit výběr Českého centra, které se pochopitelně řídí jinými kritérii ve volbě filmového programu, přizpůsobeného zaměření činnosti Českého centra. Věříme, že nám bude po prázdninách nabídnut větší prostor při volbě filmů.

Velice nás dále mrzí, že jsme nemohli informovat o koncertu B. A. S. (Brněnského akademického sboru) v českém kostele na Rennwegu, tato akce ale nebyla Kulturnímu klubu oznámena.

Vás, milí čtenáři a funkcionáři, prosíme, chcete-li se o české národnostní skupině v našem časopisu dozvědět více, informujte nás předem o Vaší činnosti. Stačí pouze pár řádek nebo jen fotografie. Ovšem jak jsem se již v minulých číslech Klubu zmínila, je nutno tato oznámení zaslat s náležitým časovým předstihem, abychom je mohli včas zveřejnit.

Děkujeme všem čtenářům, kteří již zaplatili předplatné na rok 2005. Srdečně děkujeme i všem těm, kteří nám poslali peněžní dary.

Příjemné posezení nad stránkami Klubu Vám přeje

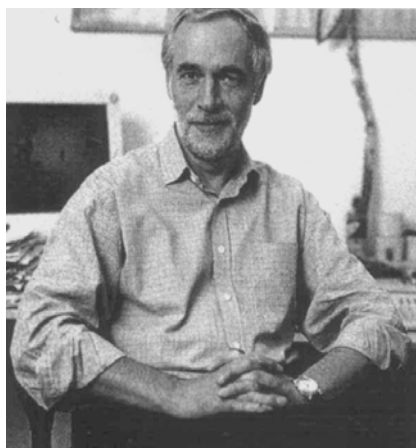
ing. Helena Baslerová

Obsah

Klub připravuje	2
Kalendář: leden – únor 2005	3
Editorial	4
Rozhovor	5
Z české a slovenské Vídně a okolí	8
Kultura	15
Fejeton	31
Historická kuchyně	32
Události	33
Zajímavosti	41
Ekonomika	50
Zprávy ze Slovenska	55
Sokol & sport	63
Úvahy a dopisy čtenářů	73
Oznámení	78
Informace & inzerce	82

Upozornění:

Články podepsané autory nebo opatřené značkou nemusí být vždy shodné s názorem redakce. Redakce neodpovídá za obsah čtenářských dopisů. Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí. Redakce si vyhrazuje právo krátit a upravovat zasláné články po stránce gramatické i stylistické.

Dipl. Ing. Peter Havlík

Úspěšný rakouský statistik

je rodilý Pražan Dipl. Ing. Petr Havlík, zástupce ředitele ústavu Wiener Institut für Internationale Wirtschaftsvergleiche. Protože spolupracovníci časem přispěli k pozměnění jeho jména, „přijal“ podobu Peter Havlík. Vedle statistiky se na Ústavu Dipl. Ing. Havlík věnuje rovněž problematice ekonomické. V tomto směru působil mj. jako hostující profesor v Japonsku (Tokio). Je autorem mnoha studií a publikací, k těm „nejmladším“ patří např. »The European Union, Russia and Ukraine« či »Russia, European Union and EU Eastward Enlargement«. V rozhovoru prozradil, že má rád nejen ekonomiku, ale i literaturu a sport. Nutno k tomu dodat, že má navíc zcela určitě rád také bleděmodrou barvu. Když jsem se blížila k jeho kanceláři, uzavřela jsem se sebou sázku o to, jakou bude mít košili. Nezklamal mě, byla bleděmodrá.

Rakouskou společnost před nedávnem „rozhoupal“ výsledek PISA-studie, což jsou mezinárodní srovnání výkonů žáků v jednotlivých školních předmětech. Velmi slabý výkon podali zdejší žáci zejména v matematice a ve čtení, což současně znamená porozumění textu. Znepokojují Vás tyto závěry pro budoucnost Rakouska, anebo je přijímáte stoicky, neboť víte, že...

Dipl. Ing. P. Havlík: Samozřejmě, že vzdělání a výchova mladé generace je jedním z nejdůležitějších předpokladů pro rozvoj společnosti. Podíváme-li se na celý problém v rámci Evropy, dala EU v roce 2000 v Lisabonu takový cíl v rámci tzv. lisabonské strategie, a to, že se Evropa stane nejvíce konkurenčně schopným regionem ve světě, že bude dosahovat vysokého růstu a úroveň produktivity a tento růst bude založen na rozvoji vzdělání. Znamená to tedy, že úroveň vzdělání je jedním z nejdůležitějších faktorů. V současném tzv. globalizovaném světě je možno vysokou ekonomickou úroveň udržet jen na základě neustálého rozvoje technologie, znalostí produktivity práce atd.

Setkal jste se ve svém oboru s nepochopením textu (zprávy) z nějakého srovnání? Jak jste situaci vyřešil?

Dipl. Ing. P. Havlík: Co se týče odborné literatury, s takovým problémem jsem se neseťkal, i když faktem je, že určité výzkumné zprávy, studie, které jsou dost obtížně formulovány, mohou při zprostředkování závěrů pro širší laickou veřejnost narazit na značné komplikace. Ono je jedním z velkých umění nejen dosahovat nějakých dobrých výzkumných výsled-

ků, ale i správně tyto výsledky „sdělovat“ širší veřejnosti. A to se často ne vždy podaří.

Do Rakouska jste přišel devět let před pádem režimu v Československu, v lednu to bude devět měsíců, co je ČR členem EU. Zrodila se během doby patnácti let a devíti měsíců v ČR nová ekonomika?

Dipl. Ing. P. Havlík: V oblasti ekonomiky došlo v České republice a všech ostatních postkomunistických zemích k obrovským změnám, které by se daly charakterizovat především tím, že se zrušilo státně plánované hospodářství. Vznikl soukromý sektor, který např. v bývalém Československu prakticky dříve vůbec neexistoval, na rozdíl od zemí jako Maďarsko, Polsko, kde určitý soukromý sektor fungoval i v době tzv. socialismu. Z tohoto pohledu byla změna v Československu daleko radikálnější. Další důležitou oblastí změn bylo to, že se uskutečnila liberalizace zahraničního obchodu, došlo k masivnímu přílivu zahraničního kapitálu, zahraničních investic. V současné době nejenomže většina produkce v ČR je vytvářena soukromým sektorem, ale značný podíl v rámci soukromého sektoru mají i podniky se zahraniční účastí, které působí velmi úspěšně nejenom v průmyslu, ale i v bankovníctví, pojišťovnictví atd.

Když jste odešel z Československa do Rakouska, byl jste již absolventem tamní vysoké školy, nebo jste dokončoval studia v Rakousku? Jaký konkrétní obor jste vystudoval?

Dipl. Ing. P. Havlík: Dokončil jsem studium v Praze na Vysoké škole eko-

nomické v roce 1974. Poté jsem pracoval pět let v Československé akademii věd v Ústavu pro filosofii a sociologii, kde jsem mj. dělal také kandidaturu. Kandidátskou práci se mi nepodařilo obhájit hlavně z toho důvodu, že jsem nebyl politicky spolehlivý, a pak jsem odešel do Rakouska. Členství v KSČ, které bylo jedním z předpokladů pro titul kandidáta věd (CSc.) v oblasti společenských věd, jsem nesplňoval.

Inklineval jste k oboru ekonomie od žákovských let?

Dipl. Ing. P. Havlík: Už na gymnáziu jsem studoval takový obor, kde bylo zaměřeni na výpočetní techniku a programování. Když jsem uvažoval o studiu na vysoké škole, chtěl jsem dělat obor počítače, výpočetní techniku nebo nějaký příbuzný obor na VŠE. Upřímně musím říci, že spíše z lenosti jsem zvolil statistiku, protože jsem si říkal, že na oboru matematika bych se musel moc učit.

Ovládal jste němčinu, když jste přišel do Rakouska?

Dipl. Ing. P. Havlík: Německy jsem vůbec neuměl, ale uměl jsem docela dobře anglicky a relativně dobře francouzsky, protože jsem se víceméně několik let na emigraci „připravoval“. Původně jsem vůbec nechtěl zůstat v Rakousku. Mým plánem byly buď USA, nebo Kanada. Shodou náhod a okolností jsem v Rakousku nakonec zůstal.

Velmi mne zaujalo Vaše sdělení, že jste se vědomě na emigraci připravoval. Nevzbudil Váš zájem o výuku cizího jazyka zvýšenou pozornost příslušných orgánů?

Dipl. Ing. P. Havlik: Z této strany ne, neboť jsem bydlel v Praze, takže zde nebylo možno sledovat jazykové „touhy“ jednotlivých lidí. Pozornost jsem upoutával jinak, hlavně v diskusích, kde jsem vyřkl nějaký názor, který se nesrovnával s oficiální linií, ale hlavně tím, že jsem odmítl vstoupit do KSČ.

Institut, kde nyní působíte, se zabývá srovnáváním různých ekonomik. Prozradte laikům, jak se taková srovnání provádějí?

Dipl. Ing. P. Havlik: Instituce se jmenuje Ústav pro mezinárodní hospodářská srovnávání. Oblast hospodářského srovnávání je pouze jedním aspektem činnosti Ústavu a samozřejmě se to také mění v průběhu doby. V posledních letech se věnujeme velmi intenzivně i jiným oblastem, jako je např. evropská ekonomická integrace, a dalo by se říci, problémy globalizace v oblasti světové ekonomiky. Hospodářské srovnávání se provádí na základě srovnatelných statistických údajů. To je jedna z podstatných náplní naší činnosti. Již řadu let máme velmi obsáhlé databanky se statistickými údaji, především co se týče zemí tzv. východního bloku. Dalším důležitým předpokladem je skutečná znalost těchto jednotlivých zemí. Pro většinu zemí, které sledujeme, máme tzv. experty, kteří znají nejenom kulturu a ekonomiku té které země, ale ovládají i jazyk. V našem ústavu pracují bývalí Poláci, Češi, Chorvati atd., ale i Angličané, Rakušané.

Rakouský ministr financí, veden snahou ušetřit, kde se dá, kdysi prohlásil, že některé obory humanitního zaměření na vysokých školách nejsou potřeba, ministryně školství dokonce přišla s myšlenkou, že není zapotřebí oboru němčiny, protože prý stejně všichni Rakušané německy umějí. Dovolím si v tomto náhledu položit otázku: Má vůbec Ústav pro mezinárodní hospodářská srovnávání nějaký smysl a co jeho existence přináší?

Dipl. Ing. P. Havlik: Diskuse o smyslu tohoto Ústavu probíhají řadu let od změny systému ve střední Evropě. Skutečně jsme se na začátku devadesátých let setkávali s názory, že Ústav, jako je náš, žádný smysl nemá, protože země bývalého sovětského bloku

budou za několik let normálními tržními ekonomikami, proto nemá smysl je z hospodářského hlediska analyzovat. To se ukázalo jako velmi krátkozraký a nesprávný názor. Ve skutečnosti je to tak, že v současnosti máme daleko více práce, více projektů, setkáváme se s daleko větším zájmem o výsledky našeho výzkumu nejen ze strany státních institucí, ale i ze strany soukromých podniků, investorů, kteří se zajímají o hospodářskou situaci v těchto zemích. Jedním ze zajímavých momentů je analýza procesu integrace deseti nových členských zemí EU. Jak se ukazuje, i po patnácti letech po pádu komunismu mají tyto země svá významná specifika – specifické hospodářské problémy.

Pracujete s daty, která jsou současná, či minulá. Předvídáte i budoucnost, anebo to je předmětem činnosti Wirtschafsforschungsinstitutu?

Dipl. Ing. P. Havlik: Pracujeme s různými daty. Samozřejmě se snažíme mít co nejaktuálnější ekonomická data. Rozdíl mezi námi a Wifo spočívá v tom, že se tento institut zabývá převážně rakouskou ekonomikou.

Srovnávají-li se země s vyspělou ekonomikou s těmi méně vyspělými, zůstává zde stálý nepoměr, neboť ty slabší stále něco dohánějí, protože ty silnější nečekají. Jsou tedy tyto „slabé země“ konkurenceschopné?

Dipl. Ing. P. Havlik: Samozřejmě, že existují velké rozdíly. Tvrzení, že země slabé zůstanou vždy slabé, není tak docela pravda. Uvedu jeden příklad. Před druhou světovou válkou bylo Československo daleko rozvinutější než Rakousko, tento stav přetrvával přibližně do začátku šedesátých let 20. století. Teprve potom Rakousko předběhlo Československo. Je pravdou, že otázka, kdy se ČR dostane na úroveň dnešního Rakouska nebo Německa, vyžaduje seriózní analýzu. Podle ní by se ČR mohla dostat za patnáct až dvacet let na úroveň průměru EU, pokud ekonomický vývoj v EU i v ČR bude probíhat tak jako v posledním období.

Politická stabilita hraje rozhodující úlohu v oblasti hospodářství. Co nejvýrazněji ovlivňovalo v tomto smyslu českou ekonomiku – jaké problémy stály v popředí dříve, jaké nyní?

Dipl. Ing. P. Havlik: Např. problémy s Temelínem či Benešovými dekrety byly a jsou značně přehnané. Přicházejí vždy v takových vlnách, které jsou vyvolány populistickým politikem nebo hnutím. V rámci hospodářské politiky mezi Rakouskem a Českou republikou to však nemá prakticky žádný dopad.

V čem konkrétně spočívá Vaše práce v ústavu? Jaké máte pracovní podmínky?

Dipl. Ing. P. Havlik: Pracuji v tomto ústavu nejen jako ekonom, jsem rovněž zástupcem ředitele Ústavu. Mám tedy na starosti i spoustu administrativních a organizačních úkolů. Moje odborná práce spočívá v oblastech analýzy evropské hospodářské integrace, problémů konkurenceschopnosti jednotlivých ekonomik. Mimo toho je mojí specializací ruská ekonomika a vztahy mezi Ruskem a EU. Dále pracuji na řadě velkých projektů, které jsou financovány z výzkumných rozpočtů EU, např. projekt týkající se mezinárodního srovnání produktivity práce v rámci Evropy ve spojitosti s USA a Japonskem. Druhý projekt je zaměřen na vztahy mezi EU po jejím rozšíření a novými sousedy EU v zemích bývalého SSSR (Rusko, Ukrajina, Bělorusko, Moldávie a Kazachstán). Třetí projekt je v přípravě a týká se statistiky. Vzniká na zakázku Eurostatu, kde bychom měli společně s jedním anglickým partnerem vypracovat něco jako statistickou ročenku pro budoucí členské země EU, kandidátské země a vybrané země z bývalého Sovětského svazu. Vedle toho je to také samozřejmě publikační činnost.

Jaký je Váš styl vedení ve funkci zástupce ředitele – autoritativní, kooperativní, pasivní? Kolik pracovníků je v ústavu? Jak Vás přijali v této funkci jako Čecha?

Dipl. Ing. P. Havlik: Definoval bych to jako kooperativní. Náš ústav je specifická organizace, jedná se o výzkumný, akademický ústav. Profitujeme ze spolupráce, proto je spolupráce mezi jednotlivými kolegy velmi důležitá. Máme řadu společných seminářů, přednášek, konzultací i neformálních diskusí. V současné době máme 37 pracovníků, z toho je 16 pracovníků ve výzkumu. V relativně vel-

kém statistickém oddělení pracuje sedm pracovníků, další personál obsluhuje výpočetní techniku. Máme zde asi padesát počítačů, včetně serverů, které obsluhují databanky. Ústav disponuje rozsáhlou knihovnou, většinu publikací produkujeme z vlastního domu. Protože se jedná o mezinárodní ústav, potíže s národností jsem nikdy neměl. Počátky Ústavu spadají do sedmdesátých let, kdy do Rakouska přišla celá řada ekonomů z totalitních zemí, jedním z vedoucích byl český ekonom prof. Bedřich Levčák, jeho nástupcem profesor Kazimierz Laski z Polska.

Jaké byly v dobách totality kontakty Ústavu s Československem? Kterého z českých ekonomů uznáváte?

Dipl. Ing. P. Havlik: Tyto kontakty byly problematické, protože Ústav byl v Československu zařazen na index nepřátelských institucí. Publikace, které jsme vydávali, byly v Československu přístupny pouze v tzv. zvláštních fondech. Odborníci-ekonomové nás samozřejmě znali, a to jak z Prognostického ústavu, z Ekonomického ústavu Akademie věd. Z ekonomů současnosti si cením Jana Švejnara, ten však žije v Americe. Pak je to celá řada mladých ekonomů, pracují např. v České národní bance. V akademických ústavech byl výzkum v ČR v devadesátých letech prakticky zničen.

Vaše práce a schopnosti byly oceněny tím, že jste byl pověřen funkcí zástupce ředitele. Mohlo se tak stát také proto, že jste byl v „pravý čas na pravém místě“. Jaké byly Vaše začátky po příchodu do Rakouska?

Dipl. Ing. P. Havlik: Jak už jsem se zmínil, nechtěl jsem vlastně v Rakousku zůstat. Protože jsem musel čekat na azyl, dozvěděl jsem během této doby prostřednictvím nejrůznějších kontaktů o možnosti získat stipendium na postgraduální studium na Institut für höhere Studien. Udělal jsem zde přijímací zkoušky a dva roky jsem studoval. Zde jsem se také dozvěděl o existenci tohoto Ústavu. Přihlásil jsem se na práci jednoho projektu, který byl na zakázku Světové banky. Po ukončení postgraduálu jsem od Ústavu dostal nabídku zde pracovat nejprve jako statistik. Postupně jsem pracoval na dalších projektech, které již byly z oblasti ekonomiky. Vlastně

zde působím více než dvacet let. Ve funkci zástupce ředitele jsem již skoro patnáct let.

Dojde-li k zásadní přeměně v ekonomické oblasti, musí nutně dojít i ke změnám v právní oblasti. Jak probíhá tato posloupnost – rychle, současně? Jak se přitom vytvářejí skuliny pro různé nepravosti?

Dipl. Ing. P. Havlik: Ano, to je právě důvod, proč ona transformace v bývalých socialistických zemích probíhá tak obtížně a pomalu. Je jednoduché vyhlásit liberalizaci zahraničního obchodu, uvolnit ceny, vyhlásit privatizaci, např. kupónovou, avšak daleko obtížnější je změnit instituce v každé společnosti – tzn. fungování soudů, fungování státních úřadů. Nejobtížnější je však změnit myšlení a návyky lidí. Trvá to minimálně jednu generaci.

Srovnáváte i mimo svoji kancelář?

Dipl. Ing. P. Havlik: Moje práce je díky bohu i mým koníčkem, takže je obtížné rozdělit můj čas na čistou pracovní dobu, kdy jsem zde, a další dobu. V té čtu různé studie, odborné články v časopisech, novinách. Srovnávání provádím např. i při svých cestách po cizích zemích.

Po svém příchodu do Rakouska jste se také zapojil do činnosti Kulturního klubu, v devadesátých letech jste byl činný ve výboru. Jak jste se o existenci Klubu dozvěděl?

Dipl. Ing. P. Havlik: Díky pracovnímu vytížení jsem nemohl dále v Kulturním klubu pracovat, jsem ale odběratelem a pravidelným čtenářem časopisu Klub. Ke Kulturnímu klubu jsem přišel velmi snadno, neboť jedním z mých dobrých známých ještě z gymnázia byl Přemek Janýr, syn zakladatele Kulturního klubu.

Co čtete kromě odborné literatury?

Dipl. Ing. P. Havlik: Musím se přiznat, že nejméně čtu poezii, mám však rád beletrii, literaturu faktu, detektivky.

Co Vás zaměstnává v současné době?

Dipl. Ing. P. Havlik: Dávám dohromady jeden projekt pro EU, který se zabývá vyhodnocením, jakým způsobem lze využít zkušenosti z transfor-

mace a restrukturalizace nových členských zemí EU (bývalý Ost-blok) pro reformy a transformaci bývalých zemí SSSR.

Jaké jméno je zapsáno ve Vašem rodném listě? Způsobila to obtížná výslovnost dvou konsonantů za sebou, že se z Petra stal Peter?

Dipl. Ing. P. Havlik: Samozřejmě, že v mém rodném listě je jméno Petr a Havlík s čárkou. V mém rakouském pase je jméno Petr, ale druhé jméno bez čárky. Ke změnám došlo pravděpodobně náhodou na pracovišti, kdy bylo automaticky přepisováno jméno do německé podoby Peter a Havlík „ztratil“ čárku. Zpočátku jsem se tomu nějak nebránil, takže to už tak zůstalo.

Mluvíte doma česky? Jak mluví Vaše děti?

Dipl. Ing. P. Havlik: Moje žena je Slovenka, takže doma mluvíme československy. Snažím se oddělovat jednotlivé jazyky. Pracovním jazykem je pro mě angličtina, němčinu používám v práci tak na 30-40 %. Dost často mi leze na nervy, když Češi používají německá nebo anglická slova v českém hovoru. Myslím, že je to otázka disciplíny. Moje dcera žije v Čechách, takže mluví česky, a i když sem jezdívá na prázdniny, mluví podle mého úsudku velmi špatně německy.

Co si přejete do nového roku 2005?

Dipl. Ing. P. Havlik: Nemám zvláštních přání, byl bych rád, kdyby to běželo tak jako doposud.

Při vstupu do Vaší kanceláře mě poněkud překvapil předmět, který obvykle nebývá součástí kancelářského vybavení, a to jízdní kolo. Provozujete i jiné sporty?

Dipl. Ing. P. Havlik: Kolo je zde, protože je to můj dopravní prostředek do práce. Bydlím mimo Vídeň, denně ujeďu 25 kilometrů. Kolo opouštím jen, když moc prší, anebo pokud teploty klesnou pod mínus pět stupňů. Jezdím proto, že mám tento sport rád, ale hlavně tím kompenzuji své sedavé zaměstnání a svou neřest – kouření. Kromě jízdy na kole hraji tenis.

Děkuji Vám za rozhovor.

Rozmlouvala Dr. M. Brandeis.

Školský spolek Komenský a Menšinová rada

Vás srdečně zvou
na**Reprezentační a maturitní ples****26. 2. 2005**Parkhotel Schönbrunn
Hietzinger Hauptstrasse 10-14
1130 WienHrají: orchestr „Aj capella“,
„Stefan a Sarah“, diskotéka

Oficiální zahájení: 21:00

Slavnostní večeře: 18:00

(večeři je nutno si předem zaplatit)

Vstupné: 30 € (studenti 20 €)

Vstupenky a rezervace míst:

sekretariát školy Komenský,

tel. 01 713 31 88 DW 20

fax 01 714 88 76

ZÁPIS DO ŠKOL „KOMENSKÉHO“ PRO ŠKOLNÍ ROK 2005/2006
1030 Wien, Sebastianplatz 3**Bilinguale Volksschule Komensky**

mit Öffentlichkeitsrecht des Schulvereines „Komensky“

21. 2. – 4. 3. 2005(Rodiče budoucích žáků, kteří nenavštěvují
naši mateřskou školu, prosíme o telefonické sjednání
termínu na čísle 714 88 76/30.)**Bilinguale Sekundarschule Komensky**

mit Öffentlichkeitsrecht des Schulvereines „Komensky“

14. 2. – 18. 2. 2005(pro žáky, kteří nenavštěvují naši obecnou školu)
(po telefonickém ohlášení na tel. 714 88 76/30)**STRUČNÁ INFORMACE:****Bilingvní obecná škola 1.-4. třída (1.-4. ročník):**Vyučování probíhá na základě rakouských osnov, dvojja-
zyčná výuka a angličtina od 1. třídy, Lollipop, od 2. třídy se
vyučuje němčina jako samostatný předmět za účasti dvou
učitelek, ruština jako nepovinné cvičení od 3. třídy, diva-
delní kroužek, sborový zpěv jako nepovinná cvičení, slo-
venština je alternativní předmět k češtině.

Kapacita max. 26 žáků, první dvě třídy.

Družina: ruční práce, míčové hry, hra na flétnu, hudební
výchova.

Školné: 100 € měsíčně (včetně družiny).

Bilingvní sekundární škola 1.-4. třída (5.-8. ročník):Vyučování probíhá na základě osnov reálného gymnázia,
žádné výkonnostní skupiny, existuje možnost přechodu na
naše, popřípadě jiné gymnázium bez přijímacích zkoušek,
team-teaching v němčině a češtině, slovenština alternativ-
ně k češtině, volitelný předmět ruština, sportovní hry (vo-
lejšbal, fotbal) a ruční práce jsou nabízeny jako nepovinná
cvičení, kurzy němčiny a angličtiny, vyučování je oriento-
váno na jednotlivé projekty v rámci daných tematických
oblastí – např. jazykově-společenské, přírodovědné apod.
Kapacita: 26 žáků.

Školné: 60 € měsíčně.

Mag. Alena Hoffová, ředitelka BVS a BS

5. třída bilingvního reálného gymnázia II. stupněRodiče nebo zákonní zástupci odevzdají podklady
k zápisu ve dnech**14.-18. 2. 2005, vždy od 8:00 do 12:00**

v ředitelně gymnázia.

Podklady pro zápis:

1. školní zpráva za 1. pololetí 4. třídy;

2. vyplněná přihláška (formuláře v kanceláři školy, nebo
na internetové stránce www.komensky.at).Automaticky jsou k studiu přijati žáci naší sekundární
školy, kteří byli pozitivně hodnoceni a z hlavních předmě-
tů nemají známku „dostatečnou“.Z kapacitních důvodů (max. 24 žáků) budou probíhat
přijímací zkoušky formou ústního pohovoru v jazyce ně-
meckém a anglickém. Zkoušky dne **10. 6. 2005** se musí
podrobit jen ti žáci naší školy, kteří měli z některého hlav-
ního předmětu „dostatečnou“, či nebyli z některého před-
mětu klasifikováni, resp. ti žáci, kteří se k nám hlásí ze za-
hraničí.**STRUČNÁ INFORMACE:**Bilingvní reálné gymnázium II. stupně Školského spolku
„Komenský“ (otevřeno ve školním roce 2000/01, školní
pokus dle § 7 školského zákona), 5.-8. třída (9.-12. stu-
peň), vyučování podle učebního plánu pro vyšší reálná
gymnázia, čeština/slovenština – alternativní povinné
předměty, mateřský jazyk němčina – povinný předmět,
1. cizí povinný jazyk – angličtina, španělština, francouzšti-
na, italština jako alternativní volitelné předměty, 2. cizí ja-
zyk, dějepis, etika, náboženství, hudební výchova, vý-
tvorná výchova, tělesná výchova – výuka v jazyce čes-
kém, matematika, informatika, fyzika, chemie, deskrip-
tivní geometrie, biologie, zeměpis – výuka v jazyce ně-
meckém, nepovinná cvičení: latina, divadelní kroužek,
mediální skupina, fyzikální olympiáda, chemická olympiá-
da, volejšbal.

Mag. Helena Huberová, ředitelka gymnázia

Když jsme byli ještě mladší...

Pod tímto názvem vystoupí opět v rámci „Čaje o páté“ v neděli **13. února 2005** ve velké klubovně školy Komenškého oblíbený zpěvák a herec **Vladimír Stejskal**, láskyplně nazývaný **Drobeček**. V česko-německém pořadu nechá zaznít hudební vzpomínky na léta minulá, spojené texty **Evžena Rotha**, **Petra Hammerschlagera**, **Jindřicha Mošny** a **Leo Slezáka**. **Vladimír** nás zavede do světa melodií takových mistrů, jako byli **Jára Beneš**, **Oskar Nedbal**, **Walter Kollo**, **K. M. Ziehrer**, **Rudolf Frimmel** a **Jean Gilbert**.

V pořadu se dovíme také něco o nevěře, o vzniku doru „Sacher“ a zasmějeme se humoru let minulých.

Program bude trvat 60 minut a bude proveden dvojjazyčně. U klavíru bude pořad doprovázet **Mag. Jan Král**. Vstup je volný, příspěvek umělcům dobrovolný.

A po skončení nebudeme muset jít hned domů, můžeme zase spolu posedět, povídat si a také tancovat jako každou druhou neděli v měsíci. Těšíme se na Vás!

(aVa)

Passagen aus Prag

28. Jänner bis 11. März 2005

Ringturm – Wiener Städtische, Wien 1, Schottenring 30

tel. 531 39-10 35

Öffnungszeiten:

Montag bis Freitag: 9.00 bis 18.00 Uhr

Donnerstag: bis 19.30 Uhr

Freier Eintritt!!!

Die Veranstaltungsreihe **ARCHITEKTUR IM RINGTURM** präsentiert vom **28. Jänner bis 11. März 2005** die **Metropole Prag** als „Stadt der hundert Passagen“. Besonders im Zuge der **Modernisierung** im 20. Jahrhundert sind in Prag eine Vielzahl von **Passagen** und **Durchhäusern** von einzigartiger **architektonischer Qualität** entstanden. Die Ausstellung präsentiert die **architektonisch wertvollsten Passagen** in der **Alt- und Neustadt**.

„Man kann durch ganze Stadtteile Prags gehen, ohne die offene Straße zu etwas anderem als zum bloßen Überschreiten zu benutzen,“ so **Egon Erwin Kisch** in seiner **Monografie der Durchhäuser**.

Die Ausstellung: Die Ausstellung „Passagen aus Prag“ zeigt die Lage der Passagen in **Übersichtsplänen**. Jede Passage wird mit mehreren **Fotos** und **Texten** ausführlich dargestellt. Ein **großes Modell** gibt Einblick in die **städtebauliche Lage** wichtiger Verbindungen.

Katalog (in tschechischer und deutscher Sprache): **MICHAELA BROŽOVÁ – IVO HANEL: Prager Passagen. Begleiter für Flaneure, Passanten und/oder Touristen, Prag: EURO ART 2000, 88 Seiten mit zahlreichen Abbildungen. Preis: 12 €.**

Historie a příběhy sousedství

je **putovní výstava**, která dokumentuje **vzpomínky** a **mnoho zapomenutého**, ale **především oddělující a spojující aspekty** soužití v **pohraničním regionu** vinné oblasti **dolního Rakouska** a **jižní Moravy**.

Po **tříměsíčním putování** přijela výstava „**Historie a příběhy sousedství**“ do **Vídně**.

ARGE grenzen erzaehlen Vás proto **srdečně zve** na **zahájení**:

28. 1. – 20. 2. 2005

quartier 21 / freiraum

10:00-20:00

Museumsquartier, Museumstrasse 1, 1070 Wien

vstup volný

<http://quartier21.mqw.at>

Výstava „**Historie a příběhy sousedství**“ a film **Výprávění z pohraničí** jsou založeny na **biografických rozhovorech** s **jedenácti ženami** a **čtyřmi muži** nejstarší generace v **pohraniční oblasti** **dolního Rakouska** a **jižní Moravy**. V těchto **rozhovorech**, které se **konaly** mezi **červnem 2003** a **březnem 2004**, **vypovídají** jako **experti** na **historii** této **oblasti** o **svém dětství** a **mládí** v **meziválečném období**, o **sousedských vztazích**, **hospodářských stycích**, **slavnostech** a o **zlomech** těchto **sousedských vztahů** od **příchodu nacistů** až **po konec druhé světové války 1945**. Výstava „**Historie a příběhy sousedství**“ **dává možnost nahlédnout** do **patnácti životních příběhů** na **obou stranách hranice**. **Fotografie** ze **soukromých sbírek partnerek rozhovorů** **doplňují** jejich **vyprávění**, která **jsme uvedli** jak v **českém**, tak v **německém jazyce**.

Dr. Angelika Brechelmacher, Gabriela Miechtner, Mag. Tanja Tauber

ARGE grenzen erzaehlen, www.grenzenerzaehlen.at Mayerhofgasse 4/11, A-1040 Wien, +43 (650) 8482020

Koncertantní provedení Normy ve Vídeňské opeře

Ředitel **Vídeňské opery Holender** učinil pro **divu Editu Gruberovou** výjimku. **Vídeňská opera** uvede **koncertantní provedení Vincenza Belliniho „bel canta“ opery Norma** s **Editou Gruberovou**, a to **15., 21. a 26. února 2005**.

Kdo by chtěl vidět Normu E. Gruberové v **masce** a **kosťůmu**, **musí se za operou** a její **hlavní představitelkou** **vydat do bavorského Mnichova**.

Edita Gruberová, civilní foto

Spisovatel Klostermann bude mít v Rakousku pamětní desku

Pamětní desku spisovateli Karlu Klostermannovi (1848-1923) odhalí **12. února** na jeho **rodném domě** v **hornorakouském Haagu** příznivci **autorových děl**, **občanské sdružení**, které nese **Klostermannovo jméno**. Zatímco na **české i bavorské straně Šumavy** je **Klostermann** poměrně **známý** a **uznávaný**, v jeho **rodném městě** o něm **takřka nikdo nic neví**.

Pamětní desku má již spisovatel Karel Klostermann v Kašperských Horách na Klatovsku. Tabulka na domě číslo 13 připomíná, že tam slavný šumavský literát kdysi žil se svými rodiči a sourozenci. Také tato pamětní deska vznikla z iniciativy stejného občanské sdružení. Další pamětní desku má spisovatel již tři roky v nedalekém Srní. „Dvojazyčná deska tam připomíná, že Klostermann byl apoštolem smíření mezi Čechy a Němci,“ řekl předseda sdružení Václav Sklenář. Týž text bude mít i deska v německém Spiegelau. Sdružení funguje od roku 1998, má i bavorskou sekci a cca. po 40 členech.

Sdružení se například zasazuje o vydávání Klostermannových knih jak v Bavorsku, tak i v České republice.

Karel Klostermann zachytil ve svých románech a povídkách svérázné šumavské obyvatele, líčil i rozpad selváckých rodů nebo krizi sklářského průmyslu na Šumavě. Mezi jeho nejznámější díla patří *Ze světa lesních samot*, *V ráji šumavském* nebo *Mlhy na blatech*.

(Redakční pozn.: Loni jsme otiskli ukázkou z jeho díla.)

200. výročí narození Adalberta Stiftera

Horní Planá na Lipensku, kde se v roce 1805 narodil klasik rakouské literatury Adalbert Stifter, by se mělo stát v letošním roce jedním z center rakouského kulturního dění. V Horní Plané zatím funguje malé muzeum ve Stifterově rodném domku i spisovatelovo kulturní centrum.

V České republice řadě lidí Stifterovo jméno nic neříká, pro Rakušany však představuje na Šumavě narozený a německy píšící spisovatel literárního klasika.

V rámci Stifterova roku, vyhlášeného zemí Horní Rakousy, se tak budou na rakouském, českém i německém území konat výstavy a literární sympozia. K oslavám se oficiálně připojilo i vedení Jihočeského kraje. Chystají se výstavy o spisovatelově díle v Českých Budějovicích i v Českém Krumlově.

„I když německy píšící Stifter nemá v České republice takový věhlas jako v Rakousku, představuje významnou součást kulturní historie společné Šumavy,“ uvedl jihočeský hejtman Jan Zahradník. Rok Adalberta Stiftera byl oficiálně zahájen 28. ledna v Linci, kde spisovatel zemřel.

Stifter prožil větší část života v Rakousku. Stěžejní část jeho díla se ale váže k místu jeho narození, tedy k české části Šumavy. V některých románech a povídkách se přitom Stifter zabývá i českou historií, známý je v tomto směru především román *Vítek (Witiko)*, zachycující počátky

rodu Vítkovců. Z dalších děl prosluly například prózy *Žula*, *Horský křišťál* nebo *Hrad bláznů*. „I když Stifter psal také o Rakousku, zůstává zejména klasickým představitelem šumavské německé literatury. V Česku znají lidé především Stifterův obelisk, stojící nad šumavským Plešným jezerem. Zamilovaným místem Adalberta Stiftera byla také zřícenina Vítkova hrádku, stojící dnes na pravém břehu Lipenské přehrady.

Adalbert STIFTER: Vítek, Brno: Moba 2004, 480 str.

V dávných dobách prý ještě mělo smysl položit život za pravdu a čest. Obsáhlý román *Vítek* z vrcholného období tvorby Adalberta Stiftera (1805-1868) o tom podává barvitě svědectví.

Rakouský prozaik, ale také malíř, ilustrátor a umělecký restaurátor narozený v šumavské vesničce Horní Planá původně zamýšlel věnovat dějinnému období vlády Přemyslovců celý románový cyklus, ale nakonec zůstalo jen u jediného titulu *Vítek (Witiko)*. Není to náročná četba, sledujeme životní pout mladého rytíře, jak se z nízkého postavení potomka zchudlého rodu probíjí skrze služby a boje různých pánů, až se nakonec vzdá, dá si postavit hrad, najde nevěstu a stává se zakladatelem rodu Vítkovců.

Příběh je plný do značné míry typizovaných postav pánovníků i poddaných, jejichž proslovy jsou z velké části proklamacemi různých soupeřících pravd.

Knihla však vůbec není tematicky přežitá. Na atraktivitě jí dodává téma a historické pozadí: vždyť události v Čechách 12. století nejsou častým románovým námětem, a přitom mají svérázné kouzlo právě v přímocarosti, s jakou se o nich dá vypravovat. Čistota lidských charakterů zde není známkou spisovatelské nemohoucnosti, ale dobového stylu, a dává vyniknout i všem ostatním podstatným rysům Stifterovy prózy – velkolepému líčení přírodních scénérií, živému popisu detailů venkovského života atd.

Jako německy píšícímu autorovi narozenému v Čechách šlo Adalbertu Stifterovi vždy o pokojné soužití Čechů a Němců a dosažení práva je největším motivickým pojítkem jeho próz. Rytíř Vítek ukazuje, že právo mělo před devíti stoletími značně odlišné kontury než dnes a čestnému muži se vyplatilo jej dosáhnout i za cenu ztráty jiných cenných statků.

OHLÉDNUTÍ

15. Jahrestag der samtenen Revolution

Pódiovou diskusí při příležitosti 15. výročí pádu totalitního režimu v Československu uspořádalo České velvyslanectví v Rakousku a deník *Standard* 26. 11. 2004 v Palais Trauttmansdorf ve Vídni. Diskusi, kterou otevřeli velvyslanec ČR v Rakousku dr. Rudolf Jindrák a vydavatel deníku *Standard* Oscar Bronner, moderoval redaktor oddělení zahraniční politiky deníku novinář Josef Kirchengast.

Jakoby lehkým tónem komentoval události Jiří Dienstbier, první ministr zahraničních věcí v novém Československu, svou cestu do Prahy po 17. listopadu 1989 popsal kní-

že Karl Schwarzenberg. Tyto „české“ pohledy byly vystříhány dojem z jiné strany – vzpomínkami Dr. Karla Peterlika, tehdejšího velvyslance Rakouska v Československu, a korespondenta deníku *Süddeutsche Zeitung* Michaela Franka. Ti z posluchačů, kteří danou dobu spoluprožívali, si „osvěžili“ své vzpomínky, pro ostatní byla sdělení účastníků diskuse z velké části neznámá. Navozený „obraz“ 17. listopadu 1989 zpochybnilo závěrečné vystoupení diskutujícího z řad publika, který vpadl citoval teze „vše bylo úplně jinak“, které v současné době proběhly českým tiskem.

(mb)

Varhanní koncert

Náhoda tomu chtěla, že varhanní koncert ke 100. výročí úmrtí skladatele Antonína Dvořáka dne 28. 11. 2004, který uspořádal Kulturní klub ve spolupráci s Českým centrem, připadl na první adventní neděli. „Splnil“ tak vlastně dvojí poslání – připomněl velkého českého skladatele a současně „zduchovnil“ počátek adventní doby. Těžko soudit, co bylo pro posluchače rozhodující, přišli však v hojném počtu a zaplnili tak překrásné prostory kostela Maria am Gestade.

Fugy a preludia zněly z královského varhanního nástroje v precizní interpretaci Mgr. Josefa Leciana, koncertního varhaníka a profesora varhanní hry na HAMU (Hudební akademii múzických umění) v Praze. Sólista Národního divadla, barytonista Pavel Červinka uvedl vedle Dvořákových písní *Ave, Maria stella a Ave, Maria* i jeho celý cyklus *Biblických písní*. V procítěném projevu Červinky se posluchači zaposlouchali do deseti písní, jejichž texty si Dvořák vybral ze Starého zákona. Hluboce niterná Dvořáková hudba zde umocnila sdělnost textů o nejbolestivějších momentech pro člověka – o smrti. Díky skladatelově genialitě však dílo nevyznívá depresivně, naopak „sděluje“ velikou nadějí. Dvojice umělců, která se v ČR specializuje na interpretaci duchovní hudby, přesvědčila i publikum ve Vídni o svých kvalitách. Vděční posluchači poděkovali oběma umělcům dlouhotrvajícím potleskem.

(mb)

Motýli ze severu,

dětský pěvecký sbor ze Šumperku, zavítali v předvánoční době opět do Vídně a předvedli se dne 18. 12. 2004 v mramorovém sále Velvyslanectví ČR v Rakousku na vánočním koncertě. V dobře zvoleném programu se střídaly známé i méně známé vánoční písně v tradiční či zpracovanější úpravě s instrumentálními čísly. Obdivuhodně byly předneseny skladby českých autorů 20. století – *Gloria* Jana Nováka a *Hymnus* Otmaro Máchy. Sbor celkově zaujal svou barvou. Druhou polovinu koncertu vyplnil Komorní soubor Jana Zacha z Čelákovic ve složení flétna, hoboj, dva klarinety, klavír a basová kytara. Nevíme, zda v tomto obsazení interpretuje soubor hudební odkaz skladatele Jana Zacha (1699-1773), který mj. pobýval kolem roku 1750 i v Rakousku, na vídeňském koncertě jsme slyšeli pouze jednu úpravu z jeho díla – *Allegro* z jedné symfonie. Jinak byl program souboru sestaven z mezinárodního repertoáru s vánoční tematikou v roztodivných aranžmá, přičemž převládala forma populáru.

V závěru koncertu se spojila obě tělesa – dětský pěvecký sbor a Komorní soubor – při interpretaci tří českých koled. Spokojení posluchači odměnili účinkující dlouhotrvajícím potleskem. Možná by trval ještě déle, kdyby na úplném konci účinkující připustili, aby si s nimi posluchači nějakou koledu mohli zazpívat. Možná příště?

(mb)

Unikátní celoevropský projekt „České sny“ vyvrcholil v dolnorakouském Retzu

Projekt „České sny“, který se stal nejvýznamnější kulturní aktivitou ČR uspořádanou u příležitosti vstupu Čes-

ké republiky do Evropské unie a nad níž převzali společnou záštitu Václav Havel a Magdalena Kožená, byl zakončen v úterý 14. prosince v 19:00 v dolnorakouském Retzu mimořádným slavnostním koncertem.

Rakouský Retz a moravské Znojmo udržují živé a smysluplné partnerství; díky této skutečnosti se slavnostní finále „Českých snů“, které se v letošním roce staly celoevropsky velmi pečlivě sledovanou a mimořádně navštěvovanou akcí, odehrál právě v Retzu.

Na závěrečném koncertě vystoupil Talichův komorní orchestr pod vedením dirigenta Jana Talicha a jako sólistka se představila Jana Boušková, která patří ke světově nejvyhledávanějším a nejocenenějším harfenistkám současnosti. V jejich podání zazněla díla Jana Nováka, Jana Křtitele Krumpholze a Antonína Rösslera-Rosettiho. Koncertu předcházela nejen výroční schůzka starostů 13 měst podílejících se na „Concentus Moraviae“ (festivalu, který se stal hlavní inspirací pro projekt „České sny“), ale především slavnostní podpis deklarace o spolupráci mezi festivalem Concentus Moraviae a příhraničním mikroregionem Retzer Land. Tohoto aktu se od 17:30 na radnici v Retzu zúčastnilo přes tři desítky starostů měst z ČR a Rakouska a řada významných osobností obou sousedních zemí (za českou stranu např. velvyslanec ČR v Rakousku Rudolf Jindrák, ředitel kabinetu ministra zahraničních věcí ČR Tomáš Podivínský, první náměstek ministra kultury ČR Zdeněk Novák ad.).

Celá akce byla zakončena slavnostním ohňostrojem a společenským setkáním spojeným s ochutnávkou špičkových jihomoravských a dolnorakouských vín.

Oproti původnímu předpokladu nebude koncert v Retzu pouze vyvrcholením „Českých snů 2004“, ale stane se zároveň předznamenáním pokračování projektu v roce 2007, které bylo iniciováno valnou většinou mimořádně spokojených účastníků letošního ročníku „Českých snů“.

Zástupci Kulturního klubu, i když pozvání, se nemohli této velkolepé závěrečné akce z časových důvodů zúčastnit.

Písničkář Vladimír Veit

Mnozí z nás Vídeňanů se pamatují na písničkáře Vladimíra Veita. Do Rakouska přišel po podpisu Charty 77. Skromný, nenápadný blondák. Protloukal se zde všelijak. Taky při prodeji pohlednic a suvenýrů v Karlskirche. Pokud se dobře pamatují, některé z jeho písní vyšly zásluhou exilového vydavatelství Šafrán ve švédské Uppsale. Po roce 1989 se vrátil do Československa a žije nyní v jižních Čechách.

Z nedávného rozhovoru s Vladimírem Veitem v týdeníku *Reflex* jsem se dozvěděla, že sice o něm nebývá moc slyšet, ale nejméně jednou v roce vydává novou desku. Jedna z nich se jmenuje *Variace na renesanční téma*. Zhudebnil na ní verše Václava Hraběte, básníka, který zemřel velice mladý. V šedesátých letech si jeho básně mladí lidé opisovali a posílali je dál. Takto je poznal i Veit. Ze současnosti ho zajímá obecně lidská mizérie a krása, kterou jsme obklopeni. Politickou písničku stvořil v době jen jednu, všechny sloky končí stejně: „Voláte rodina, pravda a vlast! Myslíte prachy a děvky a chlast!“

Více o Veitovi viz na stránkách www.hutka.cz/veit.

(Dagmar Vaněčková)

Gott: „Nic není náhoda, ani zemětřesení“

Nic se neděje náhodou, tvrdí zpěvák Karel Gott nejen o přírodní katastrofě, s jejíž silou se našťěstí potkal jen okrajově. „Šok se dostavil až ex post, když jsme na letišti v Male poprvé v televizi viděli rozsah katastrofy. V letadle jsme slyšeli sténání zraněných a viděli, jak je lidé z rakouského Červeného kříže ošetřují,“ říká o dramatickém konci své krátké vánoční dovolené na Maledivách.

„Na našem ostrově nešel proud ani netekla voda, věděli jsme, že se stalo něco strašného, ale neviděli jsme to. Celou cestu do Vídně má přítelkyně Ivana už pak jen plakala. Věděli jsme už, jaké štěstí jsme v té katastrofě měli, ale já jsem měl hned pracovní povinnosti v Innsbrucku, kde jsem vystupoval v silvestrovské show, takže mi všechno úplně došlo vlastně až po návratu domů. Naše příběhy nebyly v tom hrozném kontextu zajímavé.“

Řekl jsem hned zkraje, že nemohu zpívat nějaké nezávazné veselé písničky a tvářit se jakoby nic. Naštěstí tu show pojednali jako velkou benefici a během čtyřhodinového živého vysílání se jen do půlnoci vybralo asi sedm miliónů eur ve prospěch postižených. Byla to katastrofa století a předtím zase přišla velká voda více než stoletá, nějak těch katastrof přibývá, najednou je toho všeho nějak moc...“

(z interview LN Marta Švagrová)

Slovenština z televize mizí

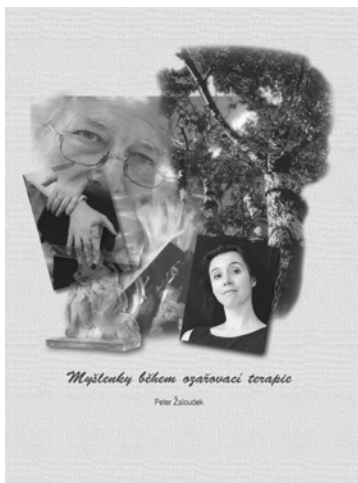
Slovenština z televize mizí. Už i z české. Na Kavčích horách dabovali první slovenský pořad pro dospělé a chystají se na další. Nový slovenský seriál *Záchranáři* z prostředí Vysokých Tater uvádí ČT s českým dabingem. Jde o první přemluvený pořad pro dospělé, dosud televize dabovala jen pohádky. Odpovídá to trendu dnešní mladší generace, která už má bohužel problémy s porozuměním slovenštině, vysvětluje mluvčí ČT Martin Krafl a odvolává se na divácké ohlasy. Proboha, proč? Ne všichni diváci přijímají přelomové rozhodnutí veřejnoprávní televize s pochopením. Proboha, kam jsme to dopravovali? Oni chtějí slovenský seriál dabovat? To jako proč? Nespokojená je i předsedkyně Slovensko-českého klubu a členka Rady vlády ČR pro národnostní menšiny Nada Vokušová: „Slovenštiny je na ČT málo, a když už je možnost to zlepšit, zbytečně se to dabuje,“ řekla *Týdnu*. (Týden, str. 79)

Rakouský velvyslanec se rozloučil na Hradě

Rakouský velvyslanec Klaus Daublebsky, jehož mise v Praze končí, se na Pražském hradě rozloučil s prezidentem Václavem Klausem. Domů se má vrátit v první polovině února. Ve funkci ho, jak jsme již uvedli, vystřídá Margot Klestil-Löffler, vdova po prezidentovi Thomasu Klestilovi.

KNIŽNÍ NOVINKY**PETER ŽALOUDEK, *Myšlenky během ozařovací terapie / Gedanken während der Strahlentherapie***

Vydala tiskárna Gloria v Rosicích u Brna v r. 2004 v českém jazyce s anglickým překladem a v německém jazyce s anglickým překladem, ISBN 80-86760-80-1.

Pro českou verzi napsali úvody prof. dr. Tomáš Halík (kněz, psycholog a sociolog) a dr. Marie Svatošová (zakladatelka českého hospicového hnutí). Úvod pro německou verzi napsal Mag. Helmut Schüller.

Knihu je možno zakoupit v tiskárně Gloria a v Karmelitánském vydavatelství. Cena českého výtisku: 149,- Kč, cena německého výtisku: 11 €.

Kontakt: peter.zaloudek@wienkav.at
<http://www.peter.zaloudek.sk/>

ThLic. Peter Žaloudek se narodil v roce 1958 v Žilíně a od roku 1983 žije ve Vídni. Vystudoval teologii a tři roky působil jako katolický kněz. Od roku 1991 je radiologickým asistentem na Ozařovací klinice SMZ-Ost vídeňské nemocnice. Často cestuje po Evropě i po zámoří a o své zážitky se dělí pořádáním přednášek, doprovázených promítáním velkého množství fotografií.

LADISLAV NYKL, *Pozvání do rogersovské psychologie*

Brno: Barrister 2004, brož., 140 str., ISBN 80-86598-69-1, cena 175,00 Kč.

Knihy je zaměřena na myšlenkový směr, jehož význam stále stoupá. Směr, jehož vznik je neoddelitelně spojen se jménem Carla Ransoma Rogerse, reaguje velmi citlivě na to, čeho se modernímu člověku dostává stále méně – totiž blízkosti druhého člověka. Autor se Rogersovými myšlenkami a postupy zabývá dlouhodobě a sleduje i jejich vývoj v pracích jeho následovníků.

Publikace podává stručný, ale komplexní a výborně strukturovaný přehled směru zaměřeného na člověka jakožto vědecké analýzy. Zaručuje tak komunikaci mezi všemi, kdo se pracemi C. Rogerse zabývají. Jsou to nejen akademičtí pracovníci, psychologové, psychoterapeuti, lékaři, sociologové, nýbrž i učitelé, rodiče a všichni, kteří chtějí přístupem zaměřeným na člověka poznat nové a jedinečné možnosti vztahů.

Zasvěcenou předmluvu napsala doc. PhDr. Soňa Hermonchová z pražské Univerzity Karlovy.

Ladislav Nykl (nar. 1940) pracuje jako poradce a psychoterapeut ve Vídni. Je členem České psychologické společnosti a The European Association for Psychotherapy (EAP). Externě přednáší na vídeňské univerzitě a na Masarykově univerzitě v Brně.

Kontakt: Lederergasse 17/7, A-1080 Wien
tel.: 0676-5194833
e-mail: nykl.psychotherapie@aon.at

GERTRAUDE ZAND und JIŘÍ HOLÝ (Hrsg.), *Vertreibung - Aussiedlung - Transfer im Kontext der tschechischen Literatur / Vyhnaní - Odsun - Transfer v kontextu české literatury*
Brno: Host 2004, ISBN 80-7294-127-5.

Mit Beiträgen in deutscher oder tschechischer Sprache von Detlef Brandes, Václav Burian, Aleš Haman, Jiří Holý, Ruth Kronsteiner, Václav Maida, Elke Mehnert, Vladimír Papoušek, Jiří Pešek, Ute Raßloff, Filip Tomáš, Jan Wiendl, Gertraude Zand.

Das Buch ist erhältlich im tschechischen Buchhandel (CZK 199,-) oder direkt im Verlag, der auf Anfrage auch Gratis-Rezensionsexemplare zuschickt (Host, Přízova 12, CZ-602 00 Brno, redakce@hostbrno.cz).

Gerne können Sie sich auch an die Herausgeber wenden (gertraude.zand@univie.ac.at, hollmail@atlas.cz).

VÝROČÍ HUDEBNÍCH UMĚLCŮ SE VZTAHEM K VÍDNI

Josef BOHÁČ

(*15. 3. 1929 Vídeň)

Skladatel. Absolvent JAMU, žák V. Petrželky. Pracoval jako šéfredaktor hudebního vysílání Čs. televize v Praze, 1968-1971 ředitel vydavatelství Panton, místopředseda výboru Pražského jara, od r. 1979 tajemník Svazu čs. skladatelů.

Opery: *Námluvy* (1967), *Oči* (1973), *Goya* (1976), *Zvířátka a Petrovští* (1980), *Zlatá svatba* (1981), *Rumcajs, Utajené slzy* (1996).

Bohumír BRZOBOHATÝ

(6. 4. 1869 Vídeň – 24. 11. 1949 Praha)

Dirigent. Absolvent vídeňské konzervatoře (žák A. Brucknera), působil u řady německých divadel, kde byl především úspěšný jako dirigent Wagnerových oper. Jako neúnavný organizátor pořádal operní představení v Karlových Varech. Od r. 1911 byl angažován v Národním divadle, kde patřil k oblíbeným a spolehlivým umělcům. S činností v Národním divadle se rozloučil v r. 1933 *Lohengrinem*.

Hana JANKŮ-SVOBODOVÁ

(25. 10. 1940 Brno – 28. 4. 1994 Vídeň)

Sopranistka se „sladkým, lehkým, triumfujícím“ sopránem.

Absolventka pedagogického odd. Hudební školy J. Kvapila (u H. Ryšánkové). Od r. 1959 angažována ve sboru brněnské opery, ale brzy byla obsazována do sólových rolí českého i světového repertoáru.

V r. 1968 zpívala *Toscu a Turandot* ve Scale. Její kariéra na českých jevištích vyvrcholila v r. 1968 *Libuší*. V r. 1970 emigrovala a dále se uplatňovala na nejvýznamnějších světových scénách.

Míla KOČOVÁ

(10. 6. 1898 Vídeň – 9. 2. 1951 Praha)

Sopranistka. Zpěv studovala u D. Škardové. Od r. 1924 pravidelně hostovala v Národním divadle, 1927-45 zde byla angažována. Začínala jako koloraturní pěvkyně, byla prv-

ní pražskou liškou *Bystrouškou* (1925). Svůj pozoruhodný umělecký vývoj dovršila interpretací *Aidy*. Při její premiéře (1. 3. 1938) měla na sobě originální, Verdim navržené divadelní šperky z milánské premiéry po Tereze Stolcové. Často hostovala v zahraničí, zejména ve Spojených státech amerických. Po zakončení pěvecké kariéry učila zpěv.

Anna KUPKOVÁ

(16. 5. 1848 Vídeň – 2. 1. 1903 Praha)

Sopranistka. Absolventka vídeňské konzervatoře, angažována v Prozatímním divadle (debutovala jako *Zerlina*) na obor subterní a koloraturní, pak přešla na obor mlado-dramatický. Po skončení umělecké dráhy si otevřela pěvecký a operní ústav.

Oskar NEDBAL

(26. 3. 1874 Tábor – 24. 12. 1930 tragicky v Záhřebu)

Skladatel, dirigent a violista. Absolvent pražské konzervatoře, první violista Českého kvarteta a dirigent ČR, hostoval po celé Evropě, od r. 1906 žil ve Vídni. Šéf opery v Bratislavě. Proslul zejména svými operetami (*Polská krev, Vinobraní* aj.) a balety (např. *Z pohádky do pohádky, Pohádka o Honzovi*).

Opera: *Sedlák Jakub* (1919-20).

Albert ROSEN

(14. 2. 1924 Vídeň – 3. 5. 1997 Dublin)

Dirigent. Klavír a skladbu studoval ve Vídni, pak dirigování na pražské konzervatoři (u P. Dědečka a A. Klímy). Začal jako koprepetitor a sbormistr opery plzeňské, nastudoval např. československou premiéru Prokofjevova *Hráče*, později dirigent, pak angažován v Národním divadle. Často hostoval v cizině, především v irském Dublinu.

Marie VESELÁ

(22. 11. 1892 Vídeň – 20. 2. 1969 Praha)

Sopranistka. Zpěv studovala na vídeňské Hudební akademii. Profesionální dráhu začínala v Brně v německém divadle, pak v divadle českém. Byla první představitelkou Janáčkovy Káti Kabanové v premiérovém představení v r. 1921. V r. 1922 byla angažována do Národního divadla. Kvůli svým hlasovým dispozicím a majestátní postavě byla předurčena pro role heroin (Ortruda, Isol-

da, Šárka), později úspěšně zpívala i role mezzosopránové (Ježibaba, Donna Isabella).

Gustav WALTER

(11. 2. 1834 Bílina – 30. 1. 1910 Vídeň)

Tenorista. Zpěv studoval u F. Vogla a již po půl roce vystoupil v jedné z pražských operetních společností v úloze Edgarda (Lucie z Lammermooru). V r. 1855 byl angažován do Brna. Svým krásným hlasem zde upoutával pozornost publika, které jej obdivovalo jako Nemorina, Dona Otta via i Arnolda (Vilém Tell). Po roce odešel do vídeňské Dvorní opery, kde byl přijat s velkými sympatiemi. Byl také mistrovským interpretem písňové literatury, v r. 1881 premiéroval např. Dvořákovy Cikánské melodie. Své první gramofonové snímky natočil až ve svých sedmdesáti letech, aniž by však jeho příjemný tenor vykazoval jakékoliv známky stárnutí.

(Poznámka redakce: Seznam není úplný.)

České a moravské kraje I

V letošním roce chceme naše kvízy věnovat jednotlivým krajům České republiky. Připomeňme si, že podle nového uspořádání platného od 1. ledna roku 2000 má Česká republika celkem čtrnáct krajů. Začneme tím nejbližě položeným k Vídni, Jihomoravským krajem.

1) První otázka bude skutečně jen zahřívací – metropole Jihomoravského kraje je druhým největším městem republiky, tradičním centrem průmyslu, obchodu i kultury. Její život poznamenávaly a dodnes poznamenávají do velké míry úzké vztahy s rakouskou metropolí Vídní, se kterou má přímé vlakové spojení již od roku 1839. Více snad není potřeba dodávat, jistě jste poznali, že hlavním městem Jihomoravského kraje je:

- a) Liberec, c) Karlovy Vary,
b) Náchod, d) Brno.

2) Jihomoravská metropole se může pyšnit řadou škol včetně univerzity, o jejíž vybudování usilovaly v 19. století celé generace českých vlastenců. Univerzita pyšníčí se bohatou tradicí i dobrými výsledky v současnosti se jmenuje podle:

- a) T. G. Masaryka (Masarykova),
c) Františka I. (Františkova),
b) Maxe Pirnera (Pirnerova),
d) Jana Nerudy (Nerudova).

3) Mezi další významná města Jihomoravského kraje patří Znojmo. Na přelomu 18. a 19. století bylo proslulé svojí hořčicí, později se však stala pojmem především znojemská/sý:

- a) slivovice, c) okurka,
b) sýr, d) čočka.

4) Celý Jihomoravský kraj ovšem proslul ještě dalším produktem, jehož symbolika se objevuje dokonce i na kraj-

ském erbů. K místům, jako jsou Velké Pavlovice, Bzenec nebo Mikulov, neodmyslitelně patří:

- a) brambory, c) víno,
b) pivo, d) likér becherovka.

5) Na území Jihomoravského kraje se také nachází místo, kde v r. 1805 v tzv. bitvě tří císařů, která si vyžádala tisíce lidských životů, porazil Napoleon Bonaparte ruského cara Alexandra I. a habsburského císaře Františka I. Město je známo pod německým označením Austerlitz, česky se však jmenuje:

- a) Slavkov, c) Jevany,
b) Husinec, d) Písek.

6) V jednom z jihomoravských měst se také narodil jeden z nejproslulejších secesních malířů a grafiků, autor slavných designérských návrhů i neméně úspěšných plakátů. Velmi známá se stala jeho spolupráce s vynikající herečkou Sarah Bernhardtovou. Pojem secese je v českých podmínkách spojován dodnes hlavně se jménem:

- a) Klementa Gottwalda, c) Vladimíra Menšíka,
b) Alfonse Muchy, d) Vítězslava Nezvala.

7) A nakonec jedna jazyková otázka. Lidové nářeční mluvě v hlavním městě Jihomoravského kraje se říká hantec. Vyskytuje se v ní spousta zajímavých slov. Například výraz „betelný“ značí:

- a) hlasitý, c) výborný,
b) červený, d) uražený.

(Sestavil MaFr)

Husité II – správné odpovědi: **1a)** vína; **2b)** kalich; **3c)** byl jednooký, později slepý; **4a)** Vítkov; **5d)** Čáslav; **6d)** sirotci; **7b)** Prokop Holý.

Z početných odpovědí jsme vylosovali tři výherce, kterým srdečně gratulujeme: Radka Radojkovičová, Mag. Jarmila Pechová, Leopold Malý.

Odpovědi na dnešní kvíz zasílejte do 15. března 2005 na adresu: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku
Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich
Schlüsselgasse 18, 1080 Wien, Österreich
e-mail: kulturklubcs@eunet.at, fax: (+43) (1) 79 88 454.

Stefan Sagmeister – rebel grafického designu

Výstava významného rakouského designéra Stefana Sagmeistera, která byla v rámci Bienále grafického designu uspořádána v Brně, se přesunula do pražské výstavní síně Design centra a stala se důležitou událostí grafického designu koncem roku 2004. Návštěvníci ji mohou navštívit až do 11. února 2005. Program Stefana Sagmeistera byl při jeho návštěvě Prahy 16. prosince velmi nabitý – po tiskové konferenci, na níž zúčastněným novinářům prozradil mnoho zajímavostí ze své tvorby, následovala přednáška ve zcela nabitém sále Rakouského kulturního fóra a celý den vyvrcholil večerní vernisáží výstavy.

Stefan Sagmeister navštívil Prahu v doprovodu své rodiny – sestry, švagra a přítelkyně, již je módní návrhářka Anni Kuan. Se svou přítelkyní spolupracuje i profesionálně, navrhuje jí pozvánky na její módní přehlídky. Pozvánky jsou originálním dílem, neboť jsou natištěny na levném novinovém papíře a mnohdy skrývají překvapení, třeba plastovou hračku koníčka. Jejich spolupráce začala návrhem loga v roce 1998. Anni Kuan mu často pomáhá s laděním barev v jeho tvorbě, jako módní návrhářka je v těchto otázkách odbornicí. V Sagmeisterově tvorbě hrají barvy důležitou úlohu. Jak sám novinářům řekl, po studiích nekladl na barvy takový důraz, vnímal je spíše jako vtip, v extrémním případě i jako kýč. V průběhu své tvorby však zjistil, že barva může velmi zapůsobit, proto nyní barevně vyznění svých prací rozhodně nepodceňuje.

Stefan Sagmeister se narodil v rakouském městečku Bregenz. Studoval na Hochschule für Angewandte Kunst ve Vídni. Zprvu uvažoval o kariéře v hudební oblasti, o hudbu se také celý život intenzivně zajímá, prozradil, že v mládí hrával v nepříliš úspěšných rockových kapelách. Po absolutoriu školy získal Fulbrightovo stipendium na roční pobyt v New Yorku (Pratt Institute), kde se mohl věnovat projektům podle vlastního výběru. Při návštěvě Asie ho v roce 1991 velmi okouzlil Hongkong, jeho návštěva zde se velmi protáhla, když našel práci v reklamní agentuře Leo Burnett. Po dvou letech úspěšného působení ale opět přemýšlel o změně. Vrátil se do New Yorku a stal se designérem u Tibora Kalmana v jeho newyorském studiu M&Co.

Po uzavření Kalmanova studia si otevřel vlastní studio Sagmeister Inc. Otevření studia oznámil zcela originálně: fotografií své nahé postavy v opuštěně vyhlížejícím studiu s přelepkami, které po odlepení odhalily výhody, které designérovi poskytuje otevření vlastního studia. Sagmeisterovým přáním bylo zaměřit se zejména na design pro hudební průmysl, jeho tvůrčí záměr je „Styl = Prd. Vše pro design. Design pro hudební průmysl.“ Mezi klienty jeho studia patří například Rolling Stones, David Byrne, Lou Reed, Aerosmith, Pat Metheny. Jeho práce pro hudební skupiny obdržely v letech 1995-1999 nominace na Grammy. Je držitelem nejrůznějších mezinárodních designérských ocenění, např. Grand Prix Bienále Brno (za design knihy a hudebního díla Davida Byrnea *Your Action World*), zlaté medaile Bienále Varšava 2000 a také nominací na cenu za nejlepší design USA 2001 a ocenění v soutěžích ADC New York 2002 a TDC Tokio 2002. V roce 2001 si udělal roční pracovní přestávku, kdy se věnoval inventuře své tvorby, výsledkem této inventury je kniha *Sagmeister Made You Look*, která byla velmi rychle rozebrána a pro velký zájem byla vydána v reedici.

Stefan Sagmeister dnes hodně cestuje, často přednáší o designu. Jeho pojetí designu je založeno na emocionálním působení na diváka, které staví výš než perfektně zpracované počítačové řešení. Ve své tvorbě vychází z originálních nápadů, kde uplatňuje nejrůznější optické triky, humor či ironii. Nejoriginálnější se jeho tvorba projevila na plakátu na vlastní přednášku pro AIGA v Detroitu, kde se jednalo o typografii vyřezanou na jeho vlastním těle. Pro vytvoření „jednoduché formy designu, která otrěse divákem“, podstoupil osmihodinové fyzické utrpení, které mělo být protikladem ke snadné tvorbě pomocí počítače. Dnes, kdy jsou počítače i grafické programy velmi snadno dostupné, si na grafiky hraje mnoho těch, kteří o typografické tvorbě nevědí vůbec nic a zcela nevhodným způsobem kombinují nejrůznější druhy písem i obrázkových polotovarů, které v knihovnách počítačových programů naleznou. Tímto plakátem chtěl vyjádřit určitý protest proti tvorbě tohoto typu a zároveň bolest, kterou designér podstupuje při řešení svých zakázek. Plakáty pro jeho vlastní výstavy (v Design centru je jich možno vidět několik) se vyznačují velkou originalitou.

Ve své tvorbě přistupuje Stefan Sagmeister k jednotlivým zakázkám podle jejich druhu. Zatímco u plakátu či vizitky, které jejich pozorovatel vnímá 1-5 sekund, je důležitá především jednoduchost ztvárnění, neboť komplexnější informaci za tak krátkou dobu působení nelze pojmout, u grafických objektů s delší životností, jako jsou obaly na CD nebo publikace, se naopak žádá komplexnější přístup, aby i po několikátém shlédnutí měly stále co nabídnout; nejlepší je, skrývají-li v sobě nějaké překvapení či vtip. Podle Sagmeisterových zkušeností fanoušci velmi pečlivě zkoumají obaly hudebních CD, proto je důležité věnovat jim dostatečnou pozornost.

Sympatické je, že Stefan Sagmeister je zastáncem humánního designu, který projevuje jasný názor na veřejné problémy. Důležitou oblast jeho klientů tvoří nejrůznější charitativní, nadační, ekologická či sociální hnutí, která podporuje svou designérskou tvorbou. Na přednášce měli účastníci možnost vidět ukázky

jeho prací pro kampaň True Majority, která sdružuje asi 500 představitelů velkých firem, kteří se snaží o změnu směru americké politiky. On sám by těžko mohl ovlivnit veřejné mínění, ale ve spojení s těmito skupinami svým designem projevuje názor a může svou tvorbou něčeho dosáhnout. V souvislosti se svojí tvorbou, vyjadřující názory na společenský vývoj, upozornil také na skutečnost, že nejhorším příkladem je dobrá grafická práce využitá pro špatné úmysly – jako příklad uvedl symbol hákového kříže. Vrcholem tvorby grafika je dobrá grafická práce pro dobré účely.

Na otázku, zda se považuje za umělce, či designéra a kde vidí hranici mezi designem a uměním, odpověděl, že se cítí být designérem, nikoli umělcem. Hranice mezi designem a uměním spočívá podle jeho názoru v tom, že design musí fungovat, umění nikoli. Ačkoli pražská výstava ho nazvala „rebelem grafického designu“, on sám se jím necítí být, domnívá se, že rebelovat by dnes měla mladá generace. Přesto je možno název výstavy „Rebel grafického designu“ považovat za velmi trefný. Stefan Sagmeister mnoha svými pracemi šokuje. Příkladem je plakát na konferenci AIGA v New Orleans (1997), nabízející program osmdesáti přednášejících během dvou a půl dne. Chaos, který takovýto program přináší, vyjádřil bezhlavou běžící slepicí, doplněnou heslem „Spěchej!“, které je sestaveno z písma ve formě kuřích nožek a doplněno zvoláním „Jam-balaja!“ a ručně psanými vizitkami přednášejících.

Pozvánku na pražskou výstavu vytvořil grafik Alan Záruba. Vernisáž výstavy se stala jakýmsi happeningem, neboť zde Alan Záruba představil dvouměsíčník *Noviny pro grafický design a typografii*, které začal vydávat Typodesign club, který soustřeďuje nejvýznamnější české grafiky. Spolu se Stefanem Sagmeisterem skládali z novin vlaštovky a házeli je do publika – šlo o jakousi symbolickou první vlaštovku pravidelných zpráv o dění v grafickém designu v České republice.

Za realizaci výstavy si zaslouží poděkování Design Centrum České republiky, jehož ředitel Karel Kobosil se samozřejmě slavnostní vernisáží zúčastnil. Záštitu nad výstavou převzal kulturní rada Rakouského velvyslanectví v ČR Mgr. Walter Persché. Kurátorkami výstavy jsou PhDr. Dagmar Koudelková a PhDr. Marta Sylvestrová. Posledně jmenovaná, vedoucí oddělení grafického designu z Moravské Galerie v Brně, pak návštěvníkům vernisáže v krátkém proslovu velmi zajímavě přiblížila osobnost Stefana Sagmeistera.

(Helena Stejskalová)

Století V & W

Vydání série werichovských nahrávek předznamenává fakt, že si v tomto roce připomeneme nedožitých sto let Jana Wericha (*6. 2. 1905) i Jiřího Voskovce (*19. 6. 1905). Vydavatelství Lotos ve spolupráci s hlavním městem Prahou a Ministerstvem kultury ČR chystá k této příležitosti výstavu na téma *Osvobozené divadlo* v kontextu doby a významu Voskovce a Wericha pro českou kulturu. Výstava se má otevřít 7. 2. 2005 na Staroměstské radnici v Praze a kromě všeho, co s „Osvobozenými“ a jejich činností souvisí (dokumenty, fotografie, kostýmy, plakáty, programy, portréty atd.), se na ní budou přehrávat desky, promítat filmy a dokumenty. Projekce a koncerty spolu s „pamětníckými besedami“ výstavu doprovodí.

I po 70 letech od jeho nejslavnějších časů (1927-1938) se *Osvobozené divadlo* udrželo v českém kulturním povědomí a jeho protagonisté jsou považováni za představitelé významného proudu české divadelní avantgardy. Na to, jak krátkou dobu *Osvobozené divadlo* svobodně působilo, zanechalo mimořádně hlubokou stopu. I proto je právě divadlo ústředním tématem připravované výstavy.

Expozice ovšem zaznamená i válečnou americkou emigraci Voskovce, Wericha a Ježka a rovněž válečnou a těsně poválečnou divadelní činnost těch, kteří z tvůrčí trojice zbyli (*Divadlo V + W U Nováků* stihlo v letech 1946 až 1948 uvést hru *Pěst na oko* a dvě americké hry *Přišel na večeri* a *Divotvorný hrnec*).

Osudy Jiřího Voskovce a Jana Wericha se vzhledem k poválečné politické konstelaci v Československu odvíjely odděleně. Uděl herců obdařených autorskou invencí byl odlišný: Werich doma v různých dobách více či méně úspěšně bojoval s kulturní byrokracií a podle toho se objevoval na obrazovce či na plátně, Voskovec v exilu se věnoval tomu, co původně ani nezamýšlel – serióznímu hraní. Oba vyrostli v charakterní herce, jeden se se světovým repertoárem potkával podle libovůle domácích dramaturgů (Čechov, Měrimée aj.) a jeho výkony zůstaly trvalým vzorem pro další herecké generace, druhý byl, jak výstava prokáže, vyhledávaným divadelním, televizním i filmovým hercem v zámoří.

Sběratel Jaromír Farník, který je autorem výstavy, soustředil kolem tisícovky dokladů činnosti V + W z *Osvobozeného divadla*, *Divadla Satiry*, *Divadla ABC*, filmů, veřejných vystoupení, besed atd. ... Díky vstřícnosti rodin Jana Wericha a Jiřího Voskovce a dalších příznivců, mezi něž patří Jiří Suchý a Ondřej Suchý, sochař Vladimír Preclík a další, se návštěvník výstavy „Vždy s úsměvem“ podívá také na pozoruhodné dokumenty z osobního života Voskovce a Wericha. Přesvědčí se například o tom, že Werichovo plné jméno zní Jan Křtitel František Serafin Werich a že byl jedničkář, zatímco Jiří Wachsmann (jak zní Voskovcovo jméno) nikoli. Nahlédne do deníčků, které si Voskovec i Werich psali od útlého dětství, dozví se, že první hru Voskovec napsal v žánru sci-fi v šestnácti letech a zasadil její děj kamsi do roku 3000, nahlédnou i do textu o metru, který hodně předjímal dobu, v níž byl psán... K vidění bude korespondence – například Wericha s Vítězslavem Nezvalem –, bohatá fotodokumentace setkání obou umělců se slavnými osobnostmi světového umění... Zajímavé budou i videoprojekce a doprovodné programy.

(kb)

Jana Brejchová slavila

Její filmy jsou pro diváky vždycky tahákem. Aby ne, vždyť v nich hraje, jak říkal Jan Werich, „naše jediná skutečná filmová hvězda“ Jana Brejchová. A jako hvězda se vším všudy okouzluje krásou, vtipem, inteligencí a talentem vynikající herečky od svých začátků až po současnost. S věkem totiž herečka,

kteřá ve čtvrtek 20. ledna oslavila své pětadesátiny, nedělá problém, i když ten fakt nepopírá. I stárnout se dá s hvězdnou elegancí. A Jana Brejchová je jednou z mála filmových hereček, kterým se to daří.

Přes všechnu slávu a uznání doma i ve světě – vždyť natočila kolem osmdesáti filmů – stála Brejchová vždycky nohama na zemi. Byla ze šesti dětí, starala se o mladší sourozence a sama se živila od čtrnácti let, kdy nastoupila v Laktosu jako písarka. K filmu odešla v necelých osmnácti a od té doby je na volné noze.

Filmovou kariéru odstartovala ještě ve školních lavicích. Tehdy jako třináctiletá, hubená, samá ruka, samá noha, hrála Pídalku, proletářské dítě ve filmu *Olověný chléb*. A proč si ji režisér Ladislav Helge vybral? „Asi že jsem byla fotogenická. Krásná ne, ale fotogenická. O talentu řeč být nemohla,“ vzpomínala. Nikdy nerecitovala. „Jsem šílená trémistka. Nenapadlo by mě být herečkou,“ přiznávala. Od té doby však točila film za filmem, za rok třeba šest a někdy i dva současně.

Hereckou školu měla tu nejlepší – život, a především setkání s precizností a uměním mnoha velikých herců, jako byli třeba Jiřina Šejbalová, František Smolík, Vlasta Fabiánová či Zdeňka Baldová.

Řemeslu a pokoře ji naučili přední režiséři, v prvé řadě Jiří Krejčík. Rozhodující pro ni byla práce s Evaldem Schormem. Zdeněk Podskalský v ní zas objevil komediální talent. Ráda měla Jaromila Jireše, rozumí si s Jiřím Svobodou, Vladimírem Drhou a dalšími.

Za všechny filmy stačí vzpomenout vedle *Vlčí jámy* a *Vyššího principu* snímky *Návrat ztraceného syna*, *Zánik samoty Berhof* či *Skalpel, prosím*, *Jehla*, film *Mladý muž a bílá velryba* nebo *Návrat ztraceného ráje*. A také *Vlastně se nic nestalo* a *Citlivá místa*, kde si zahrála s dcerou Terezou Brodskou. Z lehčích žánrů byly oblíbené třeba *Kdyby tisíc klarinetů*, *Ženu ani květinou neuhodíš*, *Hodíme se k sobě, miláčku?* anebo *Noc na Karlštejně*.

Z dívčích a lyrických typů se Brejchová skvěle přeřhala do rolí charakterních a dramatických, a to se bála, že skončí jako „stárnoucí diblík“. Režiséři ocenili její odvahu ukázat před kamerou i nenalícenou, stárnoucí tvář. V rolích bylo pro ni jako herečku vždy nejdůležitější, aby do nich mohla dát něco ze sebe.

Ted' na „stará kolena“, jak říká, hraje divadlo, na které kvůli filmům neměla čas (ovšem na zájezdy jezdí už od sedmdesátých let). Dělá to ráda a s nadšením. Na jevišti se navíc sešla se svou přítelkyní Jiřinou Jiráskovou nebo s Květou Fialovou.

Od hvězd se čeká i „hvězdná suverenita“. Brejchová o sobě ale často pochybuje. „Celý život bojuju s plachostí

a ostychem. To, že jsem herečka, vypadá možná paradoxně, ale já jsem v těch rolích schovaná,“ přiznává.

Za slávu zaplatila svou daň. Zvědavost budili zejména muži po jejím boku. Poprvé se vdala za režiséra Miloše Formana, pak za německého herce Ulricha Theina. S populárním Vlastimilem Brodským má dceru Terezu, která zdárně kráčí v hereckých stopách rodičů. Deset let žila s Jaromírem Hanzlíkem. Počtvrté se provdala v sedmapadesáti letech za dávného přítele, herce Jiřího Zahajského.

Jana Brejchová má jinak zcela nehvězdné zájmy. Vedle rodiny miluje chalupu, ráda a dobře vaří. Nesnáší večírky, dává málo rozhovorů a raději nechává za sebe mluvit svou práci.

(výběr z tisku)

Letošní Festival spisovatelů Praha bude věnován Casanovovi

Proslulému svůdci žen, dobrodruhovi, ale hlavně spisovateli *Giacomu Casanovovi* (1725-1798) věnují pořadatelé letošní Festival spisovatelů Praha.

Festival spisovatelů Praha se letos uskuteční v pozdějším termínu, než byli jeho diváci zvyklí. Patnáctý ročník mezinárodní přehlídky literatury, spisovatelů a čtenářů se bude konat od 4. do 8. června. Na 4. červen připadá výročí úmrtí Casanovy; 2. dubna uplyne kulatých 180 let od jeho narození.

Hlavním mottem diskusí bude věta „Naše nevědomost se stává naším jediným útočištěm“, která se připisuje Casanovovi. Casanova, skvělý bavič a díky stykům s mnoha vynikajícími osobnostmi své doby i zdroj společenských informací, si zajistil historickou nesmrtelnost svými zčásti románovými *Paměťmi*, které historici oceňují jako zdroj neoficiální historie 18. století. V Čechách vedl rozsáhlou korespondenci, jezdil do Prahy či Teplic, které tehdy jako módní lázně navštěvovala česká, německá, polská i ruská šlechta, duchovenstvo a diplomaté.

Zestárlý Casanova, když se od něj odvrátilo štěstí a přizeň žen, trávil posledních 13 let života jako knihovník na zámku hraběte Valdštejna v Duchcově na Teplicku, kde napsal *Paměti* a kde také 4. června 1798 zemřel. Pochován je v Duchcově.

Přehlídka, která představila v Praze mnohé známé světové autory, jako třeba Margaret Atwoodovou, Iana McEwana, Gora Vidala, Salmana Rushdieho, Irwina Welshe či Nadine Gordimerovou, byla loni věnována rakouskému spisovateli Josephu Rothovi.

Festival loni stál téměř na pokraji propasti, neboť přišel o hlavního sponzora. Prostředky se nakonec podařilo dát dohromady. Letos prý festival finanční problémy nemá.

(bk)

Film *Pohádka máje*

Němý film *Pohádka máje* uvede začátkem února 2005 v pražském kině Národního filmového archivu Ponrepo přehlídku ke 100. výročí narození Jiřího Voskovce a Jana Wericha. Zahajovací snímek Karla Antona z roku 1926 jen zdánlivě nemá s touto dvojicí nic společného – první ze jmenovaných v něm totiž jako jednadvacetiletý pod pseu-

donymem Petr Dolan ztvárnil jednu z rolí, což mu vyneslo vyloučení z avantgardního uměleckého spolku Devětsil.

„Přehlídka zahrne vedle notoricky známých komedií *Pudr a benzin*, *Peníze nebo život*, *Hej-rup!* a *Svět patří nám* i další překvapení. Hned příští den například připomeneme další film s Petrem Dolanem – *Paní Katynku z Vaječného trhu* z roku 1927 a také americký snímek *Ruce Corbina Claybrooka*, v němž byl o čtyřicet let starší Jiří Voskovec partnerem populárního Burta Reynoldse,“ řekl ČTK dramaturg přehlídky Milan Klepíkov.

Národní filmový archiv v této kolekci do konce února uvede čtyřiatřicet titulů. Ty americké se prý do Prahy za minulého režimu dostávaly pokoutně různými cestami a v rámci archivních projekcí mohou být promítnuty. Připomenuty budou i dva americké snímky, které se s Voskovecem dostaly do distribuce – Lumetovo drama *Dvanáct rozhněvaných mužů* z poloviny šedesátých let a snímek Richarda Fleischera *Bostonský případ* z roku 1968.

Představena bude také dvojdílná restaurovaná kopie Fričovy komedie *Císařův pekař – Pekařův císař*, Jasného film *Až přijde kocour* z roku 1963 a o rok mladší krátký snímek Dušana Hanáka *Šest otázek pro Jana Wericha*.

Další krátkometrážní snímky připomenou, že do kouzelné říše Jiřího Trnky měl Werich vždycky blízko. A protože jejich nejrozsáhlejší projekt, loutkovou adaptaci Haškova *Švejka*, Ponrepo promítlo v listopadu, zařadilo na únor tři krátké snímky, které jí předcházely – *Dárek*, *O zlaté rybce* a *Dva mrazíci*. „Znalce možná překvapí méně známý pseudo-dokument *Pražská strašidla*. Dostane se i na nejpopulárnější kreaci pozdního Wericha v patnáctiminutovém snímku Vlasty Pospíšilové *Lakomá Barka*,“ řekl Klepíkov.

Národní filmový archiv připomene dvě televizní inscenace – *Medvěd a Kočár nejsvětější svátosti* –, v nichž byly Werichovými partnerkami Stella Zázvorková a Jaroslava Adamová. Uvede i dva díly Polákova seriálu *Pan Tau*. Budou to ty, které dětem za normalizace zůstaly utajeny. Partnerem pána v buřince v nich totiž byl bohatý pan Viola alias Jan Werich a zlého taxikáře hrál signatář Charty 77 Pavel Landovský.

(bk)

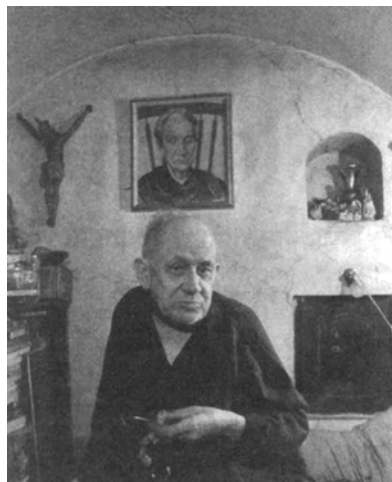
Topičův salon se vrátí

Pražská Galerie Jiří Jaksmanický zahájila provoz v nové výstavní síni, která nese název Pražský umělecký salon.

Cílem této výstavní síně je navázat na tradici někdejšího Topičova salonu. Ten postupně sídlil na čtyřech místech ve dvou domech. Tento salon v prostoru atria domu číslo 9 na Národní třídě byl třetí a zažil patrně nejslavnější éru. V průběhu desetiletí se interiér samozřejmě poněkud proměnil, ale základní dispozice zůstaly podobné. Instalace výstav je zde poměrně náročná, ovšem na druhé straně je tu možné velmi dobře pořádat přednášky, aukce nebo třeba divadelní představení, tak jak se to dělávalo za první republiky.

Pražská Galerie Jiří Jaksmanický působí rovněž pod názvem České centrum fotografie a byly to právě snímky z jejího zlatého fondu, které tvořily koncem loňského roku první výstavu v tomto novém prostoru.

Výběr v počtu asi 160 snímků připomněl návštěvníkům českou fotografii od dvacátých let do současnosti. Byla

Sonja Bullati:
Josef Sudek doma,
70. léta

zde zastoupena slavná jména jako Josef Sudek nebo František Drtikol, ale snahou galerie je podstatně širší záběr. V jejím vlastnictví jsou například práce Josefa Koudelky, které nemají ani státní sbírky.

Galerie je vlastníkem 3 000 pozitivů a 2 500 negativů, což z ní podle slov galeristy Jiřího Jaksmanického činí jednu z největších soukromých sbírek fotografií v České republice.

Do budoucna hodlá galerie využívat nejen vlastní fond, ale počítá i s výrazným podílem zápůjček. V plánu je například prezentace prací Michala Cihláře a Veroniky Richterové „Zvířata nejen pro zoo“ anebo výstava děl Josefa Sudka.

(mk)

Vojtěch Preissig na Pražském hradě

V Jízdnárně Pražského hradu se v současnosti představuje návštěvníkům tvorba mimořádně všestranného výtvarníka Vojtěcha Preissiga.

Vojtěch Preissig (1873-1944) byl umělec, který dokázal vstřebat a rozvinout nejen české a evropské, ale i americké vlivy a předejít tak nejvýznamnější umělecké proudy. Jeho dílo tak po sobě zanechalo stopy jak v Praze, tak i v Paříži, New Yorku nebo Bostonu. Tvorba tohoto umělce, jehož život byl tragicky ukončen v koncentračním táboře Dachau, však bohužel zůstala nedocenená a v domácím prostředí upadla téměř v zapomnění.

Autor koncepce současné výstavy Tomáš Vlček k tomu říká: „Až po desetiletích jsme schopni přiměřeněji pochopit Preissigův význam. Prvním krokem byla rehabilitace secese v šedesátých letech, i ta ale přišla později, než bylo možné pozůstalost ošetřit tak, aby značná část díla nepřišla vniveč. Preissigova obrovská rozmanitost byla tak udivující, že každého historika umění vyvedla z míry. Teprve postmoderna umožnila, aby bylo celé jeho dílo pochopeno. Přesto si jej postmoderna nemůže přivlastnit. Preissig byl vždy v konfliktu, nikdy se nestal stoupencem jediné tendence.“

Výstava v Jízdnárně Pražského hradu se snaží návštěvníkům předložit maximum toho, co bylo z Preissigova díla zachováno – od grafických děl vzniklých do roku 1910 v Praze a Paříži přes válečné plakáty vytvořené v Americe po abstraktní kompozice z třicátých let. Expozice v hlavním sále je doplněna v bočních křídlech Jízdnárny oddíly *Dílo ve službě společnosti* (obsahuje knižní grafiku,

ex libris a písmo) a *Dílo Občanské odpovědnosti a odvahy* (představuje příležitostné tisky a plakáty).

Výstavu Vojtěcha Preissiga uspořádala Správa Pražského hradu ve spolupráci s Národní galerií a exponáty na ni zapůjčily také Uměleckoprůmyslové muzeum, Památník národního písemnictví, Alšova Jihočeská galerie, Museum Kampa a soukromí sběratelé. Interiér Jízdárny Pražského hradu přetvořil zcela originálním a výjimečným způsobem architekt výstavy David Vávra.

(mk)

Výstava Adolfa Hoffmeistera

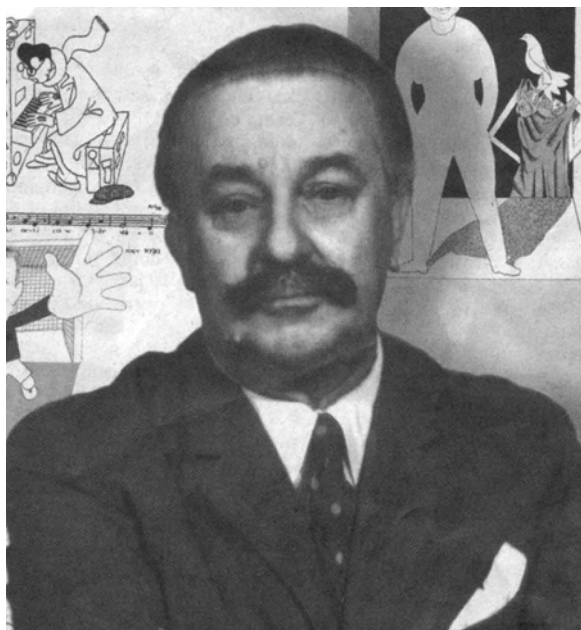
Galerie U kamenného zvonu a Staroměstská radnice v Praze jsou místa, kde mohou návštěvníci vidět díla i osobní předměty ilustrátora a karikaturisty Adolfa Hoffmeistera.

Adolf Hoffmeister byl kreslířem, malířem, básníkem i cestovatelem. Jeho umělecká dráha začala v průběhu středoškolských studií za první světové války, kdy se sblížil s osobnostmi, jakými byli například Teige, Voskovec a Werich, Vančura, Nezval, Seifert a setkal se také s S. K. Neumannem a bratry Čapkovými.

V roce 1920 byl založen slavný Devětsil, kde se Hoffmeister stal záhy významným karikaturistou. Podařilo se mu tak zachytit nejen druhy z avantgardy, ale také mnoho hvězd meziválečného umění, které potkával na svých cestách. Byla mezi nimi jména jako například Cocteau, Shaw, Chesterton, Erenburg, Majakovskij, Picasso, Ernst, Joyce, Tzara a mnoho dalších.

Život Adolfa Hoffmeistera byl plný rozporů, stěžejní byl ten fakt, že se jako příslušník avantgardy dvacátých let „nechal okouzlit slovníkem revoluce“. Ve třicátých letech Hoffmeister cestoval po světě a svoje prožitky a poznatky uplatnil v několika knihách. V roce 1939 byl jako podezřelý imigrant z Východu uvržen do vězení v La Santé a prošel internačními tábory. Poté se mu podařilo dostat do Spojených států, kde pracoval v rozhlasu.

Po válce, na přelomu čtyřicátých a padesátých let, se díky své levicové orientaci stal velvyslancem v Paříži. Po

Adolf Hoffmeister

návratu z Francie učil Hoffmeister na Vysoké škole uměleckoprůmyslové, a přestože byl loajální k socialistickému režimu, zůstal zároveň věrný svým přátelům z avantgardy. V šedesátých letech se Adolf Hoffmeister zabýval především tvorbou knižních ilustrací. V roce 1968 se s nadšením připojil ke všeobecnému společenskému hnutí a okupace ho velmi zasáhla. Po roce 1970 mu komunistický režim již nedovolil ani publikovat ani vystavovat. V ústraní napsal ještě několik her a vytvořil výborné koláže. V roce 1973 Adolf Hoffmeister zemřel.

Současná výstava, která bude otevřena do února letošního roku, obsahuje přes tisíc prací tohoto významného umělce, který „byl jedním z posledních svědků skutečné umělecké avantgardy“.

(mk)

Monografie Milana Kňažka

Publikace pod názvem *Hráč* vypovídá o životních osudech slovenského herce Milana Kňažka a zároveň postihuje také historii téměř třiceti let slovenského divadla, filmu a televize. Autorkou knihy je Lubica Krénová.

Většina zajímavých a autentických svědectví této publikace začíná již popisem atmosféry bratislavské VŠMU, kde začal Milan Kňažko studovat v roce 1964. Posléze mu bylo nabídnuto angažmá v Divadle na korze, kam však nastoupil až v roce 1970. Prožil tam pouze jeden rok – počátkem normalizace divadlo podleho likvidaci.

Těžiště knihy *Hráč* tvoří období od roku 1975 do roku 1989. Zde autorka popisuje neplodnější herecká léta Milana Kňažka, v této době vytvořil množství výborných rolí. Lubica Krénová ve své knize důkladně zkoumá Kňažkův herecký typ, popisuje jeho výkony v jednotlivých rolích a zaznamenává vše, co tohoto herce formovalo v jeho hereckém vývoji.

Monografie ve svém výčtu nabídne čtenáři i kapitolu věnovanou méně známému období Kňažkova života – pobytu ve Francii koncem šedesátých let a možností, jež tehdy mladému slovenskému herci nabízela francouzská divadla. V knize je také zachycena a popsána Kňažkova účast na politickém dění a jeho přeměna v politika.

(mk)

Milan Kňažko

Zemřel dr. Antonín Kratochvíl

Ve věku 80 let zemřel v Mnichově přední český literární vědec, spisovatel a publicista doc. dr. Antonín Kratochvíl.

Antonín Kratochvíl se narodil 31. srpna 1924 v Brně. Ještě jako student byl v květnu 1948, vzápětí po únorovém komunistickém puči, vyloučen z Masarykovy univerzity v Brně. Pracoval v kulturní rubrice brněnských novin *Lidová obroda*.

Roku 1952 odešel Antonín Kratochvíl do exilu do SRN. Od založení rozhlasové stanice Svobodná Evropa v Mnichově pracoval v analytickém oddělení, kde svůj zájem věnoval vývoji české kulturní scény a zároveň sledoval komunistickou církevní politiku.

Antonín Kratochvíl založil v Mnichově edice krásné literatury *Lucernička* (v roce 1952) a *Kamenný erb* (v roce 1956), ve kterých vydával díla předních českých a slovenských autorů, kteří žili v exilu. V roce 1956 vyšla Kratochvílovi editovaná antologie *Peníz exulantův*. Básníky a spisovatele vězněnými v poúnorových letech se zabývala další antologie, *Básníci ve stínu šibenice*, která vyšla v Římě v roce 1976.

Antonín Kratochvíl byl autorem stovky studií a článků o české literatuře, věnoval se také českému baroku, o kterém vydal studii pod názvem *Oheň baroka*. Kratochvíl byl také spoluautorem trojsvazkového sborníku *Žaluji*, který dokumentoval pronásledování demokraticky smýšlejících občanů v letech 1948-1968.

Antonín Kratochvíl byl v padesátých letech u zrodu exilového PEN klubu, zastával v něm po mnoho let funkci viceprezidenta a do konce devadesátých let byl jeho generálním tajemníkem.

Po revoluci v roce 1989 působil Antonín Kratochvíl na Masarykově univerzitě v Brně a na Západočeské univerzitě v Plzni, kde se svými studenty probíral především českou a slovenskou literaturu, která byla komunisty zakázána a pronásledována.

(mk)

Zemřel Karel Vrána

V Říčanech v Prahy zemřel před nedávnem ve věku 79 let český teolog, filozof a profesor Univerzity Karlovy Mons. ThDr. PhDr. Karel Vrána.

Karel Vrána vystudoval teologii a filozofii na Lateránské univerzitě v Římě a v roce 1950 byl vysvěcen na kněze. V průběhu dalších let pak působil v diecézi Bolzano v jižním Tyrolsku. V pozdějších letech pak vyučoval filozofii na univerzitách v Neapoli a v Římě a jako rektor byl v čele římské koleje Nepomucenum. V roce 1951 založil Vrána římské exilové vydavatelství Křesťanské akademie a stal se odpovědným redaktorem edicí *Vigilie* a *Studium*. Po svém návratu z exilu přednášel na katolické teologické fakultě Univerzity Karlovy a do své původní vlasti přenesl i své vydavatelství.

Mons. ThDr. PhDr. Karel Vrána byl nejen duchovním rádcem a velkorysým mecenášem kultury, ale i výborným esejistou a vědcem básnického jazyka, autorem řady filozofických, teologických a literárních knih, např. *Teilhard de Chardin*, *Dialogický personalismus*, *Experiment křesťanství*, *Jaroslav Durych* aj.

V roce 2001 vyznamenal Karla Vránu prezident Václav Havel Řádem TGM.

(mk)

Kubismus Vlastislava Hofmana

V pražském Obecním domě byla zahájena výstava děl architekta Vlastislava Hofmana (1884-1964), zaměřená především na kubistické prvky jeho tvorby.

Fotografie Hofmanova nábytku z výstavy v roce 1912

Vlastislav Hofman byl spoluzakladatelem skupiny Tvrdošijní, kromě svých architektonických návrhů se prosadil také jako scénograf, designér nebo malíř. V expozici se představují například návrhy divadelních scén, na nichž Hofman pracoval od roku 1919, kdy se seznámil s režisérem K. H. Hilarem. Celkem vytvořil do roku 1957 téměř 300 scén, z toho 200 pro Národní divadlo v Praze.

Vlastislav Hofman patřil jako architekt spolu s Pavlem Janákem, Josefem Gočárem a Josefem Chocholjakem ke čtveřici významných osobností, jež byly zakladateli českého kubismu. Z kubistických staveb Vlastislava Hofmana se však bohužel dochoval pouze hřbitov v Ďáblicích v Praze.

Podle autorů výstavy nazvané „Vlastislav Hofman – kubista nejtvrdošijnější“ byl impulsem k jejímu uspořádání dluh, který česká umělecká obec k tomuto umělci má. K nejvýraznějším a nejnámějším dochovaným dílům, která nesou rukopis tohoto architekta, patří Jiráskův most nebo lávky na Dětský a Slovanský ostrov v Praze.

Výstava potrvá v Obecním domě v Praze do 20. února.

(mk)

Zemřela Zuzana Navarová

Ve věku pouhých 45 let zemřela 7. prosince loňského roku v Praze úspěšná písničkářka, skladatelka a textařka Zuzana Navarová.

Zuzana Navarová vystudovala Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Zpívat začala v roce 1980 s později velmi respektovanou folkovou skupinou Nerez. Okouzlení latinskoamerickými rytmy ji dovedlo ke studiu španělštiny a také k dlouhodobému pobytu na Kubě. Po rozchodu se skupinou Nerez vydávala Zuzana Navarová sólová alba. V posledních letech pak vystupovala s kapelou Koa, která byla složena z mladších hudebníků – s ní vydala dvě alba. Nejprve roku 2001 *Barvy všechny*, za které jí Akademie populární

Zuzana Navarová

rozchodu se skupinou Nerez vydávala Zuzana Navarová sólová alba. V posledních letech pak vystupovala s kapelou Koa, která byla složena z mladších hudebníků – s ní vydala dvě alba. Nejprve roku 2001 *Barvy všechny*, za které jí Akademie populární

hudby udělila cenu Anděl v kategorii folk. Poslední desku pod názvem *Jako Šantiděví* vydala zpěvačka v loňském roce.

Byla to také Zuzana Navarová, která objevila skupinu Kale a zpěvačku Věru Bílou a pomohla jim k úspěšné kariéře. Stála i u zrodu úspěšné kariéry zpěvačky Radůzy, která obdržela v loňském roce v hudební anketě Anděl 2003 hned tři sošky. Významným způsobem se Zuzana Navarová podílela také na novém albu písničkáře Karla Plíhala nazvaném *Nebe nepočká*.

Již od počátku devadesátých let vedla Navarová Nadaci Život umělce, která měla za úkol pomáhat začínajícím umělcům i seniorům v obtížné životní situaci.

(mk)

Sbírka České pojišťovny poprvé

V Galerii České pojišťovny byla uspořádána výstava, kterou tvořila část jedné z největších soukromých uměleckých sbírek v ČR, shromážděných Českou pojišťovnou. Její název je „Nesnesitelný půvab buržoazie“.

Česká pojišťovna, které se podařilo tuto sbírku shromáždit, má v úmyslu postupně s ní veřejnost seznámit. Tato první výstava je sestavena z děl umělců pozdního 19. století. Na současné výstavě jsou zastoupena jména představitelů „salonního umění“, jakými byli Václav Brožík, Luděk Marold, Maxmilián Pirner, Jakub Schikaneder, Alfons Mucha, Beneš Knupfer, Viktor Oliva, Gabriel Max a Jan Dědina.

Václav Brožík: *Duetto*, před rokem 1884

Sbírka České pojišťovny začala vznikat po polovině 19. století a tvoří ji přibližně 6 000 děl. Za tzv. zlatý fond je považováno asi 500 obrazů – mezi jejich autory je výrazně zastoupena generace Národního divadla, například Mikoláš Aleš, Vojtěch Hynais, Václav Brožík nebo František Ženíšek. Zastoupeni jsou rovněž krajináři Augustin Piepenhagen, Julius Mařák a Václav Radimský a velký význam mají i národopisná díla Václava Černého, Ládi Nováka nebo Jožky Úprky. K nejvýznamnějším exponátům patří díla Mikuláše Medka nebo Olbrama Zoubka.

Galerie České pojišťovny, která působí ve Spálené ulici v Praze, chystá na první pololetí roku 2005 výstavu Jana Híška, Richarda Konvičky, Jana Šerych a Jano Pavlíka.

(mk)

Jan Koblasa se představil v Galerii Bayer a Bayer

Dvě etapy tvorby Jana Koblasy zachycovala výstava v pražské Galerii Bayer a Bayer.

První část představila umělcovu tvorbu, která předcházela jeho emigraci – bylo vystaveno třináct listů cyklu *Apokalypsa* z druhé poloviny šedesátých let. Malířský soubor *Větrů a hejno Ptáků* ze sliveneckého mramoru tvořily druhou část expozice.

V roce 1968 byl Jan Koblasa již známou vřdčí postavou radikálního proudu českého umění. V tomto období se intenzivně věnoval malbě, dokončoval poslední realizace *Apokalypsy*, byl v těsném kontaktu s Mikulášem Medkem a právě s ním uspořádal svou první veřejnou výstavu v teplické galerii.

V exilu uspořádal Koblasa přes stovku samostatných výstav, obdržel množství mezinárodních ocenění a založil a vedl sochařský ateliér v německém Kielu. Řadu let se soustředil především na sochařskou práci a malba zůstávala v pozadí. Velmi často vyjížděl, ať již soukromě, nebo pracovně, do zahraničí – do Itálie, Portugalska, Belgie, Francie, Anglie, Skotska, Švédska, Izraele, Spojených států i na dlouhodobé „štace“ v Německu.

V současné době působí Jan Koblasa jako pedagog na pražské Akademii výtvarných umění a jako aktivní umělec se v posledních letech vrátil k malbě. Toho jsou důkazem jeho cykly *Vítr a Ptáci*, které měli návštěvníci výstavy možnost shlédnout.

(mk)

Ministerstvo kultury ČR udělilo ceny

Ceny Ministerstva kultury ČR za přínos v oblasti divadla, hudby a výtvarného umění a architektury za rok 2004 obdrželi z devíti nominovaných umělců tři laureáti.

V oblasti divadla byl oceněn za zásadní přínos české divadelní kultuře režisér Otomar Krejča (*1921). Krejča odešel k divadlu v roce 1939, po maturitě. Po válce pracoval s E. F. Burianem a Jiřím Frejkou. V roce 1950 se stal členem Národního divadla a v letech 1956-1961 zde byl šéfem činohry. Jeho vybrané představy o divadle ho vedly k tomu, že založil Divadlo Za branou (1965-1972), které mělo mezinárodní úspěch – s nástupem normalizace však bylo zlikvidováno. Poté Krejča pracoval v zahraničí, neboť v domácím prostředí mu byla jakákoliv činnost znemožněna. V roce 1990 bylo Divadlo Za branou obnoveno a Otomar Krejča opět stanul v jeho čele. Jeho činnost však netrvala dlouho – divadlo bylo zrušeno v roce 1994.

Za celoživotní tvůrčí interpretaci klavírního repertoáru a propagaci české hudby byla udělena cena Ivanu Moravcovi (*1930), který byl jako jediný Čech zařazen do prestižní série kompaktních disků *Velcí klavíristé 20. století*. Ivan Moravec studoval na pražské konzervatoři a Akademii múzických umění. Zúčastnil se mistrovských kursů Artura Benedetti Michelangelioho v Itálii a v roce 1964 debutoval koncertem v Carnegie Hall v New Yorku o od té doby zde Moravec pravidelně koncertuje. V roce 2000 obdržel Ivan Moravec Cenu Karla IV. a o dva roky později Cannes Classical Award za celoživotní dílo.

Za dlouhodobé umělecké zásluhy v oblasti výtvarného umění byl oceněn malíř Václav Boštík (*1913). Boštík stu-

doval v letech 1937-1939 na pražské Akademii. Od konce padesátých let se stále více přibližoval k abstrakci – dotýká se problému vzniku a vývoje vesmíru. Od šedesátých let je jeho tvorba zaměřena především na přírodní vztahy – proměny tvarů, energií atd. Samostatné výstavy pořádá Václav Boštík od roku 1957, účastníkem kolektivních výstav je již od roku 1941. V roce 1942 se stal členem Umělecké besedy a počátkem šedesátých let zakládajícím členem skupiny UB 12. Jeho tvorba je zastoupena v mnoha významných sbírkách doma i v zahraničí.

O nominacích a výsledcích této kulturní akce rozhodovaly tři nezávislé odborné poroty. Jejich členy jmenoval v roce 2003 ministr kultury na tříleté období.

(mk)

František Kavan: Zimní krajina, 1910-1915, olej, plátno

Vyšel sborník českého komiksu

Nakladatelství Mot vydalo před nedávnem pod názvem *Inseminátor* dlouho očekávaný sborník českého komiksu tzv. nové vlny.

Jedná se o první celobarevný sborník mladých českých autorů. Svými pracemi jsou zde zastoupeni nejvýraznější tvůrci z generace, během jejíhož dospívání na přelomu osmdesátých a devadesátých let zaznamenal komiks krátkce největší vzestup: Tomáš Prokůpek (*Vzlety a pády, Godot spoutaný*), Tomáš Kučerovský (*Vzlety a pády*), Jiří Grus (*Godot spoutaný, Vana, Princip nepravděpodobnosti*), Štěpán Kopřiva (*Princip nepravděpodobnosti*), Jakub Němeček (*Maso*), Karel Jerie (*Maso*), Jiří Zimčík (poster a velké množství pseudoreklam) a Adolf Lachman (čtyři strany ze zatím nedokončeného projektu *Pérák*).

Někteří z těchto autorů mají za sebou již úspěchy v zahraničí, stali se držiteli cen z mezinárodních soutěží a publikovali v renomovaných časopisech.

Sborník *Inseminátor* je tematicky i stylisticky velmi pestrý. Jeho součástí jsou i životopisy autorů doplněné jejich portrétními fotografiemi, dále jsou zařazeny skici, anglický překlad všech komiksů, doslov a mystifikační text *Pravda o inseminaci*, který objasňuje název *Inseminátor*.

(mk)

Zima v Čechách

České muzeum výtvarných umění v Praze uspořádalo výstavu pod názvem „Zima v české výtvarné kultuře“.

Expozice nabízí divákům obrazy, grafické listy, sochy, ale třeba i betlémy různých autorů. Je možné se zde setkat s mnoha slavnými, ale i méně známými umělci, kteří se tématem zimy zabývali. Výstava sahá daleko do historie a představuje i díla umělců 19. století, např. romantické krajiny Augusta Bedřicha Piepenhageny. Z dalších umělců je možno připomenout zimu Mikoláše Alše, alegorii zimy od Vojtěcha Hynaise a zájem samozřejmě vzbudí obrazy autorů slavné Mařákovy školy – Antonína Slavíčka, Františka Kavana, Jaroslava Panušky nebo Otakara Lebedy. Pozornost upoutají také meziválečné krajinářské generace, k nimž patří například Vlastimil Rada, Václav Rabas, Oldřich Blažíček, Karel Holan a další.

Jedním z nejoriginálnějších umělců 20. století, jehož zimní obrázky okouzlují všechny generace, je Josef Lada. Slavné a oblíbené jsou také zimní motivy malíře, loutkáře a autora animovaných filmů Jiřího Trnky.

Ze současných autorů jsou na výstavě zastoupeni například Ladislav Čepelák a jeho grafické cykly, fotografie Eugena Brikcia a Zorky Ságlové nebo přírodní realizace Ivana Kafky. Část expozice je také věnována vánočním motivům, například je vystaven pohyblivý betlém Petra Nikla, ale také rozličné masopustní masky.

K výstavě, která potrvá do 20. února 2005, byl vydán katalog.

(mk)

Vyšly dopisy Boženy Němcové

Nakladatelství Lidové noviny vydalo druhý svazek *Korespondence Boženy Němcové* – první svazek vyšel před rokem. Jedná se o dosud nejobsažnější soubor dopisů známé spisovatelky, které jsou v současné době badatelsky dostupné. Publikace nabízí listy z let 1853-1856, což bylo nejdramatičtější období v tvůrčí biografii Boženy Němcové. Vzniká *Babička, Pohorská vesnice, Divá Bára, Karla, V zámku a v podzámčí*.

Božena Němcová, její manžel a řada jejich přátel byla politicky perzekvována rakouskými úřady, dopisy všech sledovaných osob byly zadržovány. Mnoho listů se tehdy navždy ztratilo, ale osobní korespondence přesto fungovala dál a díky těmto dochovaným dopisům je možné v současnosti sestavit poměrně přesný obraz doby s jejím politickým a společenským klimatem.

Ve druhém svazku *Korespondence Boženy Němcové* jsou dopisy uspořádány chronologicky, vedle listů, které psala Němcová česky i německy jsou zařazeny záznamy adresované spisovatelce.

(mk)

Vyšla biografie T. G. Masaryka

Nakladatelství Paseka vydalo český překlad životopisu Tomáše G. Masaryka od francouzského historika Alaina Soubigoua (*1965).

Autor představil českou verzi své knihy ve Francouzském institutu a při této příležitosti přednesl přednášku na téma Masaryk a Evropa, v níž představil Masaryka ne jako „českého nacionalistu, ale opravdového Evropana“. Svá tvrzení doložil skutečnými fakty z Masarykova života.

V Masarykově ústavu přednesl Alain Soubigou přednášku na téma *Co může přinést francouzský historik čes-*

ké masarykologii? Masarykův životopis od francouzského historika je podle odborníků velmi seriózní a na základě pečlivého studia zpracovaná biografie.

(mk)

Josef Sudek na Pražském hradě

V Císařské konírně na Pražském hradě se představil fotografický cyklus Josefa Sudka, který byl vytvořen pro chystanou publikaci s pracovním názvem *Severní krajina*. Sudkovy snímky neměly v době svého vzniku téměř žádnou šanci na vydání – podávaly totiž nemilosrdná svědectví o devastaci krajiny. Celý soubor tedy upadl v zapomnění a autor pouze příležitostně vystavoval jednotlivé snímky na souborných výstavách. Teprve v roce 1994 se celému souboru fotografií dostalo náležitého ošetření.

Cyklus byl poprvé vystaven v roce 1995 v Moravské galerii v Brně, poté v Lounech a v Berlíně a Mnichově, kde byl k němu poprvé vydán katalog. V roce 2000 byla Sudkova práce soustředěna ve velice reprezentativní publikaci, kterou vydala Severočeská galerie v Litoměřicích. V Praze byl cyklus fotografií představen poprvé.

Svoje zaujetí severočeskou krajinou vyjádřil Josef Sudek vedle fotografií i slovy: „Je to taková přismutnělá krajina. Já nedělám rád veselou krajinu. Protože veselá je furt veselá a furt stejná. Ale smutná má hodně variací. Víc smutná a míň smutná a ještě víc smutná a s tím se dá něco dělat.“

(mk)

Česká televize připomene holocaust

V lednu 2005 začala Česká televize vysílat nový dokumentární cyklus *Holocaust*, jehož autorem byl dokumentarista Milan Maryška. Po jeho smrti se této práci ujal a dokončil ji Petr Jančárek.

Tvůrci dokumentu natáčeli v Čechách i v dalších evropských zemích a Izraeli a podařilo se jim nashromáždit bohatý obrazový materiál, v němž jedním z vrcholů je inscenace Krásovy opery *Brundibár* v autentickém terezínském prostředí, s jejími někdejšími protagonisty v publiku.

Cyklus se zabývá také otázkou doposud málo prozkoumaného romského holocaustu.

(mk)

Hmatová expozice v Národní galerii

Národní galerie v Praze zpřístupnila od 14. prosince loňského roku v klášteře sv. Anežky České hmatovou expozici odlišných sochařských děl českého středověkého umění.

Zrakově postižení návštěvníci mají k dispozici kolekci dvanácti odlišných vybraných soch z fondu Národní galerie, například pozdně románský reliéf z baziliky sv. Jiří nebo portrétní busty z triforia katedrály sv. Víta v Praze.

(mk)

Literární toulky Vídní

Pražské nakladatelství ASPI Publishing vydalo jako svou první publikaci v řadě *Literární toulky* knihu Václava Fialy *Vídeň (Literární toulky dunajskou metropolí)*.

Autor této publikace seznamuje čtenáře s množstvím jmen spisovatelů, hudebníků, malířů, sochařů, sportovců i politiků, kteří se buď v rakouské metropoli narodili (B. Němcová), nebo tam léta žili (J. S. Machar), nebo tam jakýmkoliv významným způsobem působili (T. G. Masaryk). Ten, jak je známo, ve Vídni studoval, učil na univerzitě a působil jako poslanec.

Jak sám autor knihy říká: „Zavítáme do světoznámých vídeňských kaváren, kde se rodily nové literární směry i nové anekdoty, a na tiché hřbitovy, kde odpočívají slavní herci, operní primadony, tvůrci moderních uměleckých děl i původci dávno vyšumělých skandálů.“

Podle tohoto průvodce lze putovat Vídni a všimnout si jednotlivých soch, bust i pamětních desek a dům od domu sledovat poutavé příběhy, jimiž jsou tyto budovy opředeny.

Václav Fiala je zkušený autor, k jeho dílům patří například rukověť *Umělecká Paříž*, která vyšla v roce 2002.

(mk)

Výstava diplomových prací

V loňském již pátém ročníku *Přehledky diplomových prací* zvítězil návrh katolického kostela od Richarda Halamy, studenta z pražského ateliéru Jana Bočana na Fakultě architektury ČVUT. Zvláštní cenu získala Markéta Flekalová. Toto ocenění jí bylo uděleno nejen za architektonické návrhy staveb, ale také v souvislosti s tvorbou krajiny.

Soutěž byla vyhlášena Českou komorou architektů a zúčastnilo se jí 32 uchazečů. Šestičlenná odborná porota jmenovaná představenstvem České komory architektů bylo složena z praktikujících architektů.

Účastníci pátého ročníku *Přehledky diplomových prací* volili za své náměty nejčastěji návrhy veřejně prospěšných staveb, jako dostavby kulturních center, sportovních zařízení a budov nebo rekonstrukce školských zařízení. Vítězné návrhy jsou vystaveny do konce ledna v prostorách ČKA, Josefská 34/6, Praha 1 – Malá Strana). K výstavě byl rovněž vydán katalog.

(mk)

Franta Anýž v Obecním domě

Na podobě secesních interiérů pražského Obecního domu má výrazný podíl umělec a podnikatel Franta Anýž (1876-1934).

Většina toho, co Obecní dům v Praze může nabídnout svým návštěvníkům, patří k produktům jednoho z nejvý-

Svitidla tvořila jeden z kmenových produktů Anýžovy dílny (od secesních lustrů až po funkcionalistické lampy)

znamnějších českých uměleckoprůmyslových závodů první poloviny 20. století.

Dílna Franty Anýže se v dalších letech rozrostla na závod se sto padesáti zaměstnanci. Anýž spolupracoval se známými architekty, jakými byli například Kotěra, Janák nebo Gočár; a svoje modely u něho odlévali sochaři jako Jan Štursa.

Firma Anýž byla dodavatelem například vstupních dveří do katedrály sv. Víta a kovových sarkofágů českých panovníků v kryptě.

Jídelny Obecního domu v Praze jsou místem, kde se koná výstava s touto tematikou, a to až do 6. února letošního roku.

(mk)

Český malíř obrazů Ameriky

Koncem loňského roku probíhala v letohrádku Portheimka výstava „Amerika v obrazech – Indiáni a hudebníci“. Autorem obrazů byl malíř s uměleckým jménem Ge Polo, který strávil ve Spojených státech dvanáct let.

V Americe začínal tento výtvarník úpravami interiérů. Během svého pobytu bydlel s absolventy Pennsylvania School of Fine Art, což je nejdražší umělecká škola v Americe. Jejich díla se pro něj stala výzvou a začal také tvořit. Velkým tématem obrazů Ge Pola jsou Indiáni, k jejichž kultuře měl vždy velký vztah. V Americe lépe poznal indiánský kmen Seminolů, kteří žijí na Floridě. Studoval u nich jejich obrazovou kulturu a historii.

Další oblastí tvorby Ge Pola se stali hudebníci. Byl to pro něj především způsob, jak poděkovat těm, jejichž hudba se mu líbí. Vytvořil portréty například Milese Davise, Janis Joplin, Jimmieho Hendrixe nebo Micka Jaggera či Stevena Tylera. Ani jednoho z nich neportrétoval tvář v tvář. Hostem výstavy malíře Ge Pola v Portheimce byl český hudebník a showman Ivan Mládek, který zde veřejnost seznamoval se svými výtvarnými díly.

(mk)

Zemřel Pavel Grym

Koncem loňského roku zemřel v Praze ve věku 74 let spisovatel a publicista Pavel Grym.

Pavel Grym byl v letech 1956-1971 redaktorem *Lidové demokracie*. Poté až do roku 1990 pracoval v Divadle Spejbla a Hurvínka, na jehož repertoáru se podílel jako autor. Napsal také množství televizních a rozhlasových pásem, fejetonů, povídek, recenzí a písňových textů.

Pavel Grym se také zabýval detektivním žánrem, a to v popularizační knize *Sherlock Holmes a ti druzí*.

(mk)

„Lidský úděl“ Fedora Gála

Ve svém nakladatelství G plus G si vydal sociolog a publicista Fedor Gál knihu *Lidský úděl*.

Zajímavá publikace obsahuje texty o událostech a lidech, kteří autora zaujali svým příběhem. Jsou to například výtvarníci, válečný reportér, spisovatelka, žena, která byla dříve mužem apod. Autor se zamýšlí nad nadčasovými otázkami – vývojem civilizace, vírou, odlišností, ztrátou anonymity, iluzí i nadějí.

Většina těchto úvah vznikala v první verzi s konkrétním účelem, například do *Gálovy pravidelné rubriky* v týdeníku *Domino Fórum* nebo jinam. Texty na ručním papíře jsou psány slovensky i česky, pro knihu je editoval Ján Štrasser. Publikace je doplněna snímky Mira Švolíka.

(mk)

Malířské procházky Prahou

Nakladatelství Academia vydalo před nedávnem knihu pod názvem *Praha. Malířské procházky*. Jedná se o malířskou kroniku Aleše Jiráňka a Jany Volfové.

Aleš Jiránek je malíř a ilustrátor a žije trvale ve Francii. Kromě malířství studoval také architekturu v Praze, Paříži a Ženevě. Na svém kontě má již řadu publikací, které jsou věnovány různým evropským městům a krajům.

Ve zmiňované publikaci se Jiráňkovi podařilo zobrazit nejkrásnější místa Prahy a je z nich patrný i jeho zájem obdivující se k ochraně těchto památek.

Aleš Jiránek zachytil stav povodněmi zatopeného Velkopřevorského náměstí na Malé Straně (výřez)

Malířské procházky rozdělil jejich autor místopisně, například „Podél řeky“, „Pod Hradem“, „Hradčany“; odborným textem je doprovodila historička Jana Volfová.

(mk)

Nový pořad představí knižní novinky

V lednu začala Česká televize vysílat týdeník s názvem *Knižní svět*.

Dva roky trvalo jednání Svazu českých knihkupců a nakladatelů s Českou televizí o podobě tohoto nového pořadu. Jedná se o klasický magazín informující o knihách, které právě vycházejí. Pořad bude obsahovat také reportáže, rozhovory se spisovateli nebo nakladateli, zprávy o událostech na knižním trhu či žebříčky neprodávanějších titulů.

Na financování pořadu se podílí Česká televize ze tří čtvrtin, zbylé finance poskytují lidé a firmy pohybující se na knižním trhu.

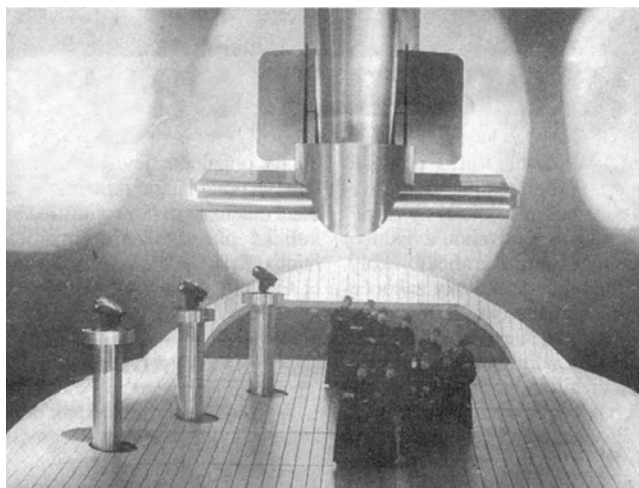
V letošním roce tak přibude další pořad zaměřený na knihy a literaturu. Tím stávajícím je literární revue *Třista třicet tři*, která v tomto roce dále pokračuje.

(mk)

Dvořák v Mánesu

V pražském Mánesu se konala výstava pod názvem „50 : 50 – (fifty/fifty), scénograf a sběratel“. Tato výstava vznikla při příležitosti padesátých narozenin scénografa a ředitele Národního divadla Daniela Dvořáka.

Expozice byla rozdělena do dvou částí, z nichž první představovala tvorbu od studií až po současnost a druhá byla věnována současnému výtvarnému umění, které scénograf sbírá od poloviny osmdesátých let.

Daniel Dvořák: scénografie k operě *Smrt Klinghofera*

Daniel Dvořák patří v současné době mezi nejosobitější české scénografy. Jednotlivé scénografie dokumentovaly na výstavě fotografie, modely a vybrané kusy dekorací. K výstavě byla vydána výpravná publikace s názvem *Daniel Dvořák a Jiří Nekvasil a jejich divadlo*.

(mk)

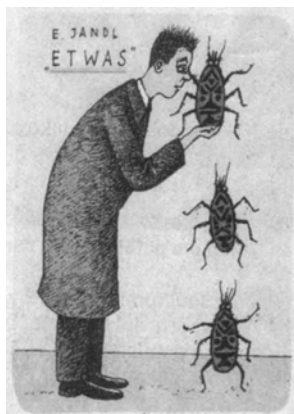
Výbor z díla Ernsta Jandla

Výtvarník Jiří Slíva pořídil před nedávnem pro nakladatelství Aulos výbor z poezie známého rakouského básníka Ernsta Jandla (1925-2000). Kniha se jmenuje podle jedné z básní *Čtenář myšlenek* a její obsah čerpá především z překladů Jandlovy poezie do češtiny. Ty byly pořizeny Josefem Hiršalem a Bohumilou Grogerovou a knižně vyšly ve dvou svazcích: *Mletpantem* (1989) a *Rozvrzaný mandl* (1999).

Publikace obsahuje celkem čtyřicet čtyři básní, které výtvarník Jiří Slíva doplnil šesti barevnými litografiemi a sedmnácti perokresbami. Slívovy ilustrace velmi výstižně doplňují výrok Ernsta Jandla, jenž kdysi prohlásil: „Chápu hru s jazykem jako předpoklad poezie vůbec... Hra směřuje k cíli a tím se důrazně liší od hříčky.“

V *Čtenáři myšlenek* vytvořil Jiří Slíva ilustrace, které v sobě mají humor – řečeno s Josefem Hiršalem a Bohumilou Grogerovou – rovněž „specifický, zřídka radostný, spíše poťouchlý až černý“.

(mk)

Medaile pro Pavla Kohouta

Spisovatel a dramatik Pavel Kohout převzal od ministra kultury Pavla Dostála resortní medaili *Artis Bohemiae amicus*.

Kohout převzal tuto medaili za šíření dobrého jména české kultury v tvůrčí a interpretační oblasti i v její prezentaci v zahraničí.

(mk)

Česká bible během staletí

V kostele sv. Vojtěcha v Ústí nad Labem probíhala putovní výstava „Česká bible v průběhu staletí“.

Výstava vznikla při příležitosti 425 let od prvního vydání *Bible kralické* a čtvrtstoletí od vydání českého ekumenického překladu bible. Byla doplněna obrazy Jaroslava Šerých, Borise Jirků, Jana Kristoforiho, Marie Plotěné, Karla Rechlíka, Jiřího Šindlera, Aleše Lamra, Libora Peška, Ivana Bukovského a dalších.

Součástí výstavy byl doprovodný mezinárodní projekt nazvaný „Ručně psaná bible“. Návštěvníci měli možnost se zapojit do opisování bible podle jejího posledního vydání. Prostřednictvím českých center v zahraničí mohli tento putovní projekt zhlédnout již návštěvníci v polských městech Hnězdo, Varšava a Zelov. V letošním roce se připravuje prezentace v Maďarsku a na Slovensku.

(mk)

Byly předány ceny Trilobit

Koncem loňského roku byly v Berouně uděleny ceny Trilobit.

Cenu Vladislava Vančury převzal spisovatel Arnošt Lustig za autorský a scenáristický přínos české filmové a televizní tvorbě. Tuto cenu mu udělil Český filmový a televizní svaz, který také současně vyhlásil držitele výročních cen Trilobit. Jejich nositeli se stali Jan Lukeš a Jan Schmidt za literární revui *Třistatřicettři*. Marek Najbrt byl oceněn za režii filmu *Mistr*, Ivan Fíla převzal cenu za scénář a režii filmu *Král zlodějů* (výpověď inspirovaná skutečnými případy obchodu s dětmi) a Jasmina Blaževičová byla oceněna za dokumentární portrét *Cesta*, v němž zachytila osobnost filmové režisérky Věry Chytilové.

Zvláštní cena byla udělena Karlu Bartoškovi (in memoriam), Karlu Kaplanovi a Karlu Hyniemu za cyklus historických dokumentů *Čestní občané*.

(mk)

Portrét Jiřího Šlitra

Z nakladatelství Slávka pochází velmi zajímavá publikace s názvem *Jiří Šlitr*.

Tato zajímavá publikace, obsahující množství kreseb žen, měst, kaváren, hospod, záznamů krajiny i portrétů muzikantů, vznikla z materiálů k dokumentárnímu filmu, který o Jiřím Šlitrovi v roce 1997 natočila Olga Sommerová.

Jiří Šlitr se zde představuje jednak ve vzpomínkách svých blízkých a kolegů a na druhé straně ve své výtvarné tvorbě.

Osobní svědectví o Jiřím Šlitrovi podávají v knížce například publicista Jiří Černý, Jaroslava Moserová, manželé

Jeden ze Šlitrových akvarelů zařazených do oddílu *Ženy*

Horníčkoví, Lubomír Lipský, Eva Pilarová, Sylva Daníčková, Ferdinand Havlík, Jiří Datel Novotný, Šlitrova sestra, dcera a její matka a především Šlitrovi základní partner a spoluautor Jiří Suchý.

Významnou částí samotné publikace je její výtvarný doprovod – kresby a akvarely, rozdělené tematicky podle autorova zájmu (krajiny, cesty, města, kavárny, bary, hudba, ženy i erotika).

(mk)

Z HUDEBNÍHO SVĚTA

Marta Kubišová vydala album písní

Album se záznamem retrorecitálu *Já jsem já* je vzpomínkovým ohlédnutím za bohatou kariérou zpěvačky Marty Kubišové.

Recitál *Já jsem já* uvádí Marta Kubišová již od podzimu 2003 na pódiu svého domovského Divadla Ungelt v Praze. Původně vznikl tento pořad k zpěvaččiným šedesátým narozeninám a měla jej také vysílat televize, nebyl ale realizován. Marta Kubišová poprvé vystoupila v Ungeltu v březnu 1998 v recitálu *Nechci být ta druhá*. Před nedávnem zde excelovala v muzikálu pro jednu zpěvačku Andrewa Lloyd Webbera *Líp se loučí v neděli*.

Koncem roku 2004 vystoupila M. Kubišová ve Švédsku, kde připomněla výročí listopadových událostí 1989. (mk)

Historie Prodané nevěsty

Nakladatelství Gallery ve spolupráci s Národním divadem v Praze vydalo výpravnou publikaci, která přibližuje zájemcům inscenační historii Smetanovy opery *Prodaná nevěsta*. Sleduje pohnuté osudy této opery na jevištích Prozatímního a Národního divadla v letech 1866-2004.

Autoři publikace, Jan Panenka a Taťána Součková, mapují v pětadvaceti kapitolách vývoj inscenační tradice *Prodané nevěsty* na pozadí poměrně dramatického úseku českých dějin. Kniha popisuje historii *Prodané nevěsty* i okolnosti jejího vzniku, jednotlivé kapitoly se zabývají inscenacemi v daných tvůrčích érách a také je zde k dispozici unikátní obrazová dokumentace, z níž některé snímky byly objeveny v archivech.

Například velmi málo známým a zajímavým okamžikem v dějinách opery je její uvádění v přírodním amfiteátru v Šárce v letech 1913-1922. Publikace předkládá nová fakta o této přírodní scéně a také jedinečné, skleněné diazpozitivy (tzv. autochromy), které ji představují v barvě.

Prodaná nevěsta v přírodním divadle v Šárce, 1913, autochrom

Zajímavé jsou také kapitoly z poválečné historie, které zachycují zásahy cenzury. Pokusy o moderní pojetí *Prodané nevěsty* začínají rokem 1958 a končí současnými návrhy Daniela Dvořáka k novému nastudování. Na scéně Národního divadla v Praze se do současnosti odehrálo celkem 3 443 představení *Prodané nevěsty*.

(mk)

Česká hudba byla úspěšná ve Francii

Francouzský časopis *Monde de la Musique* vyhlásil za nejlepší CD roku 2004 v kategorii komorní hudby nahrávku Beethovenových kvartet v podání Pražákova kvarteta. Toto české hudební těleso již získalo v minulosti ve Francii několik cen – v Cannes byla například v únoru loňského roku oceněna jeho nahrávka Dvořákových skladeb a před třemi lety získalo kvarteto cenu Diapason d'Or.

Také český houslař Jiří Špidlen zaznamenal velký úspěch, když získal druhou cenu na soutěži houslařů, kterou pořádala pařížská radnice. Jeho housle byly zvláště oceněny za kvalitu zvuku. Soutěže se zúčastnilo přes 200 houslařů ze 33 zemí čtyř kontinentů.

(mk)

Zemřel Milan Malý

Koncem loňského roku zemřel v Praze dlouholetý hlavní sbormistr opery Národního divadla Milan Malý.

Milan Malý se narodil 14. 5. 1930 v Praze. Vystudoval Pedagogickou fakultu Univerzity Karlovy a v letech 1953-1955 byl asistentem Jana Kühna v Českém pěveckém sboru. V roce 1965 se stal absolventem pražské HAMU v oboru dirigování a ve stejném roce byl angažován v Národním divadle v Praze, nejdříve jako korepetitor a po půl roce jako sbormistr. Funkci hlavního sbormistra vykonával Milan Malý v letech 1976-2000.

Milan Malý nastudoval v Národním divadle v Praze sborové party téměř všech operních premiér, a to od sezóny 1956/57 do konce sezóny 1999/2000. Připravil kompletní dílo Bedřicha Smetany a stěžejní díla Antonína Dvořáka, Leoše Janáčka a Richarda Wagnera. Od roku 1968 se Milan Malý podílel ve funkci zástupce hlavního sbormistra na dvaceti sedmi ročnících prestižního wagnerovského festivalu v německém Bayreuthu.

Posledním tvůrčím počinem Milana Malého byla započatá práce na prvním historickém uvedení Wagnerova *Soumraku bohů*.

(mk)

Lou Reed by chtěl zhudebnit hru Václava Havla

Velkým přáním amerického zpěváka a hudebníka Lou Reeda je, aby bývalý prezident Václav Havel napsal novou hru o svých zkušenostech z posledních let. „Rád bych k ní napsal hudbu,“ řekl v Praze Lou Reed na konferenci ke společné diskusi, kterou uspořádalo pražské Švandovo divadlo.

Reed Prahu navštívil poprvé začátkem roku 1990, aby zde udělal rozhovor s tehdejším novým československým prezidentem Havlem pro časopis *Rolling Stone*. Za uplynulých 15 let podle Reeda česká společnost „již dospěla“. „Když jsem tady byl tenkrát, jen těžko jsem některé věci chápal,“ uvedl Reed, do politické analýzy se však nepustil. „Není to moje silná stránka,“ konstatoval zpěvák, který se prý při hodnocení české politiky spolehne na názory svého přítele Havla. Reed s Havlem a jeho manželkou Dagmar již v neděli společně navštívili charitativní koncert v pražské Lucerně, na kterém vystoupila řada českých kapel. Výtěžek hudebníci věnovali ve prospěch obětí ničivého zemětřesení v jihovýchodní Asii.

„Byl jsem fascinován a dojat tou velkou vlnou solidarity, která se v naší společnosti projevila,“ řekl Havel, jehož

potěšil zejména zájem mladých lidí o pomoc obětem zemětřesení. Vystoupení českých kapel velice pohnulo také Reedem, který rovněž uvažuje o pomoci postižené Asii; zpěvák však neupřesnil, jakým způsobem. „Myslím si, že je to soukromá věc,“ dodal.

Jednašedesátiletý Reed patří k osobnostem, které měly velký vliv na rockovou scénu. V šedesátých letech spoluzakládal skupinu Velvet Underground, s níž spolupracoval i slavný výtvarník Andy Warhol. Od sedmdesátých let se Reed věnuje sólové kariéře. Již několikrát se také na koncertě představil před českým publikem, naposledy v roce 2000.

(red)

Jednou větou...

- Jihlavská radnice odhalí pamětní desku známému opernímu zpěvákovi Járovi Pospíšilovi na jeho rodném domě v Křížové ulici. Pospíšil se narodil v Jihlavě před 100 lety 26. ledna 1905. Výročí připomene také slavnostní koncert v Domě kultury, na němž vystoupí Big Band Českého rozhlasu se sólisty Hudebního divadla v Karlíně.
- Šéfdirigentem Plzeňské filharmonie se stává Jiří Malát, vystřídá Hynka Farkače.
- Baletní soubor brněnského Národního divadla povede od nového roku Karel Littera. Dosavadní šéf Zdeněk Prokeš se funkce vzdal, neboť zároveň zastává místo ředitele celého Národního divadla.
- Brněnské Kulturní a informační centrum se rozdělí na dvě organizace – Brněnské kulturní centrum a Turistické informační centrum.
- V Praze začíná sedmý ročník Festivalu hudebního divadla Opera 2005; potrvá do 5. března 2005.
- Premiéru opery Bohuslava Martinů *Řecké pašije* připravilo Národní divadlo v Brně. Uvedení původní verze *Řeckých pašijí* v produkci londýnské Královské opery a režii Davida Pountneyho je závěrečným počinem projektu „Česká hudba 2004 – nedílná součást evropské kultury“.
- V Plzni začíná 25. ročník festivalu Smetanovské dny, který potrvá do 2. března.
- Pražské divadlo Ta Fantastika v premiéře uvede nový český crazy muzikál *Láska je láska* s Lucií Bílou v hlavní roli.
- V pražském Divadle Kalich má mít premiéru nový muzikál Daniela Landy *Tajemství*.
- Hudební divadlo Karlín v Kongresovém centru Praha uvede premiéru amerického muzikálu *Jekyll & Hyde*.

(red)

RECENZE

Braniboři v Čechách v Brně

První krok chystaného souborného cyklu Smetanových oper mají v Národním divadle v Brně za sebou. Jak vykořistí?

První inscenace smetanovského cyklu, *Braniboři v Čechách*, je i první operou Bedřicha Smetany. I bez ohledu chronologického je brněnská vol-

ba vhodná, soubor opery má pověstně výborný sbor a tuto operu sborová čísla doslova staví. Právě spousta sborů, které je potřeba na jevišti rozhábat, jakási historická vřava, málo záživný děj a dost náročný tenorový part odsouvají *Branibory* do kategorie méně hraných děl: předchozí br-

něnská inscenace se uskutečnila v roce 1984, při příležitosti stého výročí Smetanova úmrtí. *Braniboři* se vracejí na scénu proto, že jsou Smetanovi a protože ve Smetanově hudbě znova a znova nacházíme stálou krásu. Do opery přicházejí posluchači za Smetanou. S čím se v *Braniborech* setkali?

Především s vynikající úrovní hudebního nastudování, pod kterým je podepsán Jaroslav Kyzlink. Také dirigent Jakub Klecker (představení ze dne 12. 11. 2004) sleduje přesně hudební zákonitosti, vede orchestr k precizní artikulaci a důsledně dbá na zdůraznění všech dynamických odstínů. Brněnský soubor ukázal, jak je Smetanova opera výrazově zřetelná a smysluplná. Všechny dějové a citové posuny jsou vyjádřeny naplno a všeobsáhle, v plné schopnosti scénické hudby vypovídat naráz několik linií. *Braniboři v Čechách* mají pozoruhodný hudební účinek, obsahují sympatický rozměr sociální myšlenky a nesou národnostní akcent, který dnes potřebuje citlivou aktualizaci. Zdařilost hudebního nastudování zvýraznily stěžejní postavy, zejména Tausendmark (Roman Janál), Ludiše (Daniela Straková-Šedrllová), Kmet (Richard Novák) a Jíra (Tomáš Krejčířík). Obdivuhodná pěvecká díkce Richarda Nováka je stejně pověstná, jako je přesvědčivé jeho herectví.

V Brně blaží krásná výslovnost pěvců, lahodné bylo i souznění, třeba tercett Vlčanky, Děčany a Ludiše (Marika Žáková, Hana Procházková,

Daniela Straková-Šedrllová), či jízlivě hašteřivý duet Tausendmarka s Ludiší (*Sladounké milování...*). Mohutně působí responsoriální modlitba, zpěv kmeta a ztrápeného lidu (*Rozlučte se s domovem...*), také ostatní výstupy sboru naplňují Smetanův výrok „hudba – řeč citu, slovo – myšlenky“ velmi plasticky a noblesně dynamizují melodie, poplatní významu toho, co zpívají (sbormistr Josef Pančík).

Tak jako je možné výstup po výstupu nacházet v tomto nastudování krásu, přesnost, přitažlivost, tak stejně krok za krokem propadáte do odporivosti výtvarného a vizuálního řešení. Rozumím jednoduchosti prázdné scény a oceňuji i monotónnost barev, obě však musí mít významové opodstatnění a znakovou srozumitelnost. Scéna *Braniborů* je v černém flóru, podlahu tvoří čtyři terasovitě vysunuté praktikábly. Světelné barevné štychy nahrazují kulisy, jejich kužely dávají postavám křiklavé barvy a jakési prostorové vymezení. Scéně vévodí masivní černá orlice (předpokládám přemyslovská), která se po každé zvedne jako opona. Pravé ouha servíruje režie: postavy přicházejí, odcházejí, zdá se proto, aby se procviči-

ly ve zdolávání šikmin, které, jsouc prkenné, dobře rezonují a zesilují tedy i všechny hluk. Pěvci rozestavení v holé scéně mohou dobře působit, strhávají pozornost ke zpěvu a hudbě a zvýrazňují každé gesto, ale když sbory nastupují v šiku jako na cvičišťe a jako na povel mění formace, pak vás velmi záhy unaví sledovat černé, nudné jeviště, možná i zavřete oči a možná přijde i spánek. Kostýmy nevábí. Mají tvrdost bojových čt. Volframovi muži mají červené čepce, kápě a červené rukavice jako katani, Braniboři jsou v maskáčích se štíty a helmicemi. Pražská chudina podléhá stejné režijní šabloně jakýchsi organizovaných útvarů, ale jako symbol čeho všeho (drancování domovů, boje a bariád?) dostal každý ten chudás kancelářskou židli? Židle je dávno efektní divadelní atribut, ale tonetka do *Braniborů*? Resumé je jasné: režisér Marián Chudovský, scenograf Otto Šujan a kostýmní výtvarník Zdeněk Šánský možná uspokojili svá pokušení originality, ale co my v hledišti? Opera je také na dívání, tak co říci posluchačům? Jděte na *Branibory*, je to ošklivé představení?

Anna Šerých

„Prodaná nevěsta, pánové, jest vlastně jen hračka“

Takto charakterizoval svou operu Bedřich Smetana 5. května 1882. Nová inscenace *Prodané nevěsty* v Národním divadle má poetiku čistky. Její premiéra 12. listopadu 2004 vřela skandálem.

Prodaná nevěsta je opera národní, lidová, komická. Jako útvar komický, tedy lehčího žánru, ji Bedřich Smetana psal velmi vědomě, aby ukázal, že i v tomto duchu umí komponovat. Dokládají to paměti těch, kdo byli přítomni známé debatě mezi Smetanou a profesorem Riegrem (dcerou Riegrovou později uhlazované), existuje výpověď samotného Mistra ze slavnosti stého představení *Prodané nevěsty*. V radostné euforii oslav ji označil za hračku a vzpomněl: „Já jsem ji skládal ne ze ctižádosti, nýbrž ze vzdoru, poněvadž se mi po *Braniborech* vyčítalo, že jsem wagnerian a že bych ani v národním lehčím slohu nic nedovedl. Tu jsem hned běžel k Sabinovi, aby mi udělal libreto a napsal

Valentin Prolat (Jeník),
Jiří Sulženko (Kecal),
Prodaná nevěsta, ND 2004

jsem *Prodanou nevěstu* dle tehdejšího mého zdání tak, že se jí ani Offenbach nevyrovná...“

Proto má *Prodaná nevěsta* jednotlivá, oddělená kompoziční čísla, která byla původně spojována prózou, proto má brilantní árie i bujně tanečky, proto měla i výstupy kupletní lehčího rázu, později redukované. Proto také pronikla do srdce každého, kdo ji kdy

slyšel, proto si leckterá místa dokážeme maně pohvízdávat, proto se „věrné naše milování“ dostalo na hrnečky, do výšivek i na pivní tácky. „Proč bychom se netěšili?“ – jak povzbudivé –, „Žena doma hospodaří, muž se uklídá za džbánky... jenom ten jest v pravdě šťasten, kdo života užívá, užívá“. Tak hřmí entré opery s finální pobídkou „pojdte s námi k tanci, zpě-

vu, vzniknout nedopřejte hněvu, muzika začíná, dokola, dokola!“ Nemůže být lepší pobídka a žánrového ustavení. Postupem času se do *Prodané nevěsty*, která se v pražské tradici Národního a Prozatímního divadla dožila už 18 nastudování a více než 3 300 představení, vkradla jakási folklórní mytologie. Svědčí o společenských nábalech, které se v dějinných časech národnostních zápasů věšely na *Prodanou nevěstu* jako zdobné zástavy lepších časů, ať minulých, či budoucích. Drží se pevně a lze je těžko odtrhnout, parazitují totiž na samém jádru díla a žánrovou čistotu *Prodané nevěsty* – komické opery par excellence – docela zakryly.

„Rád bych věděl, jsou-li obecnstvu tyhle melodie už jasné!“, povzdechl prý Smetana někdy na podzim roku 1881 k autorovi svých biografických črt, Václavu Vladimíru Zelenému. Měl na mysli, abychom navždy pochopili, že je to buffo opera na národní notu? Spolu se Sabinou vystavěl dvě hlavní komické postavy, Kecal a koktavého Vaška, kterého propůjčil dokonce i komediantům (divadlo na divadle *commedia dell'arte*), a neopomněl ani milostný příběh s dramatickým Mařenčiným nedorozuměním, které je posluchačům jasné, vědí přece, proč Jeník mohl prodat svou Mařenku, ba dokonce licitovat!

Nová inscenace *Prodané nevěsty* v Národním divadle (hudební nastudování Oliver Dohnányi, scéna Daniel Dvořák, režie Jan Nekvasil, kostýmy Zuzana Krejzková, pohybová spolupráce Števo Capko, taneční choreografie Petr Zuska, režie scény komediantů Michal Dočekal, sbormistr Pavel Vaněk) ukazuje výčtem inscenátorů, že je dílem týmu, který je s Národním divadlem pracovně spjat. Dosavadní inscenační osudy opery znají dobře, synchronně s premiérou devatenácté inscenace vyšla v edici ND i výpravná, faktografická publikace o dějinách této opery a byla instalována i výstava dokumentačních materiálů. Premiéra 12. 11. 2004 vřela skandálem.

Prodaná nevěsta týmu Nekvasil/Dvořák má poetiku čistky. Stavějí ji na scénu coby neznámý žánrový kus, nepozměnili předcházející inscenace ú-

krokem víc do modra, víc na náves či méně vyšitou kordulou, jednoduše je odsunuli. Inscenovali *Prodanou nevěstu* anno 2004: vynesli na povrch atributy doby vzniku: národnostní zásady estetické, mravní a společenské, zviditelněné a projevované ve spolku Sokol. Výstupy sokolů a sokolek zhmotňují myšlenky postav. Doprovázejí je v laskavém, jakoby andělsky ochráneckém porozumění a glorifikují je živými obrazy. Sokoláci jsou jako laskavé chiméry a přicházejí po každé, kdy je hudební motiv jako vzpomínka přivolá. Sbor představuje figury z lidových betlémů, scéna je prázdná. Dřevěná prkenná podlaha a jedna quasi truhla, dost velká, aby podle potřeby dělila prostor scény, dost dlouhá, aby mohla být předváděcím molem i hospodským stolem, dost nízká, aby mohla být postelí i židlí. Každé jednání má svůj scénografický monument, siluetu vesnice pro exteriérovou scénu (vzhůru nohama, když je vesnice „ať“ z komediantů), stropní trámy pro hospodu a naivisticky malovaný prospekt pro závěr.

Vše se odehrává v pastelových, prozářených tónech. Tato maximální jednoduchost vysunuje pěvce do středu pozornosti, odhaluje jejich zpěv a hru naplno a pomáhá všem pohybovým kreačím vyznít v detailu. A těch je v každé scéně dost a dost. Třeba něžně jímavá gradace Jenikovy vzpomínky a ústrky dětství (scénou „protapá“ trojice pacholíčků pasáčků) nebo pohyblivá alej švarných sokolů s lipkami pro mileneckou procházku věrného našeho milování, a což teprve pivní óda: hospodskou scénu charakterizují půllitry pěkně natočené, od obřích až po miniaturní. Pivečko je boží dar, sokolové s půllitry levitují, chasa se s půllitry roztančí, Kecal s Jeníkem se pivu nábožně ukloní. Vše v jemné, laskavě humorné nadsázce. Vtipnou řeč gest a znakovou symbiózu má se sokoly Vašek. Je švarný jako sokol a nechce být sám, právě v jejich kruhu se však prozrazuje jeho retardovanost, cvičí jaksí pozadu a obráceně. Hlavní postavou je po právu Kecal. Je režírován i oblečen jako postava buffo a je téměř stále ve středu pozornosti. Jeho myšlenky nejvýrazněji ožívají při chvále Míchova statku, a to pantomimou havěti na

dvorku, nebo při chvále bohaté nevěsty, a to jej obskakují „hopsalky“, co si pohazují s měšci dukátů.

Scény, které jsou dány tanečníkům, jsou vždy perfektní. Sboristé poetiku něžného humoru zřejmou ledabylostí ničí. Fázovaný pohyb dřevěných figurek z lidových betlémů vtírá do každého z nás půvab domoviny a pro cizince je přímo fantastní. Škoda, že sbor nemá víc herecké disciplíny, jak při vstupním sboru, tak v závěru druhého jednání, tam výkřiky „Hanba, hanba!“ provází vztyčený srp a kladivo a rudý šátek, vmontovaný do reliéfu postav stejně, jako se atributy rudé hvězdy dokreslovaly do všech historických emblémů. Ale ani folklór zde nechybí. Objeví se v cifrování Jeníka – z daleka jsem, až z moravských hranic (a Kecal se přidá v tanečku), a dostává přehlídkovou podobu ladných stylizovaných krojů pro závěrečné finále: dobrá věc se podařila, věrná láska zvítězila. Vašik není zesměšněn ani nepřišel zkrátka, dostane mašinku a maminka Háta tomu rozumí.

Inscenátoři nevyhnali tuto *Prodanou nevěstu* z domoviny, pouze ji vytrhli ze sevření české folklórní tradice. O to už dávno usilují v cizině všichni, kdo uvádějí *Prodanou nevěstu*, po každé však nasadí hrubší tón humoru, který je dotyčnému kraji vlastní. (Posledně třeba transmutace *Prodané nevěsty* do prostředí veksláků, *Komische Oper*, Berlin.) Národnímu divadlu v Praze se podařilo vsunout na scénu jemný, cudný humor, který každého, kdo nelpí ješitně na svých vžitých přesvědčeních, získá. Tak jako dostává mladé posluchače, pro které tato *Prodaná nevěsta* vypadla ze šuplíku *Babíčky* a jiných otravných školních povinností rovnou k pokladům, které se ctí, milují a hýčkají. Ovšem ani ti, které přitáhne tato *Prodaná nevěsta* poprvé, by neměli být spokojeni s hudebním nastudováním. Dirigent Jan Chalupecký žene představení takovým kalupem, že pěvcům dopřeje text leda drmolit, žádná koruna, žádné zvolnění, žádné piano, žádné echo, nic. Zná jen dvě hodnoty: rychle a forte. Škoda, ba rceme přímo – hloupá věc.

(Anna Šerých)
(foto František Ortman)

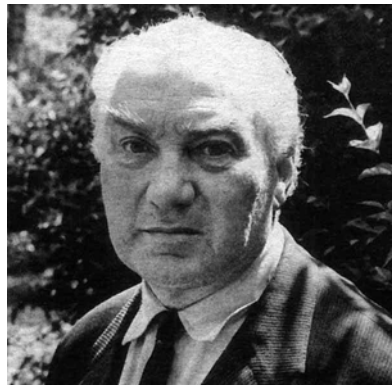
VZPOMÍNKA

Iša (František) Krejčí

(10. 7. 1904 Praha – 6. 3. 1968 Praha)

Skladatel a dirigent, syn univerzitního profesora Františka Krejčího. Studoval dějepis a hudební vědu na Univerzitě Karlově, současně na konzervatoři skladbu u K. B. Jiráka, pak u V. Nováka, dirigování u V. Talicha. Mimořádně vzdělaný umělec, originální osobnost, pracoval jako zvukový režisér Čs. rozhlasu a dirigent Orchestrálního sdružení, po válce šéf opery v Olomouci, dramaturg opery Národního divadla v Praze, šéf opery v Českých Budějovicích.

Opery: *Antigona* (1933-1934, přeprac. 1959-1962), *Pozdvížení v Efesu* (1939-1943), *Temno* (1944, instrumentace 1952).

Iša Krejčí

Budu si to tak zobat...

Skladatel Jan Klusák byl učněm mnoha hudebních čarodějů, ale říká, že byl tak líný, že by se do jejich škol rád vrátil. Pokouší se o to alespoň v těchto vzpomínkách pro Salon. Tentokrát s Išou Krejčím:

„Jako dítě jsem chtěl být Mozartem a mrzelo mě, že v našich dobách se nemůže komponovat v jeho stylu. O něco později jsem se dozvěděl, že v Praze žije skladatel, který komponuje jako Mozart a je přesto moderní. Iša Krejčí. Jeho neoklasicismus se mi zalíbil do té míry, že jsem se s ním zprvu úplně ztotožnil. Seznámili jsme se však až v šedesátých letech, kdy už jsem skládal docela jinak.

Václav Holzknecht líčil Išu Krejčího jako vtipálka a dadaistického recesistu, ale mně připadal ve svých šedesáti spíš vážný a pozitivní. Možná že dost svých legračních kousků dělal jaksi bezděčně. Byl to člověk paradoxů a z těch plynuly různé nečekané situace. Byl hluboce zbožný katolík a zároveň člen komunistické strany už někdy ve dvacátých letech; to obojí mu nebránilo milovat T. G. Masaryka, nepřítele katolíků i komunistů. Takových rozporů se u něho našlo víc.

Pan Krejčí říkal, že ve mně nachází něco ze své povahy. Řekl bych, že nás spojovalo jakési věčné pubertáctví, dále zájem o spektakulární, obřadnou stránku náboženství, tedy o liturgii, a v neposlední řadě nezřízená láska k jídlu. Mezi námi dvěma se vlastně všechno odehrávalo v restauracích. Vždycky jsme měli dobrý úmysl jít na operu nebo na koncert, ale pokaždé jsme o přestávce dezertovali do nejbližší hospody.

21. listopadu 1966 jsme si dali schůzku v Klášterní vinárně. Věda, že I. K. chodí časně, přišel jsem o hodně dřív před stanovenou hodinou, ale on už seděl u stolu a jedl bažanta. Později se ukázalo, že se styděl za to, že sní o jednu večeři víc než já, a proto si chodil sníst svou porci navíc předem. I já jsem byl po mírné večeři, abych pana Krejčího finančně nezruinoval (trval vždycky na tom, že útratu musí platit on), ale když jsem ho viděl, dostal jsem okamžitě chuť. Objednal jsem si smažená játra a juice. Išovi hned přestala chutnat minerálka, kterou popíjel, a chtěl taky juice. Když jsem dostal své jídlo s pommés-frites, začal I. K. litovat: »Je-jej, pane kolego, já tak rád pomfrity, já jsem si stějně toho bažanta dal hlavně kvůli bramborovým knedlí-

kům a červenému zelí, a teď mám takovou chuť na ty pomfrity!« Napadlo mě, že bychom si měli dát moučník – omeletu s ovocem. Pana Krejčího ta myšlenka zaujala, zavolali jsme vrchního a udělali objednávku. Pak I. K. číšníka znovu zavola a řekl, že chce talíř pomfritů. »Před moučníkem, nebo po moučníku?« ptal se pan vrchní. I. K.: »Teď hned.« Číšník: »A s čím?« I. K.: »S vidličkou. Já si to budu tak zobat.« Ještě před omeletou přišla paní nosící na tácu zákusky a učinila na nás psychologický nátlak (»Vy dva ode mě vždycky kupujete a mně dnes nejdou kšefty«). Marně jsme říkali, že nám za chvíli přinesou omelety. Koupili jsme tedy jahody se šlehačkou s tím, že si je rozdělíme napůl na své omelety. Tak se stalo. I. K. přikusoval ke všemu své pomfrity. Když jsme všechno snědli, prohlásil I. K., že dostal chuť na dort, a přinutil tu dobrou ženu, která zatím svůj podnos odložila a obchodovala cigaretami, aby znovu přinesla zákusky, a my jsme pak jimi korunovali své obžerství.

I. K. byl raněn mozkovou mrtvicí a ležel v Sanopzu, sanatoriu pro prominenty. A byl zrovna bouřlivý začátek roku 1968. I. K. chtěl být zaopatřen. To tehdy nebyla snadná záležitost a tahle byla komplikována ještě tím, že Iša se chtěl zpovídat jen jedinému knězi z celé Prahy. Naštěstí jsem toho kněze trochu znal a po delším pátrání jsem ho našel. Nejbližší nedělní odpoledne jsme vyrazili ke své dobrodružné akci, v přísném inkognito, protože v nemocnicích se svátosti musely udílet většinou tajně. Hned dole jsme se srazili se Zdeňkem Fierlingerem, který byl navštívit Viliama Širokého, jenž se v panice z obratu situace »hodil marod«; říkalo se, že ti dva se tam radili, co budou jednotně vypovídat při eventuálních výsleších. V Sanopzu se zásadně jezdilo do pater výtahem, možná že tam ve snaze ztlížit nepřátelským imperialistickým armádám zteč budovy ani neměli schody. Ale ať už to bylo jakkoli – snad to byl jen takový Boží vtip –, octli jsme se s tím starým profesionálním zrádcem ve výtahu a já se svíjel vnitřním smíchem nad tím surrealistickým setkáním: Fierlinger, ten český Josef Fouché, starý poctivý kněz připomínající Chestertonova otce Browna, s eucharistií v kapse, a já, bídný hříšník. Toho dne byl Iša Krejčí naposledy při vědomí. Přijal svátosti umírajících a víc už s nikým nepromluvil.“

Kde jsou ty časy...

Kde jsou ty časy, kdy v šeru zimních podvečerů chodili po městských ulicích muži s dlouhými tyčemi s malým háčkem na konci a zatažením za smyčku uvnitř plynových lamp přinášeli měštům světlo za dlouhých nocí a v ranním rozbrěsku stejným postupem to umělé, ale krásně měkké záření opět zavírali. Dnes stačí stisknutí jediného knoflíku a v celém městě se naráz rozzáří všechny zářivky husté sítě elektrického osvětlení. Noc se mění v den.

Kde jsou ty časy, kdy se po zastavení vlaků na všech větších stanicích rozbíhali pikoláci podél souprav vagónů, abys pokřikem „Horké pářky!“ či „Pitná voda!“ nasytili během sebekratší zastávky všechny hladové a napojili všechny žíznivé. Dnes vás nechají při cestování vlakem klidně vyhladovět a vyžízňivět.

Kdepak jsou ty časy, kdy vás na nádražích očekávali muži s červenými čepicemi na hlavách, kteří vám vynesli sebevětší a sebetěžší zavazadla z vlaku a na svých dvoukoláčích vám je za pakatel rozvezli po celém městě až do vašich domovů. Dnes vám je rozvezou drahé taxíky, do nichž si svá břemena musíte natahat v potu tváře sami a z chodníku do bytu opět dopravit sami, vlastnoručně.

Kde jsou ty časy, kdy mi holiči říkali, že mi musí prostříhat příliš hustou kštici, zatímco mi dnes dobrosrdečně poradí, abych ponechal těch pár zbývajících chloupků tam, kde jsou, aby alespoň trochu zakryly tu ostudu, zvanou pleš.

Kde jsou ty časy, kdy téměř každá rodina měla svého domácího lékaře, který na zavolání přišel třeba o půlnoci se svým malým, oblym kufirkem, v němž nosil celou svou ordinaci, a který znal stav vašich vnitřností téměř nazpaměť, takže vás uměl vyléčit ze všech lidských neduhů.

Dnes jsou lékaři k dispozici ve svých ordinacích jen omezenou denní dobu a konají tam svou práci jako dispečeri rozepisáním pacientů za nejrůznějšími odborníky po různých částech města a ti vás zase posílají dál do nejrůznějších laboratoří a specializovaných klinik, kde vás jejich kolegové vloží do různých potrubí a přístrojů, aby vás po zjištění původu bolesti poslali do nejbližší lékárny pro pomoc.

Kde jsou ty časy, kdy se pánům lékárníkům a paním a slečnám lékárníci říkalo páni, paní či slečny magistři či magistry a ti vám podle předpisu vašich domácích lékařů před vašimi očima namíchali s pomocí různých miligramově přesných vah, moždílů s mosaznými paličkami, epruvet, zkumavek a baněk nad hořáky žádaný prášek, vodičku či mast. Lékárny tak měly podobu středověkých alchymistických dílen, ale výsledek lékárnické činnosti jste mohli bez strachu před poškozením jiných orgánů zažívat či použít vnitřně či zevně, podle potřeby, jak se tak hezky píše v návodech.

Dnešní páni a dámy lékárníci vytáhnou po předání lékařského předpisu některou z mnoha desítek zásuvek moderních lékárnických interiérů a podají vám krabičku či lahvičku s hotovým lékem, který má ovšem jednu nevýhodu: je průmyslově vyráběn v továrnách na farmaceutika, ale není sestaven přesně podle zkušeností a požadavků vašeho lékaře, nýbrž jako všeobecný lék proti vaší chorobě, obsahuje nejrůznější přísady, takže působí hojivě na vaši nemoc, má ale negativní vliv na řadu jiných orgánů vašeho těla.

Abyste si neléčili svůj neduh a přitom si nepoškodili jiné orgány své komplikované tělesné schránky, je v krabičce přiložen návod s řadou příkazů, zákazů, varování a pokynů, které vydají látku na hodinové čtení před spaním a které jsou mnohdy stejně napínavé jako obsah nejnapínavější detektivky. Nařizují vám, kdy lék použít, kde jej použít, jak jej použít, ale hlavně jak jej nepoužít, kdy jej nepoužít a kde jej nepoužít, neboť jinak nepůsobí léčivě, nýbrž naopak přímo škodlivě. Nedbáte-li pokynů, vyléčíte sice svůj neduh, ale nakazíte se řadou jiných nemocí, mnohdy mnohem horších a životu nebezpečnějších, než je ta vaše.

Aby obsah přiloženého letáčku zněl napínavěji, je řada varování vyjádřena latinsky. Ve škole jsem se sice učil, že laudo, laudas, laudare, laudati, laudatum jsou tvary slovesa chválit a dnešní latináři snad už učí žáky výrazům tehdy ještě neexistujících předmětů, jako jsou texasky – bracia lineae caeruleae –, nebo názvům pro školní mládež vlastně nepotřebným, jako jsou dámské kalhotky – parvum subligaculum – či flirt – amor levis –, ale určitě je latináři neučí výrazům, které nepoužívali Caesari ani Cicero či Ovidius ve svých školami používaných textech, zato jsou ale životně důležité, chceme-li se udržet při zdraví nebo dokonce při životě. Jenže...

Mám předepsané prášky, které musím brát, jestliže jsem přecitlivělý na diclofenac, misoprostol či jiné prostaclauding. Tyto výrazy ovšem nenalézám ani v latinském slovníku, ani mi je můj někdejší lékař nevysvětlil. Jak mám zjistit, zda lék používat či nikoliv?

Ano, přátelé, v tom letáčku jsem se teprve dočetl, kolik orgánů nosím s sebou ve svých útrobach. Mnohdy zbytečných, protože když mi byly vyoperovány, žil jsem si klidně a vesele dál. Až mě jímá podezření, že jde o nějakou tajnou úmluvu mezi stvořitelem všeho živého a pány chirurgy, aby si mohli přilepšit vyoperováním všeho postradatelného a nepotřebného a vyinkasovat za to patřičné honoráře. No, řekněte sami, nač by nám jinak bylo takové slepé střevo nebo krční mandle, s nimiž se rodíme a po celý život je nosíme zbytečně s sebou po světě?

To, že nesmím brát různé léky v době těhotenství či při kojení, ještě beru, vždyť je mi jinak vyhrožováno potratem. Ale když se dočítám, jaké vedlejší účinky na mě může mít požívání léku, který mám brát kvůli jediné své bolístce, pak přestává všechna legrace. Abyste uvěřili: letáček varuje, že mi může poškodit játra, srdce a ledviny, vyvolat vnitřní krvácení žaludku, způsobit těžké průjmy, nadýmání, zvracení, různé vyrážky, křeče, třasavku, psychotické reakce, deprese, dezorientaci, nespavost, snížení tlaku krve, ztrátu paměti, zácpu, žloutenku, zúžení střev, vypadávání vlasů (toho už se bát nemusím), krev ve stolici, nechuť na jídlo atd. atd. Nechci vás navoovat vypočítávaním možných následků, ale jsou jich téměř plné tři stránky. Kvůli jedné mé bolístce! Kdo mi nevěří, nechť se přijde vlastnoočně přesvědčit, mám ten návod připravený k ukázaní.

Ne, kde jsou ty časy, kdy nám pan magistr vlastnoručně připravoval podle předpisu našeho domácího lékaře hojivý prostředek bez návodu a výstrah, aniž by nám tím ohrozil desítky zdravých orgánů. I to už dnes bohužel není nic jiného než nostalgické vzpomínky na časy dávno uplynulé, jako rozsvěcovači plynových lamp, nádražní rychloprodavači horkých párků a studené vody či veřejní slouhové v červených čepicích s dvoukoláky. Kde jen ty včerejší vody jsou...

Jindřich Lion

Historická kuchyně

Počátek nového roku bývá obvykle vhodnou dobou pro zpytování svých prohrěšků ve výživě. Člověk se po vánočním a silvestrovském hodování nemůže vejít do obvyklých šatů a v rámci novoročních předsevzetí si slibuje, že tentokrát už opravdu začne hubnout. Snahám o vylehčení a ozdravení jídelníčku jsme vyšli tentokrát alespoň zdánlivě vstříc i v naší rubrice a recepty jsme tentokrát vybrali ze »Zdravotní polovegetariánské kuchařky«, kterou v roce 1925 vydala jedna z nejproslulejších českých autorek kuchařských knih Anuše Kejřová ve spolupráci s lékařem dr. Františkem Kuthanem, majitelem sanatoria v Tišnově na Moravě. Kejřová se pokusila ve své práci především uveřejnit předpisy tvořící základ ideální „lehké domácí, stále se střídající stravy“, která prý i samotnou autorku drží při životě a brání plnému propuknutí nejrůznějších chorob. Velký zřetel byl přitom kladen na vitamíny, které v dané době představovaly módní téma. Zároveň zdravá kuchyně měla prospět nejenom tělu, ale i peněžence, a proto dostávaly přednost spíše finančně méně náročné pokrmy.

Jak napovídá samotný název kuchařky, Anuše Kejřová se sice snažila o reformu jídelníčku, ale samotné vegetariánství se jí zdálo asi jako příliš radikální krok a skutečně vegetariánské recepty pro knihu vytvořil nakonec J. Kettner, bývalý šéfkuchař v sanatoriu doktora Lehmana v Drážďanech. Rezervovaný postoj Anuše Kejřové ke stravě bez špetky masa dokládá i její později vydaná »Česká vegetariánská kuchařka«, ve které výslovně prohlašuje, že „ani žádný rozumný vegetarián nepohrdne, občasně najde-li ve svém jídelníčku nějaký lehčí pokrm masitý, kupř. kousek zvěřiny, drůbeže, nebo nějaký mozeček, ledvinku, brzlík, játra...“ Nemusíte se proto obávat, že by zdravotní zájmy v receptech byly zcela obětovány chuti a můžete směle některý z nich vyzkoušet. Jen není zcela jisté, že potom skutečně zhubnete. V daném období byla totiž výživnost pokrmu stejně vítaným parametrem zdravého jídla jako často spíše subjektivně pojímaná „lehkost“.

Na ukázkou přinášíme úvodem i vzorový jídelníček na tři dny převzatý rovněž z této knihy.

1. den

Oběd: Polévka vaječná. Špenátové smaženky s brambor. kaší aneb fazole se smetanovou omáčkou, šunkou neb uzenou krkovičkou. Řezy ořechové nebo kaštanové.

Večeře: Pečené paštičky ze syra, chléb s máslem, mléko.

2. den

Oběd: Polévka špenátová, mléčná s piškotovým svítkem. Houskový knedlík s brukvovým zelím na smetaně a smažený telecí řízek neb vepřová kotleta aneb makarony sypané parmezánem s houbovou omáčkou. Žloutkový krém s brusinkami.

Večeře: Smažená vejce s květákem, sypané sekanou šunkou.

3. den

Oběd: Polévka celerová se silnými nudlemi. Čočka se sázenými vejci s omáčkou sladko-kyselou a obyčejný neb debrecínský párek aneb kapustové závitky s bramborem. Piškotová omeleta.

Večeře: Ředkvička, chléb s máslem a tvaroh.

Pečené paštičky ze syra

Rozdrobíme 10 dkg másla v 25 dkg mouky, přidáme špetku pečivového prášku a 25 dkg tvarohu třeba trochu oklhlého, rovnou lžící soli, špetku papriky a dvě lžíce kyselé smetany. Uhněteme z toho vláčné těsto, rozválíme na válu na stéblo síly, třikrát je přeložíme jako při těstu máslovém, pak dvakrát rozválíme a znovu přeložíme. Pak na pomoučeném vále vyválíme je na malík síly, vykrájíme z něho koblihovým tvořítkem menší koláčky, do jichž středu dáme buď nádivku špenátovou, dušený mozeček, dušené houby, míchaná vajíčka nebo rozsekané osolené škvarky. Přikryjeme druhým vypíchnutým koláčkem, okraje k sobě prsty přitlačíme, pomazeme rozšlehaným vajíčkem a prudce je do růžova upečeme. Na mísu dáme pěkně složený ubrousek nebo ozdobnou přikrývečku, paštičky se na ni složí a okraje ubrousku nebo přikrývky přikryjí. Hodí se k nim čaj s mlékem nebo s citronem atd.

Špenátová nádivka

Čtvrt kilogramu očištěného, přebraného špenátu dáme do zasolené vřící vody do měkka uvařit a necháme na

cedníku odkapat. Pak usekáme špenát silnějším nožem na jemnou kašičku. Na rendlík dáme jednu lžici másla zpěníti, přidáme ten usekaný špenát, dáme ho chvíli podusiti; rozkverláme ve čtyřech lžících mléka neb smetany dvě vejce, nalijeme je k tomu podušenému špenátu, dáme to zasmažnouti a pak podle chuti osolíme...

Mrkev zimní

...5-6 mrkví nakrájených na nudličky nebo na plátky dáme na rendlík, přidáme k nim lžici syrového másla, 2-3 kostky cukru, rovnou lžící soli, zalijeme vřící vodou a dusíme je přikryté do měkka. Pak je zahustíme 1-2 lžícemi světlé máslové jíšky nebo koflíčkem sladké smetany, do které rozkverlaly jsme vrchovatou lžící sypké mouky, a necháme několik varů přejít, zahoustnouti.

Ovesné karbanátky

250 g ovesných kroupek, 3/4 litru vody, sůl, 30 g másla, 2 vejce, cibule, sekaná zelená petrželka, strouhaná žemlička, margarín. Krupky s vodou, máslem a se solí se rozvaří na hustou kaši, (1-1 1/2 hodiny) po částečném vychladnutí přimísí se vejce, usmažená cibulka a žemličky tolik, by hmota držela při pečení a dala se zpracovati. Vytvoříme z hmoty menší karbanátky a ve vřícím margarínu je zvolna smažíme. Mrkev se rozkrájí, dá se s máslem, solí a vodou dusit, kdo miluje s omáčkou, tedy ji s troškou praženky do-dělá.

Brněnský moučník

12-16 piškotů, 4 lžíce kompotu, 1/2 litru mléka, 1 vejce, 40 g rýžového škrobu, 30 g cukru, vanilka. Do skleněné mísy se dá polovina piškotů, na ně zavařené ovoce, nebo se může upotřebiti čerstvé, ale šťavnaté ovoce, jako jahody, maliny, očištěné a rozkrájené pomeranče, pak se dá zase vrstva piškotů a na ni ovoce. Z mléka, škrobu, cukru, žloutku se uvaří krém, do něho zamíchá sníh z 1 bílku, vlije na piškoty. Po úplném vychladnutí dá se moučník v té míse na stůl. Zlepší se může tím, když povrch se okráší šlehanou smetanou.

(Připravil MaFr)

Schüssel naznačil zájem Rakouska na humanitárním gestu české strany vůči občanům německé národnosti

Rakousko by při příležitosti letošních oslav 60. výročí konce války uvítalo smířlivé gesto české vlády vůči příslušníkům německé menšiny. Během své návštěvy Prahy to naznačil rakouský kancléř Wolfgang Schüssel.

Připomněl, že i Rakousko se ještě nyní učí na základě vlastních zkušeností z druhé světové války, že ne každý příslušník národnostní menšiny musí být nutně vinen. Stejný přístup by ocenil i u České republiky. Schüssel by nicméně přivítal, kdyby Praha u příležitosti letošních oslav 60. výročí konce druhé světové války našla způsob, jak učinit smířlivé gesto vůči německé menšině. Gross se k této otázce dnes nevyjádřil, ale už dříve řekl, že na české politické scéně k takovému kroku zatím nepanuje shoda.

Místopředseda Senátu Petr Pithart (KDU-ČSL) má za to, že Česko k takovému gestu v určitém historickém čase dospěje bez výzev. „Víme sami nejlépe, co jsme především sami sobě a i ostatním dlužní. Jde spíše o to, abychom měli možnost sami zvolit okamžik a formu (gesta),“ řekl ČTK po setkání se Schüsselem.

Se šéfem vídeňské vlády se na Pražském hradě sešel i prezident Václav Klaus. „Během přátelského setkání si oba prezidenti vyměnili názory na ratifikaci evropské ústavní smlouvy ve svých zemích a na reformu daňového a sociálního systému v Rakousku,“ popsal schůzku Klausův mluvčí Petr Hájek.

Čeští politici již několik let hovoří o určité finanční náhradě či humanitárním gestu vůči Němcům žijícím v České republice, kteří za války bojovali proti Hitlerovi. Po válce se za to dočkali málo uznání, mnozí z nich v rámci protiněmecké atmosféry ve společnosti zažili ústrky, byli nuceně přesídlení uvnitř státu a měli srážky z platu. Někdy se ale pro takový návrh nenašla dostatečná podpora. Rakouští i němečtí politici čekají, že gesto usmíření se dotkne nejen Němců v Česku, ale i lidí, kteří po válce museli opustit Československo.

Vyhánění sudetských Němců na základě takzvaných Benešových dekretů zůstává i šedesát let od konce války stínem česko-rakouských vztahů. Rakouská agentura APA ze Schüsselova rozhovoru pro *Hospodářské noviny* dospěla k závěru, že Vídeň nepodpoří individuální žaloby sudetských Němců u štrasburského soudu. Schüssel ale takovou možnost jen naznačil, zatímco německý kancléř Gerhard Schröder to prohlásil zcela jasně a opakovaně.

Schüssel: Rakousko zatím neotevře pro Čechy pracovní trh

Rakouský kancléř Wolfgang Schüssel v Praze potvrdil, že jeho vláda zatím neuvažuje o uvolnění pracovního trhu pro české občany. Jeho kabinet ale chce zlepšit postavení takzvaných pendlerů, kteří za prací dojíždějí přes hranice.

Neochotou otevřít rakouský trh i pro české pracovníky vysvětlil spolkový kancléř rostoucí nezaměstnanost v Rakousku. Schüssel novinářům řekl, že lepším řešením než lákat z Česka špičkové odborníky jsou přímé rakouské investice a vytváření nových pracovních příležitostí v nových zemích EU. Tyto kroky naopak umožní uplatnění rakouských odborníků v České republice, uvedl kancléř.

Gross v této souvislosti ocenil, že se blíží ratifikace tří bilaterálních smluv, které usnadní dojíždění „pendlerů“ za prací do Rakouska a zlepší boj proti nelegální migraci.

Oba premiéry se dohodli na společném postupu při řešení přetížené kamiónové dopravy ve střední Evropě. „Chceme společně tlačit na omezení tranzitní kamiónové dopravy a na přijetí takových opatření, která zvýší konkurenceschopnost železniční dopravy,“ prohlásil Gross. Pokud nemá Evropa zažít dopravní infarkt, tak je třeba v rozumné míře přesunout více nákladní dopravy z dálnic na železnice, dodal Schüssel. Zatímco Rakousko už zavedlo mýtné na dálnicích, česká vláda toto opatření teprve připravuje.

Schüssel přijel do Prahy na svoji první oficiální návštěvu, předtím již v Česku několikrát byl pracovně nebo soukromě.

Novým předsedou Senátu je Přemysl Sobotka

Senát si zvolil nové předsednictvo. Podle očekávání se novým předsedou Senátu stal Přemysl Sobotka z Občanské demokratické strany, která má v Senátu nyní nejvíce zástupců. Místopředsedy byli zvoleni Edvard Outrata (Klub otevřené demokracie), Jiří Liška (ODS), Petr Smutný (ČSSD) a Petr Pithart (KDU-ČSL).

Přemysl Sobotka nahradí ve vedení horní komory Parlamentu Petra Pitharta, který stál v čele Senátu v letech 1996-1998 a znovu v letech 2000-2004. O své znovuzvolení předsedou Senátu Pithart neusiloval.

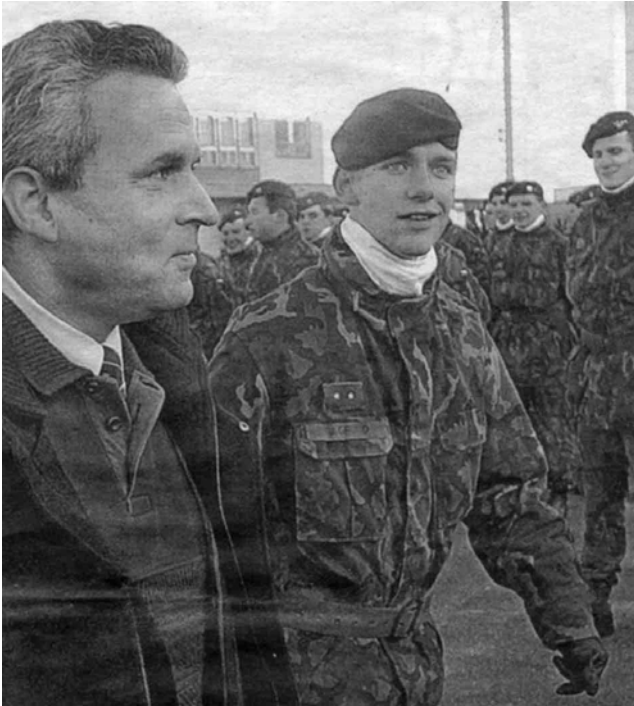
MUDr. Přemysl Sobotka se narodil 18. května 1944 v Mladé Boleslavi. Po ukončení Fakulty všeobecného lékařství UK v Praze nastoupil na chirurgické oddělení liberecké nemocnice, odkud po dvou letech přestoupil na rentgenologii. Od roku 1991 byl primářem. V tomtéž roce vstoupil do ODS, v letech 1990-1996 byl radním města Liberce a členem vedení liberecké nemocnice. Z prvního manželství má dcery Věru a Martinu, v druhém manželství nevlastního syna Prokopa. Manželka Radmila pracovala jako zdravotní sestra. MUDr. Přemysl Sobotka je senátorem za liberecký volební obvod č. 34, za který byl zvolen již podruhé.

Šéf poslanců ČSSD rezignoval

Petr Ibl již není předsedou poslaneckého klubu sociálních demokratů. 18. ledna rezignoval, šéfování se dočasně ujme dosavadní pětadvacetiletý místopředseda Michal Hašek.

Ve svých funkcích hodlá setrvat až do zvolení nového vedení všech pět místopředsedů klubu, i když tři z nich, a to Hašek, Antonín Macháček a Miroslav Kapoun, avizovali ochotu dát funkce k dispozici. Tento krok nehodlají učinit Hana Orgoníková a Eva Nováková. Petr Ibl nevyhloučil, že při případné volbě místopředsedů se o funkce budou ucházet znovu.

Ibl se rozhodl rezignovat, když Gross práci klubu počátkem prosince kritizoval. Řekl, že není spokojen s vedením klubu. Vadí mu také, že ze sedmdesáti poslanců ČSSD je aktivní jen malá část

Desátník Jaroslav Grundl podává hlášení ministru obrany Karlu Kühnlovi

Poslední vojáci základní služby jdou z vojny domů

Historická chvíle nastala 22. prosince 2004 uprostřed areálu protiletadlové raketové brigády ve Strakonících.

S desátníkem Jaroslavem Grundlem odešlo do civilu dalších osmnáct set vojáků. Tímto dnem skončila v České republice po 136 letech povinná vojenská služba. Od 1. 1. 2005 se už do rýze profesionálního vojska mohou hlásit jen dobrovolníci.

Zrušena je také civilní služba, což je například pro nemocnice, kde mladí muži pomáhali s těžkou prací, dost citelná rána. Stát chce nemocnicím, kde nyní sanitáři chybějí, pomoci. Například tím, že jim poskytne dotace na platy.

Na rozdíl od Jaroslava Grundla, který odešel do civilu, poslední „civilkář“ v nemocnici na Vinohradech Jiří Klicpouch zůstává. Práce se mu zalíbila, a tak v lednu nastupuje, absolvuje sanitářský kurs a pak už bude pracovat jako sanitář.

Hučín je zcela zproštěn obžaloby za držení zbraní

Bývalý důstojník BIS Vladimír Hučín byl definitivně zproštěn obžaloby za nedovolené ozbrojování, kterého se měl dopustit před téměř 30 lety. Osvobozující rozsudek okresního soudu potvrdil olomoucký krajský soud, který tak zamítl odvolání státní zástupkyně.

Komunistická justice Hučina za shromažďování pistolí, nábojů a výbušnin odsoudila v roce 1977 k devíti měsícům nepodmíněně. Hučín nepopíral, že si zbraně snažil zajistit, tvrdil však, že to bylo kvůli boji s komunistickou diktaturou.

Do rehabilitačních procesů Vladimíra Hučina nedávno zasáhl také ministr spravedlnosti, který v jeho prospěch podal Nejvyššímu soudu stížnost pro porušení zákona.

Stížnost se týká rehabilitace za trestné činy, které měl disident spáchat v roce 1984.

Krajský soud jej po 14 letech v řízení rehabilitoval pouze částečně. Kromě rehabilitačních procesů z předlistopadové doby se Hučín zodpovídá před soudem také z dalších šesti trestných činů.

Hrnky pro bezdomovce

Tři stovky hrnků předala před Vánocemi na Pražském hradě manželka prezidenta republiky paní Livia Klausová zástupcům charitativních organizací jako dar Nadačního fondu Livie a Václava Klausových. „Hrníčky jsme darovali už loni, a ačkoli je naše zaměření jiné, tuto možnost jsme neodmítli ani letos,“ vysvětlila prezidentova manželka.

„Od začátku jsem věděl, že to lehký boj nebude,“ říká senátor Karel Schwarzenberg

Co a kdy Vás přivedlo na myšlenku ucházet se o senátorské křeslo?

„Uvažoval jsem o tom již několik let, neboť Senát poskytuje svým volebním systémem tuto možnost a mimo jiné je to i smyslem Senátu, že se o něj můžou ucházet samostatně a na stranách nezávislé osobnosti.“

Proč právě v senátním obvodu č. 25, zahrnujícím část Prahy 6 a Prahu 17? Měl jste pocit, že Vám jména protikandidátů dávají větší šanci na vítězství než v jiném obvodu?

„Na Praze 6 pracuji již přes deset let a předtím jsem bydlel nad Šárkou, takže se tu cítím docela doma. Jsem přesvědčen, že například Jan Kačer má vynikající pověst a je velice známý herec a režisér. Paní Kousalíková je zkušená komunální politička, zběhlá v záležitostech Prahy 6. Tudiž jsem věděl od začátku, že to lehký boj nebude, ale právě to mě lákalo.“

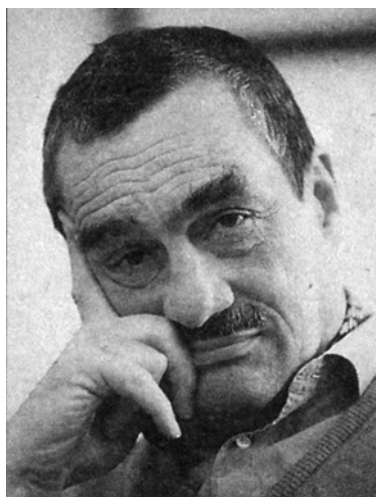
Senátorské křeslo „přebíráte“ po Janu Rumlovi, který byl do Senátu vyslán stejně jako Vy Unii svobody. Chcete v něčem na jeho působení v horní komoře navázat?

„Zajisté. Doufám, že úspěšně navážu na působení Jana Rumla v horní komoře, obzvláště v otázkách lidských práv, kde má velké zásluhy. Jsou to ostatně témata, kterými jsem se dlouho zabýval. Jeho rovnosti a poctivosti v politických jednáních mi budou vždy vzorem.“

V senátních volbách, stejně jako ve všech letošních, velmi špatně dopadly strany stávající vládní koalice – zejména ČSSD, ale i US-DEU/ODA, jejíž jste členem. Čím si vysvětlujete, že se právě Vám, ač kandidátovi nominovanému vládní stranou, podařilo ve volbách uspět?

„Zajisté mě voliči neidentifikovali s vládní koalicí, nýbrž mě viděli jako člověka, který kandiduje za sebe a poskytuje své vlastní služby, nikoli jako reprezentanta strany. Voliči na Praze 6 jsou inteligentní a nerozhodují prvoplánově, jak si někteří přejí. Ostatně ODA není součástí vládní koalice.“

Často se vyslovujete proti všemožným regulacím, nařízením, a jak říkáte, „lejstrům“. Mnohá z nich nejsou ale jen výplodem naší přebujelé byrokracie, ale přicházejí z EU. Domníváte se, že ty „naše“ regulace a nařízení, omezující naši svobodu, jsou špatné, ale to, co nám nařizuje EU, je pro nás dobré? Budete nás jako senátor bránit před svobodu omezujícími nařízeními a regulacemi?

„Nepopírám, že EU má stejné právo na hloupost jako naše vlády a úřady, tudíž také na obdobné předpisy. Neškodí je taktéž pečlivě zkoumat. Obvykle však vydává EU pouze směrnice a my z nich s kromobyčejnou pílí vytvoříme ten nejsložitější a co nejvíce omezující předpis. Znam totiž podmínky jak u nás, tak venku, a vím, že z jedné směrnice (pro všechny stejné)

Ize vytvořit něco stručného a smysluplného, nebo náš typický předpis, který vychází z nedůvěry k občanům. Ovšemže budu bojovat proti všem omezujícím regulacím bez ohledu na je jejich prapůvod.“

Kde se s Vámi budou moci občané Prahy 6 setkávat – kde bude Vaše senátní kancelář?

„Senátní kancelář pro volební obvod číslo 25 bude na adrese Bělohorská 27, Praha 6. Vzhledem ke standardním procedurám souvisejícím s nástupem do funkce senátora bude kancelář veřejnosti otevřena od ledna 2005.“

(přetištěno z obvodního časopisu Praha 6, zkráceno)

Počet českých proher ve Štrasburku vzrostl na šestadvacet

Počet sporů, které během loňského roku prohrála Česká republika u Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku, vzrostl na šestadvacet. Za celé předcházející čtyři roky totiž bylo verdiktů odsuzujících český stát pouze čtrnáct.

Gross: Prohrou na sjezdu Škromach asi skončí s funkcí vicepremiéra

Zdeněk Škromach (ČSSD) přijde asi o funkci prvního místopředsedy vlády, pokud neuspěje na stranickém sjezdu koncem března v souboji s premiérem Stanislavem Grosse o post šéfa sociální demokracie a nestane se ani prvním místopředsedou strany. V takovém případě totiž Gross do funkce vicepremiéra prosadí svého nového statutárního zástupce ve straně. Premiér to uvedl v rozhovoru pro *Právo*.

Podle Grosse jde o tradici. Premiér a zároveň předseda strany měl vždy jako prvního vicepremiéra svého stranického zástupce. Gross připomněl, že takto vznikly dvojice Miloš Zeman – Vladimír Špidla a později Špidla – Gross.

Gross rovněž hovořil o plánech sociální demokracie snížit daně lidem s nižšími a středními příjmy a srovnat daňovou politiku ODS a ČSSD. Podle něj zavedení rovné daně podle receptu ODS znamená snížení daní pro ty nejbohatší a faktické zvýšení daní pro středně- a nízkopříjmové skupiny.

To, s čím přichází ČSSD, bude prý naopak znamenat zvýšení progresu v daňové soustavě. „Nikoli však tím způsobem, že někomu daně zvedneme, ale tak, že je někomu

snížíme,“ prohlásil. Podle něj si vláda tento krok může reálně dovolit díky lepšímu hospodaření v minulém roce.

Škromacha pobouřily Grosseovy výroky

„Já také neříkám, s kým bych ve vládě počítal, nebo nepočítal, cílem by mělo být stranu sjednocovat, nikoli ji rozdělovat,“ zareagoval Škromach. Podotkl, že aby mohla být sociální demokracie jednotná, musejí být podle něj „všichni ochotni spolupracovat se všemi“.

„Dovedu si ve vládě i ve vedení sociální demokracie představit lidi různých názorů a jsem připraven s nimi spolupracovat,“ pokračoval. Nikoho prý nechce odmítat. „Je třeba využít personální potenciál, který máme k dispozici. Včetně Stanislava Grosse, Bohuslava Sobotky, Miloše Zemana, Jana Kavana a řady dalších,“ vyjmenoval Škromach. Škromach se domnívá, že sjezd by ke změnám ve vládě vést mohl. Pokud by ve vedení strany získala převahu liberálnější platforma, zvažoval by své setrvání v čele ministerstva práce a sociálních věcí. Podobně by se podle něj zachoval třeba ministr Sobotka, pokud by došlo k opačnému rozložení sil.

Napětí v sociální demokracii v posledních dnech vyvolává blížící se programové zasedání výboru a sjezd, který se má konat koncem března. Delegáti na něm mají schválit novou verzi programu a zvolit nové stranické vedení včetně předsedy. O tento nejvyšší stranický post spolu soupeří Gross a Škromach.

Památku Jana Palacha si v Praze připomnělo asi 50 lidí

Památku Jana Palacha, který se před 36 lety upálil na protest proti situaci v Československu po 21. srpnu 1968, si na Olšanských hřbitovech v Praze připomnělo asi 50 lidí. Odpoledne se uskutečnil pietní akt ve Všetatech na Mělnicku, kde se Palach narodil.

Kromě pamětníků si přišli Palachovo sebeupálení připomenout i studenti.

Student Filozofické fakulty Univerzity Karlovy svůj čin vykonal 16. ledna 1969 na pražském Václavském náměstí u sochy knížete Václava. Na následky popálenin o tři dny později zemřel. Jeho pohřeb 25. ledna v Praze na Olšanských hřbitovech se stal velkou manifestací za svobodu a demokracii.

V říjnu 1973 byly Palachovy ostatky na příkaz Státní bezpečnosti exhumovány, zpopelněny a uloženy na hřbitově v rodných Všetatech. Na původní místo na Olšanech byly za účasti tehdejšího prezidenta Václava Havla slavnostně vráceny až v roce 1990. O rok později Jan Palach obdržel in memoriam nejvyšší československé státní vyznamenání – Řád Tomáše Garrigua Masaryka.

Zemětřesení a česká pomoc

Prosincové zemětřesení a následné přívalové vlny zasáhly nejsilněji indonéskou Sumatru – v Indonésii zahynulo podle posledních zpráv na 200 000 lidí. Skoro 16 300 osob zabil živel v Indii, z toho je 5 711 pohřešovaných, u nichž se předpokládá, že jsou po smrti. V Thajsku zemřelo více než 5 300 lidí a přes 500 mrtvých bylo napočítáno v dalších zemích jihovýchodní Asie a Afriky. Na Srí Lan-

ce se množství obětí dlouho drželo kolem 30 000, příslušné ministerstvo v posledních dnech zvýšilo bilanci na 38 195. Celkový počet obětí tsunami podle agentury Reuters stoupl zhruba na 214 000 až 226 000.

Na účtech humanitárních organizací stále přibývají peníze na pomoc jihovýchodní Asii, postižené prosincovým zemětřesením a následnými přílivovými vlnami. Češi už mezi sebou vybrali čtvrt miliardy korun

Česká republika oficiálně potvrdila jednu oběť, devět Čechů je pohřešováno. Stále panují obavy, že sedm z nich pravděpodobně zahynulo. Mezi zachráněnými a zraněnými Čechy je i známá modelka.

Grossův Mlýn sledoval lidi kolem Novy, PPF a IPB

Utajovaný tým Mlýn, který řídil tehdejší ministr vnitra a nyníšší premiér Stanislav Gross, prý sledoval vlivné postavy kolem televize Nova. Zapojen byl také do vyšetřování podvodů ve zkrachovalé Investiční a poštovní bance a do prověřování finanční skupiny PPF. Jako první o tom informují *Hospodářské noviny*.

Tým nazvaný Mlýn se věnoval podezření, že někteří policisté předávají citlivé informace lidem vyšetřovaným v hospodářských kauzách. Jeden vyšetřovaný se tak dostal například k informacím, na jejichž základě si u sněmovní komise pro kontrolu policejních odposlechů ověřoval, zda je odposloucháván. Před sněmovním branným výborem to uvedl ministr vnitra František Bublan.

Ministr potvrdil, že Gross tým v květnu 2002 zřídil, ale podle Bublana neřídil. Informace o tomto Grossově kroku a o vymezení práce týmu tehdy vyšla ve *Věstníku ministerstva vnitra*.

Důvod, proč Mlýn vznikl a proč se kauzami nezabývala inspekce ministra vnitra, vysvětlil Bublan tím, že inspekce nebyla v roce 2002 na dobré úrovni. Neměla prý specialisty na šetření hospodářských kauz.

Popřel informace médií, že se Mlýn zabýval kauzami Investiční a poštovní banky či televize Nova. Tým se podle něj nevěnoval ani politickým kauzám. Ministr uvedl, že většina informací v tisku není pravdivá. Mimo jiné s odvoláním na žádost státního zástupce ale odmítl poslancům říci, čím konkrétně se tým zabýval a s jakými výsledky. Některé případy podle něj ještě nejsou uzavřeny.

Členové sněmovního branného výboru se neshodli na tom, zda byla existence policejního týmu Mlýn, v souladu se zákony, a proto také výbor projednávání věci na několik týdnů přerušil.

Vláda požádá parlament o prodloužení mise českých policistů v Iráku

Vláda požádá parlament, aby schválil prodloužení mise českých vojenských policistů v Iráku o rok. Češi cvičí nedaleko Basry irácké policisty. „Chceme, aby v Iráku zůstali čeští vojáci a aby byli zařazeni do tréninkové mise NATO a podíleli se na výchově iráckých bezpečnostních sil. Do této mise náš kontingent zařadíme, jakmile to bude možné. Je možné, že do mise zařadíme i české vojenské policisty,“ řekl ministr obrany Karel Kühnl.

O této věci jednal s prezidentem Václavem Klausem. Prezident vyslovil souhlas s pokračováním mise, která má

příspěť k vybudování funkčních a soběstačných iráckých bezpečnostních sil. Prodloužení mise je poměrně citlivý politický krok. Řada poslanců vládní ČSSD má k němu výhrady. Pro ODS je pak Irák podle stínového ministra obrany Petra Nečase prioritou.

Evropský parlament schválil ústavu

Pro ústavu hlasovalo 500 ze 677 přítomných poslanců Evropského parlamentu, 137 bylo proti a 40 se zdrželo hlasování.

Podle parlamentu je ústava dobrým kompromisem a velkým vylepšením existujících smluv, což přinese viditelné výhody pro občany, pro členské státy, pro fungování institucí EU, tedy pro unii jako celek.

Text vypočítává výhody smlouvy, za které označuje projasnění smyslu a cílů EU, posílení její efektivnosti a role ve světě, zvýšení demokratické odpovědnosti institucí či rozšíření práv občanů. V reakci na kritiky podotýká, že „ústava nepovede ke vzniku centralizovaného superstátu, spíše posílí, než oslabí sociální rozměr Unie a neopomíjí její historické s duchovní kořeny“.

Pro ústavu hlasovala podle předběžných informací na prostá většina sociálnědemokratických a liberálních poslanců, zelení a také větší část křesťanskodemokratického klubu Evropské lidové strany.

Česká poslanecká skupina byla podle všeho nejzáporněji naladěna ze všech pětadvaceti. Pro se chystalo hlasovat pouze 7 z 24 poslanců. Poslanci ODS, KSČM, Vladimír Železný a Jana Bobošíková měli být údajně proti nebo se hlasování zdrželi.

Ani dobrý, ani špatný

Ani dobrý, ani špatný. Tak zhodnotil prezident Václav Klaus rok 2004 v tradičním novoročním projevu. Pochválil opozici za volební výsledky a vládu vyzval k ráznějšímu řešení problémů. Klaus se věnoval také Evropské unii. Hledání českého eurokomisaře označil za „blamáž“.

Žádným viditelným předělem pro život občanů se podle prezidenta nestal ani květnový vstup země do Evropské unie. „Probíhající změny, a nejsou malé, byly a jsou plynulé. Leckdy je proto ani nevnímáme, ale vědomi bychom si jich být měli,“ řekl Klaus.

V České republice se staly i události, z nichž podle prezidenta nelze mít radost. Patří k nim zhrubnutí a zvyšující se povrchnost veřejné diskuse a rostoucí počet pokusů o osobní diskreditaci politických soupeřů, uvedl Klaus. Zmínil se také o odposleších telefonních hovorů. Klaus kritizoval, že přes sliby politiků stále nejsou v pořádku státní finance. „Kupředu jsme se nepohnuli ani v tolik potřebných reformách zdravotní péče a penzijního systému,“ podotkl prezident.

V projevu prezident připomněl i troje loňské volby: do Evropského parlamentu, krajských zastupitelstev a třetiny Senátu. Poměrně nízkou účastí prý voliči naznačili také to, co si o těchto institucích myslí. „I tak ale výsledky voleb ukázaly na rostoucí sílu parlamentní opozice a na rostoucí problémy stran současné vládní koalice,“ poznamenal prezident.

Prezident apeloval na to, že letošní rok se nesmí stát bezejmenným a bezobsažným. „Nechť jsou předmětem

našeho snažení obyčejné, lidské, konzervativní, trochu tradicionalistické, a proto neideologické cíle," řekl. „Od demokracicky zvolených představitelů vlády, parlamentu i regionálních a místních zastupitelstev v roce 2005 chťjme odvahu k řešení problémů, tah na branku, tvůrčí přístup a hlavně vědomí odpovědnosti a pocitu pokory při službě těm, kteří je do těchto funkcí vynesli," dodal.

Prezidentův novoroční projev, který je v českých zemích tradicí již desítky let, vysílaly Český rozhlas, Česká televize a soukromá televize Nova. Letos mohli občané vyslechnout prezidenta také na soukromém Rádiu Blaník.

Podle Kalouska byl projev mimořádně dobrý. „Nepamatuji si, že bych slyšel novoroční projev, který by se mi tak líbil jako právě tenhle. Byl vyvážený, byl státnický, pojmenoval, myslím si, zásadní priority v téhle společnosti, byl dostatečně optimistický a povzbuzující," řekl předseda vládní KDU-ČSL Miroslav Kalousek. Šéf komunistů Miroslav Grebeníček měl k vystoupení pouze pár výhrad. Ocenil prý především to, že Klaus vyzval k pokoře, solidaritě a úctě k rodině a ke stáří. Také Grebeníček označil prezidentovo vystoupení za velmi slušné. „Jsem přesvědčen, že prezident oslovil podstatnou část občanů České republiky, a dokonce si dovoluji vyslovit hypotézu, že ve své většině budou občané přijímat tento projev příznivě," řekl.

Podle Mirka Topolánka, šéfa nejsilnější opoziční strany ODS, byl Klausův projev státnický, kvalitní a nadstandardní.

Premiér a předseda ČSSD Stanislav Gross před novinařím Klausovo vystoupení obecně nezhodnotil. Nesouhlasil ale s prezidentovou kritikou stavu veřejných financí a toho, že se nepohnulo s reformami zdravotnictví a důchodů. „Ze dne na den nemůžeme udělat nějaké zvraty," řekl novinářům Gross a dodal, že „naopak můžeme být optimistický". Vláda podle jeho slov během čtyř měsíců ve funkci předložila třeba koncept penzijní reformy, přijala rozpočet snižující tempo zadlužování a plní konvergenční program jako předpoklad přijetí eura. Změny v důchodech by chtěl Gross prosadit ještě v tomto volebním období.

Klausovi a Grossovi společně poobědvali v Lánech

Prezident Václav Klaus se na začátku ledna 2005 sešel na zámku v Lánech s premiérem Stanislavem Grosse. Tématem rozhovorů byly plány vlády v novém roce a chystaná důchodová reforma. Tradici novoročních obědů s ministerským předsedou založil prezident minulý rok. Grossovi pohostil kachními prsíčky a jeleními filátky s jáhlovými noky.

Během oběda se prý nehovořilo o možných změnách v kabinetu, i když Gross po schůzce nevyloučil, že svůj tým do konce funkčního období obmění. Oba politici jednali například o jmenování některých velvyslanců, změnách ve vedení České národní banky (ČNB) či koordinaci svých zahraničních cest. Klaus na tiskové konferenci uvedl, že s předsedou vlády probírali „celou řadu personálních nominací". Později upřesnil, že se nezabývali případnou výměnou ministrů, ale jinými vlivnými funkcemi.

„Mluvili jsme o otázce velvyslanců a příznám se, že jsme hovořili o otázce změn nebo možných změn ve vedení České národní banky. Nicméně tato tisková konferen-

ce není tou tiskovou konferencí, kde já toto oznámím – v dohledné době," prohlásil bez dalších podrobností Klaus.

Čtyřem ze šesti členů bankovní rady ČNB včetně guvernéra Zdeňka Tůmy vyprší v únoru mandát. Klaus se již dříve nechal slyšet, že chystá částečnou obměnu tohoto nejvyššího orgánu centrální banky. Případné změny ve vládě jsou ale v rukou premiéra, připomněl Klaus.

Gross uvedl, že žádný návrh na personální výměnu v tuto chvíli „v šuplíku" nemá. Připomněl ale, že žádná vláda nekončila ve stejném složení, v jakém byla jmenována. Záleží podle něj výhradně na výkonnosti a schopnosti ministrů. „To je jediné kritérium, podle kterého se bude řídit to, zda ten či onen člen vlády zůstane, nebo bude muset dojít k výměně," řekl Gross.

„Snažil jsem se apelovat na pana ministerského předsedu, aby státní rozpočet na volební rok 2006 nebyl příliš štědrým a rozdávacím státním rozpočtem," poznamenal prezident.

Klaus a Gross spolu nejdříve hodinu a půl hovořili mezi čtyřma očima, jejich manželky si mezitím prohlédly lánský zámek a povídaly si o nadační práci. Poté oba páry zasedly ke slavnostnímu obědu.

Spolek žen postižených sterilizací

Ženy, které se v minulosti nedobrovolně podrobily sterilizaci, se spojily. Založily totiž Spolek žen postižených sterilizací. Jejimi členkami jsou většinou Romky. V Ostravě se ve spolku scházejí už tři desítky žen. Tvrdí, že je lékaři sterilizovali bez jejich vědomí, případně je před zákrokem dostatečně nepoučili o následcích operace.

Před třemi lety podstoupila tento zákrok i dvaadvacetiletá Helena Ferenčíková z ostravských Vítkovic, nyníjší předsedkyně nově založeného ženského spolku. Coby devatenáctiletá podle svých slov nechápala, co vlastně podepisuje. Respektive si ani neuvědomuje, že by podobný dokument v nemocnici vůbec podepsala. Manželé Ferenčíkovi mají dva syny – čtyřletého a tříletého. Právě kvůli problémům při porodu mladšího syna provedli lékaři Heleně Ferenčíkové sterilizaci.

Stížností podobných těm, jakou podala Ferenčíková, se u ombudsmana Otakara Motejla sešlo přes 60. Část z nich již posuzuje komise ministerstva zdravotnictví. Podle Ferenčíkové se členky spolku shodují na tom, že v případě žalob budou žádat od lékařů a ústavů, kde ke sterilizacím došlo, omluvu i odškodné.

Odborníci z řad gynekologů se k rozpoutaným kauzám zatím stavějí opatrně. „Zákon přesně určuje, kdy je možno sterilizaci udělat," upozorňuje přednosta porodnicko-gynekologické kliniky Fakultní nemocnice v Ostravě-Porubě Peter Koliba. Každému takovému zákroku podle jeho slov musí předcházet písemný souhlas pacientky.

Právníčka Michaela Tomisová, která zastupuje již pětadvacet stěžujících si žen, předpokládá, že ještě během ledna podá soudům minimálně dvě až tři žaloby na nemocnice, ve kterých byly zákroky prováděny. Mezi prvními odezvanými žalobami bude právě případ Heleny Ferenčíkové.

Žaloby hodlá podávat Michaela Tomisová postupně podle toho, kdy se dostane ke zdravotní dokumentaci svých klientek. A to prý není jednoduché – dokumentace

totiž po týdnech koluje mezi nemocnicemi, kanceláři ombudsmana a ministerstvem zdravotnictví.

Bývalá ministryně zdravotnictví Marie Součková vystoupila z ČSSD

Bývalá ministryně zdravotnictví Marie Součková vystoupila z ČSSD. Informoval o tom internetový server iDnes. Důvodem jsou údajně útoky některých členů ČSSD v médiích. Odchod Součkové „musíme vzít víceméně na vědomí“, poznamenal k tomu na tiskové konferenci během zasedání předsednictva ČSSD úřadující šéf strany Stanislav Gross.

Podle České televize Součková ukončila členství ve straně dopisem, který poslala místní organizaci ČSSD Brno-Vinohrady. Spolu se Součkovou ze sociální demokracie vystoupila celá její rodina, uvedla televize Nova.

Jednapadesátiletá Součková řídila ministerstvo zdravotnictví do dubna 2004. Podle důvěryhodného zdroje ČTK je podezřelá z trestné činnosti kvůli smlouvě mezi ministerstvem a advokátem Zdeňkem Nováčkem o poskytování právní pomoci ve sporu s firmou Diag Human. Součková pověřila Nováčka zastupováním státu ve sporu s tímto obchodníkem s krevní plazmou bez výběrového řízení. Obvinění podle dostupných informací zatím nepřevzala.

Taxikáři okradli i primátora

Taxikáři okradli pražského primátora Pavla Béma, kterého v přestrojení za anglicky mluvícího cizince nepoznali. Jeden jízdu ze Staroměstského náměstí na Hradčany předražil šestinásobně, druhý pak cestu zpátky dvojnásobně, informuje *Mladá fronta Dnes (MfD)*, která primátora vyzvala, ať si sám poctivost pražských taxikářů otestuje.

První taxikář, řidič firmy Auto Betty, zapnul takzvané turbo, aby se taxametr točil rychleji. Po třech kilometrech proto řidiči svítla na displeji suma 785 korun, třebaže správně by si měl účtovat 130 korun. Dalšího podvodu se pak dopustil, když na stvrzenku vyplnil neexistující název firmy a vymyšlené telefonní číslo. Odkud a kam jel, ani kolik to stálo, už ale neuvedl.

Při cestě zpátky si nový řidič účtoval správně 134 korun. Když ale chtěl primátor zaplatit v eurech, řekl si o deset eur, tedy o dvojnásobek.

Primátora šestinásobné předražení zaskočilo. „Pokud se v evidenci ukáže, že tento řidič podváděl poprvé, dostane pokutu – a to nejspíš v maximální možné výši (jeden milión korun). Pokud se ukáže, že je to opakované porušení pravidel, přijde o licenci,“ uvedl v listě.

Tuzemští taxikáři okradají hlavně zahraniční turisty. Loni v listopadu na to upozornila německá poslankyně Cornelia Sonntagová, kterou se pokusili okrást při její návštěvě Prahy.

Pražský magistrát loni učinil 500 kontrolních jízd, ale předražení podle *MfD* zjistil jen v 73 případech.

Češi výrazně podporují opatření na zvýšení porodnosti

Češi výrazně podporují opatření, která by v zemi zvýšila porodnost. Drtivá většina lidí je pro úpravu pracovní

doby u rodičů s malými dětmi, pro novomanželské půjčky, pro snížení daní pro lidi s nezaopatřenými dětmi či zvýšení přídavek na děti. Prioritou vlády by mělo být prodloužení mateřské dovolené s pobíráním 90 % platu, vyplývá z průzkumu Centra pro výzkum veřejného mínění (CVVM).

Daleko menší podporu naopak získal plán na zvýšení počtu jeslí a mateřských školek. Pro budování sítě jeslí se vyslovilo pouze 41 % lidí, 39 % bylo proti. Zvýšení počtu mateřských školek by uvítalo 55 % lidí, 26 % Čechů s ním nesouhlasí.

Češi míní, že vláda by se v rámci opatření podporujících porodnost měla zaměřit hlavně na prosazení prodloužení mateřské dovolené s pobíráním 90 % platu a zvýšení přídavek na děti. Zásadní jsou podle respondentů také snižování daní pro osoby s nezaopatřenými dětmi, novomanželské půjčky a podpora pružné pracovní doby u lidí s malými dětmi.

Průzkumu CVVM se loni v listopadu zúčastnila zhruba tisícovka českých občanů starších patnácti let.

Spory o Zentivu

Už při nástupu nové sociálnědemokratické ministryně zdravotnictví Milady Emmerové v minulém roce se objevily spekulace, že bude zvýhodňovat největšího českého výrobce léčiv, společnost Zentiva, protože v ní působí její syn.

Podle představitelů Mezinárodní asociace farmaceutických firem se nejednalo bohužel o plané obavy, a v listopadu loňského roku proto podali stížnost Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Bezprostředním podnětem se stala dohoda ministryně a společnosti Zentiva o snížení cen léků. Někteří zahraniční výrobci dokonce pohrozili, že se stáhnou z českého trhu, a pobouření vyjádřila i Česká asociace farmaceutických firem.

Představitelé Zentivy se ovšem samozřejmě proti nařčení z využívání protekce ostře brání. Zdůrazňují, že dohoda s ministryní především odpovídá celosvětovému trendu podpory generických léků, tedy léků vyráběných levně z preparátů, kterým již vypršela patentová ochrana. Zentiva se právě na generické léky koncentruje a vyhovuje tak volání po cenově dostupných a relativně kvalitních medikamentech. Ministerstvo zdravotnictví navíc prohlašuje, že jednání se Zentivou nebylo nijak nadstandardní a podobné možnosti mají i všechny ostatní farmaceutické firmy.

Rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže nebylo do naší uzávěrky známo, ale nová vyhláška stanovující úhrady pojišťoven za léky a doplatky pacientů již byla vydána.

Celý spor lze chápat jako jednu z variant konfliktu o dostupnost lékařské péče, který probíhá v současnosti v celém vyspělém světě – farmaceutické firmy produkují čím dál kvalitnější, ale také dražší preparáty a stále chudnoucí stát nemá dostatek prostředků na financování lékařské péče na nejvyšší úrovni pro všechny. Problém je řešitelný buď zvýšením spoluúčasti pacientů, nebo hledáním různých úspor, přičemž generické léky představují stále oblíbenější variantu. Je však pochopitelné, že farmaceutické firmy s výjimkou výrobců generických léčiv podobné postupy příliš nevítají.

(MaFr)

Nový šéf agentury CzechTourism

Jestliže bývalý ministr pro místní rozvoj Pavel Němec z pravicové Unie svobody provádí jako ministr spravedlnosti personální zemětřesení na svém novém působišti, kde prosazuje svůj pověstný „kindermanagement“, složený vesměs z arogantních mladíčků, jeho nástupce, sociální demokrat Jiří Paroubek podobně razantně čistí bývalý Němcův úřad. V polovině listopadu např. nahradil dosavadního šéfa agentury pro podporu cestovního ruchu CzechTourism Davida Gladiše jednačtyřicetiletým Rostislavem Vondruškou.

Absolvent Vysoké školy ekonomické v Bratislavě se specializací na cestovní ruch Vondruška působil na různých manažerských postech v oblasti hotelů a hotelových služeb a jeden čas také řídil Kongresové centrum v Praze. Jako záminku pro změnu na postu ve vedení v agentuře CzechTourism si ministr Paroubek vzal výsledek nedávné kontroly, která zjistila určitá pochybení agentury v ekonomické oblasti. Agentura např. podle ní neoprávněně vyplatila více než 91 000 € jako odstupné za různé smlouvy, které správně mělo platit ministerstvo zahraničních věcí, apod. Gladiš prý se navíc snažil všemožnými obstrukcemi jakoukoliv revizi znemožnit, čímž měl ohrozit i potenciální zájmy České republiky v rámci čerpání peněz z různých fondů Evropské unie.

Samotný Gladiš považuje výsledky auditu za pouhou záminku a poukazuje na skutečnost, že jeho provedení ve skutečnosti sám zadal. Postavili se za něj přitom i prakticky všechny velké organizace a profesní svazy v oblasti cestovního ruchu, které na jeho podporu zaslali i dopis premiérovi Stanislavu Grossovi. I ministr Paroubek uznal, že Gladiš svým aktivním přístupem velice přispěl rozvoji turismu, nadále však trvá na tom, že svoji funkci po ekonomické stránce nezvládl.

(MaFr)

Ministerstvo nechystá českého „Michelina“

České ministerstvo pro místní rozvoj oficiálně popřelo zprávu, že by se chystalo známkovat české restaurace podobným způsobem, jako to činí například světoznámý průvodce Michelin. Zároveň však představitelé ministerstva potvrdily, že podobný systém považují za velmi užitečný a hodlají jeho vznik ve spolupráci s profesními organizacemi a s Českou centrálou cestovního ruchu CzechTourism iniciovat.

Novináři však upozornili, že určitá obdoba „Michelina“ již delší dobu existuje – od roku 1998 vychází příručka *Gurmán* (nyní *Grand restaurant – Maurerův výběr*), která hodnotí restaurace v České republice. Výsledky zkoumání „gurmánských inspektorů“ naleznete také na internetu na adrese www.gurman.cz. Samozřejmě vždy zůstává velkým otazníkem skutečná nezávislost podobných projektů a z ní vyplývající míra objektivity. *Maurerův výběr* však má vcelku slušnou pověst a jeho hodnocení vnímají majitelé špičkových restaurací v České republice velice citlivě. Zatímco původně se koncentroval především na pražská pohostinství, nyní svůj zájem rozprostřel i do dalších regionů a do svého výběru Top ten zařadil několik vesnických restaurací, např. dnes již velmi proslulý podnik U Červinků v Čisté u Horek.

Samozřejmě, chuť je vždy dost individuální záležitostí, ale přesto jistě nezaškodí, když se před výpravou za taji gastronomie v českých zemích seznámíte s názory znalců.

(MaFr)

Češi trhají rekordy v nemocnosti

Alarmující čísla zveřejnil nedávno Ústav zdravotnických informací v Praze. Podle jeho údajů skončilo v roce 2003 v nemocničním ošetření celkem 2,3 miliónu osob, což představuje plnou čtvrtinu veškerého obyvatelstva země. 670 000 osob pak v tomto roce absolvovalo nějakou operaci, v drtivé většině se ovšem jednalo o operace předem plánované. Nejčastěji se vyskytovaly choroby srdce a cév – podle lékařů tak Češi doplácí na nezdravý životní styl poznamenaný stresem, nedostatkem pohybu, přejídáním a kouřením. Svoji roli jistě sehrává také celkové stárnutí populace. Analytici však poukazují i na další důvody. Jedním z nich je podle mnohých také nevhodný systém placení nemocnicím, v jehož rámci je výhodnější nechat pacienta několik dní v nemocnici než ho vyšetřit ambulantně.

V souvislosti s dalšími statistikami nemocnosti si odborníci také všimli, že nejvyšší procento nemocných se vyskytuje v nejchudších krajích s vysokou mírou nezaměstnanosti. Tento jev vysvětlují především dvěma faktory. Podle nich řada lidí odchodem do stavu nemocných předchází propuštění z práce za situace, kdy jeho zaměstnavatel nemá dost peněz na výplaty. Zároveň však také nezaměstnanost a obava ze ztráty práce velice škodí tělesnému i duševnímu zdraví lidí. Svoji roli může hrát i dosavadní systém nemocenských dávek, který zvýhodňoval hůře placené zaměstnance. Naopak pro lépe placené pracovníky znamenal odchod na nemocenskou často doslova ekonomickou pohromu.

Česká vláda se v poslední době snaží podnikat co nejintenzivnější kroky ke snížení nemocnosti, v zásadě se především pokouší lidem co nejvíc znechutit pobírání nemocenských dávek. Tím sice možná odstraní rozlezlé simulantství, zároveň ale může poškodit zdraví skutečně nemocných občanů. Výsledky by tak mohly být zcela opačné ve srovnání s tím, co si od svého postupu vláda slibuje. Při nevhodné aplikaci by se snadno mohlo stát, že jedna dnes uspořená koruna či euro nás bude stát dvě koruny či eura zítra.

(MaFr)

Mezi lidmi vládne pesimismus

I když české hospodářství vykazuje v posledních letech velice slušné výsledky, občané ČR jsou stále většími pesimisty. Výzkum prováděný v říjnu minulého roku ukázal, že více než tři čtvrtiny dotázaných zakoušejí obavy z ekonomického vývoje v blízké budoucnosti a pocit nejistoty. Oproti stejnému výzkumu v únoru 2003 tak přibýly 4 % pesimistů. Nejrozšířenější je strach vcelku pochopitelně mezi sociálně nejslabšími, obavy však převažují i u ekonomicky dobře zajištěných lidí. Z hlediska politického rozložení vykazují nejmenší důvěru v budoucí vývoj především přívrženci opozice, levicové KSČM i pravicové Občanské demokratické strany.

Na druhé straně však výzkum ukázal, že přibýlo i optimistů, kterých bylo loni na podzim 28 %, což je o 6 % více

než v roce 2003. Prim mezi nimi hrají především voliči vládní sociální demokracie.

Výsledky odrážejí především napjatá očekávání občanů před slibovanými reformami zdravotnictví a penzijního systému. Většina občanů je i pod vlivem médií považuje za nezbytné, dobře si však uvědomuje, že za slovem reforma se v současnosti skrývá zhoršení situace nejširších vrstev. Stav nejistoty, kdy reforma vůbec začne a jakou bude mít konkrétní podobu, působí velice depresivně. K pesimismu jistě přispívají i leckdy extrémně vyhrcoené nápady, které se objevují v denním i odborném tisku, a snahy některých politiků o jednoduché a razantní spásné řešení.

(MaFr)

Škromach změní paragraf o zaměstnávání na živnostenský list

Vláda se dohodla na změně paragrafu o zaměstnávání na živnostenský list. Informoval o tom po jednání kabinetu vicepremiér a ministr práce a sociálních věcí Zdeněk Škromach (ČSSD). Novela dostane Poslanecká sněmovna na únorové schůzi s žádostí o urychlené projednání. S návrhem změny, kterou chtěli prosadit i politici KDU-ČSL a ODS, je spokojen prezident Hospodářské komory ČR Jaromír Drábek, který s předkladateli vedl konzultace.

Škromach upozornil, že vláda chce nadále bránit zaměstnávání prostřednictvím tzv. švarcsystému. „Naším zájmem bylo vytvořit větší právní jistotu pro podnikatelskou sféru,“ uvedl Škromach k paragrafu, který začal platit loni v říjnu. Novela má upřesnit definici zaměstnávání na živnostenský list.

Zatímco firma bude moci bez rizika vysoké pokuty dát práci truhláři, který pracuje na živnostenský list a má doma soustruh, nebude moci zaměstnávat majitele živnostenského listu, který dochází do firmy pracovat na jejích strojích, popsal změnu Škromach.

Podle Drábka zákon diskriminoval živnostníky bez zaměstnanců před těmi, kteří mají alespoň jednoho zaměstnance. „Napravuje se tím současný stav. Novelou zákona se problém řeší. Jsem velmi rád, že jsme našli shodu. Je to krok správným směrem,“ komentoval na tiskové konferenci výsledek jednání Drábek.

Česká republika musí změnit svou současnou image

Česká republika musí změnit svou současnou image nepříliš vyspělé postkomunistické země s levnou pracovní silou, konstatovala vláda. Dala si za cíl, že Česko musí ve světě působit jako moderní stát EU, který má světovou úroveň služeb, bohatou historii a zajímavou současnost. Počítá s tím i strategický materiál, který ministři schválili. Podle něj by měla vzniknout koncepce jednotné prezentace země, kterou bude mít na starosti ministerstvo zahraničí, jež disponuje sítí velvyslanectví i zahraničními zkušenostmi.

Sjednoceno by tak například mělo být používání státních symbolů. Česká republika by měla vystupovat pod jednotnou značkou, názvem a symboly. Marketingová značka země by podle dostupných informací neměla být totožná s vlajkou a jejími barvami.

Ministerstvo zahraničí navrhuje vytvořit radu pro prezentaci ČR, která bude jeho poradním orgánem. Seděli by v ní i někteří ministři.

Ministerstva by napříště měla koordinovat prezentační aktivity, na což by měl být vyčleněn i některý z odborů na jednotlivých úřadech. „V žádném případě to neznamená zvyšování počtu úředníků,“ konstatuje dokument. Podle mluvčího ministerstva zahraničí se materiál nezabývá tím, kolik by měla nová prezentace země stát.

Podle Práva vynakládá stát na představení země asi miliardu korun ročně.

Sexuálních turistů na severu Čech podle policie a radnic ubývá

Počet turistů, kteří přijíždějí na sever Čech za sexem, podle policie a radnic klesá. V Dubí na Teplicku se již nyní prodává zhruba polovina bývalých veřejných domů. „Hlavním důvodem je opadnutí zájmu ze strany Němců, přesun prostitutek do vnitrozemí a plánovaná dostavba dálnice D8,“ řekl ČTK mluvčí radnice v Dubí Jindřich Pech. Pozvolna se podle policie snižuje kriminalita v pohraničí, v počtu odcizených aut však Teplicko stále v rámci Ústeckého kraje vede žebříček.

Po dostavbě dálnice D8, která povede přes Ústí nad Labem do Drážďan, nebudou už mít podle Pecha cizinci chuť do Dubí zajíždět. „Veřejné domy pak budou neprodejné, proto se jich snaží majitelé zbavit už teď,“ uvedl.

Odradit od sexuální turistiky se loni snažila agentura CzechTourism. Policie ve spolupráci s ní rozdala na jaře turistům na česko-německých hraničních přechodech na 70 000 letáků varujících před sexuálním zneužíváním žen a dětí.

Letáčky o velikosti klasické pohlednice představovaly Českou republiku jako zemi plnou zajímavých turistických cílů. Na jedné straně vítala agentura cizince, kteří přijeli do lázní nebo na kulturní, poznávací či sportovní dovolenou. „Na druhé straně jsme varovali turisty, že pohlavní styk s osobou mladší 15 let je podle českých zákonů trestný,“ uvedla Radka Procházková z agentury.

Leták upozorňoval také na možné zdravotní komplikace, které hrozí sexuálním turistům v českém pohraničí. Ústecký kraj drží druhé místo ve statistice pohlavních chorob, více jich je jen v Praze. Vysoký počet pohlavních chorob podle odborníků souvisí právě s turistikou za sexem.

Nejpopulárnějším politikem je Dostál

Ministr kultury Pavel Dostál (ČSSD), který stále bojuje s rakovinou, je podle lednového průzkumu agentury STEM nejpopulárnějším českým politikem. Za ním se umístila ministryně školství Petra Buzková (ČSSD) následovaná předsedou ODS Mirkem Topolánkem. Preference stouply i úřadujícímu šéfovi ČSSD a premiérovi Stanislavu Grossovi a pražskému primátorovi a místopředsedovi ODS Pavlu Bémovi.

Nejhůře hodnotili lidé ministra práce a sociálních věcí Zdeňka Škromacha (ČSSD), předsedu KSČM Miroslava Grebeníčka a ministry zdravotnictví Miladu Emmerovou (ČSSD), obrany Karla Kühnla (US-DEU) a zahraničí Cyrila Svobodu (KDU-ČSL).

Česká kultura se znovu hlásí k nechtěné a zavržené hrdince

Na přelomu šedesátých a sedmdesátých let stvořil Čech žijící v emigraci, Petr Sadecký, komiksovou hrdinku Octobriana. Svět uvěřil jeho báchorce, že jde o autentickou postavu ruské podzemní literární skupiny Progresivní politická pornografie. Mystifikace začala žít svým vlastním životem a za tři desetiletí narostla do nevídaných rozměrů.

Na internetu je na tři tisíce stránek, kde se lze o Octobriane dočíst, jen minimum z nich je ale česky. Z nich zjistíme, že jde o hrdinku řady komiksů, amerických, britských a finských, které vycházejí od druhé poloviny osmdesátých let do současnosti. A také že postava byla stvořena ruskou podzemní organizací a prvně se objevila v roce 1971 v knize *Octobriana a ruský underground* vydané (v říjnu!) britským nakladatelstvím Tom Stacey Ltd. Tolik základní fakta. Ale jak to všechno souvisí s českou kulturou? Mnohem více než jen tím, že jako její autor byl uveden muž s česky znějícím jménem Petr Sadecký.

Monografie Tomáše Pospiszyla o Octobriane, komiksově hrdince s pozoruhodným osudem, která už zažila lečjaká dobrodružství, vyšla na sklonku minulého roku. Skutečný příběh o zmařeném snu, zradě přátel, uměleckém zločinu, skandální mystifikaci a také o znovuožívajícím světovém kultu ovšem představuje ještě větší dobrodružství než všechny Octobriany příběhy dohromady.

Počátek všeho je třeba hledat v hloubi šedesátých let právě u Petra Sadeckého, studenta FAMU, tehdy na vojenské službě u radiového odposlechu v Lito-měřicích. Službu si tenkrát krátí nejen učením angličtiny a němčiny, což při jeho zařazení nebylo jistě nic zvláštního (kdo ví, zda již tenkrát nepomýšlel na emigraci), ale i vymýšlením dobrodružného komiksu o lepé hrdince, o němž nadšeně vyprávěl svým kolegům. Po návratu z vojny přesvědčil Sadecký své dva přátele, přední české ilustrátory dobrodružné literatury Bohumila Konečného a Zdeňka Buriana, aby s ním na projektu spolupracovali a pomohli mu tak proměnit sen ve skutečnost. Sadecký se s oběma stýkal od dětství a za tu dobu se z malého obdivovatele stal mladý přítel a pomocník, kterého oba brali takřka jako syna.

Šlo o projekt s čistě komerčními ambicemi, který měl být prodán na Západ a přinést autorům, skrytým za pseudonymy, nějaké peníze – Sadecký Konečnému s Burianem tvrdil, že si u něj komiks objednal jistý švédský nakladatel. Dá se však předpokládat, že dobrodružství divošky Mahari, ženského Tarzana či Old Shatterhanda, posléze přejmenované na Amazonu, byly svou povahou a umístěním do různých exotických krajů oběma ilustrátorům i blízké. Především Konečný, který neměl v té době téměř žádnou práci, se komiksu věnoval naplno a nakreslil stovky kreseb. Burian měl na starosti obálky celého cyklu, kterých vytvořil osm. Sadecký musel požívat obrovské důvěry obou umělců, neboť všechny hotový materiál, který ke komiksu o Amazoně vznikl, si odnášel domů. A pak, aniž by Konečný s Burianem cokoli tušili, Sadecký 5. ledna 1967 nečekaně emigroval do západního Německa. A s ním zmizela i veškerá jejich práce...

Je nanejvýš pravděpodobné, že se Sadecký snažil komiks na Západě udat, ať již proto, aby splnil slib přátelům, nebo aby získal nějaké peníze na živobytí. Ihned po příjezdu totiž zpeněžil řadu volných kreseb, které zcizil spolu s komiksem. Již před emigrací přesvědčil Konečného, že jejich vstup na západní komiksový trh bude jednodušší, využijí-li služeb agentury. Ta je neposkytovala zdarma, ovšem dala se uplácet různými kresbami. Konečný uvěřil a vytvořil značné množství různých kreseb, které Sadecký prodával při svých cestách na Západ. S Amazonou však neuspěl. Přece jen, ačkoli byli oba kreslíři mistry svého oboru, s komiksem mnoho zkušeností neměli, navíc komiks tou dobou procházel revolucí, o níž v oploceném Československu nemohli mít ani tušení. Amazona byla příliš archaická – odpovídala standardu čtyřicátých let. Sadecký to jistě brzy pochopil a nejspíše proto se rozhodl naplno využít a rozvinout to jediné, čím byla zajímavá. Na čelo jí domaloval velkou rudou hvězdu a začal budovat svou velkou mystifikaci – z divošky se stala bojovnice za ideály komunismu. Zrodila se Octobriana.

Když poslal několik takto upravených kreseb v druhé půli roku 1968 Konečnému, vyděsil ho. Po srpnových událostech bylo jasné, že zveřejnění takto zpolitizovaného seriálu na Západě by pro oba kreslíře doma znamenalo pohromu. Konečný požadoval okamžité vrácení všech kreseb, a když se k tomu Sadecký neměl, odjel na podzim roku 1969 do Německa vymáhat je osobně. Obrátil se

Octobriana a ruský underground. Neuvěřitelný příběh Petra Sadeckého. Napsal a k vydání připravil TOMÁŠ POSPISZYLA. V grafické úpravě Petra Babáka vydalo nakladatelství Labyrint, Praha 2004, 296 stran.

Různé podoby Octobriany

i na policii a po následném soudním sporu byl jemu i Burianovi přísliben návrat všech kreseb, které se policii podařilo zajistit. Na jaře roku 1970 tak do Prahy dorazily tři bedny o celkové hmotnosti přes 120 kilogramů. Co se s těmito materiály stalo, není známo. Jisté však je, že nebyly všechny...

V roce 1971 vyšla v Británii zmíněná kniha *Octobriana and the Russian Underground*, kterou Sadecký již stvořil zcela svévolně a využil v ní nezabavených kreseb. Nebylo jich mnoho, a tak k nim napsal obsáhlý úvod a další vysvětlující texty – dohromady vše dalo kolem 150 stran. V doprovodných textech Petr Sadecký tvrdil, že komiks je protistátním dílem ruské podzemní skupiny PPP neboli Progressivní politická pornografie, která ho požádala o vyvezení na Západ a zveřejnění. Existenci PPP měly dokládat i aranžované fotografie, začlenění mezi texty o sovětské kinematografii a vůbec umění, stejně jako barvitá líčení Sadeckého cest po asijské části SSSR. Nakladatel Stacey, specializující se na protikomunistickou literaturu, ještě přidal předmluvu slavného ruského exilového spisovatele Anatolije Kuzněcova o neoficiální kultuře v SSSR šedesátých let, která knize dodala na vážnosti, a senzace byla na světě: o Octobriane záhy psaly i velké světové deníky *The Daily Telegraph* a *The Times*. Neuvěřitelné výmysly byly ve vhodné době využity jako geniální marketingová strategie...

Ještě v témže roce vyšla kniha v USA, rok na to následovalo německé vydání, od původního značně odlišné – Sadecký výrazněji zasahoval do původních obrázků, přikreslil řadu nových, vkládal a překreslil řadu dalších ilustrací i z doma notoricky známých knih. Ale to se již objevovala první podezření o pravosti náplně knihy, a to jak v britském a americkém, tak v německém tisku. Její fragmentární kreslení obsah torza komiksů *Živoucí sfinga z radioaktivní kamčatské sopky* a *Octobriana a atomová slunce předsedy Maa* – zdaleka neodpovídal barvitému líčení v úvodu o protistátně-sexuálním zaměření komiksu. Dopsané texty a různé koláže se sice snažily tento dojem navodit, ale byly vkomponovány příliš neorganicky. Ruské texty navíc obsahovaly řadu chyb, na jednom z políček je hrdinka dokonce oslovena jako Amazona...

Skandální kniha nešla pozornosti ani médiím za železnou oponou, ačkoliv ji tam samozřejmě nebylo možné získat. V SSSR se jí obsáhle věnovala *Litěraturnaja gazeta*, v ČSSR *Svět socialismu* i *Rudé právo*. Československá televize dokonce 9. března 1972 v hlavním vysílacím čase uvedla pořad *Skandál s Amazonou*, ve kterém se oba kreslíři přiznali k vytvoření původního seriálu a vyvrátili tak teorii o jeho ruském disidentském původu. Od pozměněného projektu se rázně distancovali, ovšem ani to je neochránilo před následky – zákazy činnosti apod. Burian měl to štěstí, že prehistorické rekonstrukce byly ideologicky nenapadnutelné, Konečný dopadl podstatně hůř.

Nejspíše se nikdy nedozvíme, zda si byl Sadecký vědom toho, jak svým přátelům ublížil. Zdá se, že spíše ne, neboť Konečnému nadále psal – odpovědi se ovšem nedočkal. Je třeba také říct, že nikdo neví, jak dlouho rostl v jeho hlavě nádor, který se stal později příčinou jeho smrti, a nakolik mohl ovlivňovat jeho jednání. Jisté je, že Sadecký byl od mládí chorobný fantasta, který si neustále vymýšlel, a že je veden v seznamech spolupracovníků StB jako agent-důvěrník, spadající přímo pod centrálu

tajné služby. Jeho krycí jméno bylo Otakar Batlička. Přitom právě Batličkovi dokázala jeho fantazie změnit život i smrt, když v roce 1965 do předmluvy k vydání jeho povídek *Na vlně 57 metrů* napsal spoustu smyšlenek, které pak byly dále přebírány a dostaly se i do slovníků... Agentem byl možná i dvojnásobným, neboť po emigraci pracoval nějakou dobu pro Institute for Research into USSR v Mnichově, což bylo de facto špiónážní centrum financované CIA.

Postava Octobriany zatím žila dál. David Bowie chtěl v roce 1974 produkovat film *Octobriana a Muž z hvězd*, v němž se po boku jeho alter ega Ziggyho Stardusta měla v roli Octobriany objevit Amanda Lear. I v jiném hudebním žánru, v punku, si Octobriana našla své příznivce – Billy Idol si její portrét nechal vytetovat na paži. Kniha o Octobriane se stala kultovní záležitostí i v sanfranciské komunitě tvůrců undergroundových komiksů a až do roku 1974 byla recenzována v odborném komiksovém tisku. A i přes veškerá předešlá odhalení zůstala hrdinkou ruského undergroundu...

Jelikož se oficiálně ani Sadecký, ani nakladatel knihy nevzdali původní verze vzniku, byla postava Octobriany chápána jako nepodléhající žádnému autorskému právu. Od počátku osmdesátých let se tak začala objevovat coby vedlejší postava v různých komiksech, časem se objevily i nové série věnované jen jí. Prvně obsadil Octobrianu do svého komiksu *Dobrodružství Luthera Arkwrighta* Brit Bryan Talbot – učinil ji jednou z hrdinových osudových žen. České vydání tohoto pozoruhodného komiksu připravuje na tento rok nakladatelství Comicscentrum, takže se s prvním Octobrianiým zahraničním angažmá budeme moci seznámit blíž.

Jeden z původních příběhů vyšel v roce 1988 ve Finsku, kde vyvolal nová pátrání a diskuse o jejím zrodu. V roce 1992 pak vznikl i původní finský seriál o Octobriane, později dokonce i film *Octobriana a Leninův prst* (2002). Další hostování i vlastní série následovaly v Británii, USA i jinde, ať už šlo o projekty akční, humoristické, či erotické. Mimo to se Octobriana objevila v řadě reklam apod. Také u nás se komiksová komunita k Octobriane přihlásila – ve 4. čísle komiksové revue *AARGH!* (léto 2003) vyšel nejen obsáhlý text Milana Krejčího, ale i čtyřstránkový komiks Tomáše Prokūpka a Karla Jerieho *Zrození legendy*, v němž je v podobě nápadité fikce ztvárněno Sadeckého přetvoření Amazony v Octobrianu na pozadí srpnových událostí roku 1968.

A sám strůjce toho všeho? O novém životě postavy, kterou stvořil, Sadecký nejspíše ani nevěděl. Žil převážně v Göttingenu, ale bližší informace o jeho osudech nemáme. Ačkoli udržoval ze své strany mnohdy doslova zuřivé písemné kontakty s řadou lidí nejen v Československu, je obtížné u informací, které o sobě sděloval, rozlišit, zda se jednalo o skutečnost, či výmysly. Živil se snad jako nezávislý novinář, pokusil se o několik komplikovaných pojišťovacích podvodů... Jeho vášeň pro velkášské projekty mísící fakta s fantazií ho neopustila, spíše se prohloubila. Podnikl nejspíše několik cest do zahraničí, na několika kontinentech si snad pořídil i potomky.

Ani v Německu ho neopustila vášeň pro dílo Zdeňka Buriana i jiných českých umělců. Publikoval o nich řadu textů, často opět okořeněných množstvím smyšlených faktů. Jeho dopisy sehrály také pozitivní stimulační roli při

vzniku Společnosti přátel Zdeňka Buriana, jakkoli jeho tvrzení o podobné německé společnosti s tisíci členy, počítačovými databázemi apod. nelze brát vážně. Sadecký zemřel v roce 1991 po neúspěšné operaci rozsáhlého mozkového nádoru. Ačkoli svou pozůstalost několikrát evidoval a odkazoval přátelům a známým (mnozí z nich ho nikdy neviděli), nakonec nejspíše skončila na skládce. Nikdy už se tak nedozvíme, do jaké míry si byl vědom všeho, co koná, do jaké míry byl schopen rozlišovat realitu od svého nepochybně bohatého vnitřního světa.

Každopádně světu po Sadeckém zůstala přinejmenším Octobriana, postava, která díky jím vloženému potenciálu i podivným dobovým okolnostem získala nesmrtelnost a stále fascinuje další tvůrce po celém světě.

Tomáši Pospiszylovi se v knize podařilo dát dohromady spoustu dosud neznámých dokumentů a tvrzení, na jejichž základě pak rozplétá klubko mýtů, lží a polopravd a rekonstruuje „Neuvěřitelný příběh Petra Sadeckého“ (jak zní podtitul knihy) a jeho postavy. Tento příběh má ještě mnoho rovin a kuriózních peripetií, které nejde v úplnosti zmínit tento text chtěl jen přiblížit a načrtnout základní linie úžasného fenoménu, jemuž je Pospiszylova kniha věnována. A to jak na jejím základě, tak s užitím informací z uvedeného Krejčího článku. Nápaditá „pracovní“ úprava knihy od Petra Babáka nejen zaujme svou originalitou, ale i trefně podtrhuje mnohé z charakteru Octobriany a jejího příběhu – koncepční promyšlenost i značnou míru improvizace, koláž coby základní tvůrčí metodu. Stylově tak dotváří tuto zapomenutou kapitolu historie, která v sobě odráží jak sny, tak paranoidní rozpolcenost doby svého vzniku...

Voják místo hlídání kradl tanky

Kozel zahradníkem. Toto pořekadlo platí v případě profesionálního vojáka, který hlídal vojenský prostor Baba nedaleko Benešova. Z areálu totiž ukradl dva tanky a další kovový materiál. Vše pak prodal do kovošrotu. Škoda činí přibližně půl miliónu korun. Informovala o tom televize Prima.

Z někdejšího tankového cvičiště zmizelo na 150 tun vojenského materiálu. Dva staré tanky T-34, asi 1 400 metrů kolejni

nic a několik protitankových zábran měl voják hlídat v době, kdy armáda začala prostor vyklízet. Domluvil se s jednatelem jedné pražské firmy a věci odvezli do šrotu.

Medvědí herci Honzík a Eliška

Pomazlit se s medvědími herci Honzíkem a Eliškou přijel do plzeňské zoo autor populárních zvířecích večerníčků Václav Chaloupek. Připravuje novou sérii příběhů o toulání po české přírodě. „Večerníčky *Médové II* vznikly neplánovaně. Měl jsem přichystané natáčení příběhů s rysem, když mi před dvěma lety zavolal medvěďář Honza Černý, že se mu na zámku v Českém Krumlově narodila dvě mláďata a jejich máma se o ně nestará, jestli je nechci,“ popsal

Medvědí herci Honzík a Eliška

plzeňský filmař Václav Chaloupek začátek nových příběhů.

Nová série večerníčků bude mít 13 dílů. Ty jsou natočeny jako dopisy fiktivní holčičce Aničky. Hlas k večerníčku namluvil herec Josef Dvořák.

Prvními hrdiny medvědíh příběhů byla trojice mláďat Vojta, Kuba a Matěj, která po natáčení našla útočiště v Berouně. Hrdinové pokračování Honzík a Eliška bydlí v plzeňské zoo. „Plzeň má druhý největší výběh pro medvědy v Evropě. Ošetřovatelé jsou skvělí, jsem rád, že medvědí našli domov právě tady,“ říká Chaloupek. Za sedm měsíců si na své adoptivní medvědí děti zvykl.

Medvíďata oslaví 4. ledna druhé narozeniny, s hmotností přesahující 200 kg však už roztomilé huňáče z večerníčku moc nepřipomínají.

Václav Chaloupek už natočil večerníčky také o vydře, lišce, nebo o vlčatech. V loňském roku dokončil i plánovanou sérii s rysem a už přemýšlí o jezcích či lvících. Nový večerníček doplní knížka *Toulání s medvíďaty*, která popisuje zákulisí natáčení.

Gordon

Nový exkluzivní sportovní automobil značky Gordon za 2,3 miliónu Kč, postavený podle designu českých vozů

z třicátých let, dokončuje ve své plzeňské dílně firma Auto Projekt Centrum, s. r. o., Vsetín (APC). Od měsíce května do konce roku plánuje prodat šest luxusních vozů; je o ně zájem v Moskvě, Venezuele a Do-

minikánské republice. Řekl to Vladimír Friml, zakladatel firmy a majitel značky Gordon.

Firma začala vyrábět zakázkové vozy v roce 1998 a dosud jich prodala 16 kusů. Před dvěma lety ale ukončila výrobu automobilů se čtyřválcovým a 1,8litrovým motorem Ford (jeho cena byla 1,35 miliónu Kč) a zahájila přípravu nového vozu také s americkým motorem Ford, tentokrát ale se šestiválcem, s obsahem 3 litry a výkonem 226 koní.

Motory firma obdrží koncem ledna. O homologaci nového vozu požádá v dubnu a měla by trvat dva týdny. Veškeré vozy budou na objednávku, které už přijímá výhradní pražský zástupce. Už v roce 2006 by mohl prodat až 20 kusů vozidel, zejména do zahraničí.

„Většina z dosud vyrobených aut jezdí u nás, po jednom je ve Spojených arabských emirátech, Kuvajtu, Moskvě, další má německý manažer Lufthansy a pátý slovenský ministr Rusko,“ uvedl Friml. V Česku si vozy koupili podnikatelé a nadšenci.

Současná kapacita plzeňské dílny, kde pracují tři lidé, je zhruba 20 vozů ročně, výroba jednoho automobilu trvá od podpisu smlouvy s kupcem tři měsíce. „Karosérie je z kompozitů, rám vozu je hliníkový, pouze dveře plechové,“ řekl Friml. Vůz vychází z českého designu třicátých let, zčásti z tvarů Aero a karosárny Sodomka.

„ČR patří k nejdražším zemím unie,“

píší *Lidové noviny*. Přes 7 000 Kč na den dostávají na hotel a stravu bruselští úředníci při služební cestě do Česka. Podle vyhlášky Evropské komise totiž patří Česko paradoxně k vůbec nejdražším zemím Evropy.

V České republice jsou už dnes vyšší životní náklady než v Německu, Rakousku či ve Švýcarsku. Ačkoliv by si při podobném tvrzení většina Čechů jen významně klepala na čelo, z pohledu Evropské komise se o žádný vtíp nejedná.

V rámci bruselské vyhlášky o cestovních náhradách, která určuje, jakou sumu si v rámci takzvaných diet může nárokovat zaměstnanec či spolupracovník Evropské komise (EK) při cestách do zahraničí, totiž na jeden den v Česku připadá na stravu a ubytování celkem 230 € (7 200 Kč). To je částka takřka o třetinu vyšší než předepsané diety pro Německo. Na německém území může totiž úředník utratit za den „jen“ 170 €. Jako jeden z nejdražších evropských států pro cizince vychází Česko i v porovnání s Francií (170 €), Itálií (175 €) či Lucemburskem (189 €).

Nad seznamem maximálních nároků na diety, který je v aktualizované podobě z prosince loňského roku běžně dostupný na internetových stránkách EK, ale kroutí hlavou i další úředníci. Z pětadvaceti zemí Evropské unie se Česko v seznamu maximálních cestovních náhrad umístilo na sedmém místě jen těsně třeba za Velkou Británií (236 €), ale zároveň před Rakouskem (203 €).

Vůbec nejdraž by ale měl vyjít úředníky pobyt v Polsku, kde jim Evropská komise přiznává náhradu za ubytování a stravu ve výši 270 € (8 500 Kč). Slovensko by naopak se 175 € mělo patřit k těm levnějším zemím EU.

Bruselská vyhláška o cestovních náhradách přitom pamatuje i na země mimo Unii. Způsob kalkulace je však v tomto případě stejně záhadný jako u členů EU. Na vůbec nejvyšší náhradu na dietách má například nárok ten úředník či expert Evropské komise, který odjede na služební cestu do Rumunska. V takovém případě mu totiž mohou náležet denní diety až 315 € (10 000 Kč). Naopak při cestě do Japonska může utratit za hotel a jídlo jen 266 € a ve Spojených státech pak 177 €.

A proč je podle tohoto předpisu Rumunsko vůbec nejdražší zemí světa? Zřejmě výzkumný tým OSN někdy v minulosti při návštěvě Rumunska dospěl k závěru, že v této zemi je velmi těžké sehnat levnější ubytování a návštěvník může přespávat a jíst jen v nejdražších hotelích.

Předpokládá se ale, že během několika let bude výpočet diet pro celou Evropou unii sjednocen a výše náhrad se v některých zemích tedy určitě změní.

Také ČR má obdobu evropské vyhlášky. Vydává ji každoročně ministerstvo zahraničí a stanovuje základní sazby takzvaného stravného. Na rozdíl od bruselské ale počítá pouze s úhradou nákladů na stravu, a nikoliv na ubytování. Pro letošní rok je základní sazba diet stravného v zahraničí v rozmezí 35-45 €.

V Keni se pokusí zachránit vzácného nosorožce

O jeden z posledních pokusů zachránit v současnosti nejohroženější druh mezi velkými savci se pokusí v Africe. Pět vzácných bílých nosorožců z konžského národního parku Garamba převezou v únoru do Keni. Důvodem je neschopnost konžských úřadů ochránit tato zvířata před pytláky.

Severní forma nosorožce tuponosého (bílého) je nejohroženějším druhem mezi velkými savci na planetě. Ve volné přírodě podle internetových stránek BBC přežívá již jen asi desítky jedinců.

Rohy bílých nosorožců se prodávají za vysoké ceny, protože v některých kulturách jsou mimořádně ceněny pro své údajné léčivé vlastnosti. Severní forma nosorožce tuponosého (*Ceratotherium simum* Cottoni) byla kdysi rozšířena po celé střední Africe jižně od Sahary. Od sedmdesátých let byla ale populace, která tehdy čítala na 500 jedinců, prakticky vyhubena.

Několik bílých nosorožců žije v zajetí v České republice a ve Spojených státech amerických. K vidění jsou v zoo ve Dvoře Králové, kde mají čtyři samice a tři samce, a další dvě samice ze Dvora Králové jsou dlouhodobě v americkém San Diegu.

První gorilí mládě v České republice

První gorilí mládě v ČR se narodilo v pražské zoologické zahradě v Tróji. Mládě se narodilo živé a s dobrými reflexy. „Matka i mládě se při porodu chovaly zcela přirozeně,“ uvedl mluvčí zoo Vít Kahle.

První gorilí mládě v České republice

Kijivu sama odkousla pupeční šňůru a svého potomka očistila. Od prvních chvil ho k sobě tiskla a chránila ho svým tělem. Gorilí miminko se záhy pokoušelo sát mléko. Gorila bývá březí 250 až 295 dnů. Rodí jedno mládě, o které se stará tři roky.

Dvanáctiletá matka Kijivu patří k poddruhu goril nížinných. Do Prahy přišla před třemi lety z australského Sydney. Šťastným otcem se poprvé stal čtrnáctiletý gorilí samec Richard z Velké Británie, kterého pražská zoo získala loni na podzim. Příchod dalšího člena gorilí rodinky, holčičky, respektuje i třináctiletá samice Shinda.

Gorily v trójském areálu obývají od loňska rekonstruovaný pavilón. Mohou využívat travnatý výběh s kmeny na šplhání, od návštěvníků je odděluje jen potok. Za nevládného počasí bydlí ve vnitřní ubikaci, oddělené od lidí tlustým neprůstřelným sklem. Zvířata mají v pavilónu vytápěnou podlahu i automatická pítka, jejich pohyb sledují kamery.

Česká pojišťovna uhájila svou doménu

Jako jedna z prvních velkých českých společností se Česká pojišťovna odhodlala jít do soudního sporu o internetovou doménu s jejím jménem, tedy o doménu www.ceskapojistovna.cz. Tu si totiž stačil zaregistrovat jiný zájemce, fyzická osoba. Představitelé českého finančního gigantu se nejprve pokusili o mimosoudní vyrovnání, když však nebyli úspěšní, podali v roce 2001 žalobu a soudní spor skončil koncem minulého roku jejich úspěchem, protože název domény je jednoznačně spojen s názvem společnosti. Některé jiné subjekty však podobně štěstí neměly a musely vynalézavým internetovým podnikatelům za převod práv k určitým doménám vyplatit vysoké sumy. Někteří obratní znalci internetu s dobrým odhadem tak podle odborníků získali údajně i několik miliónů Kč. Velkou pozornost vzbudila před nějakou dobou i kauza podnikatele z Uherského Hradiště, který si nechal zaregistrovat doménu se jmény mnoha poslanců českého parlamentu. Tento problém se nakonec vyřešil smírně, ale podnikatelé s doménami stále vyhledávají atraktivní řetězce – nedávno si například nechali zaregistrovat i adresu www.buh.cz.

(MaFr)

Dělníci našli u pilíře Karlova mostu dutinu, ale už ji zaplnili

Dělníci, kteří opravují dva pilíře pražského Karlova mostu, narazili u jednoho z nich na podzemní dutinu. Nacházel se v ní mlýnský kámen, který vyzdvihli. Bude umístěn v chystané expozici o Karlově mostu. Potápěči již dříve pod památkou našli torza různých soch.

Dutinu o velikosti zhruba 5 m³ zaplnili speciální směsí. Stabilita pilíře ohrožena nebyla. Dutina se vytvořila pod ochrannou obálkou, kterou byly pilíře mostu obestavěny po povodni v roce 1784.

Do dutiny spadl jeden z mlýnských kamenů, které lemuje základ pilíře. Nález dutiny zbrzdil práce na opravách pilířů. Opět je zkoumali potápěči a prováděly se průzkumné vrty. Ukázalo se, že ochranná obálka pilíře, pocházející patrně z 18. století, je v lepším stavu, než se předpokládalo. Bude proto zachována.

Někteří odborníci již dříve upozorňovali na to, že oprava pilířů č. 8 a 9 je z hlediska stability mostu nejdůležitější. Nebyly totiž ošetřeny po povodni v roce 1890.

Letos by měla začít postupná obnova celého Karlova mostu. O způsob rekonstrukce se v minulých letech vedly ostré spory. Magistrát nakonec ustoupil od zásadní opravy a přiklonil se k údajně šetrnější rekonstrukci. Práce mají trvat několik let. Tento postup umožní, že most bude, byť s omezeními, stále přístupný veřejnosti.

E. Norton bude v Praze natáčet *Iluzionistu*

Americký herec Edward Norton začne v Praze v dubnu natáčet dramatický snímek *The Illusionist* (*Iluzionista*). Film bude režisrovat Neil Burger, jak píše hollywoodský filmový deník *Variety*.

Pětatřicetiletý Norton bude hrát kouzelníka, který se zamiluje do snoubenky prince ve Vídni koncem 19. století. *Iluzionista* pak využije všechny své schopnosti, aby krásku získal.

Film, který je adaptací novely Stevena Millhausera, se začne natáčet v dubnu v Praze, uvedl *Variety*. Norton je znám mj. ze snímků jako *Lid vs. Larry Flynt*, *Klub rváčů* či *Rabín, kněz a krásná blondýnka*. Neil Burger mj. napsal a režíroval thriller *Interview with the Assassin* (*Rozhovor s vrahem*).

Největší láhev na víno je z Čech

Koncem listopadu loňského roku dražila britská aukční síň Sotheby's na své aukci v New Yorku největší láhev vína na celém světě. Jednalo se o výrobek proslulých českých skláren Kavalier Sázava, který se dokázal prosadit i do Guinnessovy knihy rekordů. Láhev Maximus, zhotovená loni v červnu, je vysoká celkem 138 cm a váží 68 kg. Vejde se do ní celkem 1 200 sklenic vína nebo 173 obyčejných lahví. Pro reklamní účely si ji objednaly firmy Morton's The Steakhouse a Beringer Vineyards a před svým prodejem absolvovala turné po USA po pobočkách společnosti Morton's, která slavila 25. výročí svého vzniku. Svoji pouť vykonala a v aukci se prodávala zaplněná 130 litry amerického červeného vína Beringer Private Reserve Cabernet Sauvignon ročník 2001; kupce našla za cenu přesahující 55 tisíc dolarů, což zhruba odpovídalo její odhadované ceně. Výtěžek pak putoval ve prospěch organizace Share Our Strength, bojující proti hladu ve světě. Novým majitelem obří láhve se stala americká společnost Wine Ventures, jejíž představitel ovšem přiznal, že si zatím neumí představit vhodnou příležitost pro její otevření. Ostatně odborníci se údajně nemohou shodnout, zda tak obrovská nádoba bude znamenat pro kvalitu vína výhodu, nebo naopak. Možná budou mít již brzy možnost si své hypotézy ověřit, a pokud se potvrdí ty optimističtější předpovědi, není vyloučeno, že se světoví skláři začnou ve výrobě obřích lahví trumfovat. A Češi přitom jistě nezůstanou pozadu.

(MaFr)

Výstava Ground Floor v New Yorku – umělecký přenos reálného socialismu

Prostory Českého centra v New Yorku proměnil mladý výtvarník Michal Pěchouček v přízemí pravého českého paneláku. Na zdi realisticky namaloval dopisní schránky, dveře od výtahu, schodiště, bakelitový vypínač i skříň na hasičský hydrant. To vše na podkladu vyšisovaných stěn s nezbytným válečkem. „Je to přenos českých realit v designu rozvinutého socialismu do New Yorku,“ popsal svoji instalaci jednatřicetiletý umělec v rozhovoru pro ČTK. Sám proti panelákům nic nemá, vždyť v nich sám prožil takřka celý život. Fascinují ho ovšem místa, kde se setkává „intimita domova s veřejným prostorem“. Z toho také vycházel, když na zdi Českého centra namaloval kopie čtyř notoricky známých obrazů českých malířů, které se vyskytovaly a možná vyskytují v domovních chodbách, ve školách, čekárnách, na úřadech a dalších podobných místech.

„Tím, že jsou všude, se z těch skvělých obrazů staly výtvarné fráze,“ míní Pěchouček. „Podobně je to i v Americe, kde snad v každém hotelu visí Kandinsky nebo van Gogh. Vizuální fráze jsou všude, nezáleží na režimu,“ dodává.

Michal Pěchouček, laureát Ceny Jindřicha Chaloupeckého za rok 2003, se věnuje vedle malby také dalším výtvar-

ným oborům, mimo jiné fotografii a videotvorbě. Jeho film *Kočárkárna*, který je sledem fotografií motivovaných prostorem sídliště a životem na něm někdy v osmdesátých letech, sklídl uznání i na čtvrtěční vernisáži newyorské instalace.

Největší Čech a Marek Eben

Marka Ebena loni vynesla přízeň diváků na první místo mezi nejpobulárnějšími osobnostmi na českých obrazovkách v anketě Týtý. Přesto však doufá, že jej náklonnost diváků nezařadí po bok velikánů české historie i současnosti v anketě „Největší Čech“. „Jestli Češi mají rozum, tak se to nemůže stát,“ zamyslel se Eben v rozhovoru pro Český rozhlas 1 – Radiožurnál.

Eben se přitom – zřejmě právě pro svou popularitu – stal i „tváří“ projektu České televize „Největší Čech“. V anketě si lidé vyberou osobnost, kterou považují za největší z českých dějin i současnosti. Hlasování odstartovalo v prvním minutách nového roku a lidé mohou posílat hlasy po celý leden. Eben bude v červnu moderovat i závěrečný přenos, kdy se mezi deseti finálovými osobnostmi rozhodne o vítězi.

Na rozdíl od génia, vynálezce, umělce a světoběžníka Járy Cimrmana, který u svých příznivců vítězí na internetu, jméno muzikanta, moderátora a bývalé dětské televizní hvězdy Marka Ebena lidé do ankety posílat mohou. V anketě lze totiž posílat tipy pouze na osobnosti, které skutečně někdy žily – a to přece jen fiktivní postava největšího českého génia Cimrmana nespĺňuje.

Nicméně Eben uznává, že pokud Cimrman alespoň na internetu vítězí, budou s tím pořadatelé muset něco udělat. „Určitě by se mělo něco vymyslet, nějakou speciální cenu,“ nadhodil myšlenku Eben, který přitom ocenil snahu českého národa dělat si z věcí za každou cenu legraci. „To je docela sympatická věc,“ míní.

Velikost osobnosti podle Ebena mimo jiné prověří jediné čas. „Když jsem sledoval britskou verzi, tak všichni z první desítky byli mrtví. Těžko se odhadne, jaký význam má současník, kdežto historické postavy jsou přece jen jistotou,“ poznamenal.

Projekt „Největší Čech“ je verzí původně britského projektu BBC „Great Britons“. Britové si za největší osobnost zvolili Winstona Churchilla, v Německu pak jiného politika – Konrada Adenauera; podobné soutěže se uskutečnily i v Kanadě či Nizozemsku.

Kamzíci jako škúdcí

S nečekaným problémem se potýkají ekologové ve Slovenském ráji. Na jeho území i na Velkou Fatru byl totiž zhruba před čtyřiceti lety vysazen kamzík alpský. Ten se skvěle ujal, zároveň však tvrdě likviduje místní porosty. Kamzík alpský se sice na pohled neliší od kamzíka tatranského, ale ve skutečnosti se jedná o odlišné druhy. Kamzík tatranský, který žije odedávna ve Vysokých Tatrách, je ovšem přísně chráněný, na rozdíl od svého dovezeného příbuzného z Alp. Kamzík alpský může být i loven, a právě proto se proti likvidaci jeho populace na Slovensku ostře bouří myslivci, kteří prodávají povolení k lovu. Povolení na odstřel kamzíka stojí od 30 do 100 tisíc korun a po lovu na medvěda představuje druhé nejdražší povolení k lovu na

Slovensku. Myslivci si přitom nemohou stěžovat na nedostatek zájemců, protože o trofeje kamzíků je ve světě značný zájem. Oproti snahám ekologů namítají, že škody způsobované současnou asi stodesetičlennou populací kamzíků nejsou zdaleka tak fatální. Jejich názor podpořili i někteří zoologové, zcela na opačnou stranu se však postavila většina botaniků. Obecně lze říci, že se znovu ukazuje, jak problematické bývají zásahy lidí do přírodního prostředí. Často i zdánlivě nepodstatná drobnost může vést k rozvrácení stability celého biotopu a náprava bývá velmi obtížná, ne-li nemožná.

(MaFr)

Úspěch mladých českých designérů

V soutěži mladých designérů, kterou uspořádal přední světový výrobce domácích spotřebičů Electrolux, získali druhou cenu studenti pražské Vysoké školy uměleckopřmyslové Jan Čapek a Kryštof Nosál. Jejich návrh nesl všerhající název Washman. Pračka určená především mužům nejen pomůže této v praní méně zkušené části obyvatelstva s výběrem prádla, vypere, usuší a umožní snadné odnesení, ale obsahuje i velice cenný rychlosušák na ponožky. Kreativitu českých designérů dokázali překonat pouze studenti z Austrálie, kteří zkonstruovali myčku na nádobí bez vody, která ve vyprahlých australských buších jistě nalezne velké uplatnění. Nyní již nezbývá než čekat, zda vtipné podněty z Čech společnost Electrolux dokáže využít i ve své produkci.

(MaFr)

Ve Vídni našli poklad

Poklad v podobě stovek mincí z poloviny 15. století byl nedávno nalezen ve Vídni. Nejedná se však o rakouskou metropoli, ale o vesničku poblíž Velkého Meziříčí. Právě tam našli manželé Ambrožovi na svém vlastním záhonku nádobu naplněnou stříbrem. Podle archeologů se pravděpodobně jedná o hotovost některého vesničana, který se chystal na nějakou větší transakci, nebo o věno pro dceru. Peníze dávný obyvatel Vídně asi ukryl před náhodným zlodějem, protože v daném období neprobíhaly na daném území žádné větší ozbrojené střety ani zde není doložena existence nějaké proslulé lupičské bandy. Výzkum provedený na místě nálezu zároveň ukázal, že dějiny Vídně u Velkého Meziříčí jsou delší než se dosud myslelo – zatímco první písemný pramen zmiňuje osadu až v roce 1370, archeologové nyní na jejím území objevili střeby z první poloviny 13. století. Manželé Ambrožovi svůj nález rádně ohlásili a předali odborníkům. Krajský úřad proto v současné době řeší výši jejich zákonné odměny. Samotní vědci se přimlouvají za co nejvyšší úroveň, jinak by podle nich lidé nálezy neoznamovali a raději by se snažili vykopané předměty načerno prodat. Tímto způsobem se bohužel v České republice cenné nálezy ztrácejí velmi často a takřka pravidelně.

(MaFr)

Problém s rakouskými židlemi

Přestože vztahy mezi Českou republikou a Rakouskem se v současné době jeví jako velice dobré, existuje jeden

kuriózní problém, který je zatěžuje již desítky let, prakticky od roku 1955.

V roce 1948 totiž znárodnilo tehdejší Československo kromě jiného také některé zámky na jižní Moravě v okolí Znojma včetně jejich mobiliáře. Jenže v těchto zámcích se kromě původního nábytku v dané době nacházelo také asi 200 židlí a dalších částí mobiliáře ze Schönbrunnu a Hofburgu, přivezených sem kvůli obavě z intenzivního spojeneckého bombardování Vídně v závěrečné fázi druhé světové války. O jejich navrácení požádalo Rakousko již v roce 1955, vládnoucí československý režim však židle nechtěl vydat za železnou oponu. Opakovaný požadavek z roku 1994 pak ztroskotal na legislativních problémech – židle se mezitím stali kulturními památkami, což podle českých zákonů prakticky znemožňuje jejich vývoz. Ministerstvo kultury i památkáři se sice nyní shodli, že v zásadě nejsou proti vyvázání nábytku ze Schönbrunnu a Hofburgu ze seznamu kulturních památek, potíže tím však bohužel nekončí. Podle zjištění odborníků se totiž stav židlí za léta uskladnění značně zhoršil, takže by před vrácením musey projít rozsáhlou a nákladnou rekonstrukcí. Náklady na její provedení odhadují památkáři asi na šest milionů Kč, které však zatím nejsou k dispozici. Návrat původního nábytku tak alespoň prozatím zůstává v nedohlednu.

Ať už se však nakonec situace vyvine, jak chce, s největší pravděpodobností se do Rakouska dostane jen torzo celého souboru – čtyři z nich totiž před několika lety ukradli zloději ze zámku v Uherčicích.

(MaFr)

Stane se zajíc vzácným druhem?

Doby, kdy se běžně na honech v České republice (respektive Československu) lovily stovky zajíců, jsou zřejmě nenávratně pryč. Myslivci si ve většině regionů stěžují, že se stavy lesních ušáků neustále ztenčují. Hromadný pokles stavu zajíců začal na mnoha místech již před třiceti či pětadvaceti lety a trend nedokázala zvrátit ani vysoká plodnost tohoto zvířecího druhu.

Na vině jsou podle myslivců nejenom chemikálie používané k ochraně polních plodin a bezohlední pytláci, ale také přemnožení přirozených predátorů, kteří zajíce loví, především lišek, černé zvěře a dravých ptáků. V nejbližší budoucnosti tak asi nebude problém sehnat třeba kančí šunku nebo liščí čepici, ale vzácností se stane třeba zajecí paštika.

Podobně neobvyklou záležitost může v blízké budoucnosti představovat i pohled na veverku obecnou, která již dnes patří mezi zvláště ohrožené živočichy. Její populace totiž likviduje další přemnožená šelma – kuna. Ta ostatně působí značné problémy i mnohým venkovanům. Ráda se vrhá na drobné domácí zvířectvo a vypudit ji není vůbec jednoduché. Možná tedy někdy v příštích letech nebude nošení kuního kožichu považováno za necitelnost k přírodě, ale naopak za příspěvek k jejímu ozdravení.

(MaFr)

České Vánoce v Bruselu

Tři příbramské betlémy se objevily na čestném místě výstavy „Největší jesličky světa“, která se v posledním měsíci loňského roku konala v bruselském Koekelbergu. Ce-

lou akci zahájilo vystoupení skupiny Chairé, složené z učitelů a žáků příbramské waldorfské školy.

V bazilice byly po celý měsíc vystaveny stovky betlémů a jesliček z celého světa. Současnou českou tvorbu reprezentoval v Bruselu betlém z lipového dřeva, který vytvořil Jan Chvalník. Jeho dílo obsahuje přes 100 vyřezávaných figurek.

Největším příbramským příspěvkem bylo pětipatrové dílo několika generací rezbářů z Vyskeře, které se skládá z téměř 190 figurek a staveb a pochází z druhé poloviny 19. století.

(mk)

České filmy v Chotěbuzi

Letošní 14. ročník Festivalu východoevropské kinematografie byl zaměřen především na českou kinematografii. V kategorii Sametové generace se v německé Chotěbuzi představily nejen starší české snímky, ale i filmy posledních let. Při udělování cen však vyšly české filmy naprázdno – v hlavní soutěži zastupoval Českou republiku Ondříčkův snímek *Jedna ruka netleská*. Pouze film Jana Hřebejka *Horem pádem* získal zvláštní uznání v kategorii Dialog – cena za porozumění mezi kulturami, která byla zaštitěna německým ministerstvem zahraničí.

Vítěznou skleněnou sošku obdržela režisérka Gulshad Omarowová za svůj film *Schiza*, který byl natočen v rusko-kazašsko-francouzsko-německé koprodukci.

(mk)

V Praze působí Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů

Již třetím rokem existuje na Smíchově Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů Praha. Slavnostní imatrikulace nových studentů rozšířila počet zájemců o studium moderních vzdělávacích oborů, jako je např. mezinárodní a komunitární právo, veřejné finance, management a marketing, Evropská unie, public relations nebo bankovníctví, na celkový počet 270 z 11 zemí. První absolventi tříletého bakalářského studia opustí školu v příštím roce.

V budoucnu má být nabídka studia rozšířena o magisterské obory a doktorandské studium a postupně by měla být vybudována opravdu prestižní vysoká škola. Mezi přednášejícími jsou osobnosti, které česká veřejnost dobře zná, např. Ladislav Špaček, Jiří Hrabovský nebo Petr Pečený.

(mk)

Byla odhalena pamětní deska dr. Štefánika

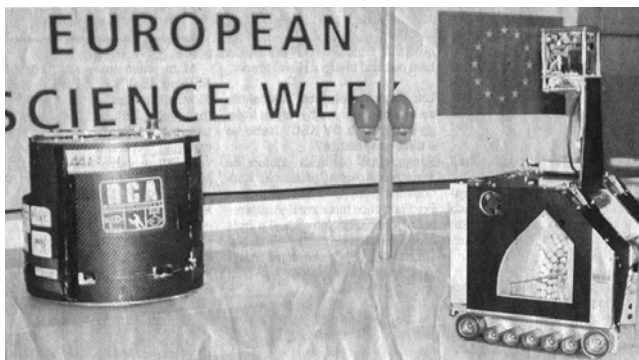
Na budově úřadu Městské části Praha 5 ve Štefánikově ulici byla slavnostně odhalena pamětní deska gen. dr. Milana Rastislava Štefánika.

Celá akce se konala za účasti slovenského velvyslance v České republice Ladislava Balleka a starosty Městské části Praha 5. Slavnostní akt proběhl za zvuku fanfár, státní hymny České republiky a státní hymny Slovenské republiky. Oba představitelé ocenili gen. Štefánika jako významného politika, který se přímo podílel na utváření československé státnosti.

(mk)

Český úspěch v soutěži Eurobots

Od roku 1998 se v Evropské unii koná soutěž Eurobots. V letošním roce byl poprvé kromě Francouzů, Švýcarů a Němců úspěšný i tým z nové členské země – České republiky. V soutěži o nejlepšího hracího robota uspěla mezi třemi tisíci studentů skupina z Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy v Praze. Na stupně vítězů se dostal český soutěžní tým Sirael díky úspěšnému stroji, který byl pokřtěn jménem Ester.

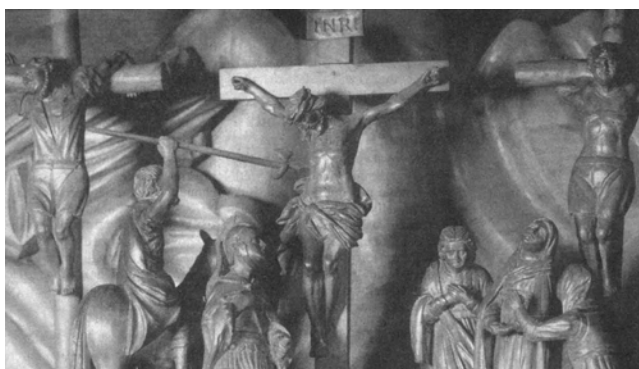
Vpravo model Ester

Pravidla hry se každý rok mění. Organizátoři vyhlásí nejprve zadání a studenti se pustí do práce. Poté jsou zahájeny turnaje a závěrem se koná finále. V proběhlé soutěži Eurobots se roboti střetli v ragby. V předchozích letech dobývali planety, hráli fotbal a basketbal a při příštím soutěžení budou shazovat kuželky. Robot by měl fungovat všude a všude a měl by být zcela samostatný.

(mk)

Třebechovický betlém ve fotografiích

Královehradecká společnost Fotografo vydala bohatě vypravenou publikaci, která je věnována Proboštovu Třebechovickému betlému. V textové části je podán stručný výklad o historii světového betlémařství, poté následují informace o Josefu Proboštovi – truhláři, sedlákovi a amatérském řezbáři – a o osudech známého betlému po autorově smrti až po současnost.

Třebechovický betlém – skupina Ukřižování

Nejrozsáhlejší část publikace přináší fotografickou dokumentaci, detailní popis vzniku jednotlivých prvků celého díla a jejich charakteristiku. Závěrečný oddíl knihy je věnován betlémům v Čechách a zároveň obsahuje rejstřík, vícejazyčné popisky a resumé. Pozoruhodnou publikaci

vytvořil autorský tým Zita Zemanová, Miloš Vojíš a Pavel Matuška.

(mk)

Česká hlava 2004

Prestížní ceny projektu na podporu české technické inteligence Česká hlava 2004 převzalo devět jednotlivců a výzkumných týmů. Významné osobnosti politického a kulturního života předaly prestižní ceny vítězům třetího ročníku této soutěže, jejímž cílem je popularizace vědy a techniky.

Hlavní cena za celoživotní dílo byla udělena zakladateli materiálového inženýrství Jaroslavu Němcovi – jeho objevy pomohly odhalit a ovlivnit růst nebezpečných vad na složitých konstrukcích.

Mezi oceněnými byl rovněž vědecký pracovník Luboš Kohoutek a výzkumný tým libereckého ústavu textilních strojů, který vyvinul nový tryskací tkací stroj.

Ve studentských kategoriích byly uděleny ceny za výzkum zhoubných nádorů v mozku – tuto cenu získal patolog Jiří Zámečník. Nejmladším oceněným byl absolvent gymnázia Petr Kučera, kterého komise odborníků nominovala za studii *Boj o Karlín aneb Moderní architektura versus historické prostředí*.

V letošním roce byla také udělena zvláštní cena – získal ji tým z ČVUT za vynález ovládání počítače očima, který slouží handicapovaným lidem.

Projekt Česká hlava je v současnosti a snad bude i nadále podporován ze soukromých prostředků. Jeho cílem je a zůstává popularizace vědy a techniky.

(mk)

Filmové studio Barrandov prodalo své pozemky

Filmové studio Barrandov prodalo své pozemky mateřské firmě Moravia Steel. Potvrdila to mluvčí Moravia Steel Dušana Chreneková. Uvedla, že důvodem prodeje byl dluh Barrandova vůči Moravia Steel, který činil přibližně 300 milionů Kč a prodejem pozemků se z většiny vyrovnal. Režisér Miloš Forman, který vlastní několik akcií Barrandova, s prodejem nesouhlasí. Tvrdí, že prodej pozemků studio poškodí. „Prodej pozemků by katastrofálně poškodil hodnotu filmového studia, které by tímto výrazně ztratilo svou přitažlivost pro produkce, jež potřebují pro náročné exteriérové stavby nerušený horizont,“ napsal Miloš Forman v dopise. „Úmysl správní rady Moravia Steel je pro mne nepochopitelnou obchodní krátkozrakostí, ne-li něčím horším,“ dodal.

Chreneková uvedla, že velikost pozemků je přibližně 213 000 m², ze kterých se víc než čtvrtina bude nadále pronajímat studiím k natáčení filmů. „Je to ta část pozemků, která se dosud používala k natáčení, takže Barrandov to bude mít i nadále k dispozici,“ uvedla. Barrandov si však nyní bude muset pozemky pronajímat na dobu určitou a za cenu obvyklou na trhu. Většinu akcií společnosti AB Barrandov, přesně 99,7 %, ovládá Moravia Steel. Zbýlých 0,3 % vlastní skupina filmařů v čele s Formanem, kameramanem Miroslavem Ondříčkem a někdejší šéfem Barrandova Václavem Marhoulem.

Kalendář a jeho historie

Vývoj kalendáře obecně

Rok v kalendářích starověkých národů, např. Asyřanů, Babylóňanů či Římanů, se téměř shodoval s dnešním rokem. Ve starém římském kalendáři začínal rok jarem. První měsíc roku *Martius* byl zasvěcen bohu války, tj. *Martovi*. Za ním následovaly *Aprilis*, *Maius* a *Junius*. Další měsíce byly očíslovány: *Quintilis*, *Sextilis*, *Septembris*, *Octobris*, *Novembris*, *Decembris*. Teprve později byly na začátek roku umístěny *Januarius* a *Februarius*.

Římský rok měl dvanáct lunárních měsíců (méně než 365 dní), pravidelně se proto přidával měsíc k vyrovnání odchylky. Kvůli odchýlkám vznikal zmatek, proto *Julius Caesar* roku 45 př. n. l. s pomocí poradce *Sósigena* kalendář reformoval. Sluneční rok trval 365 dní, 5 hodin, 48 minut a 46 vteřin. *Caesar* určil, že rok bude nadále trvat 365 dní a 6 přebývajících hodin se započítá každý čtvrtý rok jako jeden den navíc, dodatečný den se bude připočítávat k měsíci únoru. Tak vznikl přechodný rok, který má v únoru 29 dní. Za zásluhy *Caesara* o kalendář byl měsíc *Quintilis* přejmenován na *Julius* a kalendář nazván juliánským. Při počítání s celými šesti hodinami ročně navíc však docházelo k nepřesnosti – juliánský rok měl o 11 minut a 14 vteřin více proti skutečnosti. Po 128 letech tak přibyl celý jeden den.

Císař Augustus ve všech oblastech říše sjednotil datování podle *Sósigenova* návrhu. Byl po něm pojmenován další měsíc – *Sextilis* byl nahrazen *Augustem*.

Níkájský koncil r. 325 n. l. stanovil, že juliánský kalendář se bude používat v celém křesťanském světě. Tehdy proběhla další změna, členění času do týdnů.

Po několika staletích v kalendáři znovu panoval zmatek. Proto dal papež *Řehoř XIII.* v roce 1582 zreformovat kalendář tak, že se přeskočilo deset dní, tj. po 5. říjnu následoval hned 15. říjen. Přestupným dnem zůstal 29. únor, ale jen v roce, který je dělitelný čtyřmi, ale není dělitelný stem. Další upřesnění přineslo, že přestupný rok není dělitelný stem, ale lze ho dělit čtyřmi sty (např. rok 2000). Takto upravený kalendář nazýváme gregoriánským.

Jak vlastně vznikl název kalendář?

Staří Římané rozdělovali měsíc na tři části, které byly různé dlouhé a byly označovány jako hlavní dny. První den měsíce začínaly kalendy, počátkem nón byl pátý den měsíce, idy se počítaly od třináctého dne měsíce. Název kalendář je odvozen od kalend.

České měsíce „pojmenovala“ příroda

Čeština, na rozdíl od jiných jazyků (např. angličtiny a němčiny), které názvy měsíců odvozují z latiny, má své vlastní názvy měsíců. Leden je odvozen od ledu, původ slova únor je patrně od „nořiti“ – rozumí se ponoření a opětovné vynoření ledu. Březen má v názvu obsaženu břizu, která v tomto období začíná rašit, v dubnu zase raší duby. Květen je samozřejmě měsícem květů. U června a července už není určení původu slova tak jednoduché – prý to jsou měsíce, kdy se sbíral červc (barvivo). Srpen podědil jméno z doby, kdy se obilí ještě žalo srpem. Září se dříve říkalo „zářuj“, což znamenalo „za říje“, tento měsíc se tedy podobně jako říjen jmenuje podle říje vysoké zvěře. Nikdo jistě nepochybuje o tom, že listopad pochází od padání listů. Složitější je to s sincem, jehož dny jsou šeré, siné – tedy „měsíc pro siné dny“.

Historie českých tištěných kalendářů

Jak je zřejmé z historie, kalendář je médiem, které lidi provázelo od pradávna. Po vynálezu knihtisku se velmi rychle stal jednou z nejoblíbenějších tiskovin.

Již roku 1489 vytiskl knihtiskař *Mikuláš Štětina* v Plzni první český kalendář. Na počátku 16. století vydával *M. Václav Žatecký* nástěnné

Leden

k nám vkročil v prvním dnu roku dveřmi a my ani nepostřehli zaklepaní. Snad jsme ho přeslechli při novoročním přípitku. V rukou přinášel novorozeně, na nožičce označené datem „2005“. Nabídněme mu po starém zvyku novoroční vánočku se zapečeným hráškem. Snad ho právě on ve vánočce najde. To proto, aby nám přinesl na celý rok štěstí.

S kouskem svícených křídýl nám posléze napíše nad dveře tři písmena a datum. K + M + B. Ponechá nás ale na rozpacích, zda má na mysli: „My tři králové jdeme k vám...“, anebo zda původně psaná písmena C + M + B znamenala „Christis mansionem benedicat“ neboli „Kristus ať požehná příbytek“. Nechá nám dále na zvážení, zda letopočet u písmen se psal proto, že v pohanském kalendáři začínal rok až 6. lednem.

Mnohdy „tříkrálový jara vánek“ smaže stříbrné kresby jinovatek, ale leden se přesto snaží uchovat si střed zimy v polovici svého panování. Ve dne se často rozesměje sluncem, ale v třešnuté noci nám předvede své umění. Při rozzednění je pak příroda okrášlena stříbrným krajkovým jinovatkou a nechybí ani třpytivé korálky. Těmi připomíná skleněné kuličky, které se na Šumavě vyráběly na růžence. Ty se od 15. století vyvážely ze Šumavy do celé Evropy. „Páteříky“ se jim říkalo podle modlitby „Pater noster“ – „Otče náš“. Ty mají svůj počátek u sv. Pavla z Théb, který musel uprchnout před pronásledováním kvůli své víře a každý den se modlil ve své skrýši tři sta modliteb. Za každou odkládal kamínek, aby na žádnou nezapomněl.

Leden, když mu nevyjde střed zimy k patnáctému dni v měsíci, vyhrožuje ještě „fabiánskou zimou“. Za čest si klade lámat zimu s obrácením medvěda na druhý bok, tj. v den obrácení sv. Pavla (25. ledna).

Pranostiky:

V lednu mráz – těší nás, v lednu voda – věčná škoda.

Leden jasný, roček krásný.

Je-li leden nejostřejší, bude roček nejneproduktivnější.

Teplý leden, z korce mandel jeden.

Když červík v lednu ze země leze, zima až do května se poveze.

Novoroční noc jasná a klidná, bude povětrnost pro úrodu vlídná.

Jestli na Nový rok jen tolik slunko zasvítí, coby vozka bičem mrsknul, bude srpen jasný.

Jaké počasí na svatého Makaria bývá, takové se i v září ozývá.

Na Tři krále mnoho hvězd – urodí se hodně bramborů.

Svatý Hilarius – vyndeje saně, schovej vůz!

O svatě Anežce od kamen se nechce.

Na Vincence slunce všudy naplňuje vínem sudy.

Medvěd na svatého Pavla obrácení obrací se na druhý bok. (mk)

Únor,

jako poslední klimatologický měsíc paní Zimy, si ve snaze vyrovnat se ostatním měsícům naplánoval na dobu svého panování hned několik období různého počasí. Začíná takzvanou „hromniční“ zimou. Ta si zpravidla od posledních lednových dnů naplánuje oteplení. Po Hromnicích už číhá za humny tuhá únorová zima s mrazy. Ta se nejvíce projevila v Čechách v roce 1929, kdy 11. února klesla rtuť v teploměru v Litvínovicích u Českých Budějovic na rekordních $-42,2^{\circ}\text{C}$.

Sv. Valentýn ukončí svoji „valentýnskou“ zimu, aby mohl povolit sv. Juliáně „juliánskou“ oblevu a podat jarní ruku sv. Matějovi k jeho „matějské“ oblevě. Mezitím si však únor naplánoval ještě období „petrské“ zimy. Sv. Matěj byl jedním z dvaasedmdesáti učedníků Páně. Po Kristově smrti byl zvolen apoštolem místo zrádce Jidáše. Hlásal evangelium v Palestině, Malé Asii a také v Africe. Podle tradiční verze byl kamenován a stát katovskou sekerou v Palestině. Jeho ostatky prý přenesla sv. Helena, matka císaře Konstantina I. Velikého, do Říma a část do Trevíru. Odtud se rozšířila obliba křesťanského jména Matěj u našich předků. Přestože byl jeho svátek přemístěn na 14. květen, zůstává slaven 24. února jako jeden z patronů jara.

Pranostiky:

V únoru vítr neburácí, jistě v dubnu krovy kácí.
Mnoho mlh v únoru přivodí mokré léto.
Svatý Matěj zimu tratí, když netratí, obohatí.
Na svatého Matěje každá myš díra se zavěje.

kalendáře, první z nich vyšel roku 1506 a je nejstarším nástěnným kalendářem tohoto typu u nás. Tištěné kalendáře obsahovaly rozsáhlou dedikaci a předmluvu, znaménka k jednotlivým dnům, výklad hvězdářských znamení, tabulky jednotlivých měsíců i s rýmovanými zdravotnickými pravidly a astrologickými verši. Dále bylo možno si přečíst nejruznější předpovědi o hladu, moru, válkách či povodních, k jednotlivým dnům byly přidávány pranostiky. Velmi záhy, již roku 1544, se vyskytují v kalendářích i ilustrace, které zdobily zejména titulní list. Již v 16. století byl vkládán do kalendářů prázdný papír na poznámky a zápisy. Kalendář Tomáše Petrkovského z roku 1562 obsahoval i seznam trhů a jarmarků. Roku 1578 vydal Daniel Adam z Veleslavína *Historický kalendář*, obsáhlé dílo, vykládající k jednotlivým dnům celého roku příběhy z obecných dějin, Prokop Lupáč z Hlaváčova učinil roku 1584 podobný pokus v latinském jazyce. Historické i jiné příběhy se staly základem zábavné části kalendářů.

Řehořově opravě kalendáře se roku 1583 mnozí vydavatelé bránili, čímž působili mnoho zmatků. Proto bylo nařízeno rukopisy kalendářů cenzurovat. Cenzura byla patrně důvodem, proč vydavatel Petr Codicillus roku 1585 a po něm také Adam Huber vynechali Husův svátek. Ani arcibiskupova cenzura však nesrovnalosti nenapravila. Proto Rudolf II. roku 1597 nařídil Tadeáši Hájkovi z Hájku, aby „všechny v Praze vydávané kalendáře a bludy v nich obsažené přehlédl, a jak by napraveny býti mohly, zprávu o tom podal“.

Někteří naši národní buditelé využívali kalendářů k poučování lidu. Se vznikem odborných časopisů se rozmohly odborné kalendáře.

Někteří nakladatelé, například Václav Chrudimský, vydávali malé, špalíčkové kalendáře. Roku 1760 to byl tiskař Kyrchner, který vydal miniaturní kalendář „do tobolky“. Tyto kalendáře jsou předchůdci dnes nepostradatelných diářů.

Nástěnné kalendáře dnes jsou zajímavým uměleckým objektem, v mnoha případech spojují estetickou hodnotu s reklamou.

Helena Stejskalová

Jedna z největších českých realitek v konkursu

V konkursu skončila jedna z největších českých realitních kanceláří RK Centa. Správci konkursní podstaty se již přihlásili desítky věřitelů, ale zatím není přesně známa celková výše jejich pohledávek. Konkurs vyhlásila podle svého majitele sama realitní kancelář, protože nebyla schopna plnit své závazky. Za problémy stojí podle vlastníka a jednatele Centy především rozsáhlá zpronevěra ve výši asi 26 milionů Kč.

Rozhodně se nedá hovořit o nějakých zásadních potížích českého trhu s realitami, protože ten naopak stále vykazuje velmi dobré obchody a spíše prorůstový trend. Investování do nemovitostí se v České republice velice rozšířilo a dům, byt či jiný objekt jsou považovány za velice vhodný způsob uložení peněz. I pro tento rok přitom počítají odborníci s růstem cen nemovitostí především v atraktivních lokalitách, jako je například Praha.

(MaFr)

České textilky bijí na poplach

Podobně jako v jiných zemích Evropské unie, i v České republice očekávali podnikatelé v oblasti textilního průmyslu s velkými obavami počátek nového roku. K 1. 1. 2005 totiž padly kvóty pro dovozy mimoevropského, tedy především čínského textilu. Pro mnoho českých podniků to

znamená akutní hrozbu prudkého poklesu dodávek, snížení exportu a obrovskou, v mnoha ohledech nezvládnutelnou konkurenci. Je proto nutno počítat s masivním omezením výroby a uzavřením mnoha provozů.

Podle české Asociace textilního a oděvního průmyslu je přímo ohroženo zhruba 40 % z asi 100 000 současných pracovních míst v tomto odvětví. Přitom se jedná především o firmy v oblastech, které se již dnes potýkají s velkou nezaměstnaností, např. o severní Čechy a Moravu. O práci budou přicházet hlavně ženy, které tvoří v továrnách na výrobu textilu většinu osazenstva, a možnosti jejich dalšího pracovního uplatnění nevypadají v mnohých případech zrovna nejskvěleji. Asociace textilního a oděvního průmyslu přitom upozorňuje, že asijské státy se naopak dovozu evropského textilního zboží brání nejen celní politikou, ale i řadou administrativních bariér. Navíc východoasijské producenti textilií a oděvů mohou často počítat se státními dotacemi v podobě odpouštění plateb za energie, vodu a elektřinu. Navíc nejsou nuceni dodržovat ani minimální sociální pravidla vůči zaměstnancům. Představitelé Asociace si uvědomují, že celý problém se nedá řešit na úrovni České republiky a vyzývají k jednání v rámci EU.

Nelze však očekávat, že by se podařilo nějak urychleně vyřešit základní problém, který provází globalizaci světového hospodářství již řadu let – zatímco se globalizuje kapitál a pohyb zboží, u sociálních standardů k podobnému pohybu nedochází.

(MaFr)

Schodek státního rozpočtu nižší

Český stát loni hospodařil podstatně lépe, než očekávala naprostá většina ekonomů. Vláda totiž plánovaný rozpočtový schodek dokázala snížit o nezanedbatelných 21,5 miliardy Kč (zhruba 700 miliónů €) na 93,5 miliardy Kč. V roce 2005 chce přitom dosáhnout snížení ročního deficitu o dalších skoro 10 miliard Kč. Reaguje tak na skutečnost, že i přes překvapivě dobré výsledky zůstává deficit veřejných financí v České republice nadále obrovský a podle mnohých analytiků představuje hlavní brzdu hospodářského rozvoje země.

Opozice vcelku pochopitelně vládní úspěch zpochybňuje. Podle některých představitelů Občanské demokratické strany za čísly stojí pouhý účetní trik, který jen zastírá špatnou situaci. Upozorňují i na skutečnost, že zlepšení stavu státní pokladny bylo dosaženo především díky zvýšeným příjmům, tedy hlavně zásluhou poměrně značného zvýšení daní.

Vládní představitelé ale zdůrazňují, že celkem 6,2 miliardy Kč dokázali také ušetřit na výdajové stránce rozpočtu. Česká republika navíc podle sociálnědemokratického ministra financí Sobotky byla Evropskou komisí zařazena mezi státy, které podnikají dostatečné kroky ke snížení schodku svých veřejných výdajů.

Zlomovým rokem se v tomto ohledu stane však patrně až letošek – vláda slibuje rozhodné kroky ve smyslu další stabilizace státní pokladny. Chystá řešit především velice choulostivé otázky zdravotního a důchodového pojištění, problematiku školství i sociálních dávek. Jenže podle svých oponentů nebude mít na prosazení změn dostatečnou sílu. Je také sporné, zda pro provádění takových změn, jaké požadují radikální ekonomové, je sociálnědemokratická strana tím nevhodnějším subjektem.

V každém případě se občané odkázání tím či oním způsobem na státní peníze nemohou dívat do budoucnosti příliš nadšeně – zlepšení jejich údělu se v nejbližší době nezdá příliš pravděpodobné. Výjimku mohou představovat jen některé velmi úzké, preferované skupinky, ale těch bude vždycky pouhá hrstka.

(MaFr)

V českých lékárnách chyběl acylpyrin

Spojení českého podniku Léčiva se slovenskou Slovafarmou do společné firmy Zentiva s sebou přineslo nečekané problémy v lékárnách – v atmosféře akutní hrozby chřipkové epidemie začaly v českých lékárnách chybět některé běžné a oblíbené léky proti bolesti a nachlazení. První se vyprodal populární acylpyrin, který tvoří neodmyslitelnou součást domácích lékárníček v ČR již od dob první republiky. Brzo se vyprodala jak jeho šumivá rozpustná varianta, tak podobný přípravek superpyrin. Zákazníci si stěžovali také na nedostatek laciných léků proti bolesti, jako je třeba valetol nebo neuralgin.

Důvod byl prostý – Úřad pro ochranu hospodářské soutěže totiž z důvodu ochrany konkurenčního prostředí nařídil Zentivě předat výrobu některých levných léků jiným podnikatelským subjektům. Než se ovšem nová produkce zaběhla, došlo k přechodnému nedostatku. Neznamená to, že by v českých domácnostech ke konci minulého roku nebyly k dispozici příslušné léky. Náhražkové pří-

spěvky však byly vesměs dražší a ve svých účincích nedosahovaly prověřených kvalit acylpyrinu a dalších osvědčených přípravků.

(MaFr)

Automobilka v Kolíně shání pracovníky i na Moravě

Ještě koncem listopadu 2004 chyběla nové automobilce TPCA, která vzniká v průmyslové zóně Kolína nad Labem, do plánovaného počtu 3 000 zaměstnanců více než tisícovka duší. Firma se proto rozhodla oslovit i zájemce ze vzdálenějších regionů České republiky, především z míst sužovaných dlouhodobou nezaměstnaností, jako je např. Ostravsko a celá severní Morava, Mostecko nebo některé regiony na jižní Moravě. Zájem přitom podle představitelů TPCA předčil očekávání, a lze proto očekávat, že v březnu automobilka zahájí výrobu s plným stavem. Vedení láká pracovníky mimo jiné i příspěvkem na stěhování a volnými byty, které pro automobilku postavilo město Kolín. Právě na bytové otázce dosud příliv nových pracovníků často ztroskotával, protože po zahájení výstavby nového závodu vylétly ceny bydlení v Kolíně na úroveň takových lokalit, jako je například Praha. Přitom platy v automobilce sice dosahují relativně slušné úrovně, ale prozatím se rozhodně nedávají srovnávat s blahobytem, který zatím poskytuje českým zaměstnancům koncern Volkswagen v závodech Škoda především v Mladé Boleslavi.

(MaFr)

Čechům dlouhá otvírací doba vyhovuje

Svaz obchodu a cestovního ruchu dostal do ruky další argument pro svůj boj zaměřený proti snaze některých komunistických a sociálnědemokratických poslanců, kteří se na výzvu odborářů snaží omezit prodejní dobu ve velkých obchodech o svátcích a v noci. Výzkum společností Incoma Research a GfK Praha totiž ukázal, že českým občanům nynější úprava prodejní doby plně vyhovuje a počet spokojených výrazně převyšuje množství občanů, kteří mají nějaké výhrady.

Odboráři však trvají nadále na svém a odmítají i tvrzení, že by při kratší prodejní době musely velké řetězce masivně propouštět zaměstnance. Namítají, že návrh zákona se dotýká pouze non stop prodeje a prodeje v době státních svátků, jichž je v současné době v ČR pouze jedenáct. Ohrožení zaměstnanosti by podle nich mohl přinést pouze zákaz prodeje v neděli, o který však neusilují. I přes umírněnost svých požadavků se čeští odboráři se svým požadavkem nesetkávají s větším úspěchem ani u veřejnosti, ani u vlády, která jejich podnět odmítla.

Češi si na nakupování v noci a o svátcích v různých velkoobchodních rychlé zvykli a snahy o omezení prodejní doby vnímají většinou jako nepříjemný import z ciziny. Sami vidí podle výzkumů Incoma Research a GfK Praha rezervy spíše v rychlosti obsluhy a v cenách zboží. Navíc zejména někteří z nich, především podnikatelé, namítají, že v klidu nakoupit mohou opravdu pouze v noci nebo ve svátek. Zdá se tedy, že poměrů, jaké známe např. i z rakouských obchodů, se v České republice v nejbližší budoucnosti asi nedočkáme.

(MaFr)

Českému hospodářství se loni dařilo

Přesná čísla o výsledcích české ekonomiky v uplynulém roce zatím nejsou známa, odhady však znějí velmi optimisticky. Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) například koncem listopadu zvýšila odhad růstu hrubého domácího produktu České republiky za rok 2004 z původních 3,1 % na plných 3,9 %, což znamená velice slušné tempo. Přitom následující roky vidí OECD v ještě růžovějších barvách – pro letošek zdvihla odhad růstu českého HDP z 3,4 % na 4,2 % a pro rok 2006 počítá jen s nepatrným zpomalením růstu na 4,1 %. Ještě optimističtější si počíná Česká národní banka, která růst za rok 2004 odhadla na 3,9-4,3 % a pro letošek počítá i s možností pětiprocentního růstu. Naopak příslušné ministerstvo zachovává strážlivou a konzervativní pozici – pro loňský rok očekává nárůst o 3,8 % a pro rok 2005 dokonce předpovídá určité zpomalení růstu na 3,6 %.

I když OECD a další zahraniční pozorovatelé vidí výhled na nejbližší budoucnost poměrně pozitivně, neznamená to, že by neměli k současné hospodářské situaci v ČR žádné výhrady. Za hlavní problémy české ekonomiky zpráva OECD i nadále označuje vysoké schodky veřejných rozpočtů, chybějící reformy v oblasti důchodů, zdravotnictví i trhu práce. Nelíbí se jí ani údajně vysoké zdanění a zlepšit by se mohly i podmínky pro podnikání. Při neprovedení potřebných reforem by podle analytiků OECD nemohl dynamický rozvoj českého hospodářství pokračovat a země by se mohla ocitnout ve vážných obtížích. Přitom ovšem představitelé OECD ocenili, že k některým reformním krokům vláda už v uplynulém roce sáhla. Analýzy OECD samozřejmě představují určitý velmi vyhraněný pohled na ekonomiku, který se příliš nezatažuje problematikou mimoekonomických faktorů, lze však očekávat, že i s jejich závěry budou stoupenci rychlých a relativně radikálních reforem v české ekonomice operovat při prosazování svých záměrů. Politologové si však velmi vážně kládou otázku, zda k tak rozsáhlým a náročným projektům může přistoupit vláda, která se opírá v parlamentě o křehkou většinu jediného hlasu a již teď požívá jen malé oblíbenosti u veřejnosti. Na druhou stranu by prosazení reforem mohla usnadnit skutečnost, že lidé naopak v čím dál větší míře podporují opoziční Občanskou demokratickou stranu, která se zasazuje o velmi radikální a tvrdé reformy. Až budoucnost však ukáže, zda za tímto paradoxním stavem nestojí spíše jen únava z dlouhého sociálnědemokratického vládnutí a vágní iluze o prospěšnosti změn než skutečná podpora radikálním škrtem v sociální oblasti.

(MaFr)

Zavedeny výhodné půjčky na byt pro mladé

Vláda Stanislava Grosse se rychle odhodlala k prosazení jednoho z bodů svého programového prohlášení a schválila nařízení, podle kterého mohou mladí lidé získat nízkouúročené půjčky na bydlení ve výši až 300 000 Kč. V případě narození dítěte se jim navíc z dlužné částky odečte 30 000 Kč. Půjčka úročená pouze 2 % je dostupná mladým manželům nebo osobám nežijícím v manželství, které pečují alespoň o jedno dítě. Nesezdané páry však znevýhodňuje skutečnost, že pro posuzování žádosti o úvěr nebude možno započítat příjmy partnera. V tomto ohledu

představuje přijaté nařízení kompromis mezi postojem sociálních demokratů, kteří chtěli dávat půjčky na bydlení mladým lidem bez ohledu na právní zakotvení jejich vztahu, a koaličních lidovců, kteří naopak hodlali půjčky zpřístupnit výhradně manželům. Splácení může trvat až dvacet let, což odpovídá měsíčně asi 1 500 Kč. Půjčku mohou dostat i movitější rodiny, protože limit příjmu rodiny nebyl stanoven. Na rozdíl od mnoha jiných půjček na bydlení je možné z těchto peněz hradit nejenom část prostředků na novou výstavbu, ale částku lze použít i na pořízení staršího bytu včetně bytu družstevního. Bohužel však půjčka neumožňuje využití peněz na rekonstrukci bytů, což podle některých odborníků poněkud znevýhodňuje mladé lidi z venkova.

S rozhodnutím vlády vyjádřili ostrý nesouhlas opoziční občanskí demokraté a označili nařízení za populistický a nesystémový tah, který zvýhodňuje za privatizační prostředky jednu skupinu obyvatelstva. Tvrdě proti se postavilo také Občanské sdružení majitelů domů – navenek sice zdůvodnili jeho představitelé nesouhlas skutečností, že půjčky mohou dostat i mladí milionáři, ve skutečnosti však již dlouhodobě brojí proti preferenci vlastnického bydlení, která poškozují jejich zájmy. Naopak souhlasně se o systému půjček vyjádřili komunisté, kteří podle svých slov podporují jakýkoliv krok pomáhající mladým lidem.

Ministr pro místní rozvoj, sociální demokrat Jiří Paroubek v souvislosti se zaváděním půjčky zdůraznil, že vláda chce v trendu zlepšování dostupnosti bydlení pokračovat. Pomoci by v tom měl i chystaný zákon o podpoře výstavby družstevních nájemních bytů. Ministerstvo údajně také chystá normu, která by umožnila dostupné nájemné bydlení i lidem, kteří se nemohou ze sociálních důvodů finančně podílet na výstavbě. Stav státní pokladny však asi bude ještě dlouhou dobu představovat významný limitní faktor pro smělé plány v české bytové politice.

(MaFr)

Chudí příbuzní?

Srovnání průměrných rakouských platů se mzdami v nových členských státech Evropské unie neúprosně odhaluje neoddiskutovatelný fakt – bývalé země sovětského bloku zůstávají i po svém vstupu do EU chudou popelkou. V současnosti jsou příjmy Rakušanů ve srovnání s poměry v České republice více než čtyřiapůlkrát vyšší. Analytici však upozorňují, že v jiných oblastech už rozdíl není tak propastný – například produktivita práce v ČR dosahuje v současnosti 51 % produktivity rakouské. Navíc hrubý domácí produkt v nových členských zemích roste podstatně rychleji, než činí evropský průměr. Mezi jejich výhody stále patří také mnohem levnější a často vysoce kvalifikovaný lidský potenciál, i když nelze přehlédnout, že možnosti využití této přednosti se poměrně rychle vyčerpávají.

I když tedy stále v nových členských zemích EU včetně ČR rostou rychlým tempem závody zahraničních investorů, lze očekávat, že postupně se zájemci o levnou pracovní sílu přesunou dále na východ, do Moldávie, na Ukrajinu apod. Ostatně setrvávání v pozici zásobárny laciné lidské síly by České republice stejně neumožnilo srovnání kroku se státy staré patnáctky. Příliš perspektivní výhled nepředstavuje ani vytváření nějakých daňových rájů, přestože krátkodobě může přinést výrazný hospodářský

růst. Nejnadějnější se jeví rozvoj technologicky náročných výrob a poskytování superkvalitních služeb pro potřeby průmyslu a výzkumu. To si však uvědomují všechny státy, a lze proto v daném směru očekávat velkou konkurenci.

Česká vláda se snaží zvolený trend podpořit mimo jiné masivní podporou tzv. aplikovaného výzkumu, ale její postup vyvolává řadu oprávněných otázek. Cesta aplikovaného výzkumu totiž může být zrádnější, než by se na první pohled mohlo zdát. Při nevhodné aplikaci funguje spíše jako brzda rozvoje než jako motor jeho dynamiky. To se děje zejména v případech, když se důraz nadměrně klade na krátkodobý efekt a nepřihlíží se k trendům dlouhodobým. Česká společnost se o tom mohla plně přesvědčit zejména koncem osmdesátých let, kdy se také velmi zdůrazňovala okamžitá hospodářská využitelnost vědeckých výsledků. Ve jménu akutní pomoci stále churavějícímu hospodářství byl však zanedbán základní výzkum, což se nemohlo neprojevit na celkových výsledcích české vědy v daném období. V současnosti navíc existuje bohužel i velmi reálná hrozba, že údajná podpora vědy bude spíše skrytým státním dotováním některých velkých podniků, obcházejícím striktní pravidla Evropské unie.

Nalezení ideálního kompromisu mezi jednostranným akcentováním výzkumu zaměřeného na rychlý hospodářský efekt a stejně jednostranným preferováním základního vědeckého výzkumu, jehož přínos se dá často jen obtížně měřit, představuje pro Českou republiku jednu z hlavních výzev dneška. Pokud se jí toto dilema nepodaří uspokojivě vyřešit, její cesta mezi hospodářsky nejlépe prosperující země Evropy bude trvat ještě desítky let.

(MaFr)

Škoda Auto stále vede

Na nejvyšší příčce v české anketě Top 100 nejlepších firem, kterou pořádá agentura Comenius, nedošlo ani v uplynulém roce k žádné změně. Pomyslnou zlatou medaili si uhájila společnost Škoda Auto, vlastněná koncernem Volkswagen. Na dalších stupních se ovšem pořadí přece jen měnilo – z osmnáctého na druhé místo poskočil český elektrárenský gigant ČEZ, expandující v posledním období velice úspěšně především na Balkán. Naopak o deset příček se z loňské stříbrné medaile propadla Komerční banka. Třetí místo si pak dokázala udržet pojišťovna Kooperativa a na softwarovou firmu Microsoft CZ zbyla zase jen bramborová medaile. Pětici nejlepších českých firem pak uzavírá společnost Agrofert, zaměřená především na produkci potravin a hnojiv.

(MaFr)

Výrobci nealko si stěžují na špatný rok

Čeští výrobci nealkoholických nápojů nemají za sebou zrovna nejrůžovější rok. Deštivé a poměrně chladné počasí sice vcelku přálo úrodě obilnin, ale nezvyšovalo chuť na osvěžující nápoje. Navíc české producenty postihlo kontroverzní německé opatření týkající se záloh na nevratné obaly. Po zavedení systému klesl podle představitelů Svazu výrobců nealkoholických nápojů český export nealka do Německa o plně čtyři pětiny. I proto tak zřejmě průměr od roku 1995 neaznamená český nealkoholický průmysl žádný výraznější vzestup a bude se pohybovat zhruba na úrovni roku 2003, což představuje zhruba 277 litrů nápojů

na osobu. I přes dílčí problémy se však výrobci nealkoholických nápojů v ČR i nadále mohou pochlubit dost širokým sortimentem a některá odvětví, jako třeba výroba ovocných a energetických nápojů nebo ledových čajů, mohou počítat i s určitým růstem.

Další vývoj se samozřejmě dá předvídat jen stěží – málokteré odvětví je tak závislé na vývoji počasí jako právě výroba nealka. Takže producentům minerálek, džusů či ledových čajů často nezbyvá nic jiného než dívat se upřeně na oblohu a přát si hodně, hodně pálivého sluníčka.

(MaFr)

Zanikne tradice českého cukrovarnictví?

Čeští výrobci cukru opět bijí na poplach – navrhovaná reforma cukerného režimu, jak ji vypracovala Evropská komise a předložila k projednání Evropskému parlamentu, by silně poškodila zejména nové členské státy EU včetně České republiky. Zatímco ve staré patnáctce, do které náleží i Rakousko, by se krácení kvót týkalo pouze nadprodukce určené pro export, u nováčků by snižování postihlo i výrobu pro vlastní potřebu. České země, které kdysi zásobovaly cukrem značnou část Evropy, by se tak najednou mohly stát v cukru nesoběstačnými a musely by potřebné množství dovážet, především ze zemí Evropské unie.

Proti návrhu se samozřejmě ostře postavili představitelé nových členských zemí, zejména České republiky, Slovenska, Polska a Maďarska, kteří ho označili za značně diskriminující. Definitivní rozhodnutí se očekává na přelomu jara a léta letošního roku, již dnes však lze říci, že výsledek bude mít pro další fungování EU nezanedbatelný význam v obecné rovině. Pokud Evropská unie prosadí svůj plán bez ohledu na protesty, může tak velmi výrazně podpořit euroskeptiky v nových členských zemích, kteří i z jiných důvodů stále nabírají na síle. Pocit krivdy může vyústit až v tendence, které by významně ohrozily celý koncept společné Evropy.

Je samozřejmě otázkou, zda politici budou schopni hledat dlouhodobě přijatelný kompromis, nebo zda se zaměří na krátkodeché získávání okamžitých výhod. Za jejich neprozíravost by ovšem Evropa mohla zaplatit až neúměrně tvrdou cenu.

(MaFr)

Plzeňská Škoda Holding expanduje do Ruska

Plzeňská Škoda Holding se rozhodla investovat asi 150 miliónů Kč (něco přes 5 miliónů €) do ruského podniku Sibelektroprivod (SIBEL), který funguje v městě Novosibirsk a zaměstnává zde 1 050 lidí. Výrobce elektrické zbroje pro kolejová vozidla a trolejbusy bude Škoda Holding vlastnit společně se svým ruským partnerem Dedal Group. Dedal Group podniká především v oblasti dopravního strojírenství a mimo jiné ovládá i druhého největšího ruského výrobce vozů metra, společnost Vagonmaš Sankt Petěrburg, která spolupracuje s plzeňskou Škodou na výrobě deseti souprav metra pro ruské město Kazaň. Závod SIBEL by pak měl převzít sortiment plzeňské firmy Škoda Electric, tedy elektrické pohony pro kolejová vozidla a trolejbusy, a přizpůsobit je ruským podmínkám. Škoda Holding se přitom snaží nejenom o předání části know-how, ale chce v ruské firmě zlepšovat i kvalitativní úroveň, mj. i převzetím některých manažerských postů vlastními pra-

covníky. Od svého úsilí si přitom slibuje především rozšíření zakázek v Rusku, které by nadále nebylo možné při přetrvávajícím dovozu elektrovýzbroje z České republiky. Škoda Plzeň tak následuje i některé další velké české podniky, které přenesly nějakým způsobem část své výroby na území Ruska. Lze očekávat, že počet českých firem investujících v Rusku bude postupně značně přibývat – velký ruský trh představuje lákadlo, kterému může odolat jen málokdo. (MaFr)

S Novým rokem zdražení

I když letošní Nový rok nepřinesl tak výrazný nárůst cen jako loni, přesto i tentokrát došlo v České republice ke zdražení některých významných komodit. Nejbolestněji pocítí české domácnosti pravděpodobně zdražení elektřiny, jejíž cena vzrostla průměrně o 4,3 %. Jedinou výjimku zde představují jižní Čechy, kde naopak bude stát o plných 5,8 % méně. Naopak na jižní Moravě budou muset odběratelé za elektřinu zaplatit více o plných 7,6 % více než loni. Podražil i plyn, jehož cena se zvýšila průměrně o 1,4 %, přičemž nejvíce (o 3,3 %) poskočila její cena ve středních Čechách. Naopak ve východních Čechách její cena o 1,5 % klesla. S náklady navíc budou muset počítat i odběratelé dálkově dodávaného tepla – jeho cena vzrostla v závislosti na používaném palivu o 3-7 %.

Zdražení elektřiny má „na svědomí“ především rostoucí cena elektřiny dodávaná společností ČEZ. Ta v současné době provádí rozsáhlou expanzi do jihovýchodní Evropy, a nelze se tedy divit, že se snaží získat pokud možno co nejvíce finančních prostředků ze svých operací. Relativně velké rozdíly mezi vývojem cen v jednotlivých regionech určuje především skutečnost, že jihomoravský a jihočeský distributor se slučují a společný vlastník, německá firma EON, chce ceny v obou regionech co nejrychleji sblížit.

Dopad jednotlivých zdražení na domácnosti se počítá řádově na stokoruny, ale je třeba si uvědomit, že mnohé rodiny hospodaří již dnes s velmi napjatým rozpočtem a každá koruna navíc pro ně představuje nezanedbatelnou zátěž, což platí především o domácnostech lidí bez zaměstnání. (MaFr)

České dráhy zdražily předplatní jízdenky

12. prosince loňského roku nejenom vstoupil v platnost nový jízdní řád Českých drah, ale zároveň došlo i ke zdražení předplatních jízdenek, Senior pasu určeného pro důchodce i tzv. kilometrické banky v průměru o několik procent. Ze 100 na 200 Kč se zvýšila i cena zákaznické karty Z, která umožňuje cestujícím platit snížené jízdné.

Na druhé straně však dráhy o něco zvýšily počet spojů a zároveň slibují výrazný úbytek zpoždění, zejména na trati Děčín – Praha – Břeclav, kde skončila dlouhodobá rekonstrukce železničního koridoru. Nicméně oproti původním plánům nebyly do pravidelného provozu zařazeny rychlovlaky Pendolino, které měly jezdit z Prahy do Vídně, Drážďan, Berlína a Bratislavy. Jejich schválení do provozu v ČR i Rakousku totiž zatím blokuje technické problémy. Na jejich místo musely být nasazeny klimatizované vlaky a není jisté, kdy se Pendolina na pravidelných linkách objeví. Prozatím se alespoň České dráhy snaží získat od Drážního úřadu povolení, na základě kterého by mohly pro-

běhnout alespoň zkušební jízdy s cestujícími na trase Praha – Děčín. Díky rychlovlakům by se v budoucnu mohla cesta z Vídně do Prahy výrazně zkrátit. Přitom by se za svezení v Pendolinu nemělo platit víc než za rychlík, pouze místenka bude asi o něco dražší. Jenže ambiciózní projekt pronásleduje dlouhodobě smůla, a tak dost možná Pendolino z Prahy ve Vídni neuvídíme ani v letošním roce. (MaFr)

Lednové slevy se skandálem

Výprodeje v hypermarketech vyvolaly v České republice doslova nákupní horečku, zároveň však přinesly i skandály. Snad nejagresivněji ze všech obchodních řetězců si v boji o zákazníky počínal Carrefour, který zájemce lákal na slevy až 95 %. Není proto divu, že právě do jeho provozoven táhly obrovské davy lidí a v okolí Carrefourů vznikaly rozsáhlé dopravní zácpy. Jenže řada zákazníků brzo obchody rozrušeně opouštěla – ukázalo se totiž, že firma cenově výhodného zboží nabídla pouze minimální množství, takže se v řadě případů dostalo jen na několik vyvolenců, především z řad samotného personálu a jejich známých. Lidé si samozřejmě podobný návrat do předlistopadového období, kdy základem dobrého zásobování byla nejrůznější protekce, nechtěli nechat líbit a stěžovali si.

Ministerstvo průmyslu a obchodu, vedené sociálním demokratem M. Urbanem, reagovalo poměrně promptně a do obchodů společnosti Carrefour poslalo pracovníky České obchodní inspekce. Ti skutečně zjistili značná pochybení – v jednom z hypermarketů nebylo zlevněné zboží dáno do prodeje, cena, ze které podle letáku bylo zlevňováno, neodpovídala reálné prosincové ceně daného zboží, některé z nákupů byly značně předraženy, a to až o desítky procent, apod. Letáky Carrefouru pak představitelé České obchodní inspekce označili za „především netické“. Představitelé Carrefouru se hájí, že žádný předpis neporušili, vedení České obchodní inspekce však na svých závěrech trvá. S řetězcem bylo zahájeno správní řízení, jenže pokuta může činit maximálně jen v dané kauze nepřilíš podstatný 1 milion Kč. Snad výrazněji se řetězci jeho jednání může vrátit v podobě poškození image společnosti na veřejnosti. Není však vyloučeno, že si management Carrefouru spočítal, že lidé mají bohužel jen velmi krátkou paměť a tuto aféru brzo překryjí aféry jiné. (MaFr)

Evropská unie

V Rakousku najde v příštích deseti letech práci nanejvýš 120 000 obyvatel z nových členských států Evropské unie. Jen zhruba 5 % z nich se přitom v osmimiliónové alpské republice usadí na delší dobu. Vyplývá to ze studie, kterou zveřejnila agentura ecoplus.

„Současná nebo očekávaná nabídka pracovních míst v rakouském pohraničí je pro kvalifikované pendlery ze zahraničí jen málo atraktivní,“ píše se v materiálu. Cizinci si prý hledají práci hlavně ve větších městech. Agentura uvedla, že vzhledem k přechodným obdobím si v Rakousku dosud našel zaměstnání poměrně malý počet obyvatel z reformních zemí. Ke konci října v zemi legálně pracovalo 5 168 Čechů a 6 664 Slováků.

Pohotovosť a kúpele od januára zdražejú

Chorí ľudia budú od januára platiť viac za pohotovosť – namiesto 20 korún 60 – a zdražejú aj kúpele. Ostatné poplatky v zdravotníctve sa zatiaľ nezmenia. Rozhodla o tom vláda, ktorá prijala osem nariadení, bez ktorých by sa nemohla začať reforma zdravotníctva.

Nariadenia veľké zmeny neprinášajú. Najväčšie sú v poplatkoch, ktoré budú platiť za pobyt v kúpeľoch chronicky chorí. Pacienti, ktorí si nepriplatia, sa budú musieť uspokojiť s ubytovaním v dvojmiestnej izbe a s toaletou na chodbe. Bohatší si môžu priplatiť za nadstandard. Podpredseda zväzu kúpeľov Ján Šimko to považuje za možnosť „poskytnúť kúpeľnú liečbu občanom aj z nižších sociálnych skupín“.

Vládou prešiel aj zoznam neprioritných chorôb, ktorý mal zaviesť historicky prvé spolplatnenie liečby. Politici sa však rozhodli nasledujúce dva roky nič nemeniť. Pacienti budú od januára platiť za to isté ako dnes – za interrupcie na vlastnú žiadosť, u zubára či za plastické operácie.

Vláda určila aj minimálny počet lekárov na kraj a podmienky zmlúv medzi lekármi a poisťovňami.

Nemocnice a zdravotné poisťovne menia od januára celý systém – od zmien v registrácii poistenca cez nový princíp uzatvárania zmlúv. Generálny riaditeľ poisťovne Dôvera Peter Kalenčík povedal, že súčasťou zmien sú nové služby a produkty. „Pozitívne zmeny poistenec určite pocíti, aj keď nie ihneď.“

Slovenská lekárska komora sa ku zmenám stavia skeptickejšie. Jej predstavitelia tvrdia, že nariadenia sú pripravené neodborne a v praxi prinesú problémy. „Pripomienkovali sme všetky, ale ministerstvo naše pripomienky neakceptovalo,“ povedal generálny sekretár komory Eduard Kováč. Ďalej povedal, že poplatky nemôžu a ani nedokážu nahradiť reálne chýbajúce zdroje. „Štát bude za svojich 3,1 milióna poistencov mesačne hradit' 576 korún, pričom priemerný mesačný náklad na zdravotnú starostlivosť na poistenca štátu sa očakáva na úrovni 1 195 korún. Ten veľký rozdiel nedokážu zatiahnuť ani ekonomicky aktívni a už vôbec nie pacienti svojou spoluúčasťou či priamymi platbami.“

Komora najviac kritizovala katalóg zdravotníckych výkonov, bez ktorého nemôžu lekári uzatvoriť zmluvy s poisťovňami. Podľa komory sú v ňom niektoré výkony dvakrát, niektoré sa už vôbec nepoužívajú. „Ak sú výkony zle definované, poisťovne ich potom odmietajú hradit' a platiť musí pacient,“ povedal šéf komory Milan Dragula.

Vláda dá tri milióny na slovenské školy v Maďarsku

Tromi miliónmi korún vláda jednorazovo podporí slovenské národnostné školy a inštitúcie v Maďarsku. Milión by mali dostať slovenské gymnázium, základná škola a kolégium v Békešskej Čabe a základná škola v Slovenskom Komlóši. Zvyšok si rozdeľia slovenská základná škola a žiacky domov v Sarvaši, všeobecná škola s vyučovacím jazykom slovenským v Novom Meste pod Šiatrom (po 150 tisíc korún), Výskumný ústav Slovákov (200 tisíc korún) a Dom slovenskej kultúry v Békešskej Čabe (pol milióna korún).

(tasr)

Po Únii sa študenti budú pohybovať s europasmi

Pohyb študentov či pracovníkov po Európskej únii by mal byť od začiatku budúceho roka o niečo ľahší. Európsky parlament v Štrasburgu definitívne schválil europas. Používanie celého systému europasu, ktoré sa začne 1. januára 2005, je založené na dobrovoľnej báze a jeho základom je jednotný európsky životopis, ktorý Únia vytvorila už v roku 2002.

Celý balík europasu by mal tvoriť životopis, doklady o študijných či pracovných pobytach v zahraničí (doklad o mobilite), diplomy o ukončenom vyššom vzdelaní, o jazykových znalostiach a osvedčení o rôznych kurzoch odbornej prípravy. Pri uchádzaní sa o prácu budú môcť ľudia použiť podľa vlastného uváženia jednotlivé dokumenty europasu alebo celý súbor dokladov.

(tasr)

Vo výbore o Tatrách sedel jeden ochranár

Vládny výbor pre Tatry sa zaoberal najmä tým, ako rýchlo odviezť drevo. Odstránenie škôd po víchrici vo Vysokých Tatrách bude trvať dva roky. „Chceme práce urýchliť pre nebezpečenstvo povodní, rozmnoženie škodcov či požiarov,“ povedal premiér Mikuláš Dzurinda po prvom rokovaní vládneho výboru na obnovu Tatier.

Výbor, v ktorom je osem ministrov a z opozície aj predseda HZDS Vladimír Mečiar, odsúhlasil „cestovnú mapu“ pre Tatry a premiér vyhlásil verejnú súťaž na vypracovanie štúdie ich „trvalo udržateľného rozvoja“. Výboru dal včera prednosť aj minister zahraničia Eduard Kukan, takže ako jediný minister zahraničia štátov Európskej únie chýbal na stretnutí v Bruseli.

Dzurinda po skončení zasadnutia výboru povedal, že „nemáme záujem o konflikty a lobizmus“ a v mene výboru vyhlásil, že „nefungujeme v záujme nikoho, len v záujme Tatier a ich budúcnosti“. Za tajomníka výboru vymenoval Ivana Štefanca, prezidenta Podnikateľskej aliancie Slovenska a neúspešného kandidáta SDKÚ na post eurokomisára.

Výbor sa zaoberal najmä tým, ako vyviezť z Tatier čo najskôr kalamitné drevo. Podľa premiéra treba mať aj projekt na jeho spracovanie, lebo by „nebolo dobré vyvážať drevo pod cenu“. Minister pôdohospodárstva Zsolt Simon pripraví do januára potrebný projekt.

Polícia bude odvoz dreva kontrolovať. Minister vnútra Vladimír Palko povedal, že za tri týždne nahlásili tri podozrivé prípady a jeden už polícia objasnila. Škoda bola okolo 60 tisíc korún.

Na zasadnutí výboru sa na pozvanie premiéra včera zúčastnil Michal Kravčík, predseda občianskeho združenia Ľudia a voda. Iní ochranári pozvanie nedostali a šéf lesoochranárskeho zoskupenia VLK Juraj Lukáč povedal, že Kravčík ich nezastupoval. Kravčík je nezávislý poslanec pod SDKÚ v košickej samospráve, ale povedal, že spájanie jeho účasti vo výbore s touto funkciou sa mu zdá schizofrenické.

Ochranári tvrdia, že prvým krokom malo byť rozdelenie územia národného parku na rezerváciu a na rekreačnú časť. Minister Simon povedal, že „otázku zonácie“ otvorili len okrajovo, a keďže s návrhom nesúhlasili súkromní vlastníci lesov, „príde na rad neskôr“.

Výročná cena Christmas pre Jozefa Jankoviča

Dvanástym laureátom výročnej ceny Christmas, udeľovanej výtvarným Združením A-R, sa stal sochár Jozef Jankovič. Cena je vyjadrením pocty významným osobnostiam nielen za ich tvorbu, ale aj za ľudské a mravné postoje v minulom režime.

Jozef Jankovič (*1937) po získaní Grand Prix na bratislavskej výstave Danuvius 68, účasti na Bienále Benátky v roku 1970 a ďalších významných medzinárodných úspechoch sa po nástupe normalizácie stal zakázaným umelcom a kľúčovou postavou neoficiálnej výtvarnej scény. Bol prvým ponovembrovým rektorom Vysoké školy výtvarných umení, kde dodnes pôsobí ako profesor. Jeho tvorba je zastúpená v mnohých domácich a zahraničných galériách i v súkromných zbierkach.

Vianočnou cenou Christmas je každoročne nový album prác členov Združenia A-R a doterajších laureátov – od roku 1993 sú nimi Alojz Klimo, Stefan Schwartz, Rudolf Fila, Jiří Valoch, Adriena Šimotová, Milan Paštéka, Ludvík Kundera, Jindřich Štreit, Dalibor Chatrný, Václav Cigler a František Mikloško.

Práve tento bývalý matematik a disident bol organizátorom alternatívnych výstav na pôde Slovenskej akadémie vied koncom sedemdesiatych rokov. Na nich sa formovalo Združenie A-R (manželia Bočkayovci, Črný, Fischer, Kordoš, Laubert, Meško, Minárik, Mudroch a Tóth), ktoré sa pod týmto názvom oficiálne predstavilo začiatkom deväťdesiatych rokov.

Konečná stanica

Až štyri z nových slovenských filmov, ktoré sa odpremietať na Medzinárodnom filmovom festivale Bratislava, patrili Radošinskému naivnému divadlu. Festival otvorila *Konečná stanica* Stana Štepku a Jiřího Chlumského, nameraná podľa hry, s ktorou začal populárny divadelný súbor vystupovať v roku 1997.

O niekoľko dní neskôr sa v jednom bloku premietať tri nové filmy Juraja Štepku, syna Stanislava Štepku. Za prvým stojí nápad výtvarníka Alexa Mlynarčíka z polovice osemdesiatych rokov – vytvoriť scénu podobnú obrazu francúzskeho impresionistu Eduarda Maneta *Raňajky v tráve* a omotať jeho postavy socialistickým šatom. Kým však Manetove plátno s nahou ženou medzi dvoma mužmi spôsobilo pred stoštyridsiatimi rokmi v parížskej spoločnosti morálny rozruch, Štepkove *Raňajky v tráve* zostali deväťminútovou nekonfliktnou náladovkou.

Po nich nasledoval dokumentárny film *Kronika komika*, ktorý Juraj Šteпка nakrútil ešte minulý rok. Jeho otec v ňom robí sprievodcu štyridsaťročnou históriou svojho divadelného súboru. Po čase sa k nemu so svojím spomínaním na radošincov pridávajú Ján Melkovič, Jiří Suchý, Martin Porubjak, Juraj Nvota, Milan Lasica, Vladimír Štefko, Monika Hilmerová a Darina Abrahámová. Ich slová sú klasickým spôsobom striedané archívnymi zábermi z divadelných vystúpení. Film bol mienený ako darček jubilujúcim radošincom a tak aj vo výslednej podobe pôsobí. Je skôr milou spomienkou ako odvážnym pohľadom do zrkulisia. Keby sa na Radošinské naivné divadlo pozrel niekto zvonka, niekto, kto s ním nie je tak úzko citovo spojený, možno by sme videli viac.

Aj očakávaná novinka, hraný film *Jááánošíík*, je darčekom. Tentoraz k šesťdesiatym narodeninám Stanislava Štepku. Šteпка junior si za východiskovú literatúru vybral hru, ktorú jeho otec pre radošincov napísal v roku 1970 a ktorá bola obnovená a aktualizovaná pred dvoma rokmi. Mala to byť odozva na kopu slov, sľubov a peňazí, ktoré sa u nás v posledných rokoch venovali téme Jánošíka. Juraj Šteпка sa pri nakrúcaní trištvrtéhohodinového filmu zместil do jedného milióna korún, nefinančným vkladom mu prispela televízia Markíza. Problémom je, že *Jááánošíík* veľmi filmom nie je. V ničom sa neodlišuje od divadelnej hry – jedinou zvláštnosťou zostalo, že herci boli spolu s pôdiom vytiahnutí do prírody. Na malom kúsku dreva odohrali to, čo diváci divadla už dávno poznajú. *Jááánošíík* so Stanislavom Štepkom, Katarínou Kolníkovou, Soňou Norisovou a Csongorom Kassaiom 27. decembra odvysielala televízia Markíza.

V posledných dňoch festivalu nastal čas na nový slovenský film vo festivalovej súťaži – debut Kataríny Šulajovej *O dve slabiky pozadu*.

Hlavnú úlohu, postavu rozlietanej a uponáhľanej študentky, ktorá sa okrem školy snaží stíhať niekoľko úloh v dabingu a chcela by stíhať aj lásku a výlety v Paríži, v ňom dostala Zuzana Šulajová. Jej príbeh napísala Katarína už pred niekoľkými rokmi, zrejme preto ostal trochu na povrchu a bez hlbšej drámy. Jeho slabšou stránkou sú aj dialógy, ktoré znejú príliš papierovo a je v nich veľa popisnosti. Naopak, film je výtvarne a kameramansky veľmi pekný a jeho hudba vystihuje mestskú atmosféru. V slovenských kinách sa začne premietiť vo februári.

Jana Bodnárová víťazkou súťaže Dráma 2004

Víťazkou dramatickej súťaže *Dráma 2004* sa stala Jana Bodnárová s hrou *Kurz orientálneho tanca*. Druhé miesto obsadil Michal Ditte s textom *Venuša v sieti* a na treťom mieste sa umiestnila trojica autorov Anna Grusková, Ingrid Hrubaničová a Vlado Zborož s hrou *Nymfomani*. O víťazoch rozhodla porota po scénickom čítaní finálových hier na Divadelnom trojboji v bratislavskom Štúdiu 12. Najlepšie texty tradične vyjdú knižne v edícii *Divadelného ústavu*, víťazný uvedú ako inscenáciu v Slovenskom komornom divadle v Martine.

(sita)

Súťaž o dramatický text pre deti a mládež

Bábkové divadlo Žilina a Divadelný ústav v Bratislave vyhlasujú 2. ročník súťaže dramatických textov, divadelných hier, dramatizácií, kolektívnych diel, koláží a pásiem pre deti a mládež v slovenskom jazyku *Artúr 2004*.

Výsledky súťaže budú zverejnené na oficiálnom vyhlásení výsledkov, ktoré sa uskutoční dňa 10. júna 2004 v Bábkovom divadle Žilina za účasti autorov a hodnotiacej komisie. Víťazný text bude ocenený finančnou odmenou 30 000 Sk a inscenovaný v Bábkovom divadle Žilina v nasledujúcej sezóne 2005/2006.

Organizátori súťaže garantujú jej anonymitu. Neoznačené, doposiaľ nikde nepublikované a neinscenované texty v strojopisnej úprave A4 treba poslať v troch exemplároch na adresu:

Divadelný ústav, Jakubovo nám. 12, 813 57 Bratislava.

Na obálke musí byť heslo *Artúr 2004*, v obálke s textami treba poslať zalepenú neoznačenú obálku s údajmi: meno a priezvisko, dátum narodenia, rodné číslo, číslo OP a adresa bydliska.

Uzávierka súťaže je 30. apríla 2005.

Nič nekrvácá večne

Na Medzinárodnom filmovom festivale Bratislava uvideli slovenskú snímku *Nič nekrvácá večne*.

Film *Nič nekrvácá večne* je s nadhľadom a humorom nakrútená pocta klasickým nemým hororom. Rozpráva príbeh štvorice študentov, ktorá sa vydáva hľadať bájny poklad vekov na tajomný Všehrad. Snímka, ktorej autorom sú amatérski filmári, má za sebou uvedenie v Budapešti i na prehliadke *Slovenský film 2004* – a s mimoriadnym úspechom. Na Medzinárodnom filmovom festivale Bratislava sa premietala 9. decembra 2004 jeho skrátená verzia, ktorá mala premiéru na Letnej filmovej škole v Uherskom Hradišti.

Filmový maratón

Dňa 3. 12. 2004 sa začala najväčšia filmová udalosť na Slovensku – Medzinárodný filmový festival Bratislava. Bolo prichystaných 260 projekcií, v nich 165 filmov rozvrhnutých do desiatich sekcií.

Festival otvoril čerstvo dokončený film Stanislava Štepu a Jiřího Chlumského *Konečná stanica*, nakrútený podľa divadelnej hry Radošinského naivného divadla. Spolu s ďalšími ôsmimi snímkami bol zaradený do sekcie Nový slovenský film. Celkovo sa na festivale premietlo až 15 slovenských filmov – v sekcii Zvláštne uvedenie bol zaradený dokument Petra Kerekesa *Hrdina*, ktorý nebol, v sekcii Voľná zóna: Mladosť bez limitov bol film Mateja Hradského *Nič nekrvácá večne*.

Osem filmov z programu bratislavského festivalu sa uchádza o Oscara. Dva z nich – španielsky *Volanie mora* Alejandra Amenábara a rakúsky *Antares* Gotza Spielmana boli v sekcii Európsky film. Pri jej zostavovaní kooperoval programový štáb s Európskou filmovou akadémiou, ktorá rozhoduje o tom, kto sa bude koncom roka uchádzať o ceny za najlepšie európske filmy za rok 2004. V sekcii Európsky film je aj *Zlá výchova* Pedra Almodóvara či *5 × 2* Françoisa Ozona.

Maďarské oscarové ambície zastúpil film Nimród Antal *Kontrola* – v sekcii Mladosť bez limitov. Vtipný, napínavý, skutočný i neskutočný príbeh o revízoroch v peštianskom metre dostal tento rok Cenu za najúspešnejší maďarský film. V sekcii Proti prúdu sa premietal film *Káva a cigarety*, v ktorom Jim Jarmush spojil niekoľko svojich krátkych filmov.

Tohtoročná sekcia Zoom patrila islandskému filmu. *Chladné svetlo*, smutný a zároveň optimistický film o štyridsaťročnom mužovi, ktorý sa rozhodne vystúpiť zo svojho vnútorného väzenia, patrí tiež medzi oscarových nominantov.

Bratislavský festival pokračoval aj v premietaní videoklipov (na tému Herci vo videoklipech, Videoklipy inšpirované filmami a profil Chrisea Cunninghama), sekciou Premiéry (s filmami, ktoré boli nakrútené inde ako v Európe) a krátkometrážnymi filmami.

Nová stavba budovy SND

Spory o dostavbu budovy Slovenského národného divadla viedli politici na rôznych televíznych kanáloch.

Vládna koalícia navrhuje tri varianty – prenájom a dostavbu podľa memoranda s firmou Truthheim, ktorá by budovu zmenila na kongresové centrum a aj prevádzkovala, nový tender na prenájom podľa rovnakej schémy, alebo zakonzervovanie stavby na neurčito.

Poslanec Smeru Dušan Čaplovič v STV povedal, že plán koalície je trikrát nič, lebo dvakrát je to skrytý predaj a raz vytvorenie sarkofágu na spôsob Černobyľa. V piatok sa politici dohodli, že vznikne komisia, ktorá môže navrhnúť štvrtý variant. „Keď nevieme niečo riešiť, zriadime ďalšiu komisiu,“ hovorí Čaplovič. Podpredseda parlamentu a HZDS Viliam Veteška tvrdil, že vážni umelci sú za dostavbu, smiešni za predaj. O koalícii povedal, že „všade tam, kde sa pýta tuho rozmýšľať, všetko sa rieši: vzdávame sa toho a predáme to“. Predseda SMK Béla Bugár je spokojný, že v komisii sa do riešenia zapojí kultúrna obec v rozsahu, v akom to neurobila ešte žiadna vláda.

Predseda KDH Pavol Hrušovský trvá na vypísaní novej súťaže, lebo má pochybnosti o „korektnosti a zodpovednom prístupe“. Z jeho vystúpenia bolo cítiť, že sa veľmi hnevá na ministra hospodárstva Pavla Ruska – ukazoval projekty, čo by sa z budovy stalo, ak by ju dostávali podľa memoranda vyrokovaného Pavlom Ruskom, ktoré vláda odobrila. Hovorí, že by nevzniklo ani kongresové centrum. „Hrozí, že z budovy sa stane nový Aupark alebo Polus (nákupné centrá), pretože v časti vyhradenej na činohru by malo byť podľa projektu viac obchodov, kín a menej stoličiek na činohru,“ hovoril. O divadle by mal podľa neho rozhodovať minister kultúry, nie je však za to, aby budovu dokončil štát.

Po skončení relácie v STV nasledovala relácia v televízii Markíza, kde minister hospodárstva Pavol Rusko vysvetľoval, že jeho rezort sa venoval divadlu, lebo sa tak dohodla vláda. „Ministerstvo kultúry nie je personálne vybavené na komunikáciu s investormi,“ povedal. Zopakoval, že verejnú súťaž nevypísal, lebo sa na ministerstve hospodárstva ponáhľali, keďže každý rok stojí nedokončená stavba štát 75 miliónov.

Ostrá hádka sa strhla v relácii *Sedmička* televízie JOJ, kde poslanec HZDS Dušan Jarjabek pochyboval, či Rusko má právomoc podpisovať memoranda s investormi, keďže stavbu spravuje rezort kultúry. Ruska obhajoval jeho kolega z ANO Lubomír Lintner, podľa ktorého neexistuje riešenie, ako dostavať a prevádzkovať budovu za štátne. Jarjabek tvrdil, že tri riešenia koalície sú tri samovraždy pre novostavbu.

Vašáryová bude zrejme štátnou tajomníčkou

Novou štátnou tajomníčkou na ministerstve zahraničných vecí sa pravdepodobne stane súčasná slovenská veľvyslankyňa v Poľsku Magda Vašáryová. Potvrdili to viacerí členovia SDKÚ. O jej nominácii by malo rozhodnúť Prezídium SDKÚ, ktorej post patrí podľa koalícnej zmluvy. Prezídium SDKÚ by malo nájsť aj náhradníka za Jána Hurného, ktorý odstúpil z funkcie štátneho tajomníka ministerstva výstavby po zverejnení svojho vzťahu, podľa ktorého spolupracoval s komunistickou ŠtB.

Krach Slovenského rozhlasu?

Slovenský rozhlas si na rok 2005 naplánoval stratu viac ako 300 miliónov korún. Koaličná rada sa preto rozhodla, že vláda pripraví zákon, ktorý „zosúladí“ počet vysielacích okruhov SRo s jeho finančnými možnosťami. Dnes ich má rozhlas päť.

Koaliční partneri kritizovali rozhodnutie ministra financií Ivana Mikloša z SDKÚ prideliť SRo ďalšiu mimoriadnu dotáciu 183 miliónov korún, vďaka ktorej rozhlas dosiahne za rok 2004 „vyrovnaný rozpočet“. Prekážalo im najmä, že ich Mikloš vopred neinformoval.

Opäť sa však hovorilo aj o tom, že racionalizačné opatrenia vedenia SRo sú nedostatočné. Rozhlas práve preto v lete minulého roku neuspel s prvou žiadosťou o podporu od štátu.

Riaditeľka sekcie audiovizie ministerstva kultúry Zuzana Mistríková hovorí, že na to, aby sa počet okruhov znížil, by bolo treba zmeniť nielen zákon o SRo, ale aj zákon o vysielaní a retransmisii. Čistá redukcia okruhov by podľa ministerstva – aj v súvislosti s pripravovaným prechodom na digitálne vysielanie – nemusela priniesť želaný efekt.

Ekonomická riaditeľka SRo Hilda Gajdošová povedala, že okruhy nemožno vnímať technicky, produkčne či finančne izolovane. Patria napríklad vysielajú aj na vysielateľoch Reginy, tá preberá časť programov Rádia Slovensko, kde Devín či Regina zasa občas vysielajú svoje programy, Rádio INET je len internetový portál SRo. Rozhlas by podľa nej určite ani po oklieštení svojich činností neušetril toľko, koľko potrebuje.

Predseda rozhlasovej rady Michal Dzurjanin diskusiu o znížení počtu okruhov pripúšťa. „Ak bude Rádio FM také životaschopné, ako predpokladá manažment, nie je dôvod, aby sa jeho vysielanie financovalo z koncesionárskych poplatkov.“ Z koncesii podľa neho treba podporovať programy, ktoré sú prínosom pre kultúru a vzdelanie, a tie by podľa neho mali byť sústredené najmä na Rádiu Devín. „Nesúhlasím s názorom, že prípadným rušením okruhov poklesne počet poslucháčov SRo. Prípadné zmeny by sa však museli odraziť v kvalite programu, na výrobu ktorého nemá dnes rozhlas dostatok zdrojov.“

Slovenskí záchranári sa vrátili zdraví

Všetci členovia slovensko-maďarského záchranárskeho tímu, ktorí pomáhali na Srí Lanke, postihnutej ničivým zemetrasením a vlnami tsunami, sú zdraví. Do Bratislavy prileteli 15. januára vo večerných hodinách.

Predseda predstavenstva Komplexnej centrálnej záchranej služby z Gabčíkova Ján Culka povedal, že nočné vyšetrenie, ktoré absolvovali, nepotvrdilo nijaký zdravotný problém. „Sú v poriadku, naraňajú sa a pôjdu k svojim rodinám,“ povedal v nedeľu. Na Srí Lanke bol tím od 7. januára a dezinfikoval najmä nemocnice, školy a škôlky. Podľa Culku bola jeho práca vysoko hodnotená.

Návrh na novú budovu SND

Americký podnikateľ Eric Assimakopoulos, s ktorého spoločnosťou Truthheim Invest vláda podpísala memorandum o novostavbe SND, predložil mierne zmenené plány

na prestavbu budovy na kongresové a kultúrne centrum. Namiesto kongresovej sály so 150 miestami je na novej skici kongresová sála s kapacitou 250 miest. Zo šiestich plánovaných kinosál zostali štyri. Pribudlo múzeum divadelných kostýmov, aj predajné priestory v budove by mali byť viac orientované na kultúrne artefakty.

„Môj nový plán zahŕňa asi 80 % pôvodného projektu,“ povedal novinárom Assimakopoulos, radikálna prestavba sa však týka celej polovice stavby. Tlačovú konferenciu zvolal vraj aj preto, aby sa uviedli na pravú mieru nepresnosti, ktoré sa o jeho plánoch s novostavbou objavili v tlačí. „Keby sa do novostavby presťahovali všetci súčasní zamestnanci SND, ostalo by v nej ešte asi 30-40 % voľných,“ hovorí. „Cieľom nového plánu je zdvojnásobiť kapacitu na plochu 1 200 metrov štvorcových.“ Zachovaná by zostala operná sála s 920 miestami, 200-miestne experimentálne štúdio a administratívne priestory budovy.

Na otázku televízie Markíza, dokedy bude trvať jeho trpezlivosť so slovenskou vládou, podnikateľ odpovedal, že je dôležité, dokedy bude mať slovenská verejnosť trpezlivosť s nedostavanou budovou. Do konca marca však počká a rozpracuje ďalšie detaily svojho projektu budúceho fungovania novostavby.

Na projektoch rekonštrukcie sa podieľajú dvaja z troch autorov budovy – Pavol Paňák a Martin Kusý. Assimakopoulos verí, že autorské práva sú delené a že Peter Bauer má autorské právo len na vonkajší vzhľad budovy, čo však Bauer pre SME odmietol.

Na tlačovke bol len architekt Juraj Fecanin, ktorý sa má podieľať na dostavbe okolia budovy, predovšetkým výškového hotela. Pri prezentácii projektu prestavby bol však natoľko neistý, že ho radšej nahradil sám Assimakopoulos.

Assimakopoulos povedal, že chce verejnosti ponúknuť prostredníctvom akciového trhu 10 % akcií celej spoločnosti, ktorá má v budúcnosti komplex vlastníť. Jeho firma Truthheim Invest použije na svoju investíciu súkromné peniaze a pôžičky z bánk.

Novinárov zaujalo, že Truthheim sídli v daňovom raji – v americkom štáte Delaware –, čo Assimakopoulos zdôvodnil výhodnými daňami. Možný spätný odpredaj akcií divadla štátu pripustil, deklarácie ministra hospodárstva Pavla Ruska o vopred dohodnutej cene 400 miliónov za 49 % akcií nepotvrdil.

Nezamestnaní našli prácu v Únii

Rozšírenie Európskej únie poskytlo tisíckam Slovákov prácu. Úrady práce na Slovensku sprostredkovali vlani zamestnanie v zahraničí takmer 4 800 záujemcom. Najväčší záujem je o sezónne a pomocné práce, najmä v Nemecku, Rakúsku a Británii.

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny tvrdí, že na Slovensku vlani ubudlo zhruba 70 000 nezamestnaných evidovaných na úradoch. Dve tretiny z nich sa zamestnali, zvyšní boli z evidencie vyradení, napríklad pre nespokojnosť či pre dosiahnutie dôchodkového veku.

Miera nezamestnanosti počítanej z počtu evidovaných ľudí na úradoch práce dosiahla v decembri 13,07 %, pričom ešte rok predtým to bolo 15,56 %. Najvýraznejšie ľudia bez zamestnania ubudlo v Nitrianskom a Košickom kraji. Naopak, len mierny výkyv zaznamenala nezamestnanosť v Bratislavskom kraji a na Považí.

(Pokračovanie)

V decembrovom čísle sme opustili Bratislavu začiatkom 14. storočia za vlády Anjouovcov. Významným obdobím v živote mesta na prelome 14. a 15. storočia bolo obdobie vlády Žigmunda Luxemburského. Žigmund potvrdil mestu staršie donácie a výsady udelené Arpádovcami a Anjouovcami a udelením nových privilégií vyzdvihol Bratislavu na popredné politické a hospodárske mesto v Uhorsku. Na základe jeho dekrétu z roku 1405 sa Bratislava zaradila medzi najvýznamnejšie mestá, ktoré sa odvtedy nazývali slobodné kráľovské mestá. V roku 1434 udelil mestu erbovú listinu s právom používať znak s tromi vežami nad otvorenou bránou v hradbách.

Po smrti Žigmundovho nástupcu Albrechta Habsburského opäť vypukli boje o trón medzi jeho vdovou Alžbetou a Vladislavom Jagellovským. V týchto bojoch stálo mesto na strane Alžbety, zatiaľ čo župan na hrade a jeho posádka boli na strane Vladislava. Vzájomné boje medzi hradom a mestom trvali dva roky. Opätovný rozvoj mesta priniesla vláda Mateja Korvína (1458-1490). Počas svojej vlády udelil Bratislave množstvo hospodárskych privilégií, ktoré však mesto muselo zaplatiť vysokými finančnými dávkami potrebnými na vojny proti Turkom. V roku 1464 vydal Matej Zlatú bulu, ktorá potvrdzovala všetky staršie výsady mesta. Na Matejov podnet bola v roku 1465 v Bratislave založená prvá vysoká škola na území Slovenska – Academia Istropolitana. Univerzita bola umiestnená na Ventúrskej ulici v tzv. Gmaitlových domoch (Stephan Gmaitl bol bratislavským richtárom). Zanikla roku 1491 hneď po Matejovej smrti.

Nečakaný obrat v histórii mesta prinieslo 16. storočie. V tragickej bitke s Turkami pri Moháči v roku 1526 zahynul uhorský kráľ Ľudovít II.

Za nového kráľa bol napriek protikandidátovi Jánovi Zápoľskému a napriek odporu časti uhorskej šľachty zvolený na zasadnutí v bratislavskom františkánskom kostole Ferdinand Habsburský. Turci postupovali veľmi rýchlo dovnútra krajiny. Uhorská šľachta sa zachraňovala útekom na terajšie územie Slovenska, kam sa sťahovali i kráľovské úrady. Roku 1530 ohrozovali Turci aj Bratislavu a čiastočne ju poškodili delostreľbou. Roku 1531 nariadila mestská rada zbúrať kostoly a iné kamenné stavby mimo hradieb, aby ich Turci nemohli využiť pri prípadnom obliehaní mesta.

Katastrofa, ktorá postihla Uhorsko po bitke pri Moháči, bola pre Bratislavu paradoxne šťastím. Po obsadení hlavného mesta Budína hľadala uhorská šľachta, svetskí aj cirkevní hodnostári útočisko na sever od Dunaja a čo najbližšie k Viedni, kde sídlil kráľ Ferdinand. Výhodná poloha a pevné opevnenie Bratislavy rozhodli o tom, že sa stala hlavným mestom Uhorska. Rozhodol o tom uhorský snem na svojom zasadnutí roku 1536. Mesto obchodníkov, remeselníkov a vinohradníkov sa stalo sídelným mestom krajiny, sídlom panstva a cirkvi. Bratislava sa stala snemovým mestom kráľovstva a korunovačným mestom uhorských kráľov, sídlom kráľa, arcibiskupa a najdôležitejších inštitúcií krajiny. V rokoch 1536-1830 bolo v Dóme sv. Martina korunovaných 10 kráľov, 1 kráľovná (Mária Terézia) a 8 kráľovských manželiek.

(pripravuje Dr. Kveta Ozábalová)

Potulky po Bratislave**Albín Brunovský**

Galéria Mesta Bratislavy (Pálffyho palác) pozýva na retrospektívnu výstavu Albína Brunovského, ktorá bola otvorená 10. 12. 2004. Výstava potrvá do 20. februára 2005.

Pikino

Keby ste sa Pikina opýtali, či bol niekedy naozaj šťastný, asi vám neodpovie, alebo iba pokrčí ramenami a zamrmlie niečo v tom zmysle, že on sa takými vecami nezaobere. Piki si už zvykol, že mu ľudia kladú komplikované otázky, na ktoré nevie odpovedať, a keď predsa len niečo povie, tak sa mu smejú. Radšej teda mlčal, až sa takmer odnaučil rozprávať s ľuďmi. Nebola to veľká chyba, pretože tam, kde vyrastal, si na nejaké dlhé debaty nikto nepotrpel.

Bola to stará robotnícka štvrť, ktorú štát postavil ešte začiatkom minulého storočia pre železničiarov a robotníkov. Tí stavali dolu v meste novú stanicu, depá, dielne a za mestom trate. Neskôr, po druhej svetovej vojne, keď sa mladší železničiari presťahovali do prvého sídliska pri rieke a najstarší z nich do domova dôchodcov alebo na cintorín pod Troma šibenicami, sústreďovalo mesto na ich miesta do starej štvrte bírešské rodiny z poštátnených majerov z okolia, olašských cigánov zo zlikvidovanej chatrčovej osady pod kameňolomom a proletárov zo storočnej cukrovarníckej bytovky, ktorá sa už už chystala položiť. Novoprišielci posilnili malú komunitu železničiarov starousadlíkov o deväť alkoholikov na rôznom stupni kariéry, päť recidivistov a tri prostitútky, každú z inej generácie.

Do tohto kolektívu sa narodil Pikino, ako najmladšie, v poradí piate dieťa výhybkára Kosibu. Štvrť žila naplno. Nikto jej nepovedal inak ako Mexiko. Tvorili ju tri nevydláždené ulice s dvadsiatimi ôsmimi domkami a malými záhradkami. Akousi hlavnou bola Marxova v strede, na ktorej bývali aj Kosibovci. Mala veľkú výhodu. Záhradky jej domov susedili z oboch strán so záhradami domov vedľajších ulíc, čo malo pre malých marxistov mimoriadny význam a pre ich rodičov bolo nevyčerpatelným zdrojom šarvátok, hádok i poctivých bitiek. Pikino v detstve zriedkavo videl zrelé hrušky alebo jablká na stro-

Lubomír Foltán**Literárna tvorba**

Jedna z odmenených prací v rámci celoslovenskej súťaže psaní poviedok po začínajúcich autory. Povídka bola uverejnená ve sborníku »Poviedka 2004« (vydavateľstvá Koloman Kertesz Bagala, L. C. A. Publishers Group), s jehož svolením povídku prečítame.

L. Foltán jeho vlastnými slovami:

Narodil som sa v Partizánskom, ale už polstoročie žijem a pracujem v Nitre, ostatných dvadsať rokov ako redaktor TASR. Písal som poviedky dávno. V roku 1974, po úspechu v literárnej súťaži s poviedkou o partizánoch, som to na dvadsať rokov nechal. Johnny, prezident Harley klubu, mi te-

dy povedal: „Ryba, prestaň s tým, lebo napáchaš veľké škody.“ Johnymu sme verili, lebo mal harleyku typ WLA 750 z roku 1942. Ked L. C. A. začala vyhlasovať „Poviedku“, prebudila sa vo mne stará láska ako vo vyliečenom alkoholikovi chuť po prvej dvanástke. Zúčastnil som sa šiestich ročníkov. Dve poviedky prešli do druhého čítania, jedna s prámiou L. C. A. do zborníka v roku 2001, *Pikino* získal teraz polovicu bronzovej medaily. Ešte predtým som po poviedke *Nezná* ne našiel v zborníku stopu, tak o rok vyhrala prvú cenu v súťaži Literárneho fondu, podobne ako ďalšia, pôvodne napísaná pre „Poviedku“, druhá v ďalšej súťaži. To je dobrá správa pre začínajúcich autorov: „Len píšte ďalej, ona sa už niekde ujme.“

Johny sa mi naposledy prihlásil pred rokmi z Austrálie, a tak ma nemá kto zastaviť. Navyše, keď už tuším, ako napísať dobrú poviedku. Bránia mi krutí vrahovia literatúry: slušnosť, tolerancia, ohľaduplnosť, láska k blížnym, úcta k čitateľovi i slovu. *Pikino* bol pokus preraziť bariéry. Iba raz si v poviedke zahrešil, a aha ho! Čo myslíš, Johny, som na dobrej ceste, ak už nejazdiš na nebeských tratiach...? Ak nedáš znamenie, asi to dotiahnem na malú zbierku.

Najväčšia zmena v mojom živote: po roku 2000 pribudli do rodiny dve nádherné vnučky Markétka a Hanka. Ešte neviem písať poviedky, a už by som potreboval vedieť, ako sa píšu rozprávky... Hľadám takú súťaž. Milujem preteky.

...zopár údajov o autorke poviedky z decembrového čísla **Barbare Pribylincovej**. Jej vlastnými slovami:

Narodeniny mám len raz za štyri roky.

Keď som bola malá, chcela som byť filmovou režisérkou. Všetci ma však odhovárali, pretože vraj na to nemám povahu a navyše príliš ticho rozprávam.

Na strednej škole mi prischla prezývka »Amálka«. Spolužiačkom som pripomínala postavicku lesnej víly z detskej rozprávky.

Seba a svoj image som veľmi nezmenila ani počas štúdia filmovej a televíznej dramaturgie na VŠMU v Bratislave.

V súčasnosti sa venujem najmä literatúre, účtovníctvu a rodine.

moch v záhradách, pretože ich malí marxisti a ich kamaráti stačili obráť oveľa skôr. Šesť orechov, každý na začiatku a konci troch ulíc, bolo obecných. Ich objínanie bolo v Mexiku spoločenskou udalosťou jesene, na ktorom sa okrem chromého deda Lakatoša zúčastnili všetci do nohy. Chlapci zo štvrte však mali dávno predtým ruky žltocierne od lúpania zelených orechov, čo im dodávalo zvláštny pocit spolupatričnosti a sily z poznania toho, koľko ich je. Na základnej škole, kam chodili, tak bolo na jeseň zaznamenaných menej bitiek Mexičanov s fajnovými deckami z mesta. To najhlavnejšie v štvrti však stálo na hornom konci Marxovej. V bývalej maštali grófa Margoča otvorili Pohostinstvo nad stanicou, ktorému aj tak nikto nepovedal inak ako Kravín. Tam prepíjali otcovia Mexičanov koruny, hrali mariáš, riešili krádeže cibule a kapusty a občas si dali po papuli. Synovia sa bili na ihrisku za Kravínom. Povelom k ruvačke bol výkrik adresovaný Pikinovej sestre: „Hentam ide Kosiba, do si neská prvý dá?“

Inak nebolo v Mexiku zvykom miešať sa do cudzích záležitostí, starať sa o iných či prehnane o svojich. Deti sa nepýtali rodičov, odkiaľ sú na raňajky rajčiny a paprika, mrkva či hrach do polievky, keď v ich záhrade sa pestovali výlučne zemiaky, cibuľa a kapusta. Rodičia sa na oplátku nezaoberali takými pletkami, že chlapci odišli do školy v rozbitých teniskách a domov prišli v zánovných aj s pravou futbalovou loptou. V zime zase prikvtli z korčuľovania v nových teplých topánkach. Na starom zimáku ešte neboli šatne, a tak sa niekoľko detí úradníkov a lampasákov z mesta dotackalo večer domov s kanadami na nohách. Po skončení základnej školy odchádzali chlapci z Mexika ako jeden muž na stavbárske učilište, dvoch-troch pravidelne každú jar ulovili náboroví pracovníci z ostravských baní. Dievčatá sa učili za krajčírky, kaderničky a predavačky, no najmä fajčiť za Kravínom a piť pivo cez slamku, aby im skôr udrelo do hlavy. Pikino zbalil učňovku po prvom ročníku, keď mu triedny, prezývaný Raso, povedal, že až takých somárov naše stavebníctvo nepotrebuje. Otec ho potom zobral so sebou na stanicu, kde v rušňovom depe nosil majstrom vedrá s vazelínou, podával im kladivá a kľúče do veľkej jamy pod lokomotívami, v sude na dvore páčil starú pucmolu a približne pätnásťkrát denne chodil do staničného bufetu vymieňať prázdne fľaše od desiny za plné. V jednu jeseň v polovici sedemdesiatych rokov Pikino narukoval. Po márnom pátraní staršínov, kam Pikina s jeho kvalifikáciou zaradiť, skončil na vojenskom statku za kasárňami, kde bez väčšieho vyrušovania dva roky krmil prasatá a asistoval pri zabíjačkách pre lampasákov.

Koniec Mexika sa začal práve v tom roku, keď sa Piki vrátil z vojenčiny. Z oboch strán štvrte začali boľševici budovať nové veľké sídlisko panelových domov, do ktorých sa sťahovali budovatelia iných veľkých sídlisk, škôl a obchodov. Nové byty potrebovali aj policajti, vojaci, úradníci, učitelia, inžinieri a a rodiny zo starých historických štvrtí v centre mesta, ktoré jedna za druhou ustupovali novým škatuliam z betónu nazývaným dom módy, divadlo, Prior či hotel. Bytov bolo stále málo, a tak sa likvidácia Mexika z roka na rok odkladala. Každému však bolo jasné, že raz príde rad aj na marxistov. Pikina to veľmi vzrušovalo. Dvoja bratia boli v Ostrave, tretí v Prahe na metre. V domčeku bývala ešte Viola, jediné dievča zo súrodencov, s mužom a malým synom, Pikinov otec a mama. Viola čakala druhé dieťa. Väčšinu dňa trávil Piki zbieraním starého železa na stavbe sídliska alebo kartónov z chladničiek a práčok v okolí už obývaných činžiakov, ktoré vozil na dvojkolesovej káre do zberu. Za utržené peniaze popíjal podvečer v Kravíne alebo v staničnom bufete. Inokedy, najmä v sobotu a nedeľu, pomáhal na stavbách rodinných domov, ktorých majitelia si vždy na začiatku víkendu prišli do Mexika zahovoriť niekoľko pomocných robotníkov. Na stavbách sa aj prestravoval a dostal vypiť. Peniaze z týchto fušiek dával mame, za čo sa doma ráno a večer najedol a v pristavenej letnej kuchynke v záhradke aj prespával. V bufete na stanici ho raz v piatok večer objavili kamaráti z horného konca Marxovej, ktorí robili na stavbe veľkej elektrárne v susednom okrese. Atómka v tých rokoch vstrebávala každú pracovnú silu z okruhu sto kilometrov a ten, kto vedel držať lopatu, sa mohol zapojiť do budovania veľkého diela. Náborové bolo rovnaké ako do bane, ale na stavbu elektrárne to bolo podstatne bližšie a robotníkov tam vozili zadarmo závodné autobusy, čo marxisti Pikimu trikrát zdôraznili.

Tak sa stal Pikino pomocným robotníkom na stavebnom dvore, čo bola prakticky evakuovaná dedina obohnaná osnatým drôtom, ešte stále s budovami pošty, pohostinstva, školy a dokonca dvoma desiatkami pôvodných rodinných domov, ktoré sa zázrakom vyhli dotiahnutej železničnej vlečke, výstavbe skladov, administratívnej budovy, ubytovne a desiatich hál, z ktorých najmenšia mala rozlohu slušného krytého štadióna. Jedným koncom prichádzali do dvora vlaky, autá, tahače a kamióny naložené rôznym materiálom, strojmi a súčiastkami, druhým koncom, potom ako ich robotníci vyložili, odchádzali z dvora von. Z elektrárne za kopcom, ktorú Pikino nikdy nevidel, prichádzal iný vlak a iné tahače, ktoré zase robotníci naložili novými strojmi a súčiastkami a poslali

montérom na atómku. Pravidlá hry a jej zmysel Piki neskúmal, od prvého momentu na dvore si bol vedomý, že toto by nepochopil ani Raso, ktorý ho vylial z učňovky. Piki mal dobrú robotu. Zametal plošiny prázdnych vagónov, betónovú rampu skladu, zbieral v hale i pred ňou stovky kartónov a fólií z odbalených súčiastok, ktoré ukladal do kontajnerov medzi halami. Striehol najmä na prichádzajúce kamióny, ktorých vodičom usilovne ukazoval, koľko ešte môžu cúvať k rampe, za čo si vyslúžil cigaretu či dve onakvejšie značiek, ako fajčil on sám. Inak, pravidelný prísun marsiek mu v piatok popoludní zabezpečovalo umývanie súkromných áut inžinierov na veľkej betónovej ploche za skladom.

Pikino pracoval na dvore atómku celé roky, býval v starej stavbárskej maringotke spolu s ďalšími dvoma pomocnými robotníkmi z iných skladov, stravoval sa v závodnej jedálni, pravidelne fasoval montérky a pracovné rukavice a podľa vlastných kritérií mu nič nechýbalo. Domov chodil na Vianoce a na Veľkú noc. V Mexiku sa zopár vecí zmenilo. Viola rodila deti každý druhý rok ako stará marhuľa v Šruňovej záhrade, z ulíc susediacich s Marxovou sa už odsťahovala väčšina domkárov, a ako počul od otca, čoraz častejšie sa tam motali akísi chlapi s veľkými papiermi v rukách a niečo vymeriavali. Okná na prázdnych domkoch boli zatlčené doskami, záhrady chátrali pod pralesom buriny a bodliakov. Bolo to na jar, niekedy v druhej polovici osemdesiatych rokov, keď zomrel otec a potom z jesene i mama. Dožili sa okolo šesťdesiatky, čo bol na marxistov slušne vysoký vek. Viola mu dala po maminom pohrebe podpísať akýsi papier, hovorila čosi o žiadosti o garsónku od mesta a tiež, že sa bude s Janom a deťmi sťahovať na nové sídlisko. Pre Pikina to znamenalo asi toľko, že na Štedrý večer a na polievačku má prísť k Virole, a nie domov na Marxovu. Ako obyčajne nevelmi tomu rozumel a ani sa tým nezaoberal. S bratmi baníkmi a tunelárom z metra si po kare dobre vypili v Kravíne a na druhý deň zavčas ráno sa Piki vrátil na stavbu.

O nejakej nežnej revolúcii nemal Pikino ani tušenia a jej prevratné zmeny by sa ho sotva boli dotkli, nebyť stavbárskeho konca atómku. Zo začiatku bolo všetko po starom. Že sa v bielom dome zmenil generál, riaditelia stavieb a úsekov, zmizli celozávodné výbory komunistov, zväzákov, ľudové milície a veční priatelia Sovietskeho zväzu a spolu s nimi aj červené nástenky a heslá z chodieb a hál, to Piki vôbec nezaregistroval, lebo tam nikdy nebol. Do stavebného dvora a skladov dorazili zmeny až potom, ako sa zastavili práce na treťom a štvrtom bloku elektrárne a druhý sa dokončoval z posledných síl. Spustenie prvého bolo na spadnutie. Z dvora na stavbu odchádzalo čoraz menej kamiónov a vlakov s materiálom a strojami. Naopak, ako sa Pikinovi zdalo, do dvora sa denne tlačilo viac a viac nákladniakov, kamiónov a ťahačov privádzajúcich stále ďalšie zariadenia a obrovské súčiastky, ktorými sa zaplnili sklady, priestory medzi halami, voľné priestranstvá pri plote i betónové plochy. Nakoniec sa stroje vykladali rovno pri trati alebo hlavnú komunikáciu pretínajúcu dvor ako pristávacia plocha letisko. Tam na ne padal v zime sneh, na jeseň pršalo a v lete páliło slnko. Pikino nemal šajnu o obchodnom práve, zmluvných dodávkách, predstihovom zásobovaní, odberateľských vzťahoch, zákonoch a paragrafoch, pomocou ktorých tlačili dodávatelia do brucha zraneného mamuta miliardy ukryté v nepotrebných strojoch a materiáloch, aby im z jeho krvi nemálo cvrklo aj do vlastných vreciek. Aj to sa však skončilo. Zmluvy vypršali, dodávky redli. Kamiónov a vlakov bolo čoraz menej, až v jedno popoludnie prišiel na prekladisko vlečky aj posledný, takmer poloprázdny. Práve keď Pikino obchádzal s veľkou metlou prázdne vagóny, ohlásil ho kamarát skladník, aby s ním išiel do jedálne, že prišli páni z bieleho domu. Miestnosť už bola plná robotníkov a skladníkov z dvora, majstrov a Pikinových známych inžinierov zákazníkov, ale aj takých v oblekoch, ktorých nikdy nevidel. Ako obyčajne nevelmi rozumel tomu, čo rozprávali od stola pri výdajnom okienku pred kuchyňou, najmä slovám ako útlm, stagnácia, financie, transformácia, prerušenie, dočasne a iným. Lepšie chápal reči chlapov po stretnutí v jedálni, ktorí sa pri cigarete zhrkli do hlúčikov na dvore. Kristušátovali a bohovali, niektorí hrozili na všetky strany zatatými päsťami, iní sa mlčky mračili alebo si zhnusene odplúvali, každý tým smerom, kde tušil vinníkov. Tomu Piki rozumel. Pripomenulo mu to letné večery pod Kravínom, vravu chlapov na Marxovej pri poslednej cigarete pred spaním či otcove nadávky na Lakatošove decká pri večernom polievaní kapusty v záhrade. Pikinovi čosi stislo žalúdok, zacnelo sa mu po Mexiku...

Túžba sa mu splnila čoskoro. Z hlavnej stavby odchádzali manažéri, inžinieri, majstri, montéri z Čiech i Francúzska, stavbári všetkých profesií, čoraz menej železničiarov, skladníkov a robotníkov bolo aj na stavebnom dvore. Nakoniec tam zostalo pár chlapov, strážnici a Pikino. Robotníci dokončievali strážne domčeky okolo plota, do ktorých sa zakrátko nasťahovali kulturisti v čiernych vetrovkách s pištoľami na opaskoch a vličkami po boku. „To je džob, Piki. Sú tu toho za miliardy, kým to zhnije na sračku, dočkajú sa hentie gorily masťného dôchodku,“ povedal mu vtedy kamarát z dvora a ešte mokrú lopatu od cementu hodil cez guľatý otvor do chrómovaného valca veľkosti autobusu. „Škoda jej, bola to skoro nová lopata,“ pomyslel si Piki. Na druhý deň ráno mu na maringotku zaklepalo dievčatko v minisukni, ktoré nikdy nevidel. „Pán...“ pozrela do papiera, „Pán Kosiba, toto vám posielajú z personálneho. Podpíšte to tu, aj toto a s týmto papierom zájdite do troch dní na úrad práce.“ Strčila mu do ruky dva listy, iné vložila do hrubého obalu s podobnými a odcupkala k služobnému autu. Piki nerozumel. Bezradne sa díval na papiere v ruke a potom okolo seba. V okne starej vrátnice uvidel starého Halamu, ako naňho máva rukou. U deda si nechávali inžinieri kľúče od áut, ktoré odstavoval Pikinovi za sklad na umytie. Potom ich vozil späť na parkovisko. Teraz tam však žiadne auto nebolo. Starec sa zahľadel do papierov. Keď dočítal, poskladal ich do štvorca a strčil Pikinovi do vrečka montérkovej blúzy. „Končíme, Piki. Hoto vo. Zober si svoje veci a môžeš ísť domov. Nezabudni sa zastaviť na tom úrade, aby si dostal podporu,“ dedo vytiahol šuplík na starom čiernom stole a podal Pikimu kartón marsiek. „Od inžinierov...“ povedal, sklonil sa nad knihu návštev a čosi do nej začal sústredne zapisovať.

Piki sa pobalil do dvoch polyetylénových tašiek s logom elektrárne, poskladal deku na svojej prični, zo stola upratal omrvinky a prázdnu plechovku od paštety, kľučkou vytiahol okno a vyšiel pred maringotku. Naposledy vyprášil koberček zo schodíkov, na ktorom spávala stará suka neznámeho plemena Barina, zamkol dvere a kľúč ako vždy uložil do odkvapového korýtka. Keď prechádzal okolo vrátnice, chcel zakývať Halamovi. Dvere boli otvorené dokorán, starec spal na stoličke bokom opretý o trezor, na stole pred sebou mal kastrólik z obedára s nedojedenou držkovou, kus chleba, vedľa

termosku s kávou a na novinách skrútený opasok s puzdrom a pištoľou bez zásobníka. Po všetkom lozili muchy. Pikino iba mávol rukou a zamieril k rampe. Keď ju podliezol, zastavil sa, zapálil si marsku z novej škatuľky a naposledy sa obzrel na dvor. Až teraz z diaľky si naplno uvedomil, aký je dvor strašne zaprataný, celkom ako Kovošrot za Mexikom, iba že tieto stroje sú nové a mnohé ešte zabalené. Potom zdvihol zrak smerom k holému kopcu, za ktorým bola veľká stavba. Z údolia skladového dvora bolo z elektrárne vidieť iba veľké betónové chladiace veže. Z jednej z nich začal práve stúpať k belasej oblohe biely oblak pary. Piki ešte taký nikdy nevidel. Díval sa na ten narastajúci oblak s otvorenými ústami. Po chvíli pokrútil neveriacky hlavou: „Ná šak ide, jebemej.“ V ten deň Piki prvýkrát nahlas prehovoril.

Keď dorazil autobusom do mesta, bolo poludnie. Horúce augustové slnko rozpaľovalo asfalt, spotená košeľa sa Pikinovi lepila na chrbát a on dostal smäd. Vošiel do starého bufetu, kúpil si veľké pivo a borovičku a rozmýšľal, kam ísť. Naposledy bol v meste na Vianoce, prespal u Violy, ale tam sa mu teraz nechcelo. V rodine s piatimi deckami bolo veľmi rušno a Piki si už zvykol na pokoj maringotky so starou Barinou. Preto aj na Veľkú noc zostal na stavbe. Pomyslel na Mexiko. Viola mu povedala, že zo starej štvrte stojí už iba štyri či päť opustených domov na Marxovej, susedné ulice a ich záhradky už celkom zrovnali. Ale ani sídlisko tam nebude. Pozemné stavby prepúšťajú a panelových bytov nepribúda. Mesto údajne predalo pozemok veľkej súkromnej firme, ktorá postaví v Mexiku nové parádne domy. Najskôr však musia parcelu vyčistiť a všetko odviezť na smetisko za mestom. „A možno už odpratali aj náš dom,“ stislo čosi Pikinovi žalúdok. Bol rozhodnutý, ide domov. Hodil do seba zasmažku, jedným dúškom zalial pivom a zamieril k Mexiku. Nebolo to ďaleko. Autobusová i železničná stanica boli vedľa seba, nad nimi jedna nová ulica s radovou zástavbou, potom malá borina a za ňou ulice Mexika so záhradami. Na konci novej ulice v malom drevenom stánku si Piki kúpil ploskačku borovičky a tri piva, aby mal príchod domov čím osláviť. Borina bola na miernom svahu, a tak Pikino nevidel na horizonte vôbec nič. Po chvíli vyšiel z tieňa borovic a zastal pred Mexikom. Teda pred tým, čo z neho zostalo. Díval sa priamo na Marxovu, na ktorej stálo z kraja po oboch stranách niekoľko polozrúcaných domov. Ulica bola teraz veľmi úzka, ledva sa na ňu zmestilo osobné auto. O niečo vyššie stál na ceste starý žigulák s príviesným vozíkom, do ktorého nejakí chlapi nakladali očistené tehly z väčšej kopy. V jednom z nich Piki spoznal Šruňa, suseda z horného konca. Na konci Marxovej bolo dobre vidieť budovu Kravína, ktorej biela čelná stena žiarila zaliatá slnkom. Orechy nebolo vidieť žiadne. Vpravo, posledná zo štyroch zrúcanín od dolného konca, bol dom Kosibovcov. Piki pomaly kráčal úzkou ulicou prekračujúc kopy kameňov z malých plotov predzáhradiek a iného haraburdia, až prišiel pred dom. Predná stena veľkej izby bola zvalená, chýbala nad ňou časť strechy a na mieste malej izby, kde spával kedysi aj Pikino, bola iba kopa tehál, trámov, škridiel a poskrúcaných trstinových rohoží spod omietky. Vchod do chodbičky domu bol zatarasovaný podobným odpadom. Ľavá časť domu, tam kde bývala kuchyňa, sa zdala neporušená. Držal nad ňou zvyšok strechy a napodiv celé bolo aj kuchynské okno. Z miesta na ulici, kde stál Pikino, nebolo vidieť dozadu na záhradu, ani na buldozér, opierajúci sa veľkou radlicou o zadnú stenu kuchyne. Piki vošiel do domu cez diery veľkej izby, odtiaľ sa dostal na chodbičku až k zatvoreným dverám kuchyne. Opatrne stisol kľučku a dvere sa otvorili. Miestnosť bola naozaj celá. Cez zaprášené okno do nej prenikali lúče slnka. V strede bol starý štvorcový stôl, pri ňom tri ošúchané stoličky. Na svojom mieste v kúte stál veľký sporák a vľavo za dverami kedysi biela, dnes skôr bez farby, vodová lavička. Stálo na nej červené, kde-tu obité smaltované vedro a pri ňom plechový hrnček s veľkým uchom. O lavičku bol opretý zrolovaný kus predratého koberca z chodbičky. Piki pristúpil k zaprášenému oknu a pozrel sa von. Po ceste tlačili dvaja cigáni starý bicykel ovešaný drôti, kusmi plechu a odkvapovou rúrou, vzadu na priviazanej káricke pridržal malý chlapec v trenírkach veľký sporák, podobný tomu z Pikinovej kuchyne. V chlapovi tlačiacom bicykel za riadidlá spoznal Piki najmladšieho Lakatoša, prezývaného Chrasta. Decko vzadu akoby mu z oka vypadlo.

Keby ste sa teraz opýtali Pikina, či je šťastný, bez rozmýšľania odpovie, že áno. Čosi veľmi príjemné mu totiž zalialo celé vnútro. Bol opäť doma. „No teda... Šruňa a teraz aj ten Chrasta. Robia si svoju robotu a večer budú určite v Kravíne. Mexiko nezomrelo, žije,“ pomyslel si s úľavou. „Tu zostanem,“ prehovoril v ten deň druhýkrát a naposledy nahlas. Od toľkých zážitkov z jedného dňa, rozmýšľania a prijímania rozhodnutí sa cítil unavený. Na podlahu natiahol starý koberec, do hrnčeka z lavičky nalial obsah ploskačky, otvoril pivo a sadol si, opierajúc sa chrbtom o vyhriatu zadnú stenu kuchyne. Premáhal ho spánok. Dopil, pod hlavu zroloval montérkovú blúzu a sveter, ľahol si na koberec a o chvíľu zaspal. Pikinovi sa snívalo, že je opäť malým chlapcom z Mexika, o nekončiacich futbalových zápasoch na prašnej ulici, výpravách do záhrad, veľkých orechoch aj o tom, ako s bratmi špehuje cez plot v záhrade hnedé Lakatošove dievčatá. Vo sne výrazne cítil vôňu maminkej červenej kapustovej polievky, ktorú varievala v sobotu v tom menšom, asi desaťlitrovom hrnci, zo záhrady počul otca, ako sa pri polievaní vyhráža zlodejom cibule a zemiakov. Potom zachytil zvuk pripomínajúci mu vrčanie maminho starého šijacieho stroja...

Po obede v Kravíne sa dvaja chlapi v montérkach vrátili k buldozéro. Keď sa jeden z nich vymočil o stenu pri radlici, nastúpil do kabíny a naštartoval motor. Chytil hned. Nafta i stroj boli v augustovom horúcom dni ešte teplé. Strojník uvoľnil spojku a radlica tlačaná desiatimi tonami ocele sa oprela o stenu domu. Tehly a malta držali dobre. Múr padal pomaly celý dopredu, v polovici výšky sa oprel o náprotivnú stenu s malým oknom a strhol aj tú. Strecha stratiac oporu v múroch padla v sekunde s tupým zadunením a vzápätí vystrelila do vzdialenosti desať metrov i výšky mračno prachu, kusov tehál, úlomkov škridiel a trámov. Buldozér pokračoval ešte kus dopredu, vyškríbal sa celou váhou na malý kopček trosiek, zastal a pomaly začal cúvať. Keď sa vynoril z prachu, spoza egrešov v záhrade vyšiel mechanik a zakričal do kabíny: „Neočuv si volačo, akoby z tej kopy?“ Strojník pokrčil ramenami a pokrútil záporne hlavou. Druhý chlap podišiel k rumovisku, chvíľu počúval, a keď sa nič nedialo, obrátil sa k mašine. Rukami mával zhora dole a potom otvorenými dlaňami tlačil vzduch pred seba naznačujúc pohyb radlice, pričom kričal: „Dolééé, móóóžeš.“ Stroj sa pohol tlačiac pred sebou kopec sutiny. Mechanik odstúpil na cestu, zapálil si marsku a bez záujmu sa díval na rastúci kopec pred radlicou buldozéra. „Asi mačka alebo zatúlaný pes. Najskôr. Tých tu bolo v Mexiku vždy dost...“ pomyslel si.

Sokolská župa rakouská

1010 Wien, Drachengasse 3 5
Tel./ fax ++43 1 604 87 04
(DI Nováček),
e-mail: novacek.wien@aon.at

SOKOL INFORMUJE

Jako tělovýchovný spolek s dlouhou tradicí Vám Sokol nabízí sportovní hodiny vedené školenými vedoucími s velkou praktickou zkušeností. Přijďte se podívat, srdečně Vás zveme!

Náčelnictvo a cvičitelé sokolské župy rakouské

Informace: s. Marie Pibilová,
tel.: 330 97 87
a s. Irena Floriánová, tel.: 586 86 86

Župní dětský maškarní ples

se koná
v neděli 20. února 2005
od 15 hodin
v tělocvičně
ve Steinergerasse.

Česká obec sokolská

Tyršův dům - Újezd 450,
118 01 Praha 1
tel: 0042 0257 007 111
fax: 0042 0257 320 580
www.sokol-cos.cz

Sokol Luzern

<http://dbservice.com/sokol>

Sokol Sydney

<http://www.sokolsydney.com/>

Cvičení rodičů s dětmi

Cvičíme každé pondělí
17.00 - 17.45 h
Bližší informace:
Mag. I. Mühlbergerová
tel.: 480 49 14

Župní družstvo volejbalu

Vedoucí odboru Anton Florián, tel.: 586 86 86 23., Anton Baumgartner-Straße - kulatá hala Alt-Erlaa

Čtvrtek	19.30 - 21.00 h	Muži, odbíjená
---------	-----------------	----------------

Župní trénik ve stolním tenisu Info - přes den, tel.: 01/86 99 297, Pavel Vlček
17, Steinergerasse 7 - sokolovna

pondělí	19.15 - 21.00 h	stolní tenis
---------	-----------------	--------------

10., Wendstattgasse 3 - tělocvična veřejné hlavní školy

Pondělí	17.00 - 19.15 h	ženy, odbíjená
	19.15 - 21.00 h	muži, odbíjená

Župní zdravotní cvičení

17., Steinergerasse 7 - sokolovna

Úterý	16.00 - 17.30 h	ženy a muži
-------	-----------------	-------------

Sokol Vídeň II

2., Blumauergasse 2 - tělocvična veřejné hlavní školy

Pondělí	18.00 - 19.30 h	muži, odbíjená
	19.30 - 21.00 h	muži, nohejbal

Středa	19.30 - 21.00 h	ženy, gymnastika
--------	-----------------	------------------

Sokol Vídeň III / XI

3., Sebastianplatz 3 - tělocvična školy Komenský

Čtvrtek	19 - 21.00 h	ženy, gymnastika
---------	--------------	------------------

Zájemci o volejbal - bližší informace získáte- N. Štěrbová tel: 967 84 93, e-mail: K.Sterba@gmx.at

Sokol Vídeň X

10., Angeligasse 21 - Sokolovna

Pondělí	09.00 - 10.00 h	Tae-Bo
	17.30 - 18.30 h	dorost
Sokol Vídeň XII/XV	19.30 - 21.00 h	muži, míčové hry
Úterý	17.00 - 18.00 h	žactvo
	18.00 - 19.00 h	showdance
	19.00 - 20.00 h	aerobic
	20.00 - 21.00 h	badminton
	21.00 - 22.30 h	fotbal
Středa	09.00 - 10.30 h	body fit
	19.00 - 21.00 h	badminton
Čtvrtek Sokol Vídeň XII/XV	17.30 - 19.00 h	žactvo, zákl. sport.gymnastika
Sokol Vídeň XII/XV	19.30 - 21.00 h	Kondiční a posilovací cvičení na moderní hudbu

Každou středu v měsíci seniorské odpoledne 14.00 - 18.00. HOSTÉ JSOU VÍTÁNI
Info - br. Anton Valenta, tel: 01 / 600 20 20, 0676 / 964 59 74, fax: 01 / 604 60 12,
e-mail:sokol.10@aon.at, www.sokol-x.at

SOKOLSKÁ JEDNOTA TYRŠ XII/XV

Info: tel.: 713 31 88/20 přes den, e-mail: sokol.12-15@aon.at

Jednota cvičí v Sokolovně 10

Pondělí	19.30 - 21.00 h	muži, míčové hry
Čtvrtek	17.30 - 19.00 h	žactvo, zákl. sport.gymnastika
	19.30 - 21.00 h	Kondiční a posilovací cvičení na moderní hudbu, dorostenky a ženy

SOKOL Vídeň XVI / XVIII

17., Steinergerasse 7 - Sokolovna

Pondělí	17.00 - 17.45 h	cvičení rodičů s dětmi
	18.00 - 19.15 h	žactvo a dorost
Úterý	19.30 - 21.00 h	gymnastika „speciál“ ženy a muže
Čtvrtek	19.30 - 21.00 h	cvičení žen
Pátek	20.00 - 22.00 h	cvičení mužů

Sokol Vídeň XXI

21., Roda-Roda-Gasse 7

Úterý	18.00 - 21.00 h	ženy a muži, odbíjená
-------	-----------------	-----------------------

Nazdar!
Sestry a bratři, krajané a přátelé!

SOKOLSKÁ ŽUPA RAKOUSKÁ / VERBAND DER ÖSTERREICHISCHEN SOKOL-VEREINE

Vás srdečně zve na

32. Sokolský sraz / 32. Sokol-Treffen

Tyršův Oetz 2005

Oetz / Piburg

14.-16. 05. 2005

Ubytování v Oetzu zajišťuje / Zimmernachweis in Oetz:

Tiroler Landesreisebüro
c/o Tourismusverband Oetz
A-6433 Oetz

Tel.: (+43) (0) 52 52 66 69 Fax: (+43) (0) 5252 66 69 75

Internet: <http://www.tiscover.com/oetz>

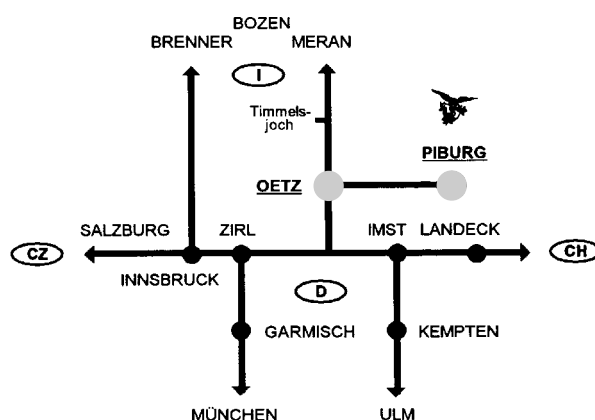
e-mail: tvb.oetz@netway.at

Pořadatel / Veranstalter:

Sokolská župa rakouská
Verband der österreichischen Sokol-Vereine
A-1010 Wien, Drachengasse 3/5

Starosta / Obmann:

Dipl.-Ing. Jiří/Georg Nováček
Tel./Fax: (+43) (0) 1 604 87 04
e-mail: novacek.wien@aon.at

Sokol XVI/XVIII
a Vlastenecká omladina
srdečně zvou

19. února 2005 ve 20:00

do sokolovny ve Steinergergasse 7, Wien 17,
na

Veselý maškarní ples

Vánoční oslava Sokola Vídeň III/XI a odboru III Českého srdce

V sále Slovanské besedy v Drachengasse bylo v sobotu 18. prosince 2004 velmi rušno. Zatímco bufetový tým vystavoval na pult lákavé dobrůtky a tombolový tým dokončoval číslování velkého množství výher, trousili se do sálu již první návštěvníci. Pódium bylo slavnostně vyzdobeno vánočním stromkem a krásně upraveným stolem pro účinkující.

Po vzájemném pozdravení a prvním občerstvení v bufetu hosté zasedli k připraveným stolům, ke klavíru usedla naše již osvědčená klavíristka Isabella Sczarejko, na pódium přišly autorky vánočního programu sestry Líbalová a Pařízková. Starosta Sokola III/XI bratr Miříčka všechny srdečně uvítal a pak už jsme se všichni zaposlouchali do vánočního pásma klasických i veselých básní a povídek prokládaných zpěvem sestry Krulišové a bratra Drnka i sólovou hrou na klavír paní Sczarejko. Vskutku důstojná vánoční oslava vrcholila společným zpěvem vánočních koled a bohatou tombolou.

(ns)

Šibřinky 2005

Po celá léta již tradičně pořádá sokolská jednota Vídeň XII-XV „Tyrš“ jediný ples v národních krojích ve Vídni. Jeho pravidelní návštěvníci mohou každoročně obdivovat nádherné moravské a slovenské kroje a pozorovat radost a i určitou hrdost zářící z očí jejich nositelek a nositelů. Vždyť opravdu není jednoduché tento kroj připravit a vyžehlit.

A kolik takových překrásných krojů ještě leží doma ladem, protože jejich majitelé nejeví o sokolské šibřince zájem. Z této skutečnosti není výjimto ani členstvo pořádající jednoty. Dovoluji si konstatovat, že přes výborně hrající hudbu LIPOVJANKU opět návštěvníků oproti loňsku ubylo a je nutno si položit otázku, zda pořádání podobných podniků vůbec má smysl.

Přicházející návštěvníci byli obdařeni sklenkou domácí a koláčky. Na

tentokrát větší taneční ploše se ti, kteří přišli a tím ples podpořili, výborně bavili a ti, kteří raději zůstali z jakéhokoliv důvodu doma za pecí, se sami ochudili o několik hodin v krásném bratrském prostředí.

Bratr starosta ing. Kalousek uvítal přítomné a hosty, jmenovitě župního starostu bratra Dipl. Ing. Nováčka s chotí, a zástupce z jiných jednot a spolků.

V půl dvanácté byla zatančena dvěma formacemi tradiční Česká beseda.

Přítomna byla i rakouská televize, která připravuje dokument o českých plesech, a zástupci Lionclubu.

Závěrem konstatuji, že se podnik přes veškeré nesnáze plně vydařil, a děkuji pořádající jednotě za vzornou přípravu.

(-drob-)

Výzva redakce

Vážené čtenáři, zajímal by nás i Váš názor, zda se má s tradicí „Šibřinek“ příští rok pokračovat, co by se mohlo a mělo změnit apod.

Jsme totiž toho názoru, že by bylo škoda s touto lidovou zábavou spojenou s předváděním originálních krojů nepokračovat...

Prosíme, napište nám!

Oslava 80 let tělocvičny v Steinergerasse 28. listopadu 2004

Slavnost byla zahájena slavnostními fanfárami Sukova pochodu V nový život. Bratr starosta Sokola Vídeň XVI/XVIII Dr. Tomáš Frey ve slavnostním sokolském kroji přivítal hosty, velvyslance ČR ve Vídni Dr. R. Jindráka, zástupce župy, bratrských jednot, menšinových spolků a ostatní návštěvníky. Po přečtení zdravic a děkovných dopisů předal župní starosta jednotě pamětní plaketu a starostové jednot III/XI a XII/XV věnovali společný dar k obohacení technického vybavení domácí jednoty. Po slavnostním projevu sestry vzdělatelky, ve kterém vyzvedla zásluhy

sester a bratrů až do dnešního dne a vzpomněla tehdejší slavnostní chvíle před 80 lety, následoval kulturní a sportovní program (vystoupení těch nejmladších, rozcvička mužů a žen pod vedením sestry M. Pibilové, výrazový tanec rakouské tanečnice E. Pichler, bratr Zimák a zpěvačky, recitace bratra V. Stejskala, harmonikář p. Višňovský – sólově a s doprovodem dětí). O přestávce si mohli návštěvníci prohlédnout výstavku sestavenou ze vzácných exponátů a posilnit se u bufetu. Na závěr programu byl promítnut videofilm bratra K. Brouška se vzpomínkami sestry Frühbauerové na sokolské dění, pak již následovala volná zábava při hudbě a tanci. Pořadatelé mohli být plně spokojeni s průběhem slavnosti.

(zpracováno z materiálu „SOKOL XVI/XVIII informuje“)

Sokol – co, kdy, kde ve světě

Během XI. župního sletu zasedal 26. června 2004 v Torontu Světový svaz Sokolstva. Jednání, jemuž předsedal starosta Svazu bratr Paul Lebloch, se zúčastnili zástupci šesti členských organizací – Americké obce sokolské, České obce sokolské, Dělnického amerického Sokola, Slovenské tělocvičné jednoty Sokol v USA, Zahraniční obce sokolské a Kanadského Sokola. V rozpravě o další činnosti bylo uvedeno, že Americká obec sokolská uspořádá XXI. slet od 21. do 25. června 2005 v Chicagu, bezprostředně po sletu se bude konat nácvičná skladeb pro XIV. všesokolský slet v Praze, který Česká obec sokolská uspořádá ve dnech 1.-6. července 2006. Slovenská tělocvičná jednota Sokol v USA uspořádá svůj XXV. slet v Pittsburgu v roce 2007.

Red Bull Crashed Ice v Praze přímo v historickém centru

V Praze se poprvé představil jeden z nových a velmi rychlých sportů – sjezd na bruslích ledovým korytem. V rámci série Red Bull Crashed Ice bojovala stovka bruslařů na trati dlouhé 300 metrů přímo v historickém centru hlavního města. Akce přilákala tisíce lidí, umístění trati však vyvolalo negativní reakce některých občanů i pražských památkářů, především kvůli umístění trati – ledového koryta – přímo u Pražského hradu. Také hradní stráž měla na ucpaném náměstí problém vyměnit vojáky při pravidelném hodinovém střídání.

Ledové koryto, po kterém se odvážní bruslaři spouštěli z Hradčanského náměstí do Nerudovy ulice, připomínalo spíše bobovou dráhu. Aby se závodníci při častých pádech na těžké trati nezranili (někteří bruslaři dosáhli rychlosti až 70 km/hod), musel mít každý na sobě hokejovou výzbroj včetně helmy s košíkem. Trať, která se prudce svažovala až o 48 metrů, skrývala několik záludností – skoků přes překážky, ramp a zatáček. Samozřejmostí byly také kolize závodníků, nikdo se však vážně nezranil, došlo pouze k jednomu zranění kotníku maďarského závodníka. Při každé jízdě bojovali o umístění vždy čtyři závodníci. Sjezd na bruslích tak částečně připomíná další rychle se vyvíjející sport – skikros na lyžích, kde bojují při prudkém sjezdu na svahu rovněž čtyři jezdci.

Poprvé se závod sjezdařů na bruslích konal v roce 2001 ve švédském Stockholmu, od té doby se série Red Bull Crashed Ice dostala do několika evropských zemí a při-

lákala především mladé bruslaře a také hokejisty, kteří si chtějí vyzkoušet svou rychlost a umění zdolat překážky.

Do poslední, finálové jízdy nakonec kromě bezkonkurenčního Feldera postoupil také další spolufavorit, Rakušan Michael Krainer, který nakonec obsadil třetí místo, druhý byl šestnáctiletý Čech Lukáš Fiala a jako čtvrtý dojel druhý z českých finalistů, Lukáš Kolc.

(kb)

Českým fotbalem dál cloumají aféry

Český fotbal prochází z organizačního hlediska snad nehlubší krizí za celou dobu své existence. Úplatkářské aféry otrásly důvěrou fanoušků v regulérnost průběhu jednotlivých soutěží v základech a zatím se nezdá, že by skandální odhalení měl být konec. Z dosavadního sboru rozhodčích zbyly trosky, konflikty ve vedení fotbalového svazu jsou čím dál ostřejší, v zákulisí se již šušká, u kterých dalších týmů bude prozrazena úplatkářská aktivita jejich funkcionářů. Koncem minulého roku pod tlakem odstoupil i dosavadní místopředseda Českomoravského svazu Milan Brabec. Přestože se mu nepodařilo prokázat korupci, zveřejněné záznamy rozhovorů s bývalým sportovním ředitelem Viktorie Žižkov Ivanem Horníkem dokládají, že se s ním domlouval, kteří rozhodčí budou zápasy Viktorie pískat. Většina představitelů jednotlivých oddílů v souvislosti s aférami požaduje co nejrychlejší svolání valné hromady Českomoravského fotbalového svazu, ze kterého by mělo vzejít nové vedení a snad i reformovaná struktura svazu.

Lze však očekávat, že na valné hromadě se střetne řada nejrůznějších zájmů a zmrtvýchstání českého fotbalu jako bájného fénixe asi zdaleka nebude tak bezproblémové, jak by se snad někteří lidé domnívali. Naopak vzhledem k dosavadním poměrům se zdá spíše pravděpodobné, že dojde ke zdlouhavým a trapným tahanicím, které vůbec nemusí vést k žádoucí očištění. Ale možná se do celé záležitosti vloží sponzoři, a ... jak známo, nouze naučila Dalibora housti.

(MaFr)

Bohemka je vážně zakletý klub

Bohemka je vážně zakletý klub. „Před pár dní jsem na byl dojmu,“ píše Jaromír Bosák, „že většina těžkostí klokanů se konečně začne řešit. Prodej za korunu, skupina českých podnikatelů, úsměvy a významné potřásávání rukou před kamerami... První vyjádření nového majitele Bubníka vypadala celkem sebevědomě a z několika stran přicestovala informace o prvních deseti miliónech na účtu těžce zkušného sportovního spolku z Ďolíčku. Jenže podle posledních informací je už zase všechno jinak.

Jestli se dá věřit zprávám z tisku, je Gustav Bubník vše možné, jen ne úspěšný podnikatel. Pokud tedy nesoutěží o titul muže, na jehož firmu bude vypsán největší počet exekučních rozhodnutí... Zprávy z Obvodního soudu pro Prahu 1 hovoří minimálně o desítkách takových velepříjemných dokumentů, tudíž by se prý také mohlo stát, že Bohemians spadnou do klína někomu v rámci vyrovnání dluhů jen tak.

Nad Bohemkou visí kletba a nikde po ruce není princ, který by přijel na bílém koni, usekal hlavy drakovi, promě-

nil kamenné sochy zpátky ve své předchůdce a přinesl tak klid a mír do království.

Zároveň není na pořadu dne ani záchrana ve formě výprodeje vlastních klenotů, protože těch se v současném kádru týmu z Ďolíčku jaksí nedostává. Tudy životodárný pramen také nepoteče. Tak asi zapálit svíčku a tiše se někde v koutku modlit, to je jediné, co mě napadá. Přesto se poddaní zelenobílého veličenstva perou statečně, alespoň na Tipsport Cupu, protože ze dvou vystoupení mají maximální počet bodů, ačkoli se utkali s ligisty.“

(zkráceno)

Praha dá letos na sport o 8 miliónů Kč více než loni

Pražský magistrát letos rozdělí na příspěvcích na sport a tělovýchovu 115 miliónů Kč, dalších 38 miliónů si na tyto účely nechává v rezervě. Podle primátorova náměstka Petra Hulinského (ČSSD) je částka na sportovní granty o osm miliónů vyšší než loni. Přesto se na všechny uchazeče o grant nedostane. Jejich požadavky každý rok překračují možnosti města.

Magistrát přijal 494 žádostí o příspěvek na letošní rok. Žádosti se nyní budou posuzovat. Zastupitelé by měli sportovní granty schvalovat v únoru, dodal náměstek.

O granty mohou žádat nejen tělovýchovné jednoty a kluby, ale také městské části a školy. Nejčastěji prý chtějí příspěvky na nové povrchy sportovišť a na přestavbu hřišť na víceúčelová sportoviště. Zájemci žádají také o granty na různé sportovní akce i o příspěvky na provoz tělovýchovných zařízení.

Český skokan na lyžích Jakub Janda vyhrál závod Světového poháru

Schován za maskou koncentrace prožívá skokan na lyžích Jakub Janda euforii. Podařilo se mu po několika nedávných nadějných pokusech poprvé v kariéře vyhrát závod Světového poháru. „Kdyby mi na podzim někdo řekl, že vyhraji závod, tak bych si myslel, že ten člověk není normální,“ řekl Janda v Liberci přítomným novinářům. Po vítězství v Titisee-Neustadtu mu blahopřál i suverén sezóny Fin Janne Ahonen. „Řekl super, nasadil kamennou tvář a šel,“ uvedl Janda. Hodně ho potěšil jiný Fin, třetí Risto Jussilainen. „Tohle je tvůj velký okamžik a pořádně si ho vychutnej,“ řekl Jandovi. Ahonen vyhrál v zimě už dvanáct závodů. Janda na něco podobného nemyslí, Fina přirovnal k jeho slavnému krajanovi Mattimu Nykänenovi. „Jako malý jsem o něm četl článek, v němž psali, že je robot, protože pořád vyhrával. Kdoví, jestli Ahonen taky není robot,“ zavtipkoval Janda. Jeho otec sledoval závod v baru Jaroslava Sakaly, posledního Čecha, který před jedenácti lety vyhrál podnik SP. „Táta na mě vsadil, dobře to nakombinoval a vyhrál,“ uvedl Janda. Naopak Sakala si poprvé v sezóně vsadit nestihl a přišel zkrátka.

Jakub Janda vyhrál podle očekávání mistrovství České republiky, ale velký můstek pod Ještědem opouštěl hodně zklamany. Vítěz závodu Světového poháru absolvoval oba pokusy z nižšího nájezdu než jeho soupeři a stěžoval si na organizaci šampionátu.

Junior Hájek si v rychlém sledu skoků ani nestačil pořádně namazat lyže. „Na mistrovství republiky to bylo dost

slabé, jsem zklamaný," řekl sedmnáctiletý skokan. Chápal, že Janda jezdil z nižšího nájezdu. „Při jeho formě by pro něj byl ten vyšší moc nebezpečný," řekl Hájek, který se výkonem 129 metrů postaral o nejdelší skok dne. „Byl to můj nadstandardní skok, povedl se mi, ale Janda jel z nižšího nájezdu," upozornil na rozdíl.

(kb)

České gastarbeitry v rakouských Alpách nahrazují východní Němci

Zimní invaze Němců za prací do alpských lyžařských středisek připomíná dřívější cesty Čechů za sběrem jablek do Itálie. Stovkám Čechů, kteří si chtějí přes zimu přivydělat pomocnými pracemi v rakouských lyžařských střediscích, vyrostla překvapivě silná konkurence na východě Německa. Stále více východních Němců, kteří doma jen těžko shánějí zaměstnání, totiž míří za prací právě do rakouských Alp. Ačkoliv pocházejí z jedné z nejbohatších zemí Evropské unie, v rakouských hotelích jsou ochotni pracovat za minimální mzdu.

„Jsem velmi spokojen. Doma bych totiž nesehnal vůbec žádnou práci," citují noviny například jedenatřicetiletého Daniela Drawera z východoněmeckého Rostocku. Vyučený zedník Drawer už třetí zimu za sebou pracuje v jednom z lyžařských středisek v městečku St. Anton v Tyrolech. Od devíti hodin ráno do jedenácti večer myje nádobí, uklízí, pomáhá v kuchyni či u lyžařského vleku. Na konci měsíce

dostane prý na ruku 1 300 €. Podobně jako Drawer pracují v Tyrolech další stovky „gastarbeitry" z východního Německa. Jen v rámci spolupráce pracovních úřadů v rakouském Kitzbühlu a východoněmeckém Neubrandenburgu, postiženém vysokou nezaměstnaností, přijalo zimní sezónní práci v rakouských Alpách tři sta Němců. Desítky dalších si ale našly zaměstnání v lyžařských střediscích individuálně. „Přijímání obyvatel Německa jako členů Evropské unie na sezónní práce v Rakousku neregulují žádné kvóty," řekl ředitel kitzbühlského úřadu práce Franz Geiger.

Zájem východních Němců o zaměstnání v rakouských Alpách přitom hraje do karet i zdejším hoteliérům. V plné zimní sezóně vzniká v lyžařských střediscích řada pracovních míst, která podnikatelé za nabízenou mzdu obsazují Rakušany jen s velkými obtížemi. Němci jsou přitom ochotni pracovat i za nízký plat. Oproti dalším zájemcům z Česka, Polska a dalších nových členských zemí EU ale mají navíc tu výhodu, že mluví stejným jazykem jako Rakušané.

I některá rakouská média si začínají všimnout toho, že zatímco o práci v Rakousku náhle stojí stále více Němců, Češi o dojíždění za prací do země svých sousedů ztrácejí zájem. Podle nedávno zveřejněné studie dolnorakouské vlády počet Čechů, kteří dojíždějí za prací do Rakouska, trvale klesá.

(LN, Marek Kerles)

PŘEHLED NEJDŮLEŽITĚJŠÍCH UDÁLOSTÍ V ČESKÉM SPORTU V ROCE 2004

LEDEN

Po prohře 1 : 2 s Finskem skončila hokejová dvacítka na MS čtvrtá.

Běžkyně na lyžích Kateřina Neumannová vyhrála ve Falunu druhý závod Světového poháru, k němuž po mateřské pauze nastoupila.

Anketu o nejlepšího plavce roku vyhrála podle očekávání Ilona Hlaváčková.

Na Hopmanově poháru podlehli čeští tenisté ve skupině USA, Rusku i Francii.

Juniorská rychlobruslařka Kateřina Novotná získala pro Českou republiku první světovou medaili na krátké dráze, když skončila druhá v závodě na 500 metrů.

Finský skokan na lyžích Janne Ahonen vyhrál jednokolový závod Světového poháru v Liberci, nejlepší Čech Jakub Janda skončil devátý.

Oskar Svärd obhájil vítězství na Jizerské padesátce v běhu na lyžích na 50 kilometrů klasickou technikou.

Kamil Ausbuher z týmu Budvar Tábor vybojoval v Plzni poprvé v kariéře titul mistra republiky v cyklokrosu.

Fin Janne Ahonen vyhrál i druhý závod Světového poháru skokanů na lyžích v Liberci.

Fotbalisté v italské lize zvolili Pavla Nedvěda nejlepším zincem.

Kateřina Neumannová skončila v závodě Světového poháru v běhu na lyžích v Novém Městě na Moravě třetí na trati 10 km.

Rychlobruslařka Kateřina Novotná získala historickou bronzovou medaili na ME na krátké dráze v nizozemském Zoetermeeru.

V Rallye Dakar se Čechům v kategorii kamiónů tentokrát tolik nedařilo, Tomáš Tomeček dojel šestý a Karel Loprais sedmý.

Tenista Lukáš Dlouhý z TK Neridé se stal vítězem halového mistrovství republiky.

Fotbalový gólman Petr Čech se dohodl na přestupu z Rennes do anglické Chelsea, sezónu ale dokončil ve Francii.

Trenérem fotbalové reprezentace do jednadvaceti let byl jmenován Ladislav Škorpil.

Stolní tenista Petr Korběl vyhrál osmý turnaj japonské exhibiční ligy a z dílčího vítězství v seriálu se radoval podruhé v kariéře.

Útočník Jaromír Jágr vyměnil v NHL dres Washingtonu za angažmá v New York Rangers.

Zimní fotbalový turnaj Tipsport Cup na umělé trávě v pražském Xaverově vyhrála pražská Slavia.

Olympijský vítěz Aleš Valenta dokázal v kanadském středisku Fernie zopakovat loňské vítězství v závodě Světového poháru akrobatických skokanů.

Kouč Karel Brückner obsadil druhé místo v prestižní anketě o nejlepšího trenéra u fotbalové reprezentace roku 2003.

Junior Roman Kreuziger se zasloužil v prvním závodě cyklokrosového mistrovství světa ve Francii o stříbrnou me-

daili pro české barvy. V kategorii do 23 let obsadil Martin Zlámalík třetí místo.

Jachtařka Lenka Šmídová vstoupila do olympijské sezóny vítězstvím na regatě Světového poháru v Miami.

Mílař Michal Šneberger na mítinku ve Stuttgartu překonal 14 let starý halový český rekord v běhu na 1500 metrů (3:38,98).

ÚNOR

Nejlepší z Čechů v kategorii elite cyklokrosového MS byl osmý Petr Dlask.

Běžec na lyžích Stanislav Řezáč vyhrál v německém Oberammergau závod seriálu Worldloppet na 50 kilometrů klasickou technikou.

Česká reprezentace skončila jedenáctá na ME házenkářů.

Volejbalisté Dukly Liberec zakončili své účinkování v Lize mistrů bez jediného vítězství.

Čeští softbalisté skončili na světovém šampionátu v Christchurch sedmí.

Běžkyně na lyžích Kateřina Neumannová oslavila ve francouzském La Clusaz po svém návratu z mateřské dovolené už třetí vítězství v závodu SP.

Lyžařka Šárka Záhrobská dosáhla pátým místem ve slalomu Světového poháru v německém Zwieselu nejlepšího výsledku v sezóně i v kariéře.

V semifinále skončila cesta Petra Korbela turnajem TOP 12 ve stolním tenisu ve Frankfurtu nad Mohanem.

Po vítězství nad Finskem (2 : 1), Ruskem (3 : 2 po prodloužení) a prohře se Švédskem (0 : 4) skončili čeští hokejisté druzí na Švédských hrách.

V brněnském utkání prvního kola Davisova poháru podlehl čeští tenisté Španělsku 2 : 3 na zápasy.

Pistolář Martin Tenk byl zvolen nejlepším světovým střelcem.

Pro hokejového brankáře Dominika Haška skončila sezóna kvůli vleklému zranění třísel.

Běžec na lyžích Lukáš Bauer vybojoval třetí místo v závodu Světového poháru v německém Oberstdorfu.

Basketbalisté Nymburka se stali vítězi Českého poháru, když ve finále porazili Opavu 95 : 87.

Šárka Záhrobská vybojovala na juniorském mistrovství světa v Mariboru dvě bronzové medaile za slalom a kombinaci.

Lyžař Stanislav Řezáč vyhrál v kanadském Quebecu závod série Worldloppet.

Kapitán fotbalové reprezentace Pavel Nedvěd triumfoval po tříleté odmlce v anketě Fotbalista roku.

Lyžařka Kateřina Neumannová zvítězila v závodu SP v běhu na 10 kilometrů klasickou technikou ve švédském městě Umea.

První doběhl také Lukáš Bauer, ale v cíli závodu na 15 kilometrů klasickou technikou byl diskvalifikován za opuštění trati.

Squashista Jan Koukal vybojoval na turnaji Czech Open 2004 první vítězství v soutěži PSA.

Fotbalisté Sparty Praha a AC Milán se v prvním osmifinálovém utkání Ligy mistrů rozešli smírně po bezbrankové remíze.

Volejbalisté Odolena Vody vyhráli potřetí v historii Český pohár.

Teplíčtí fotbalisté prohráli v prvním zápase třetího kola Poháru UEFA na půdě Celticu Glasgow 0 : 3.

Osmnáctiletý šachista David Navara potvrdil roli favorita a poprvé v kariéře získal titul mistra České republiky.

Lyžař Lukáš Bauer vybojoval třetí místo v závodu SP v běhu na 50 kilometrů volnou technikou v Oslu a podruhé v sezóně se prosadil na stupně vítězů.

Volejbalistky Olympu Praha zvítězily ve finále Českého poháru nad KP Brno po téměř dvouhodinovém boji 3 : 2 na sety a trofej získaly už počtrnácté v historii.

Jan Fröhlich z Benátek nad Jizerou a Markéta Koudelková ze Sokola Meteor Praha potvrdili roli favoritů mistrovství republiky v badmintonu a obhájili loňská prvenství.

BŘEZEN

Sportovní střelec Martin Tenk vyhrál při druhém dílu Světového poháru v Sydney soutěž v libovolné pistolí.

Basketbalistky Gambrinusu Brno se bez boje staly po diskvalifikaci ruského Jekatěrinburgu účastnicemi závěrečného Final Four.

Fotbalisté Teplic sice v odvetném utkání 3. kola Poháru UEFA porazili Celtic Glasgow 1 : 0, ale postup do osmifinále soutěže jim to nepřineslo.

Kateřina Kůrková vyhrála v Sydney závod Světového poháru ve střelbě ze sportovní malorážky a doplňkovou soutěž Grand Prix.

Josef Jelínek se stal nejlepším střelcem v historii českého ligového basketbalu.

Výškař Jaroslav Bába získal na mistrovství světa v hale v Budapešti bronzovou medaili.

Stříbrnou medaili přidal senzačně na HMS v Budapešti tyčkař Adam Ptáček.

Roman Šebrle získal titul halového mistra světa v sedmi-boji, navíc překonal o 14 bodů dosavadní evropský rekord Tomáše Dvořáka.

Tenistka Iveta Benešová vyhrála v Acapulcu první turnaj v kariéře.

Fotbalisté pražské Sparty v Lize mistrů skončili, když v odvetném zápase osmifinále prohráli v Itálii s obhájcem trofeje AC Milán 1 : 4.

Na MS divize I skončily české hokejistky druhé a mezi elitu nepostoupily.

Hokejisté Dukly Jihlava se po pěti letech vrátili do nejvyšší domácí soutěže, s extraligou se po neúspěšné baráži naopak rozloučily České Budějovice.

Kateřina Kůrková se stala v maďarském Györu evropskou šampiónkou ve střelbě ze vzduchové pušky.

V Praze-Libni byla slavnostně otevřena nová víceúčelová Sazka Arena.

Basketbalistky Gambrinusu JME Brno získaly Český pohár. Tomáš Pavelka a Renáta Štrbíková se stali v Havířově vítězi mistrovství republiky ve stolním tenisu.

Čeští fotbalisté po dvaceti zápasech prohráli. V Irsku podlehl domácí reprezentaci 1 : 2.

DUBEN

Motocyklista Radomil Rous vyhrál ve třídě do 250 ccm úvodní závod silničního ME v Itálii.

Kouč hokejové reprezentace Slavomír Lener se dohodl na angažmá ve Spartě, kam se vrátil po šesti letech.

Extraligový titul získali poprvé v historii hokejisté Zlína, ve finále přehráli úřadujícího mistra, pražskou Slavii.

Florbalisté Tatraru Střešovice obhájili loňský titul, mezi ženami se radoval Liberec.

Čeští zápasníci Petr Švehla a Marek Švec vybojovali na mistrovství Evropy ve švédské Haparandě bronzové medaile.

Česká mužská sportovní gymnastika po dlouhých letech zaznamenala na ME výraznější úspěch, když devatenáctiletý Martin Konečný obsadil šestou příčku ve víceboji.

Hokejová reprezentace do osmnácti let přivezla z mistrovství světa v Minsku bronzové medaile.

Basketbalistky Brna prohrály utkání o třetí místo v Evropské lize s domácím týmem MiZo Pécs a skončily čtvrté.

Čeští hokejisté skončili v Euro Hockey Tour poslední, zvíťazili popáté za sebou Finové.

Česká hokejová reprezentace porazila v generálce na mistrovství světa úřadující mistry světa z Kanady 8 : 5.

V pražské Sazka Areně bylo slavnostně zahájeno 68. mistrovství světa v ledním hokeji.

Po osmi letech se stali volejbalisté Odolena Vody znovu mistry republiky.

České tenistky prohrály s Itálií utkání prvního kola Fed Cupu a v příštím roce nebudou hrát v elitní Světové skupině I.

Miroslav Januš vyhrál závod Světového poháru ve střelbě na běžící terč na olympijské střelnici v Athénách.

Brněnské volejbalistky se potěší za sebou mohou pyšnit titulem mistry extraligy.

Po výhrách 3 : 1 nad Lotyšskem, 7 : 0 nad Kazachstánem a 5 : 1 nad Německem postoupili čeští hokejisté suverénně do osmifinálové skupiny MS.

Chrudimští futsalisté získali poprvé v historii ligový titul.

KVĚTEN

Fotbalisté Ostravy oslavili po 23 letech mistrovský titul.

Výhry nad Rakouskem (2 : 0), Švýcarskem (3 : 1) a Kanadou (6 : 2) posunuly české hokejisty do čtvrtfinále MS z první příčky osmifinálové skupiny.

Basketbalistky Brna porazily Trutnov a získaly devátý titul v nejvyšší domácí soutěži.

Padla první obvinění v korupční aféře kolem fotbalového klubu 1. FC Synot.

Stolní tenistky Horní Suché získaly mistrovský titul.

Čeští hokejisté po velkém boji podlehlí ve čtvrtfinále mistrovství světa týmu USA až na samostatné nájezdy.

Házenkářky Zory Olomouc obhájily mistrovský titul.

Vendula Frintová vybojovala na mistrovství světa v krátkém triatlonu na Madeiře stříbrnou medaili v kategorii do 23 let.

Hokejový šampionát konaný v Praze a Ostravě vyhrála opět Kanada před Švédskem a USA.

Novým koučem české hokejové reprezentace se stal Ivan Hlinka, asistenty byli jmenováni Radim Rulík a Ondřej Weissmann.

Házenkářským mistrem se stala po dvou letech znovu Karviná.

Judistka Andrea Pažoutová vybojovala na mistrovství Evropy v Bukurešti bronzovou medaili v kategorii do 70 kilogramů.

Cyklista Roman Kreuziger vyhrál 32. ročník Závodu míru juniorů, zařazený do Světového poháru této věkové kategorie.

Ilona Hlaváčková vybojovala po sedmadvaceti letech zlatou medaili pro Českou republiku na ME v plavání v pa-

desátimetrovém bazénu, když triumfovala na své oblíbené trati 50 m znak.

S dvěma bronzovými medailemi se vrátili čeští kulturisté z mistrovství Evropy v Budapešti.

Fotbalisté Sparty Praha potřetí získali Pohár ČMFS.

Stolní tenisté pražského klubu El Niño získali poprvé v historii extraligový titul.

Běžkyně Kateřina Neumannová ovládla lyžařskou anketu Král bílé stopy.

Martin Doktor získal na mistrovství Evropy v rychlostní kanoistice v Poznani bronzové medaile v závodech na 200 a 1000 metrů.

Kuželkářka Eva Budišová vybojovala titul světové šampionky v soutěži jednotlivkyň a navíc přidala také bronz z kombinace.

Jan Hernych vyhrál tenisový challenger Prague Open na Štvanici.

Deblkanoisté Petr Fuksa a Petr Netušil vybojovali na ME v rychlostní kanoistice v Poznani zlato na neolympijské trati 200 metrů, stejně se vedlo na nejkratší trati čtyřkanoi Netušil, Fuksa, Břečka, Kožíšek.

Čeští florbalisté podlehlí ve finále mistrovství světa v Curychu favorizovanému Švédsku 4 : 6 a skončili druzí.

Basketbalisté Nymburka získali mistrovský titul již ve čtvrtém roce svého působení mezi elitou.

Cyklista Ivan Vrba vybojoval na MS dráhařů v Melbourne bronz v keirinu.

V korupční fotbalové aféře padly první tresty, zákaz činnosti na dva roky dostali rozhodčí Hruška, Hlaváč, Zejda a Krátký.

Libor Capalini vybojoval na mistrovství světa v moderním pětiboji v Moskvě bronzovou medaili.

Sedm medailí včetně dvou zlatých získali čeští reprezentanti na MS ve sportovním aerobiku v Adelaide.

Desetibojař Roman Šebrle vyhrál v druhém výkonu kariéry 8 842 bodů počtvrté za sebou tradiční mítink v Götzisu.

Šesté místo obsadil šachista David Navara na mistrovství Evropy.

ČERVEN

Finanční skupina J & T se stala novým vlastníkem fotbalové Sparty.

Kapitán fotbalové reprezentace Pavel Nedvěd byl vyhlášen v pražské Lucerně již popáté vítězem novinářské ankety Zlatý míč.

Liberec se stal pořadatelem mistrovství světa v klasickém lyžování v roce 2009.

České házenkářky zdolaly i v odvetě Island a postoupily na ME.

Osmiveslice pražské Dukly vyhrála popětadvacáté za sebou nejslavnější český závod, populární Primátorky.

Čeští házenkáři porazili Portugalsko o potřebných osm gólů a kvalifikovali se na MS.

Radkovi Štěpánkovi se podařilo zopakovat loňské vítězství na tenisovém challengeru Czech Open v Prostějově.

Ragbisté Říčan získali potřetí v historii titul mistrů České republiky.

Čeští fotbalisté na úvod Eura otočili zápas s Lotyšskem a vyhráli 2 : 1.

Kanoista Martin Doktor vstoupil do Světového poháru dvěma prvenstvími na domácí trati v Račicích.

Čeští fotbalisté zvítězili ve druhém utkání na ME po skvělém výkonu nad Nizozemskem 3 : 2 a zajistili si postup do čtvrtfinále.

Střelec Miroslav Januš vyhrál závod Světového poháru v Miláně v disciplíně běžící terč.

Stolní tenista Marek Klásek se v Santiagu de Chile poprvé v kariéře probojoval do finále turnaje Pro Tour.

Čeští fotbalisté porazili v závěrečném zápase základní části Eura Německo 2 : 1.

Mistrem republiky v časovce se v Brně stal šestadvacetiletý cyklista Michal Hrazdíra z Dukly Brno.

Novým šéfem českého hokeje byl na svazové volební konferenci jednomyslně zvolen Vratislav Kulhánek.

Ondřej Sosenka získal na cyklistickém šampionátu v Brně mistrovský titul v silničním závodě s hromadným startem.

Favorizovaný kůň Darsalam s britským jezdcem Stanleyem Chinem v sedle vyhrál 84. ročník Českého derby.

Čeští fotbalisté postoupili po výhře 3 : 0 nad Dánskem do semifinále mistrovství Evropy.

Diskařka Věra Pospíšilová-Cechlová se v Praze na Julisce postarala o jediné české vítězství na atletickém Memorálu Josefa Odložila.

ČERVENEC

Fotbalová reprezentace prohrála v semifinále ME s Řeckem 0 : 1, když jediná branka utkání padla po rohovém kopu v posledních vteřinách prvního prodloužení.

Na MS v inline hokeji organizace FIRS obhájily české reprezentantky bronzové medaile, muži zůstali těsně pod stupni vítězů.

Disciplinární komise fotbalového svazu rozhodla, že 1. FC Synot za korupci z první ligy nevyloučí, ale kromě finančních pokut mu odebere 12 bodů.

Michal Prokop se stal prvním českým vítězem Světového poháru horských kol, když kraloval mladé disciplíně fourcross.

Domácí tenisové tituly ve dvouhře získali Pavel Šnobl a Hana Šromová.

Český čtyřbob vyhrál v Lipsku MS na trenážérech.

Anna Pichrtová suverénně vyhrála ME v běhu do vrchu.

Hokejový brankář Dominik Hašek podepsal smlouvu s týmem NHL Ottawa Senators.

Pražský celek Lions získal podruhé v historii titul v české lize amerického fotbalu.

České tenistky si výhrou 3 : 2 v barážovém utkání Fed Cupu v Estonsku zajistily pro příští sezónu účast ve Světové skupině II.

Čeští volejbalisté vyhráli premiérový ročník Evropské ligy, když ve finále porazili Rusko 3 : 1.

Atletka Zuzana Hejnová získala na juniorském mistrovství světa stříbrnou medaili v běhu na 400 m překážek.

Jaroslav Volf a Ondřej Štěpánek vyhráli pátý závod SP vodních slalomářů v německém Augsburgu.

Čeští reprezentanti Miroslav Podborský a Šárka Skalická-Zimová obhájili v Sedlčanech tituly mistrů světa v kvadriatlonu.

Petr Vabroušek získal na evropském šampionátu v dlouhém triatlonu bronz a čeští reprezentanti suverénně vyhráli soutěž družstev.

Jachtařka Lenka Šmídová skončila na MS ve třídě Evropa čtvrtá.

Denisa Ščerbová vyhrála na mistrovství světa juniorských atletů skok do dálky.

Štěpánka Hilgertová vyhrála na Světovém poháru v Augsburgu závod kajakářek.

Díky hokejistům Tamy Bay Pavlu Kubinovi a Stanislavu Neckářovi se opět dostal slavný Stanleyův pohár do České republiky.

Mistrovství ČR v rapid šachu vyhrál v Pardubicích David Navara a v pouhých devatenácti letech zkompletoval sbírku domácích titulů.

Střelkyně Lenka Hyková vybojovala titul juniorské mistryně Evropy ve sportovní pistoli.

Tenistka Kateřina Böhmová se stala juniorskou mistryní Evropy do osmnácti let ve dvouhře.

Cyklista Ondřej Sosenka vyhrál exhibiční kritérium na Václavském náměstí, kterého se zúčastnil také šestinásobný vítěz Tour de France Lance Armstrong.

Český biker Michal Prokop obhájil na mistrovství Evropy horských kol titul ve fourcrossu.

Fotbalový reprezentant Tomáš Ujfaluši přestoupil za zhruba 7,5 miliónu eur z Hamburku do italské Fiorentiny.

SRPEN

Triatlonistka Lenka Radová vybojovala třetí místo v posledním závodě Světového poháru před olympijskými hrami, který se konal v maďarském Tiszaujvárosi.

České basketbalistky do dvaceti let získaly na mistrovství Evropy ve Francii bronzové medaile.

Nikola Brejchová zlepšila na atletickém mítinku v Linci český rekord v hodů oštěpem na 65 m a 91 cm.

Fotbalisté Sparty Praha postoupili přes kyperský APOEL Nikósie do třetího předkola Ligy mistrů.

Mladí čeští tenisté prohráli v prostějovském finále mistrovství světa týmů do 14 let s Velkou Británií 0 : 2.

Zápasem Ostrava – Teplice (1 : 2) byl zahájen nový ročník první fotbalové ligy.

Florbalové Czech Open vyhrál švédský mistr Balrog Oilers, v ženské kategorii zvítězil Tatran Střešovice.

Hned v první olympijské disciplíně, střelbě ze vzduchové pušky, získala Kateřina Kůrková pro Českou republiku první bronzovou medaili.

Útočník Robert Lang z Detroitu se stal podle očekávání jubilejním dvacátým vítězem ankety Zlatá hokejka o nejlepšího českého hokejistu uplynulé sezóny.

Tenistka Nicole Pietrangeli vyhrála ve Vancouveru v patnácti letech svůj první turnaj na okruhu WTA.

Vladimíru Růžičkovi bylo svěřeno kormidlo české hokejové reprezentace na Světovém poháru místo tragicky zesnulého Ivana Hlinky.

Tenista Tomáš Berdych senzačně vyřadil ve 2. kole olympijského turnaje světovou jedničku Rogera Federera.

Česká střelkyně Lenka Hyková získala stříbrnou olympijskou medaili ve střelbě ze sportovní pistole.

Čeští fotbalisté remizovali 0 : 0 s Řeckem v přípravě na Strahově, Karel Poborský odehrál v národním týmu stý zápas.

Deblkanostě Jaroslav Volf a Ondřej Štěpánek vybojovali v olympijském závodě vodních slalomářů bronzovou medaili.

Párová čtyřka ve složení Tomáš Karas, Jakub Hanák, David Jirka a David Kopřiva získala na OH v Athénách stříbrné medaile.

Jachtařka Lenka Šmídová získala v Athénách stříbrnou medaili ve třídě Evropa.

Výškař Jaroslav Bába vybojoval výkonem 234 cm bronzovou olympijskou medaili.

Fotbalisté Liberce prohráli v odvetném finálovém utkání Poháru Intertoto se Schalke 0 : 1 a po prohře 1 : 2 v Gelsenkirchenu se do Poháru UEFA nedostali.

Desetibojař Roman Šebrle se stal olympijským vítězem. Jedinou zlatou medaili pro českou výpravu v Athénách získal navíc v olympijském rekordu.

České basketbalistky podlehly ve čtvrtfinále olympijských her v Athénách Rusku 49 : 70 a celkově skončily páté.

Fotbalisté Ostravy v předkole Ligy mistrů porazili Leverkusenu 2 : 1, do hlavní soutěže ale po prohře 0 : 5 venku nepostoupili.

Fotbalisté Sparty se opět proboujvali do Ligy mistrů, když brankou v prodloužení vyřadili ve třetím předkole maďarský Ferencváros.

Oštěpař Jan Železný byl podruhé zvolen členem MOV.

Moderní pětibojář Libor Capalini získal na olympijských hrách bronzovou medaili.

Fotbalisté Slavie prohráli odvetu předkola Poháru UEFA v Tbilisi 0 : 2 a v soutěži skončili.

Olomoučtí fotbalisté zdolali moldavské Nistru Otači a postoupili z předkola Poháru UEFA.

Trojnásobný olympijský vítěz v hodů oštěpem Jan Železný se v olympijské soutěži neprobojoval mezi elitní osmičku a skončil devátý.

Jan Kopecký ovládl šestý díl seriálu mistrovství České republiky v automobilových soutěžích, zlínskou Barum rallye.

Prohrou 0 : 4 s Finskem vstoupili čeští hokejisté v Helsinkách do evropské skupiny Světového poháru.

ZÁŘÍ

Čeští hokejisté ve Světovém poháru prohráli i druhý zápas, tentokrát ve Stockholmu se Švédy 3 : 4.

Čeští hokejisté zvítězili v utkání Světového poháru v Praze nad Německem 7 : 2 a obsadili ve skupině třetí místo.

Akrobatický lyžař Aleš Valenta vyhrál ve světovém rekordu závod Světového poháru v Mt. Bulleru.

Na osmém místě dokončil Lukáš Pešek Velkou cenu Portugalska silničních motocyklů v kubatuře do 125 ccm a dosáhl nejlepšího výsledku v kariéře.

Triatlonista Filip Ospalý obsadil druhé místo v závodu Světového poháru v Hamburku.

Další úspěch do své bohaté sbírky přidal Miroslav Podborský na mistrovství světa v dlouhém kvadriatlonu v Chotěbuzi, kde obsadil druhé místo.

Čeští hokejisté postoupili do semifinále Světového poháru. Rozhodla o tom jejich přesvědčivá výhra 6 : 1 ve Stockholmu nad domácími Švédy.

Čeští fotbalisté prohráli v prvním utkání kvalifikace na mistrovství světa s Nizozemskem 0 : 2.

Cyklistka Tereza Huříková získala ve Francii bronzovou medaili v juniorském závodu na mistrovství světa horských kol.

Jana Horáková se stala mistryní světa ve fourcrossu.

Medaili získal ve francouzském středisku Les Gets i obhájece titulu Michal Prokop, jenž skončil třetí.

Čeští hokejisté prohráli v semifinálové bitvě Světového poháru s Kanadou 3 : 4 v prodloužení.

Cyklista Ondřej Sosenka vyhrál podruhé v kariéře etapový závod Kolem Polska.

Moderní pětibojář Libor Capalini skončil třetí ve finále Světového poháru.

Nový světový rekord výkonem 103 metrů v královské disciplíně volného potápění vytvořil Martin Štěpánek.

Miroslav Podborský a Šárka Skalická dominovali světovému šampionátu ve středním kvadriatlonu, který se uskutečnil v kanadském Halifaxu.

Porážkou 0 : 1 na hřišti Fenerbahce Istanbul vstoupili fotbalisté pražské Sparty do Ligy mistrů.

Byl zahájen nový ročník hokejové extraligy.

České volejbalistky prohrály s Bulharskem 0 : 3 a na ME nepostoupily.

Diskařka Věra Pospíšilová-Cechlová završila sezónu vítězstvím v prestižní finálové soutěži atletické Grand Prix v Monte Carlu.

Pět medailí vybojovali čeští reprezentanti na MS v kulturistice žen a fitness obou kategorií.

Čeští volejbalisté porazili Slovinsko 3 : 0 a postoupili na ME.

Český Trophy tým skončil v Polsku osmý na Šestidenní motocyklové soutěži.

Čeští basketbalisté po prohraném utkání s Francií definitivně přišli o přímý postup na mistrovství Evropy v roce 2005.

Fotbalista Pavel Nedvěd se definitivně vzdal reprezentace.

Čeští tenisté se výhrou 5 : 0 nad domácí Paraguay udrželi ve Světové skupině Davisova poháru.

Moderní pětibojář Michal Michalík získal stříbrnou medaili na mistrovství Evropy v bulharské Albeně.

Cyklistka Tereza Huříková se stala juniorskou mistryní světa v časovce.

Michal Hansgut z Brna získal titul mistra Evropy série S1 v thajském boxu.

Junior Roman Kreuziger vybojoval na cyklistickém MS stříbro v časovce.

Fotbalová Sparta prohrála v Lize mistrů i podruhé, Lyonu podlehla doma 1 : 2.

Fotbalisté Sigmy Olomouc prohráli v odvetném utkání prvního kola Poháru UEFA s Realem Zaragoza 2 : 3 a z dalších bojů byli vyřazeni.

Fotbalisté Baníku Ostrava remizovali s Middlesborough v odvetě prvního kola Poháru UEFA 1 : 1 a se soutěží se také rozloučili.

ŘÍJEN

Cyklista Roman Kreuziger vybojoval na mistrovství světa ve Veroně zlatou medaili v juniorském závodu s hromadným startem.

Tenista Tomáš Berdych vyhrál v Palermu první turnaj ATP v kariéře.

Zdeněk Ščasný byl jmenován novým trenérem nejslavnějšího řeckého klubu Panathinaikos Athény.

Tomáš Kobza a Alena Eiglová potvrdili na otevřeném mistrovství republiky v judu role favoritů a získali domácí tituly.

Čeští fotbalisté vyhráli v kvalifikaci mistrovství světa nad Rumunskem 1 : 0.

Tenista Jiří Novák vyhrál turnaj v Tokiu.

Házenkáři Karviné vítězně vstoupili do letošního ročníku Ligy mistrů, když porazili chorvatský Metkovič 30 : 25.

Favorizovaná osmiletá hnědka Registana s šokejem Peterem Gehmem vyhrála podruhé za sebou Velkou pardubickou.

Cyklokrosař Zdeněk Mlynář překvapivě vyhrál v belgickém Petegemu závod Světového poháru.

Čeští fotbalisté zvítězili ve svém třetím utkání kvalifikace o postup na MS v Jerevanu nad Arménií 3 : 0.

Tradiční fotbalové derby mezi Spartou a Slavií rozhodl na Letné dvěma brankami domácí obránce Jiří Homola.

Patnáctiletá česká tenistka Nicole Vaidišová proměnila v Taškentu v titul i svou druhou finálovou účast na turnaji WTA.

Fotbalisté Sparty remizovali v třetím kole Ligy mistrů na svém stadionu s Manchesterem United 0 : 0.

U mistrovského Baníku Ostrava vystřídal na trenérské lavičce Jozef Jarabinský Františka Komňackého.

Na MS dračích lodí v čínské Šanghaji získala česká výprava zlato na dvoukilometrové trati.

Jan Kopecký vyhrál Horáckou rallye v Třebíči a stal se novým českým mistrem.

Stolní tenista Petr Korbel si ve čtyřhře na turnaji Pro Tour v Dánsku připsal první celkové vítězství.

Olympijský vítěz a dvojnásobný mistr světa František Kučera ukončil aktivní hokejovou kariéru.

Martin Tenk ve finále Světového poháru vyhrál střelbu z libovolné pistole na 50 metrů.

Cyklokrosař Kamil Ausbuher se stal v Táboře poprvé v kariéře vítězem závodu Světového poháru.

Judisté USK Praha nepřipustili ve finálovém turnaji tuzemské extraligy družstev překvapení a obhájili mistrovský titul z loňského roku.

Pouze jeden titul mistrů světa v soutěži dvojic vydolovali čeští nohejbalisté ze tří finálových soubojů se Slovenskem.

Jiří Novák vyhrál tenisový turnaj v Basileji.

LISTOPAD

Výkonný výbor svazu házené rozhodl, že po pěti letech existence skončí společná česko-slovenská Interliga házenkářů.

Trutnovské basketbalistky zažily vítěznou premiéru v Eurolize, když doma porazily Sporting Athény 71 : 44.

Fotbalisté Sparty Praha ve čtvrtém kole Ligy mistrů prohráli na hřišti Manchesteru United 1 : 4, všechny góly domácích vstřelil Ruud Van Nistelrooy.

Kladenský útočník Jaromír Jágr podepsal smlouvu s ruským mistrem Avantgard Omsk.

Premiérovou stříbrnou medaili ve Světovém poháru vybojoval v Gentu na hrazdě dvacetiletý český gymnasta Martin Konečný.

Kulturista Hynek Neužil získal na MS v Moskvě bronzovou medaili v kategorii do 75 kg.

Místopředseda fotbalového svazu Milan Brabec odstoupil kvůli korupční aféře ze své funkce ve výkonném výboru.

České fotbalistky prohrály v úvodním zápasu baráže kvalifikace na mistrovství Evropy v Itálii 1 : 2.

Karvinští házenkáři nezvládli přímý souboj o postup do osmifinále Ligy mistrů a po domácí prohře s Prešovem 29 : 32 v soutěži skončili.

Po výhře nad domácím Finskem (3 : 0) a prohrách se Švédskem (2 : 3 po prodloužení) a Ruskem (3 : 6) skončili na Karjala Cupu čeští hokejisté celkově třetí.

Miloš Pokorný se stal popáté mistrem Evropy v ricochetu. Čeští fotbalisté zvítězili v kvalifikaci mistrovství světa v Makedonii 2 : 0.

Fotbalový klub SFC Opava byl potrestán kvůli korupci odečtením šesti bodů a pokutou půl milionu Kč.

Fotbalový rozhodčí Lubomír Puček na protest proti trestu za chyby v utkání Sparta – Mladá Boleslav ukončil kariéru.

Jubilejní čtyřicátý ročník ankety o Krále české cyklistiky vyhrál Roman Kreuziger.

Olympijský vítěz v desetiboji Roman Šebrle vyhrál s naprostou suverenitou potřetí za sebou domácí anketu Atlet roku.

Krasojedec Arnošt Pokorný získal v maďarské Tatě titul mistra světa, Petr Skoták s Pavlem Šmídem přidali zlato v kolové.

Čeští futsalisté vstoupili do MS vítězstvím nad Thajskem 2 : 1.

Cyklista Ján Svorada přestoupil do české stáje eD'system-ZVVZ.

Fotbalisté Sparty Praha podlehli v pátém utkání v Lize mistrů doma Fenerbahce Istanbul 0 : 1.

Běžkyně na lyžích Kateřina Neumannová vyhrála závod SP na 10 km volnou technikou ve finském Kuusamu.

České fotbalistky podlehly Itálii 0 : 3 a na ME nepostoupily.

Tenista Jiří Novák získal po šesté Zlatého kanára. Šestnáctiletá sportovní gymnastka Jana Šikulová obsadila na bradlech druhé místo v závodu Světového poháru ve Stuttgartu.

Skokan na lyžích Jakub Janda vybojoval v Kuusamu třetí místo.

Jana Pechanová vybojovala stejně jako před rokem stříbrnou medaili na mistrovství světa v dálkovém plavání, tentokrát na trati 10 km.

Čeští futsalisté byli po prohře s Portugalskem 4 : 8 vyřazeni ve čtvrtfinálové skupině MS.

PROSINEC

Martin Kovář byl vyhlášen nejlepším českým handicapovaným sportovcem uplynulé sezóny.

Roman Kresta byl jmenován dvojkou továrního týmu Ford pro nadcházející sezónu MS v rallye.

Skokan na lyžích Jakub Janda dosáhl druhým místem na Světovém poháru v norském Trondheimu životního úspěchu.

Útočník Jihlavy Pavel Janků vstoupil jako 47. hráč do Klubu hokejových střelců.

Cyklokrosař Zdeněk Mlynář obsadil třetí místo v závodu Světového poháru v Miláně.

Fotbalistům Sparty Praha se poslední zápas v Lize mistrů vůbec nevydařil a v Lyonu utrpěli vysokou porážku 0 : 5.

Fotbalový klub Bohemians Praha přišel o tři body v tabulce druhé ligy za neplnění finančních závazků.

Značkařka Ilona Hlaváčková se na trati 50 metrů zasloužila o jedinou bronzovou medaili pro výpravu českých plavců z vídeňského ME v krátkém bazénu.

Skokan na lyžích Jakub Janda vybojoval ve druhém závodě SP v Harrachově třetí místo, zvítězil Fin Ahonen.

České házenkářky byly vyřazeny z ME již po zápasech v základní skupině.

Obhájce prvenství Pavel Nedvěd skončil sedmý v anketě Zlatý míč o nejlepšího fotbalistu působícího v Evropě.

Československý ústav zahraniční

P. O. Box 95

Karmelitská 25, 118 31 Praha 1

Telefon, fax: 257 533 732, 257 533 734

e-mail: krajane@csuzkrajane.cz

V Praze dne 23. listopadu 2004

Čj. 325/04

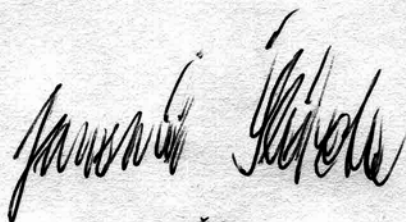
Vážená paní předsedkyně,

dovolte, abychom Vám v zastoupení volených orgánů Československého ústavu zahraničního, i jménem svým, zaslali pozdrav a blahopřání u příležitosti připomínky 30. výročí založení Kulturního klubu Čechů a Slováků v Rakousku.

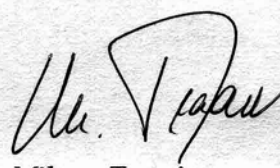
Sledujeme a oceňujeme Vaši úspěšnou činnost a líbí se nám Váš časopis KLUB. Jsme také rádi, že Kulturní klub je zahraničním členem Československého ústavu zahraničního a podílí se na některých jeho projektech.

Přejeme Vašemu krajauskému spolku do dalších let hodně úspěchů v činnosti a Vám osobně a všem Vaším členům vytrvalost, zdraví a pohodu.

S přátelským pozdravem

Jaromír Šlápota
předseda

Milan Trojan
ředitel

Jsou či nejsou kreativci elitou národa?

Svého času se pátralo po tom, kdo vlastně dal vzniknout sametové revoluci. Byla to dohoda Bush - Gorbačov? Spráhl se Václav Havel s Jakešem? Bylo to již v Sionských protokolech? Podle doktora Sládka v tom pochopitelně jeli Němci, Židi, cikáni a zejména rómští baroni.

Nic z toho není pravda. Revoluci zaplatily firmy vyrábějící dámské vložky, prací superprášky a šampóny proti lupům za podpory výrobců řasenek.

A nastal zlatý věk kreativců. Zajisté se v reklamních kancelářích vyskytovali i dříve, pouze se jinak jmenovali, jako zdravý selský rozum se začal nazývat „nouhau“.

Proti prvorepublikovému Re-klubu a panu ing. Solarovi byli trochu jiní, ale i doba je jiná. Již se nevyžaduje, aby na první pohled bylo jasné, co inzerující firmy prodávají. Objevily se milé blondaté holčičky, které kradly z aut lidem čokoládu, i nenažraný tloušťík, šidící svého sýrového dobrodince.

Vyskytuje se i dvojice zdánlivě rozumných lidí v produktivním věku, která se směje, samozřejmě digitálně, a propaguje jakési technické spojení s celým světem. Vždy čekám, že se po nich objeví pan profesor Höschl, aby upozornil na to, že Čína neprodukuje nejen plicního zákeřného vira, ale i jeho bratrance napadajícího mozek, jehož symptomy právě předvedl.

Připomnělo mi to jednu z přednášek psychiatra pana profesora Vondráčka, před jehož jednou přednáškou vystoupil perfektně oděný pán a sdělil studentům, že proti americkému imperialismu třeba nekompromisně bojovat. Řekli jsme si: Pan profesor musí...

Když přišel, zeptal se, co o tom soudíme. Slíbili jsme mu, že imperialistu nenecháme na pokoji.

„Je to můj pacient a trpí paranoidními bludy“, pravil. „Příště budeme mluvit o senilních demencích“.

Na jedné z mých oblíbených rozhlasových stanic se vyskytuje jistý pan Kadlec, který vždy uhádne, že správná soutěžní odpověď zní: „Koniklec“. Pečlivě ho poslouchám a čekám, kdy se splete a řekne: „Růže z Jericha“ (viz Jaroslav Hašek: Dobrý voják Švejk).

Zcela zvláštní kapitolou jsou billboardy u silnic. Nedávno jsem jel jako spolujezdec po dálnici a sledoval na stopkách, kolik mám času na přečtení textu a pochopení obrázku. Vycházelo to v průměru na 2 vteřiny. Jako řidič bych neměl mít ani milisekundu. Výsledek: Objednatel vyhodil tedy za ne právě levný produkt peníze. Je to jeho věc a není. Odnese to my, protože je to výborný daňový odpočet.

Také se dost divím, že jsem dosud živý, neboť nekupuji žádný z podpůrných léků, které mně dodají zinek, chrom, železo, šťávu z aloe a vitamíny, jaké se v přírodě ani nenacházejí. Také bych měl mít potíže se stolicí, pakliže nekonzumuji projímadlo XY. Závidím té dámě, která po jeho požití večer poskakuje druhý den ráno se šťastným výrazem ve tváři po schodech. Takové každý zaměstnavatel zvýší okamžitě plat. Další poskakující paní po schodech je starší dáma, která původně měla málo vápníku, ale nyní díky zázračnému preparátu ho má na rozdávání, což neopomene za mírný honorář sdělit televizním divákům. Nelze než citovat Boženu Němcovou: „Šťastné to ženy.“

Kdo se nevyskytuje v televizi, jako kdyby nebyl, právě tak jako pachole bez posledního modelu plínek. Tak suroví vrazí se budou hájit u soudu tím, že jejich mládí bylo trudné, neboť rodiče je do nich nebalili, a jsou tudíž beztrestní.

Jak se zbavit přebytečných kil? Velmi snadno! Znamé národní boubelky na sebe něco nalepí či popijí zázračný mok a kilečka mizí, ačkoli to odporuje teorii o zachování hmoty. V malé chvíli je z ní žabec, který právě úspěšně složil matritu.

Mylně jsem se domníval, že na hubnutí je nejspolehlivější nešťastná láska. Vyvedla mne z toho přítelkyně rubensovských proporcí. „Postihne-li mne něco podobného, sednu si k lednici a žeru a žeru...“

Nádherné to bývaly doby, kdy se propagovaly závěry sjezdů a pan Vajčko z předlistopadové televize vám sdělil, že prací prášek je na prání. Šoty na mandarinky se nevysílaly, protože jeho součástí by musel být návod, jak a kde získat devizový příslib... (-drH-)

Sušický pohyblivý betlém

Ještě jsem ho osobně neviděla, ale to, co jsem si o něm přečetla v Sušických novinách i dalším šumavském tisku a co mi o něm vyprávěl jeden z jeho tvůrců, pan Karel Tittl, rozhodně láká k jeho prohlídce. Instalován je tento unikátní pohyblivý betlém v prostorách Muzea Šumavy na náměstí malebného šumavského města Sušice. Přívlastek unikátní získal pro své úctyhodné rozměry 5 × 3,5 × 2,8 metru.

Kromě Karla Tittla, který je členem Sdružení výtvarníků ČR a od roku 2004 také členem Unie výtvarných umělců ČR zařazené UNESCO a jenž je zodpovědný za architekturu a exteriérové ztvárnění betlému, je dalším hlavním tvůrcem pan Pavel Svoboda, který se staral zejména o jeho mechanismus, barvy a figury. Použitým materiálem je především dřevo – konstrukce je vytvořena z borovice, domy a figury z lipového dřeva, krajina je dotvářena pomocí polystyrénu a modelářských materiálů.

Jak jsem se dozvěděla z rozhovoru Karla Tittla pro plzeňský rozhlas odvysílaného začátkem prosince, oba tvůrci se vlastně dříve ani neznali. Oba však zaujal článek pana Josefa Klase, člena vlastivědného spolku „Pražský Sušičan“, v němž pan Klas vzpomíná na krásný vyřezávaný betlém v sušickém muzeu, který před mnoha lety navštívil ještě jako chlapec. Pokoušel se tento betlém znovu nalézt, avšak zatím bezúspěšně. A tu se vlastně zrodila ona myšlenka postavit betlém nový, a ta také oba tvůrce svedla dohromady. Vytyčili si nesnadný cíl: vytvořit jeden z největších mechanických betlémů v ČR s dominantním znázorněním starobylého města Sušice, ale také obrazem života místních lidí, tradičních řemesel i známých šumavských památek.

Celá stavba začala loni v lednu a měla být dokončena téhož roku v prosinci. Město Sušice se však mohlo pochlubit hotovým dílem již při jeho vernisáži v sobotu 27. listopadu. V popředí nového sušického betlému jsou nám známé jesličky, za nimiž vystupují starobylé domy sušického náměstí. To vše obklopuje šumavská krajina se svými dominantami, jako je hrad Rabí, Mouřenec, sklárna v Anníně či hrad Kašperk. Naleznete zde stavby od klasické dřevěné archi-

tektury přes tzv. roubenky, šumavské statky až po takové historické klenoty, jakou je židovská synagoga v Sušici nebo prášilská papírna. Spatřit můžete 26 polychromovaných, 150 mechanických a 95 pevných figur. Vše je poháněno vodními koly roztáčenými vodou a čerpadly. Osvětlení velké části budov dodává celé scénérii své kouzlo. Postavičky při plavení dřeva, hrnčíř, sklář, řezbář a jiní řemeslníci jsou podívanou na dlouhé minuty, hodiny...

Jistě se mnou budete souhlasit, že toto jedinečné dílo stojí za shlédnutí.

Dílo vznikalo ze sponzorských darů, které ovšem zdaleka nevyvážily náklady uhrazené samotnými řezbáři. Pokud byste i Vy chtěli finančně přispět na tento betlém, který bude sloužit nejen dnešní, ale i příštím generacím, můžete tak učinit u GE Capital Bank, účet č. 167 453 503/0600. (nš)

Vážení a milí,

díky vřele za Vaše přání. A nápodobně.

Ostatně, jak to bude s námi v příštím roce, vůbec nevíme. Dělat ve Vídni divadlo jako alternativní projekt k velkým scénám je věčný boj o přežití a momentálně tento boj dostává nové obrátky. Poté, co už po několik let spolek nepodporuje malá divadla tak řečeno ze zásady, dozvěděli jsme se, že nás ani městská rada nehodlá nadále podporovat. V rámci reformy divadelnictví ve Vídni hodlají přestat podporovat 13 divadel a my jsme mezi nimi. Sponzoři? Soukromé podpory? Vydělávat jako taxikáři? Asi bude nutné všechno dohromady, máme-li snad divadlo udržet a fungovat dál.

Potřebujeme pomoc radou, spoluprací, penězi. Divadlo je drahá věc. Nevíme, z které do které.

Přijďte a řekněte, co si o tom myslíte.

Děkujeme.

A ještě jednou: všechno nejlepší.

Váš Ludvík Kavín, Theater Brett

Nenašel by se Svatopluk?

Dospělí, zvláště ty starší ročníky, jistě pamatují postavu ze Starých pověstí českých, vládce Velkomoravské říše, knížete Svatopluka, zvláště pak pověst o jeho třech prutech.

Kníže byl moudrý pán, chápal, že tři společně dokáží víc než jeden každý na svém písečku. Synkové si tuto radu k srdci nevzali, a tak to dopadlo, jak to dopadnout muselo.

Na našem českém písečku v říši rakouské to bohužel vypadá obdobně. Doba, kdy nás, Čechů, tu bylo jako máku, je už dávno pryč. Přešli jsme do šuplíku vzácného koření, třeba šafránu, ale i to koření snad se v jednom šuplíku srovná lépe než Češi doma či v cizině. Asi by bylo potřeba tím šuplíkem zase jednou pořádně zaklepat, aby se jedno vlákénko chytlo druhého a slibovalo mu zas jednou věrnost až za hrob.

Aktuální pohnutkou pro tuto glosu je program českých filmů na českém velvyslanectví ve Vídni. Původním organizátorem těchto promítání byl Klub, později se do práce zapojilo i České centrum. A náhle stojí čtenář Klubu, kterému docházejí i prospekty Českého centra, v rozpacích před rozporuplnými informacemi. V prosincovém Klubu se píše, že se v lednu a únoru 2005 budou na Velvyslanectví promítat filmy A, B a C, a to od 19.30 hod. Kolem Vánoc ovšem dotyčného čtenáře dostihne leták Českého centra informující o tom, že se budou promítat filmy A, D, F a X, a navíc nikoli od hodin 19.30, nýbrž o hodinu dříve.

Zmatený zájemce o film Tatínek začne pátrat po tom, kdy tedy vlastně má být začátek promítání, a dozví se, že ani v 18.30, ani v 19.30, nýbrž „když už se to tak zvoralo“, udělá se kompromis a bude se až do března včetně promítat od 19 hodin. Ti, kdo se řídí Klubem, přijdou tedy o půl hodiny později, ti, kdo dostávají leták Českého centra, o půl hodiny dříve. Nespokojenost zavládne svorně na všech stranách.

Nehodlám příliš pátrat nad tím, kdo se zde chtěl – a jakým způsobem – profilovat, ale cítím potřebu existence jakéhosi Svatopluka, který všem pachatelům sdělí – přestaňte si privatizovat, nejde o vaše osobní „image“, jde o lidi, kteří se v zahraničí zajímají o dění ve vlasti, a takovéto skotačiny mohou způsobit jejich znechucení a neochotu mít s domovem cokoli společného. (AK)

Prezidentův přítel Pecič – Životopis jednoho kamaráda

Redakce, Klub

Ad Klaus: Smiřme se s minulostí [Klub, Prosinec 2004]

...Klaus ještě jako ministr financí „neznal špinavé peníze“, jak se ukazuje na jeho přátelských vztazích vyplývajících z přiloženého článku. Snad by to stálo za uveřejnění... Karlik

Jeho otce zastřelili konkurenční gangsteři před lety ve francouzské Marseille, kamaráda mu rovněž kulka vzala v jednom z pražských bordelů. Ale Ranko Pecič nezůstal sám: přátelství pojící jej se současným českým prezidentem Václavem Klausem vydrželo rány osudu bez nehod. Naposledy se jejich vztah dostal na přetřes v posledních dnech, kdy vyšlo najevo, že policie „napíchlá“ Peciče kvůli podezření z podvodů, odposlech zachytil i pár hovorů s prezidentem a rozčilený Klaus si kvůli tomu pozval na koberec premiéra. Ten úlek nešlo přehlédnout: vzbudil dojem, že se hlava státu snad má čeho bát. Takže kdo vlastně je ten Ranko Pecič, muž s nejvyššími kontakty, kolem kterého se toho tolik děje?

Konec v klubu Amor

Šestapadesátiletý Pecič se v Česku před pětadvaceti lety oženil, dnes tu vlastní několik firem a jeho dcera Gabriela zde vystudovala žurnalistiku. Policie poprvé narazila na postavu Peciče v roce 1992. Tehdy se přátelil s bossem jednoho

z balkánských gangů působících v Česku, Teodorem Mirkovičem přezdívaným Cigi. Mirkovič byl sledován a vyšetřován kvůli provozování sítě bordelů a pašování drog. Vyšetřování skončilo v roce 1993 poté, co Cigiho zastřelili členové znepráteleného gangu v pražském erotickém klubu Amor. Přibližně ve stejnou dobu byl nedaleko francouzské Marseille zastřelen Pecičův otec, obviněný krátce předtím francouzskou policií ze spolupráce s tamním balkánským gangem; Francouzi zároveň požádali české kolegy o prověrku finančních toků mezi otcem a synem. Česká policie tehdy nic podezřelého nezjistila. Ani nemohla, Pecič nebyl obviněn z žádného trestného činu, a proto soudní povolení ke kontrole bankovních kont nebylo možné získat. Pecič byl tehdy dovozcem zboží firmy Benetton, měl obchod v Jindřišské ulici a podíl ve dvou firmách spojených s H-Systémem – 1. národní bankou a společností Holding, která vlastnila hotel Kriváň v centru Prahy. Na jeho rekonstrukci si také vzala čtvrtmiliardový úvěr.

Společně angažmá s Petrem Smetkou upozornilo policii na existenci Peciče potřetí. Detektivové zjistili, že firma Holding, ve které měl Pecič desetiprocentní podíl, nepoužila peníze „v souladu s projektem rekonstrukce hotelu“. Peníze prostě zmizely, firma je nevrátila. Obviněn byl pouze Smetka, Pecičovo jméno se na úvěrových smlouvách neobjevilo. Další projekt Smetky, na kterém se podílel i Pecič, přinesl podle soudního spisu ztrátu tři set miliónů Kč. Pecič se Smetkou požádali prostřednictvím společnosti 1. národní banka, která si třísetmilionový úvěr u Komerční banky vzala, o bankovní licenci. Pecič se tehdy v roce 1999 *Lidovým novinám* zmínil, že „v dozorčí radě by mohla sedět paní Livia Klausová“, a podle neoficiálních a neprokázaných informací se současný prezident Václav Klaus tehdy zasazoval u udělení bankovní licence pro Smetku u guvernéra ČNB Josefa Tošovského (ten se k věci nikdy nevyjádřil). „Pana Smetku neznám a nikdy jsem za něj nikde neintervenoval,“ řekl Klaus médiím v roce 1999. Společnost nakonec kvůli probíhajícímu vyšetřování úvěrových podvodů svých šéfů – včetně Petra Smetky – licenci nedostala.

Premiéře, na Hrad

Podnět k Pecičovu letošnímu odposlechu byl, jak objevily *Lidové noviny*, prostý: policie o něm našla několik zmínek v bloku jednoho z obviněných bankéřů, Oldřicha Machalického, který schvaloval stamilionové úvěry firmám spojeným s tunelářským H-Systémem. Podle slov státní zástupkyně Ireny Zadražilové byly hovory Klause s Pecičem podle zákona skartovány, protože se nijak netýkaly vyšetřovaných zločinů. Pecič nebyl zatím obviněn, záznamy soukromých hovorů neunikly do médií, takže by se dalo na aférku zapomenout. Jenže, jak už bylo řečeno, Václav Klaus zareagoval způsobem, který to nedovoluje. Ostře kritizoval policii za masivní používání odposlechů, předvolal si na kobereček druhého nejmočnějšího muže státu, Stanislava Grosse, aby si s ním o věci promluvil. Po svém setkání oba cítili potřebu zdůraznit, že řeč na odposlechy Peciče vůbec nepřišla.

Pan Klaus čekal v autě

Vztahy mezi Pecičem a Klausem přesahují mantinely tenisových kurtů, mezi kterými se oba muži setkávali svého času i několikrát měsíčně. „Paní Klausová vždy zavolala – Gábinko, říkáš, mám nějaké volné lístky, nechceš jít se mnou? Po koncertě na nás čekal pan Klaus a odvezl mě autem domů,“ vzpomínala koncem devadesátých let Pecičova dcera Gabriela na rodinné přátelství. Manželé Klausovi se loni účastnili slavnostního otevření Pecičova obchodu se zbožím od firmy Hugo Boss na pražské Pařížské ulici. Je nutné dodat, že Pecič nebyl nikdy z ničeho obviněn. Jak už bylo řečeno, v případech 1. národní banky figuruje jako svědek, stejně tak v kauze hotelu Kriváň.

(Autor: Jaroslav Spurný, spurny@respekt.cz)

Morálka v České postkomunistické republice aneb Mé špatné zkušenosti s investicemi v Brně

Jsem optimista, proto jsem nevěřil varování a doporučením, dát si pozor s investicemi v České republice či raději vůbec neinvestovat. Nedal jsem na varování a začal jsem investovat. Veškeré své úspory a aktivity jsem směřoval k Brnu. Chtěl jsem tak přispět k obnově komunisty zničené země a zabezpečit si tak možnost návratu do rodné země, ve které mám ještě mnoho kamarádů.

Problémy, které nastaly, předčily i fantazii těch, co mne varovali. Po velkém úsilí a finančních ztrátách jsem se všeho na Moravě opět zbavil. V budoucnu tam budu jezdit jen na návštěvy. Nemohu popsat vše, bylo by to na knihu. Zmíním se pouze o JUDr. Liborovi Brzobohatém – výstižné jméno – a o mém nájemníkovi, který se zabydlel bez placení nájmu v mém nově postaveném domku s tenisovým kurtem.

Stručně o problémech, které mne očekávaly:

1. Investice do družstevního bytu ve středu Brna:

Nejprve jsem zaplatil nájemníkům domu ve Veselé ulici nutnou 1/10 ceny domu, aby mohli koupit tento dům a založit družstvo. Za to mně byl slíben čtyřpokojový byt. Nakonec jsem si musel sám z nebytové části postavit dvoupokojový, provizorní byt. Po svržení původního předsedy družstva mně družstvo nechtělo povolit rozšíření na čtyřpokojový byt a snažilo se ode mne získat další peníze. Byt se mi nakonec podařilo prodat. Spory v družstvu vedly skoro k jeho zániku a „prošustrování“ nemovitosti velké hodnoty. Lidé v družstvu se mezi sebou vzájemně soudili a udávali na policii jen z nedůvěry a touhy po penězích. Také bylo obtížné vystěhovat jugoslávskou mafii, která nechtěla platit nájem za prostory herny. Právníka – zástupce předsedy družstva –, který v domě bydlel, ranila mrtvice.

Tak to bylo o soužití občanů, nedůvěře, sobectví a závisti.

2. JUDr. Libor Brzobohatý mně sliboval pomoc v záležitosti družstva:

Místo, aby něco podnikl, vylákal na mně 250 000 Kč (12 000 SFR) jako půjčku na jeden rok za vyšší úrok. Od té doby jsem tyto peníze neviděl, ani slibovaný úrok. Napřed vodil za nos, později dělal „mrtvého brouka“. Prostě nebyl k dosažení. Po dvou letech marného vymáhání mé pohledávky jsem JUDr. Libora Brzobohatého nahlásil na Policii ČR v Brně. Sepsali se mnou protokol. Dali mně na vědomí, že s tím nic nemohou udělat. Po dalších urgencích mně Policie

ČR sdělila, že bohužel JUDr. Liboru Brzobohatému nemůže dokázat zlý úmysl, a tudíž dle platných zákonů nemůže být potrestán. Mám prý to zkusit u normálního soudu. Záměrný úmysl mu nemohl být prokázán údajně proto, že mně jednou malou částku z 250 000 Kč splatil – jako úrok. Tento zákon umožnil JUDr. Brzobohatému jeho podvod. Jak jsem se později dozvěděl, bylo jich více. Dokonce mi jednou vyhrožoval, ať toho nechám, že má známosti i ve Švýcarsku. Ani po pěti letech peníze nevrátil. Začaloval jsem JUDr. Brzobohatého. Soud rozhodl po delší době, že mně má peníze vrátit. Nyní jsem dostal od soudu souhlas k exekuci. Pochybují, že něco dostanu. Stálo mne to dalších 30 000 Kč. Umí si to zařídit, aby byl oficiálně bez peněz. Zde mne zarazilo:

Zákony vlastně umožňují a podporují tyto podvody a tyto podvodníky, které a kteří se potom zákonitě rozmnožují.

3. Stavěl jsem dům na pozemku v Pístovicích:

Vesnice mi prodala pozemek za to, že mně komunisté zkonfiskovali chalupu s velkým pozemkem po mém opuštění republiky – můj pozemek s chalupou později prodala. Bylo mi jasné, že kvůli protichůdným zákonům nemám žádnou šanci získat svůj majetek zpět. Navíc chalupa byla zbořena a na mém pozemku byly postaveny dva domy. Alespoň mi prodali pozemek ke stavbě domku s tenisovým kurtem. Kamarád architekt mi navrhl dům a firma LÁTAL se pustila do díla. Vypadalo to slibně. Stavba pokračovala – hlavně, když jsem měl přijet. Druhý rok jsem spolu s kamarádem stavařem zjistil, že zespoda prosakuje voda. Na jaře byl sklep pod vodou. Problém se řešil jeden rok. Architekt a projektant nezajistili patřičný geologický průzkum – zřejmě spodní tlaková voda. Když to stavební firma zjistila, činila zoufalé pokusy – např. vést středem domku drenáž. Stálo mne to dalších mnoho peněz navíc. Problém se vyřešil drenážemi kolem celého domku. Soused architekt, který mi slíbil stavební dozor, se na to prostě vykašlal.

Tak to je o spolehlivosti a poctivosti lidí.

4. Dům jsem stavěl místo jednoho tři roky:

Sháněl jsem nájemníka. Prvním byl pan Kumr. Platil nájem, ale jen když jsem si ho přišel osobně vyzvednout. Vyhybal se práci a nic na domku a zahradě nedělal. Dalo by se říci – domek devastoval. Když se mi ho podařilo dostat pryč, vypadalo to jako po cikánech (nechci se Romů dotknout) a musel jsem vše dávat opět do pořádku. Na inzerát přijel osobně až do Basileje pan Ing. Petr Balcar se svým společníkem a „oblblí“ mne. První měsíce prý budou platit nájem a později domek koupí. Koupě se nekonala, nájem jsem nedostával. Když jsem si jel nájem vyzvednout do Brna, dělal si ze mne blázný. Vždy jsme si domluvili schůzku – nikdy nepřišel. Jednou mi ukázal dokument o převodu peněz na mé konto, ale za 10 minut tento převod stáhl zpět! Zpočátku se snažil ode mne domek koupit. Měl to vymyšlené tak, že podepíše dříve, než on zaplatí. Po převodu na katastrálním úřadu je to pak již jeho majetek, i když mi žádné peníze nezaplatí. Proto si v realitních kancelářích zjistil moji adresu a telefon. Byl jsem naštěstí upozorněn, že peníze musím dostat současně s podpisem smlouvy u notáře. Trval jsem na tom. Poté již nechtěl dům koupit, jen si užíval nového domu a nic neplatil. Lhal mi, že platí, nic jsem nedostával. Navštívil jsem pana Ing. Petra Balcara – měl dvě auta, dvě motorky, ověšený zlatem, jeho žena též. To již mi bylo vše jasné. Nakonec se mi ho podařilo vypudit s pomocí mého právníka a známého, který si můj dům koupil.

Tak to je o podvodnících a mafiích, kterých tam asi není málo.

Abych si jen nestěžoval, potkal jsem se i s dobrými a s férovými lidmi. Firma Štěpánek z Přerova, co mi postavila tenisový kurt, a pozdější kupec byli opravdu slušní lidé. Někteří lidé se sice snažili, ale výsledky jejich práce byly žalostné. Česká společnost se mi zdá být rozpolcená. Na jedné straně spousta slušných, schopných lidí a na druhé se to jen hemží podvodníky, mafiány, kteří se jen ženou za penězi. Je smutné muset žít v zemi, kde se musí vše zamykat – i ve sklepích, kde si lidé nemohou důvěřovat, kde si lidé závidí a předstihují se, kdo má lepší auto či byl na dražší dovolené. S placením se běžně vyčkává, až to druhý vyžaduje. Když se to nedaří, dochází i na jiné metody, o kterých se poškození vzájemně informují – např. různé druhy násilného vymáhání, od slovních pohrůzek až k fyzickému násilí. V takové zemi momentálně nemohu žít.

Přemýšlel jsem o příčinách tohoto smutného stavu:

- Děti, na které nemají rodiče většinou čas, nedostatečná morální a mravní výchova. Výuka a praktikování náboženství, které tuto úspěšně plnilo jako u nás ve Švýcarsku, bylo zlikvidováno komunismem. Kde se mají mladí lidé naučit a dozvědět, jak se mají chovat? V seriálech na NOVE, kde je spousta násilí a amorálnosti? Jak se mají dovědět, že krást se nevyplatí, když jim je neustále společností prezentován opak a servírovány příklady i z nejvyšších míst? Je dost lidí, kteří se krást nestydí a nemají z toho špatné svědomí. Lidé jsou stále zvyklí z dob komunismu, že vše patří všem a krást že je normální. Nemají ještě potřebnou úctu k majetku druhých, protože ho nevládní, nevytvořili svou poctivou práci, jen z velké části nepoctivě nakradli a nabyli. Pozvolna se to začíná měnit, je na čase.

- Politikové nejdou příkladem, sledují především své vlastní, úzké, sobecké zájmy. V zákonech vytvářejí úmyslně možnosti pro nezákonné obohacování – své vlastní a propojených společenství. Podnikatelé si vyřizují často své účty přes mafiány, protože právo a jeho vymahatelnost je mizivá.

Můj článek vyznívá dost pesimisticky – je to můj pohled a mé zkušenosti. Snad jsem měl smůlu a „nalít“ podvodníkům, kteří čekají na „západáky“ a využívají jejich počáteční určité a pochopitelné naivitu? Myšlenky na takové podlé jednání vás prostě nenapadnou, pokud člověk žije dlouhá léta v demokratické zemi. Teď už ano, bohužel, či bohudík...?

Ještě maličkost závěrem: V Brně jsem stavěl 4 roky třípokojový byt, každý den, svépomocí. Každý den po práci, soboty, neděle a celou dovolenou. Vše jsme postavili sami. Po „zániku“ komunismu jsem se zeptal na družstvo, dali mi byt v restituci bude vrácen, Odpověď zněla: „Pane, co byste chtěl, vždyť to není majetek váš, ale družstva. Nemáte na to žádný nárok, ani na náhradu!“ Byt byl zkonfiskován i s nábytkem, když jsem opustil republiku.

Zdeněk Tomka, Basel, říjen 2004

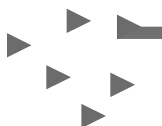
(Redakce neodpovídá za obsah čtenářských dopisů.)

CZECH IS OUT! NEJVĚTŠÍ VÝSTAVA ČESKÉHO DESIGNU VE VÍDNI

WOHNEN & INTERIEUR
12.–20. BŘEZNA 2005

Veletržní kongresové centrum
Messegelände – Prater
Vídeň 1020

NAŠE PROJEKTY A VÝSTAVY

NA PŘEHLÍDKÁCH ZAHRANIČNÍHO DESIGNU 2000-2004

- 2000 *Bydlení budoucnosti (ložnice, obývací pokoj, jídelna, studovna)*
- 2000 *Současná židle ve světě*
- 2000 *Top Ten (Promosedia, Udine)*
- 2001 *Krása překližky*
- 2001 *Corian – materiál třetího tisíciletí*
- 2001 *Designed in Slovakia (ve spolupráci se Slovenským Centrem Dizajnu, SR)*
- 2002 *Nábytek a svítidla z plastu*
- 2002 *HOMO@HABITAT – The Evolution of British Lifestyle Design (ve spolupráci s BEDG, UK)*
- 2003 *Light E-Motion (Domus Academy, Milán)*
- 2003 *Ex Eco aneb Zanussi Fun*
- 2004 *Vyrobena v Itálii – sovětská avantgarda 20. let (Abitare Il Tempo, Itálie)*
- 2004 *100 let vlámského designu – vlámské tvary (Design Museum Gent, Belgie)*
- 2004 *Od valchy po mikročip + Electrolux Design Laboratory*
- 2004 *Nekonvenční domácnost (ve spolupráci s VŠVU Bratislava)*
- 2004 *Afghánské koberce aksí*
- 2004 *Design pro město (ve spolupráci s mmCité)*
- 2005 *Architekt a designér Marcel Breuer (společně se společností Vitra Koncept, Vitra Design Museum a NG v Praze, v přípravě)*

NAŠE VÝSTAVY V ZAHRANIČÍ

- 2002 *Salone Satellite/Salone Internazionale del Mobile, Milán, Itálie – projekty Na vlnách Persexu a Léčba corianem*
- 2003 *Salone Satellite/Salone Internazionale del Mobile, Milán, Itálie – projekt Svítidla a světelné objekty z corianu*
- 2003 *Talents/Tendence Lifestyle, Frankfurt nad Mohanem, Německo – projekty On The Street a Svítidla a světelné objekty z corianu*

KONTAKTNÍ ÚDAJE

PhDr. Lenka Žižková
Bulharská 33, 101 00 Praha 10
tel., fax: + 420 272 742 377
tel.: + 420 602 350 805
e-mail: lez-krb@volny.cz

Ing. Petr Ivanov
Hornoměřcholupská 1198/27
102 00 Praha 10
tel.: + 420 606 654 121
e-mail: petr.ivanov@tiscali.cz
www.artinterior
www.artdecoration.cz
www.officelife.cz
www.spaces.cz

PhDr. Lenka Žižková

Absolventka Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně (původně FF UJEP), mimořádného studia na FA VUT v Brně, Helsinské univerzity (Helsingin yliopisto) a na FA Vysoké školy technické (Arkkitehtiosasto TKK) v Otaniemi ve Finsku. Věnuje se teorii a publicistice z oblasti designu, bytové kultury a architektury. Publikuje v časopisech, je autorkou řady televizních a rozhlasových pořadů.

Organizovala desítky specializovaných výstav, salónů, mezinárodních symposií a přednášek o designu a architektuře. Patřila k zakladatelům umělecké skupiny Žararaka. Za publicistickou činnost získala domácí i zahraniční ocenění, například cenu UNESCO za projekt „Jak bych chtěl bydlet“, Stříbrný globus – 2. hlavní cenu za film Město roku 2000 na mezinárodním filmovém festivalu odborných filmů v Teheránu, Křišťálový jehlan DC ČR za nezávislou publicistiku o designu a hmotné kultuře, Zlatou sponu IFABO za projekt Home Office, italskou cenu Cersaie za vítězství v soutěži publicistiky o designu, cenu TAURUS za projekt Místo očisty, společně s AC EXPO Křišťálový jehlan DC ČR za publicistiku a propagaci designu.

Je spoluautorkou koncepce komplexů výstav *art & interior*, autorkou projektů a kurátorkou přehlídek českého a zahraničního designu ve Veletržním paláci Národní galerie v Praze.

Společně s AC EXPO zajistila výstavy reprezentace českého designu na Salone Satellite v Miláně v roce 2002 a 2003 a výstavu českého designu na výstavě Talents 2003 ve Frankfurtu nad Mohanem. Pro rok 2005 připravuje největší výstavu českého designu ve Vídni CZECH THIS OUT!

Podpůrný program Nadace Roberta Bosche – Historie a příběhy sousedství

Grenzgänger – Recherchen in Mittel- und Osteuropa / Přechody hranic – rešerše ve střední a východní Evropě

Kdo chce objevovat střední a východní Evropu, plánuje nějakou publikaci a chtěl by rešeršovat na Východě, může požádat o podporu Nadaci Roberta Bosche. Hledání jsou autoři, kteří sbírají informace z první ruky a chtějí navštívit autentická místa. Publikace mají oslovit široké publikum, vyvolávat diskuse a vzbuzovat porozumění pro země střední a východní Evropy. Žánrově vymezení sahá od literárních a esejistických forem přes scénáře až po rozhlasovou reportáž. Žádost lze podat dvakrát ročně: k **10. březnu** a **10. září**.

Další informace k podpůrnému programu a formuláře žádostí naleznete na: www.bosch-stiftung.de, „Forderung, Völkerverständigung II, Beziehungen mit Mittel- und Osteuropa, Grenzgänger“.

Robert Bosch Stiftung GmbH

Katrin Peerenboom, Programmbereich 4: Voelkerverstaendigung II, Heidehofstrasse 31, D-70184 Stuttgart

Tel.: 0711/46084-146, Fax: 0711/46084-158, E-mail: katrin.peerenboom@bosch-stiftung.de, <http://www.bosch-stiftung.de>

KLUB PŘÁTEL RAKOUSKA PRAHA

Navrátilova 9, 110 00 Praha 1, e-mail: kpr-cz@quick.cz

Informační list č. 1/2005

1. Přednášky a besedy

16. 2. (středa) ve 14.00 hod. návštěva výstavy EXPO 2005 v prostorách Ministerstva kultury, Praha I, Maltézské nám. 1, s následující besedou v Galerii Ecce Terra, Maltézské nám. 14 (Deylova škola), besedu vede Václav Kulle.
8. 3. (úterý) v 17.00 hod. přednáška Ing. J. Kozelky „Švýcarsko, Rakousko a příhraniční oblasti“, Muzeum hl. m. Prahy, Praha 1, Na Florenci.
9. 4. (sobota) v 10.00 hod. XI. výroční členská schůze, Národní dům Na Vinohradech, Praha 2.
28. 4. (čtvrtek) v 17.00 hod. přednáška doc. PhDr. Hlavačky, CSc., „Čechy očima cizinců v 19. stol.“, Rakouské kulturní fórum (dále RKF), Praha 1, Jungmannovo nám. 18.
5. 5. (čtvrtek) ve 14.00 hod. návštěva stálé expozice Českého muzea hudby, Praha 1, Karmelitská 2, s následující besedou v Galerii Ecce Terra, vede př. Bomba.

2. Výlety

14. 4. (čtvrtek) vycházka do Botanické zahrady v Tróji, sraz ve 14.00 hod. před vchodem do metra C – Holešovice u stanice autobusu č. 112. V případě špatného počasí prohlídka skleníku FATA MORGANA. Vede př. Dudlová.
23. 4. (sobota) jednodenní vlakový zájezd na výstavu „Flora Olomouc“ a návštěva Sv. Kopečku (setkání členů KPR z Čech a Moravy).
14. 5. (sobota) vlakový (příp. autobusový) zájezd pro diváky i účastníky „Běhu tolerance“ – Písek.
- 27.-29. 5. (pátek – neděle) „Narzissenfest“ v Bad Aussee a na Grundelsee (Gmunden, Hallstadt atd.).

Plán činnosti KPR na 1. pololetí 2005

11. 6. (sobota) jednodenní zájezd autobusem „Hrady a zámky VI“ (Rap-potenstein, Arbesbach, Weitra atd.). Odjezd v 6.00 hod. z ulice Na Florenci č. 3.

Přihlášky a informace ke shora uvedeným akcím v klubovně – Navrátilova č. 9, Praha 1, př. Harfel, úřední hodiny každou první středu v měsíci od 17.00 hod.

Další akce podle zájmu na CA MATYLDA, Praha 2, Jindřišská 7, tel. 224 239 026, mob. 608 111 247. Ve druhém pololetí je na 1.-2. 10. plánován zájezd do Micheldorfu – „Běh pro zdraví“.

K další činnosti Klubu:

Kurs německého jazyka a besedy vede př. Štrosová. Začátek kursu každou středu v 16.00 hod., besedy podle dohody.

Různé:

V klubovně jsou k dispozici krajské noviny, časopisy a různá periodika a internetové zpravodajství související se životem v Rakousku. V RKF jsou taktéž k dispozici různé časopisy a knihy a program akcí pořádaných RKF. Prosíme o nahlášení e-mailové adresy a o včasné hlášení případné změny adresy.

Výbor Klubu přátel Rakouska přeje úspěšný nový rok 2005, blahopřeje všem našim jubilantům a těší se na setkání s Vámi na akcích pořádaných v tomto roce.

Ing. Věra Bombová, v. r.
předsedkyně

AUSTRO-BOHEMIA KLUB / AUSTRO-BOHEMIA CLUB

Handy/Mobil – Montag bis Donnerstag von 9 bis 16 Uhr: 0043 699 10596078

Fax: 0043 1 8123650, ivana.pastrnak@chello.at

Fax: 01-8123650, petr.pastrnak@chello.at

Bankverbindung: BankAustria, Kto. Nr.: 00659124804 (AustroBohemia) BLZ 20151

19.-20. März 2005 Südböhmen:

Abfahrt 6:30, Westbahnhof, 70,- €, Einbettzimm. + 15,- €
Schloß Ohrada/Zwinger; Písek (mit ältesten Steinbrücken in Mitteleuropa); Kratochvíle/Kurzweil 1583-1589, ständige Ausstellung des tschechischen Zeichen- und Trickfilms; Zvíkov/Klingenberg – Stausee; Tábor/Husitenstadt; Jindřichův Hradec/Neuhaus; Slavonice/Zlabings.

9.-10. April 2005 Prag – Lány:

Abfahrt 6:30, 75,- €, Einbettzimmer + 15,- €
Lány – Residenz der Tschechischen Präsidenten mit Grab T. G. Masaryk, mit Kulturprogramm: 9. 4., 14:00 u. 16:00: National Theater; A. Ch. Adam: Gisela, Ballet, 10. 4., 14:00, E. Rostand: Cyrano z Bergeracu, Schauspiel, Ständetheater; 14:00, W. A. Mozart: Don Giovanni, Oper, usw.
Ankunft Wien: cca 22:00.

26.-29. Mai 2005 Český Krumlov/Böhmisch Krumau:

Abfahrt 6:30, Westbahnhof, Bus, Halbpension, Zimmer 149,- €, Einbettzimmer 182,- €

1 Tages Ausflug PLZEŇ/PILSEN (Brauereibesuch mit Mittagessen und Bierverkostung): Hauptstadt der Region Pilsen, die viertgrößte Stadt der Tschechischen Republik, ein bedeutendstes Industrie- und Kulturzentrum. Weltberühmt wurde die Stadt besonders wegen der hiesigen Biermarke Pilsner Urquell.

1 Tages Ausflug LIPNO/STAUSEE LIPNO (genannt „Böhmerwälder Meer“)

1 Tages Aufenthalt KRUMAU

18.-19. Juni 2005 Český Krumlov/Böhmisch Krumau:

FEST DER FÜNFBLÄTTRIGEN ROSE, Abfahrt Westbahnhof (Abfahrt Felberstr. um 6:30)

Das 16. Jahr der Renaissancefeste, deren dreitägiges Programm die Atmosphäre der Zeit der letzten Rosenberger hervorruft und so können Sie ganze zwei Tage die Ritter, Gaukeln, Musiker, sowie vornehmen Herren und Damen, ehrwürdige Bürger, Kaufleute usw. miterleben.

Abend ab 21:30 – Schloßtheater (Drehbare Zuschauer-raum).

Programm u. Preis (inkl. aller Leistungen) mit Vorbehalt, Gute Laune und gültigen Reisepaß nicht vergessen!

PROGRAM
ČESKÉHO CENTRA VE VÍDNI

Čt 17. 2. v 18:30

Klavírní koncert – Lukáš Klánský

Lukáš Klánský se narodil v roce 1989 a na klavír začal hrát v pěti letech. V roce 1997 začalo jeho triumfální tažení po českých a světových festivalech a soutěžích. Je trojnásobným vítězem Prague Junior Note a držitelem prvních cen z belgické EptA a italské Agropole. V roce 2004 vystoupil v prestižních prostorách pražského Rudolfinu, kde hrál spolu s Českým komorním orchestrem Mozartův klavírní koncert F dur č. 19. V současné době má za sebou přes 200 koncertů a studuje na pražské konzervatoři ve třídě prof. Evy Boguniové.

Velvyslanectví ČR, Penzinger Str. 11-13, 1140 Wien. Rezervace místa: 0043-1-53 52 360.

Pá 25. 2. ve 21:00

Koncert – Garage

Skupina Garage je další legendou českého undergroundu, která bude rakouské veřejnosti představena. Skupina vznikla v roce 1980 a několik let v ní působil Mejla Hlavsa – ústřední postava a zpěvák skupiny Plastic People, který se současně zasloužil o několik hitů, které již zazněly u příležitosti vídeňských městských slavností v roce 2004. V roce 1992 vystupovala Garáž v klubech v New Yorku, ve Švýcarsku, v Německu, Belgii a Francii. V roce 1994 se skupina proslavila v hitparádě Rádia France International sklad-

bou *Berlín a byla následně pozvána, aby účinkovala na festivalu v Cannes.*

Nachtasyl, Stumpergasse 53-55, 1060 Wien, tel: 0043-1-596 99 77.

Út 8. 3. ve 21:00

Koncert – Václav Koubek

Písničkář a harmonikář Václav Koubek, již přes čtvrtstoletí výrazná osobnost české hudební scény, představí ve Vídni své nové CD *Každý pes*. Jeho osobitý zpěv, hra na harmoniku a vyprávění příběhů jsou typické pro více než sto autorských písní, z nichž velká část vyšla na šesti deskách. Nachtasyl, Stumpergasse 53-55, 1060 Wien, tel. 0043-1-596 99 77.

Út 15. 3. v 19:00

Koncert – Filip Topol

Filip Topol hrál poprvé veřejně na klavír jako dvanáctiletý v domě Václava Havla v Hrádečku před vystoupením skupiny Plastic People. V roce 1979 založil se svými spolužáky skupinu *Psí vojáci*, která nedávno oslavila výročí 25 let od svého založení. Ve svých sólových vystoupeních spojuje Filip Topol vlastní skladby s klasickou hudbou. Díky jeho smutnému a impulzivnímu hlasu s osobitým zvukem klavíru je nenapodobitelným solitérem české hudební scény. Kulturverband Favoriten, Favoritenstrasse 118, 1100 Wien.

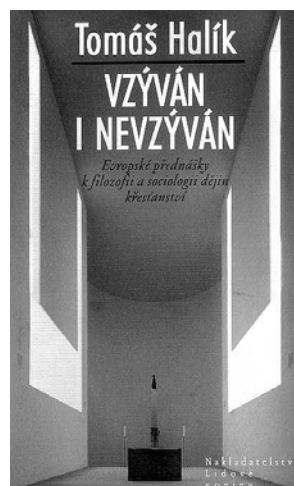
Vzývání i nevzývání**Nová publikace Tomáše Halíka**

Již několikrát jsem informoval na stránkách KLUBU o nových knihách a aktivitách českého katolického kněze prof. ThDr. Tomáše Halíka. Tento intelektuál se stal v posledních letech snad nejvíce žádanou českou osobností na mnoha mezinárodních fórech. Tak jako v kultuře patří bezesporu k nejznámějším českým osobnostem v zahraničí zpěvák Karel Gott, v politice, demokratickém smýšlení a literatuře Václav Havel, tak se stala z Tomáše Halíka výrazná myslitelská osobnost na poli filozofie, sociologie a teologie.

Jeho nejnovější, poslední publikací se stala kniha *Vzývání i nevzývání*, která vyšla v listopadu 2004 podobně jako předcházející dva tituly – *Co je bez chvění, není pevné*. *Labyrintem světa s vírou a pochybností* a *Oslovit Zachea* – v nakladatelství Lidové noviny. Halíkova kniha vzbudila již tradičně na českém trhu velký ohlas. Potěšující je to hlavně proto, že Česká republika patří mezi nejateističtější státy světa. Tomáš Halík, katolický kněz, který se svým povoláním nijak netají a neskrývá ho, je však jako autor knih a publikací, přednášející a zároveň kazatel ve veliké oblibě. Téměř pravidelně s ním vycházejí rozhovory v různých českých novinách na aktuální, nejenom křesťansko-katolická témata, je častým hostem v různých pořadech v rádiu i v televizi. Říká se, že nikdo není prorokem ve své rodné vlasti. I Tomáš Halík má doma dost kritiků. Avšak navzdor

ry jejich útokům je jeho hlas stále více slyšet a jeho mínění se stává měřítkem úhlu pohledu. Tento úhel pohledu tak zcela nenápadně, ale jistě formuje českou veřejnost a společnost.

Nejnovější kniha Tomáše Halíka je však jiná než jeho dosavadní knihy. Autor přichází s již velice vyhraněnou tematikou. Tematikou, která zajímá především tu část společnosti, která je činná ve veřejno-politickém prostředí. Jedná se o filozoficko-sociologicko-teologické zkoumání identity evropanství, hledání jakési pomyslné charakteristiky toho, co vystihuje podstatu „starého kontinentu“ – Evropy. Na první pohled by se mohlo zdát, že T. Halík hledá z funkce svých oborů a aktivní profesorské činnosti na Karlově univerzitě v Praze rychlou a zřejmě lacinou odpověď. Kolikrát jsme již slyšeli např. z úst některých věřících, biskupů i kardinálů prohlášení o tom, že v ústavě Evropské unie by neměla scházet jasná zmínka o tom, že Evropa má křesťanské kořeny. Tomáš Halík, kněz, ve své knize toto mínění ani nenapadá, ani nevyvrací, ale ani ho nepriorizuje a nepovažuje ho za prvořadé. Způsobem, který je

mu jako poctivému vědci, reprezentantovi tradičního evropského univerzitního školství a zároveň upřímně hledajícímu člověku blízký, se spíše ptá formou hloubavých otázek, dedukcí, analýz a pokorného rozjímání. Odpověď nechává jakoby zrát, viset ve vzduchu. I když by mohl na základě svých studií použít nějakou tezi a nikdo by mu nemohl vyčítat absenci důkazů, přece jenom zůstává jakoby v roli tichého pozorovatele. Odpověď na předložené otázky tak musí hledat posluchač Halíkových myšlenek sám v sobě. Ano, posluchač. Protože tato kniha vznikla jako soubor jeho přednášek, které přednesl na požádání a pozvání na mnoha zahraničních fórech. Já sám byl jedné takové přednášce před několika lety ve Vídni za účasti nejvyšších politických, akademických a církevních představitelů v čele s kancléřem W. Schüsselem účasten.

Tato kniha je tedy, jak píše Tomáš Halík, jakýmsi prvním dílem připravované trilogie jeho přednášek: *Evropské přednášky, Americké přednášky a České přednášky*. Všech šestnáct přednášek tohoto prvního dílu přednesených na půdě sedmi evropských univerzit a mezinárodních sympozií však autor v této knize upravil tak, aby byly přijatelnými nejen pro vysokoškolsky vzdělané lidi a akademickou obec, ale aby se staly srozumitelnými rovněž všem těm, kdo hledají nejen identitu Evropy, ale i své vlastní kořeny. Evropa je zemí mnoha kultur, náboženství, diametrálně odlišných ekonomických, sociálních, ale i politických hodnot. Evropa se však vydala na novou cestu, na cestu hledání toho, co ji slučuje a co je podstatné. Tato cesta však začíná tak jako každá náročná pouť tam, kde jeden člověk nachází cestu k druhému a ten druhý ví, že může kdykoliv jít k tomu prvnímu. Halíkův filozoficko-sociologicko-teologický rozbor Evropy tak nakonec končí tam, kde vše začíná: v hledání příčin lidské existence.

Halík věnoval tuto knihu velkému Evropanovi, nedávno zemřelému kardinálovi Königovi. A právě tento kardinál nejednou zdůrazňoval: „Člověk by měl vědět, odkud přichází, kam jde a co je jeho posláním...“ I název knihy je velice symbolický. Je to překlad latinského nápisu, který si nechal na svůj hrob vytesat velký psycholog 20. století C. G. Jung: „*Vocatus atque non vocatus deus aderit*“ – zván i nezávan, pojmenován i nepojmenován, vzýván i nezýván, Bůh tu bude.

(Peter Žaloudek, Vídeň)

Dvě nové knihy

Ve Švýcarsku píše už několik let pro tamní dřívě exilový měsíčník *Zpravodaj* o politických aktualitách v České republice Dana Seidlová. Své články shrnula do knížky pojmenované *Sedmiročinka*, kterou spolu se svými memoáry pod názvem *Zrcadlo mé duše* představila v Praze i v Curychu na prosincových autogramiádách.

Knihu vzpomínek sepsala – podle vlastních slov – u příležitosti svých 75. narozenin hlavně pro své děti. Dana Seidlová pochází z matčiny strany z rodu dr. Gutha-Jarkovského, známého autora breviářů slušného chování a spoluzakladatele Mezinárodního olympijského výboru. Ve vídeňském deníku *Die Presse* byla loni 8. srpna otištěna fotografie, na níž byl Guth-Jarkovský spolu s baronem Coubertinem a zástupci dalších národů v červnu 1894 v Paříži na prvním setkání MOV.

(d. v.)

Vážený přítelé,

dovolujeme si Vám zaslat naši informaci o odhalení památníku T. G. Masaryka a M. R. Štefánika v Košicích.

My, kteří neseme název Československý ústav zahraniční, považujeme realizaci společného památníku T. G. Masaryka a M. R. Štefánika v Košicích v místě, kde se stýkají třídy T. G. Masaryka a M. R. Štefánika, za symboliku vzájemného přátelství a historické nepostradatelnosti našich národů.

Vážený přítelé, nebyla to jednoduchá práce shromáždit finanční prostředky a zajistit realizaci společného památníku, ale konečný výsledek a přijetí veřejností nám je dostatečnou odměnou za vykonanou práci.

Věříme, že námi zasláné podklady jsou pro Vás zajímavé, a pokud uznáte za vhodné, byli bychom opravdu rádi, kdybyste je uveřejnili i pro Vaše čtenáře.

S přátelským pozdravem

Jaromír Šlápota, předseda

Československý ústav zahraniční realizoval památník T. G. Masaryka a M. R. Štefánika v Košicích

Dne 27. října 2004 ve 14:00 proběhlo odhalení památníku Tomáše Garrigua Masaryka a Milana Rastislava Štefánika. Promluvili předseda Československého ústavu zahraničního pan Jaromír Šlápota, primátor města Košice pan JUDr. Zdenko Trebula a předsedkyně regionální od-

Jaromír Šlápota a autor památníku akademický sochař Josef Vajce

bočky ČSnS v Košicích paní MUDr. Dagmar Takáčsová. Přítomen byl exprezident Slovenské republiky pan Ing. Rudolf Schuster, CSc., generální konzul ČR v Košicích pan Mgr. Vítězslav Pivoňka, předseda Českého spolku na Slovensku pan Ing. Pavel Doležal a představitelé státní správy a veřejného života. Odhalení proběhlo za účasti sdělovacích prostředků.

Památník stojí v košickém Starém Městě v místě, kde se sbíhá Štefánikova a Masarykova ulice. Dílo realizoval Československý ústav zahraniční ve spolupráci s Českým spolkem na Slovensku a jeho příprava a realizace trvala dva roky. Původní záměr postavit památník pouze T. G. Masarykovi byl postupně pozměněn. Na návrh předsedy Československého ústavu zahraničního Jaromíra Šlápoty vzniklo sousoší, které tak připomíná odkaz obou významných osobností, jež se nejvýrazněji podílely na vzniku samostatného Československa.

Bronzové busty jsou umístěny na dvou žulových sloupech, symbolizujících pilíře československé státnosti – v dolní části jsou propojeny bronzovým svorníkem. Sloup vlevo nese bronzovou bustu prvního československého prezidenta Tomáše Garrigua Masaryka, pravý sloup nese bronzovou bustu představitele slovenského národa v Národní radě československé a prvního ministra vojenství ve vládě ČSR generála Milana Rastislava Štefánika. Busty jsou provedeny v nadživotní velikosti, celková výše pilířů s bustami činí cca 280 cm. Mezi pilíři na svorníku leží bronzová kytice. V horní části pilířů jsou uvedena jména a data narození a úmrtí obou významných představitelů českého

a slovenského národa. Autorem památníku je akademický sochař Josef Vajce.

Dříve než primátor Košic JUDr. Zdenko Trebuľa slavnostně odhalil památník, řekl mj. ve svém projevu: „Od dnešního dne budú ako najväčšie symboly dvoch sebe blízkych národov predstavovať prienik svojich myšlienok aj vďaka krásnemu sochárskemu dielu. Na spojnicu ulíc, ktoré nesú ich meno. Ale symbolicky spoja aj dve ďalšie partnerské mestá z krajín Slovanov. Akademický sochár Josef Vajce, autor tohto diela, vytvoril busty Masaryka, ktoré sú umiestnené v Petrohrade a Užhorode. V dvoch partnerských mestách Košíc. I v tom je kus symboliky.“

Předsedkyně regionální odbočky Československého spolku na Slovensku paní MUDr. Dagmar Takáčsová řekla: „Bola to myšlienka Českého spolku na Slovensku, ktorá vznikla už pred piatimi rokmi. Vedeli sme však, že to sami nevládneme, a tak sme hľadali vhodného partnera, ktorý by nám ju pomohol zrealizovať. Našli sme ho v Československom ústave zahraničnom. Táto inštitúcia znášala väčšinu finančných nákladov celého projektu. Zorganizovali dokonca v Českej republike zbierku. Celé súsošie sme koncipovali ako symbol česko-slovenskej vzájomnosti.“

Generální konzul ČR pan Mgr. Vítězslav Pivoňka nakonec ve svém vystoupení konstatoval: „Tento akt odhalení sousoší by neměl připomínat jen společnou minulost, ale měl by být i symbolem pro budoucnost. Abychom byli schopni vzájemné úcty a na tomto základě mohli hledat možnosti pro naši společnou budoucnost v EU.“

(zkráceno)

Vážení čtenáři v Rakousku,
příspěvek na rok 2005 činí 25 EUR,
350 Kč/Sk pro Českou a Slovenskou republiku, 25 EUR inkl. poštovné
pro ostatní cizinu.

Vážení čtenáři na Slovensku,
důvěřujte poště a vložte svůj příspěvek 350 Sk do obálky.

Vážení čtenáři v České republice,
důvěřujte poště a vložte svůj příspěvek 350 CZK do obálky, nebo použijte konta: Helena Dvořáková, Investiční a poštovní banka, divize poštovní spořitelna, číslo účtu: 107646135, kód banky: 0300, účel: Klub - příspěvek

Srdečně děkujeme všem těm, kteří našli možnost a peníze, které potřebujeme, nám nějakým způsobem doručili.

Složenkou s vyúčtováním inzerátů rakouských inzerentů zasiláme zvlášť. V České republice použijte prosím na této stránce uvedeného konta. Slovenské inzerenty prosíme, aby sumu vložili do obálky.

Srdečný dík Účetní a redakce

Naše kancelář není obsazená a proto prosíme o pochopení, když se nás nedovoláte.

Namluvte své přání na záznamník, určitě se ozveme.
Záznamník: 0043 1 402 32 99, fax: 0043 1 79 88 454
e-mail: kulturklubcs@Eunet.at

Nemáme placenou sekretářku, a proto touto formou srdečně děkujeme všem nově se přihlášeným čtenářům. Věříme, že jsou s časopisem spokojeni. Prosíme o jejich ohlasy, přání, návrhy a kritiku.

Přihlášky k odběru časopisu zasílejte na adresu:

Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku
Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich
A 1080 Wien, Schlüsselgasse 18
záznamník: 0043 1 402 32 99, fax: 0043 1 79 88 454
roční příspěvek: 25 EUR
Bankovní spojení Bank Austria
číslo účtu: 683 035 901
IBAN: AT 03 1200000 683035901
SWIFT: BKAUATWW

INZERCE

výška cm	šířka cm	EUR měsíčně	Ostatní inzeráty na dotaz Barva inzerátů: černo-bílá Rámeček nebo i černá písmena na světlešedivém pozadí jednorázově + 2EUR. Inzerovat je možno pouze společně s objednávkou časopisu 25 EUR ročně. Při celoroční objednávce platíte pouze 10x
2,5	5,2	4,00	Bankovní spojení: Bank Austria Číslo účtu: 683 035 901 BLZ: 12000
3,3	10,0	7,50	Mezinárodní bankovní spojení: IBAN: AT 031200000 683 035 901 SWIFT: BKAUATWW
6,5	5,2	7,50	Nezapomeňte vždy uvést účet!
7,5	6,4	11,00	Objednávka tel.: 0043 1 79 97 136, Fax: 0043 1 79 88 454
7,5	8,0	13,50	E-mail: kulturklubcs@Eunet.at
7,5	10,0	17,00	
5,0	17,0	19,00	
12,7	19,8	57,00	

Kurzy češtiny

Čeština - pro začátečníky i pokročilé.

Zájemci, hlase se na tel. č. 6023651 Dr. Malá

Čeština - začátečníci i pokročilí.

Zájemci, hlase se na tel. / fax 0043 1 40 89 841

Mag. Dr. Brandeis

Kurzy slovenského jazyka na Slovenskom inštitúte

ľahko pokročilí: štvrtok 17.00 – 18.30 hod.

pokročilí: štvrtok 15.15 – 16.45 hod.

miesto: priestory Slovenského inštitútu

Wipplingerstrasse 24 –26, 1010 Wien

Informácie: 53 54 057

Videotéka KLUBU s podporou MZV-OKKV

Seznam videokazet:

Balada pro banditu
Bohemia I
Český ráj - německy
Čisafův pekař
Český Krumlov - německy
Čerte, drž se svého kopyta
Hrátky s čertem
Jižní Čechy - německy
Karlsbad
Kytice

Mikulov - německy
Magdalena Kožená
Morava a Slezsko - německy
Nesmrtelná teta
Obchod na korze
Ostře sledované vlaky
Penzion pro svobodné pány
Praha
Pražské jezulátko - německy
Šakalí léta
Trhák

Všichni moji blízcí

poohádky:

Broučci
Kocour Vavřínek
Krtkova dobrodružství
Maxipes Fik
Mach a Šebestová I
Mach a Šebestová II
Rakosníček a jeho rybník
Spejbl a Hurvínek
Tuláček

Seznam videokazet

kazety:

A vy páni muzikanti
Jarmila Šuláková – Folk songs
Jen vzpomínky poštmistrovic
kluka
Krtčková dobrodružství I II
Neuvěřitelné situace Šimek a
Sobota
Písničky Čechů v Chorvátsku
Slzy smíchu Jiřiny Bohdalové
The best of Pavel Bobek
Všichni moji blízcí

Máte-li zájem o vypůjčení, zavolejte pani Evu Zemanovou, tel.: 0664 5143329.
Kauce 5 EUR á videokazeta, á 2 EUR – pro obnovu filmotéky.

ofsetový tisk • barevné kopírování
• grafické studio •

Rudoleckého 23, CZ - Znojmo
tel./fax 515 22 57 30
e-mail: info@tiskarna-sladek.cz
www.tiskarna-sladek.cz

Knihu je možnost si zakoupit v knihkupectví
Pastrňák's AUSTRO-BOHEMIA PRESS,
Lindeng. 5, 1070 Wien

Tel.: 0043 1 9441465 Mobil: 0699 10596078,
Otevřeno: st, čt. 17.00 - 18.30 hod.

Knihu autorky Marie Brandeis „Přišli jsme odjinud...“ s předmluvou českého velvyslance a nynějšího prezidenta PEN Klubu Jiřího Gruši obsahuje portréty osobností, jež jsou spjaty s českou menšinou, prostředím a kulturou ve Vídni a v Rakousku. Přehledně a zajímavě popisuje nejen bohatou historii exilového života české menšiny v Rakousku, ale i její současný stav. Publikace je dvoujazyčná česko/německá.

VON MINDERHEITEN ZU VOLKSGRUPPEN

20 Jahre Wiener Arbeitsgemeinschaft

Redigiert von
Heinz Tichy, Ernő Deák
und Richard Basler

integratio

Obsah:

- I. K vývoji spolku
 - II. Aktuální přehled situace autochtonních skupin (české, chorvátské, maďarské, romské, slovenské, slovinské) a polské menšiny ve Vídni, resp. v Rakousku
Aktuální stav školství české a maďarské národní skupiny
 - III. Jazyk - právo - identita
- 215 stránek, brožováno, německy, obrázková příloha

Sborník je možno objednat na adresách:

Ernő Deák - Integratio,
Stromstr. 18-20/9/1,
1200 Wien

e-mail: Ernoe.Deak@oeaw.ac.at
nebo

Kulturní klub- Richard Basler, Schlüsselgasse
18, 1080 Wien

fax: 01 79 88 454, e-mail:
a9406826@unet.univie.ac.at
Stojí 15 EURO + poštovné

Slovenské MEDOVNÍČKY

ručne vyrobené, bez tuku,
s pravým korením,
vyše 100 rôznych motívov.

Kontakt: tel. 0664 - 3086133
fax: 01 - 271864899

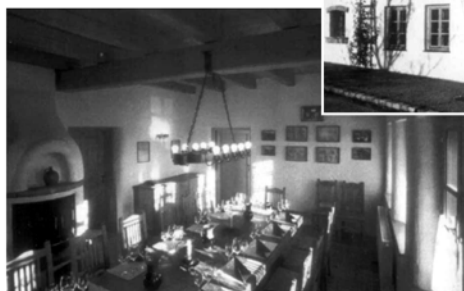
KLEINHAUS

Rebschulgasse 21

Weinbau
Familie Killmeyer
Ritter Zoppel Str. 1
2215 Raggendorf

Tel. / Fax: 02289 / 24 03
Mobil: 0699 / 11 90 27 82

e-mail: kleinhaus@gmx.at
www.kleinhaus.at

**Divadlo Brett – 1060 Wien,
Münzwardeingasse 2,
tel: 587 06 63, fax: 586 91 55,
theaterbrett@Eunet.at,
www.theaterbrett. at
úterý – sobota od 20 hod.**

AUSTRO-BOHEMIA PRESS,

P.O.Box 34, A-1071 WIEN, Austria

Tel.: 526 37 79, 0699 10596078,

Fax: 812 36 50

e-mail: austrobohemia@yline.com

STAROŽITNÍK: FIEDLER V.

Restauruje / nakupuje / prodává. Zájem o nákup českých malířů. Zprostředkování bude honorované. V. Fiedler, Vídeň 7, Siebensterng. 20. Tel. 523 35 81, mobil 0664/3566676.

VÝHODNÉ UBYTOVÁNÍ VE VÍDNI

M. Sedá, 1070 Vídeň,
Westbahnstr. 18.
Tel. 524 38 73, 6172706

Mobiles

Theater für Kinder

tel 01/505 98 06

e-mail: theater.moki@chello.at

www. theater-moki.at

Atelier JAN -

Umění z kůže

Jan & Tamara

Brabenec,

Spittelberggasse 7,
1070 Wien,

tel./fax: 526 54 22,

po-pá 13-18 hod.,

so 10-14 hod.

30-ročná sekretárka

slovenského pôvodu,
trvalo žijúca vo Viedni,
s praxou v právnickej
kancelárii hľadá od februára 2005 administratívnu prácu na plný úväzok.

Tel. 0664/4701-060.

Slowakisches Institut

Wien

Slowakisches Institut

SLOVENSKÝ INŠTITÚT

Wipplingerstr. 24 – 26, 1010Wien

Tel./Fax.: 43 /1 / 53 54 057

E-mail: si.wien@gmx.at

TSCHECHISCHES ZENTRUM

ČESKÉ CENTRUM

TSCHECHISCHES ZENTRUM

ČESKÉ CENTRUM

Herrengasse 17, 1010 Wien

Tel. – Fax: 0043 1 5352360 – 14,

E-mail: ccwien@czech.cz

CzechTourism Wien – Česká centrála cestovního ruchu

Ředitelka Dr. Phil. Nora Dolanska

Tel: 0043 1 533 21 933

Fax: 0043 1 533 21 934

E-mail: info-at@czechtourism.com

www.czechtourism.com

Galerie auf der Pawlatsche

Institut f. Slawistik,
Universtitäts-campus
1090 Spitalg. 2-4/Hof 3
www.univie.ac.at/pawlatsche

KLUB

INZERCE

Mag. Eva Zemanová

tel: 1 408 80 66

e.mail: evazeman@lycos.at

Právnik v ČR

JUDr. Josef Franc

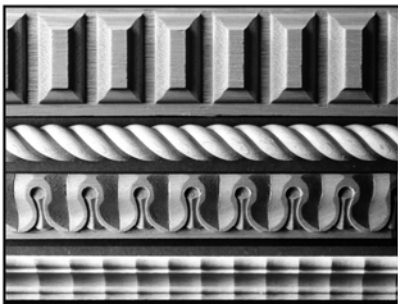
advokát

Kancelář: Kovářská 1169/17, 190 03 Praha 9

tel./fax : 004202 848 18 008,

mobil: 00420602 850 267

e-mail: Josef.FRANC@seznam.cz

FRANZ KOLÁŘ GmbH

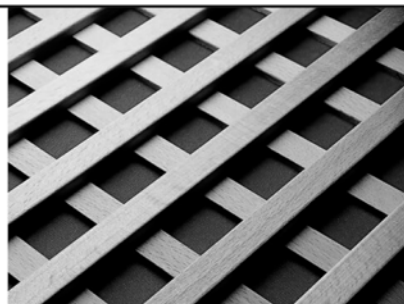
Dřevěné lišty
a mřížky

KOLAR

Josef-Strebl-Gasse 8, 2345 Brunn/Geb.

Tel: 02236/31724, Fax : 02236/323 96

Email: office@kolar.at ; www.kolar.at

ZLATNICTVÍ, HODINÁŘSTVÍ

Richard Arnold - Opravy šperků a hodin; předělávky, vlastní výroba (též z doneseného materiálu). 1100 Vídeň, Buchengasse 88, tel. / fax 604 54 85, po-pá 9-12 a 14-18 hod., so 9 -12 hod.

ZNÁMKY - MINCE

Odborný obchod Emanuel Topol, Vídeň 17, Ottakringerstr. 82, tel. 486 42 12 po-pá 9.30-12.30, 14.30-18, so 9.00-12.00

PRODEJ A OPRAVY VEŠKERÉ ELEKTRONIKY,

Krajanské ceny, TV-Service, T. Nohynek, Landstr. Gürtel. 17, 1030 Wien, Tel./Fax: 798 47 08

Raumdekor

ANTON FLORIÁN
MALERMEISTER

TEL.+FAX **586 86 86**
1060 Wien, Hofmühlgasse 18
E-mail: antonflorian@aon.at

MALEREI - STUCK
JALOUSIEN - ROLLO
ANSTRICH - TAPETEN
TEPPICHE - VORHÄNGE
STIL- UND LIFTKARNISEN
WAND- UND BODENBELÄGE
FARBEN - LACKE - WERKZEUGE
>>> *sleva pro krajany*

Reisebüro Loppreis Zorika,
Viedeň 3, Rennweg 21,
tel. 715 95 55, fax 715 95 56

Zařídí pro Váš cesty do celého světa
letadlem, autobusem, vlakem, lodí.
Sleva pro krajany. Mluvíme česky.

SIMMERINGER TAPETENPALETTE

Tapeten - Teppich - Vorhänge - Karniesen
Farben - Lacke u.v.a.

INKU
Fachberater

Inh. L. u G. Lunghammer
A-1110 Wien, Simm.Hauptstr.189
Tel./Fax:01/7698200

Restaurace BÖHMERWALD rodina Stuchlíkova

„česká kuchyně a speciality“,
Osłavy pro malé i větší skupiny v romantickém
prostředí české - slovenské restaurace.

Na Vaše objednávky se těší rodina Stuchlíkova
1040 Wien, Argentinierstr. 66 / Wiedner Gürtel 20
e-mail: boehmerwald@aon.at
otevřeno: po-ne 10-23 hod., tel./fax: 505 72 34

Restaurant Schönbrunner Stöckl rodina Smadišová

beim Meindlinger Tor
"české a vídeňské speciality"

Nabízíme:

svatby, vánoce, podnikové a rodinné oslavy
cateringservice pro každou příležitost,
slevy pro skupiny z ČR.

Těšíme se na Vaši návštěvu.

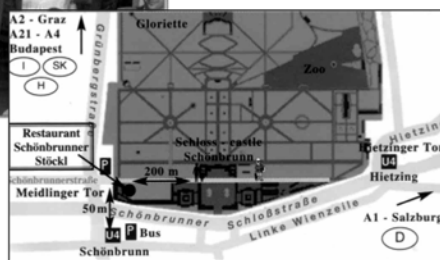
Küche/kitchen/cucina/kuchyně
10:00 - 22:00

otevřeno po celý rok

1130 Wien, Schönbrunn Meidlinger Tor

Telefon +43-1-813 42 29, +43-1-812 82 71, Fax +43-1-812 82 71

www.schoenbrunnerstoeckl.com

Zur Böhmischen Kuchl

Speciality české a moravské kuchyně:
Držtková polévka, bramboráky, svíčková, lívanečky,
Budějovické a Velkopopovické pivo
na Vaši návštěvu se těší Dagmar Ficenc

1080 Wien, Schlösselgasse 18, tel.: 402 57 31

otevřeno: po - pá od 11.00 - 15.00 a 17.30 - 23.00

KLEINES
WIENER CAFE

Denis Bezucha, 1080
Wien, Kochgasse 18
Tel: 01/402 32 07
po-pá 9.00 - 22.00,
so 10.00 - 20.00
neděle zavřeno

Kavárna s českou kuchyní
Osłavy na objednávku
Budějovické pivo

OVĚŘENÉ PŘEKLADY

dokumentů aj. Univ.-Lektor Dr. Dietmar KOLLER, Weideng. 2, 2333 Leopoldsdorf, tel. +43-2235/44 637, +43-676/37 62 117 práce: Marxerg. 1a, 1030 Vídeň (City-Tower Wien Mitte/Bhf. Landstr.) e-mail: dietmar.koller@univie.ac.at, fax: 02235/44 638

OVĚŘENÉ PŘEKLADY

Mag. Lenka Kovarik, 1210 Vídeň, Felix-Slavik-Str. 3/1/10. Tel./fax: 2908809 mobil: 0699/11 80 75 81

OVĚŘENÉ PŘEKLADY

dokumentů, smluv, úřed. listin a tlumočení. Dr. Milan Košíček, 1030 Vídeň, Salesianerg. 17. Tel./fax: 714 07 27, 0664/2537951. E-mail: m.kosicek@A1.net

OVĚŘENÉ PŘEKLADY

úředních listin, dokladů a.j., tlumočení Mag. Pavlína Böhmová, Inzersdorferstr. 47/3/3402, 1100 Wien tel./fax 9544076, 0699/19544077 e-mail: pavlina@chello.at

ČESKY MLUVÍCÍ PRÁVNÍK

Adresa je k dispozici v redakci.

Divadelní ochotnický spolek
VLASTENECKÁ OMLADINA
1030 Wien, Sebastianpl. 3
kontakt tel.: 02273 7604

Sdružení Čechů a Slováků v Rakousku
Malá klubovna školy Komenského
1030 Wien, Sebastianplatz 3
středa 10 - 12 hod. tel: 64 01 317
"sekretariát" středa od 16 do 18 hod.
(mimo školních prázdnin a svátků)

Rakúsko-slovenský kultúrny spolek
SEKRETARIAT RSKS
út 8 - 9,30 hod. a čt 17-18,30 hod.
Otto BAUER Gasse 23 /11, 1060 Wien
tel.: 00431 596 13 15,
fax: 00431 595 57 99

Europäische Mittelschule Wien
European Middle School Vienna
1070 Wien, Neustiftgasse 100
Tel: (+43 1) 526 19 78
Fax: (+43 1) 526 19 78-210
Direktion: Christine Schiller, M. A

EUROPÄISCHE VOLKSSCHULE

Europaklasse mit verstärktem Englischunterricht im Team mit Englisch native teacher ab der ersten Klasse Zusatzangebot ab der 3. Klasse: Sprachclubs in Französisch, Ungarisch, Tschechisch, Slowakisch, Italienisch Volksschule Dr. Leopold Zechnerschule, 1150 Goldschlagstr. 14 / Tel.9824609 Volksschule Sir Karl Popper 1150 Benedikt Schellingerg. 1-3 / Tel.9823403

PSYCHOTERAPEUT, PSYCHOLOGICKE PORADENSTVÍ,

MMag. Dr. Ladislav Nykl Ph.D.,
„Lektor na Vídeňské univerzitě a Masarykově univerzitě“
semináře růstu osobnosti, pomoc při sociálních problémech, depresích, psychosomatických problémech atd., praxe Ledererg. 17/7, Vídeň 8, tel. 523 57 44 n. 0676/5194833. E-mail: nykl.psychotherapie@aon.at, http://members.aon.at/nykl

DUCHOVNÍ SLUŽBA

České katolické misie
Katholische Mission für Tschechen
Duchovní správce krajanů **Prof. P.ThDr. Jan Horák**
1030 Hagenmüllergasse 31,
tel. +43 0664 406 55 41, fax: +43 01 711 84 112
www.sweb.cz/farnost.viden, www.rozhledy.at
KOSTEL "Nejsvětějšího Vykupitele",
Vídeň 3., Rennweg 63: mše svatá každou neděli a svátek v 10:00 hodin.
CHRÁM "Panny Marie na Nábřeží", Vídeň 1., Salvatorgasse 12: mše svatá každou neděli a svátek v 08:30 hodin.
KAPLE "Panny Marie Pomocnice křesťanů", Vídeň 13., St. Veit-Gasse 25: mše svatá 3. sobotu v měsíci v 18:00 hodin platná na neděli.
KOSTEL "Don Bosco", Vídeň 3., Hagenmüllergasse 33: mše svatá podle kalendáře akcí
kostel Panny Marie na rohu
Linz, Herrenstr. a Redigierst. v centru města
Mše svatá v českém jazyce, každou sobotu v 16.30 hodin. Duchovní správce: P.ThDr. Michal Kaplánek SDB, tel. 00420 656 354

Římskokatolická
Katedrála sv. Štěpána
Wiener St. Stephansdom
svatá zpověď pondělí 16–18, úterý 15–17, středa 13–14 hod.

Kostol Panny Márie Snežnej
1030 Wien, Jaquingasse 12
Svatá omša s kážňou v slovenskom jazyku každú nedeľu a v zasvätený sviatok o 18 hodine.

Klemens Maria Hofbauer klub
Čes. kat. spol. při chrámu Panny Marie na Nábřeží 1010 Wien, Seitzerg. 5/IV otevř. každ. pá do 19-22 hod. v ne. a cír. sv. od 9.30 do 11 hod.

Školský spolek "Komenský"
Mateřská škola
1030 Vídeň,
Sebastianplatz 3, Tel. 713 31 88/20
Fax : 713 88 76/24
e-mail: office@komensky.at

Privátní bilingvní škola obecná a sekundární (5-8)
školského spolku Komenský
1030 Wien, Sebastianplatz 3
ředitelství: 714 88 76 / 30,
sborovna: 714 88 76 / 31,
fax: 714 88 76 / 34

Privátní bilingvní gymnázium - Org
školského spolku Komenský
1030 Wien, Sebastianplatz 3
ředitelství: 714 88 76 / 60, sborovna: 714 88 76 / 31, fax: 714 88 76 / 34

Mateřská školka školského spolku Komenský
ředitelství: 713 31 88 / 40

ČESKY A SLOVENSKY MLUVÍCÍ LÉKAŘI VE VÍDNI

MUDr. Jiřina Bodnar, choroby kožní a pohlavní, po.čt. 14-18.30, út. 8-13, pá 8-11, Josefstädterstr. 3/4-5, Vídeň 8, tel. 406 99 41

MUDr. Tomáš Čech, ortopéd a ortopedický chirurg, Vídeň 11, roh Simmeringer Hauptstr. – Kopalgasse 1/3/3. Tel. 74 9 32 03.

MUDr. Vít Doležal, zubní lékař, Vídeň 1, Blattgasse 13, tel. 713 72 66, všechny pokladny

MUDr. Eva Dršata, oční lékařka 1040 Wien, Favoritenstr. 8/2, ordinace: po, st - odpoledne, út, čt - dopoledne Smlouvy ze všemi zdravotními pojišťovnami. Termín po dohodě tel.: 587 54 27

MUDr. Zdenka Gabriel Weiss, odb. ortopédka, též dětská. Vídeň 5, Pilgramm-gasse 10, tel. 58 74 460.

MR MUDr. Vladislav Lipták, Internista - sportový lékař. Vídeň 1, Zelinkagasse 12, tel. 533 58 34. Po-út-st 15.00 - 18.00 hod., čt 9.30-12.00 hod. Všechny pokladny.

MUDr. Kamila Hajek, soukromá léčba homeopatií, Ada Christengasse 2/F/8, Vídeň 10, tel. 689 22 80

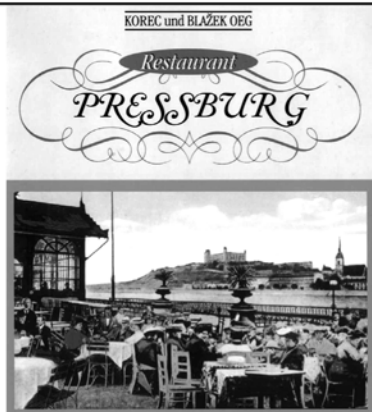
MUDr. Dorota Stefanovic. Kožná lékařka. Medizinsko - kozmetický Inštitút, Akneinštitút a kožná ordinacia Po - Pa.: 9 - 20, Wien 1090 Spitalgasse 1A, tel: 406 34 99

MUDr. Georg Sojka
Neurolog a psychotherapeut
Ordinace: Wien 1030, Apostelg. 25-27 (ve dvoře v pravo)
Tel.: 0664/214 01 63 termín po dohodě

MUDr. Helena Hala
Zubní lékařka, rovnání zubů, kosmetické (bílé) blomy 1070 Wien, Neustiftgasse 104, tel.: 523 71 38
Po: 15-19,30 čt: 10 – 15,30
út: 14 – 18,30 pá: 10 – 13
Všechny pokladny

MUDr. Hana Lion Zubní lékařka
Mo: 11 - 17 Di: 8 - 14
Mi: 9 - 17 Do: 10 - 15
Laxenburgerstr. 136/10/2, Vídeň 10
Tel.: 615 46 10 Všechny pokladny.

Dr. Kristina Lion
všeobecná lékařka se specializací na psychosomatiku a psychotherapii všechny pokladny
1170 Wien, Röttergasse 37
Tel:486-22-86

Öffnungszeiten:

Mo –Fr 09.00 – 19.00 Uhr
Sa 09.00 – 15.00 Uhr

Täglich Mittagsgenü

Spezialitäten aus der ganzen Monarchie
Trennkost- und Seniorenkarte
Simmeringer Hauptstrasse 96a, 1110 Wien
Tel.: + 74 331 81

Přímo v nákupním centru Simmering
3 h parkování v garáži zadarmo.

Danica KORECOVÁ
majiteľka
fa. Korec
Veľké Uherce 310
Slovensko

- Ubytovanie
- Reštaurácia
- Gril
- Kaviareň
- Sauna
- Fitness
- Parkovanie

TEL./FAX: 038/7486 159 VEĽKÉ UHERCE Č. 310

Danica Korecová

majiteľka
fa. KOREC
Veľké Uherce 301, Slovensko
tel./fax: 038/7486 159
Informace v reštaurácii Pressburg

ATELIER MOON GLASS

vitráže, keramika
originální bytové doplňky

**MIROSLAVA
HOLÁNKOVÁ**

Atelier:
Fanderlíkova 12, 616 00 Brno
tel.: 541 241 818; fax: 541 320 032
mobil: 603 208 184
e-mail: moonglass@quick.cz
http: www.almara.cz/moonglass

KLUB

Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku

Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich
Schlüsselgasse 18, 1080 Wien
Záznamník- Tonband: 0043 1 402 32 99, Fax: 0043 1 79 88 454
e-mail: kulturklubcs@Eunet.at
Bankovní spojení - Bankverbindung: Bank Austria
Číslo účtu - Konto Nr. 683 035 901
IBAN: AT 03 1200000 683035901

SWIFT: BKAUATWW

Redakce - Redaktion:

Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku
Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich
Schlüsselgasse 18, 1080 Wien
Mobil: 0043 (0) 664 97 33 764
Fax: 0043 1 79 88 454
e-mail: a9406826@unet.univie.ac.at

Redakce: vedoucí redaktorka ing. Helena Basler,
zást. vedoucí redaktorky Mag. Dr. Marie Brandeis,
Mgr. Pavlína Böhmová, Anna Křivanová

Technický redaktor: Vojslav Ondříšek, ing. Kurt Mattola

Redakční kruh: Dipl. Ing. Alexej Bálek, Jan Brabenec,
Mgr. Martin Franc, Dr. Karel Helmich, P.Dr. Jan Horák,
Ludvík Kavín, Mgr. Jan Kahuda, manželé Kalinovi, Jindřich
Lion, Dr. Michael Lion, Dr. Marta Marková, Petr Pastrňák,
Jan Pergl, Mag. P.J.N. Popov, Mgr. Peter Ondrejka, Andrea
Ozábalová, Dr. Květa Ozábalová, Mgr. Helena Stejskalová,
Vladimír Stejskal, Nela Štěrbová, Dagmar Vaňáčková, Mgr.
Tomáš Vaněk, ing. Jiří Zajíček, Peter Žaloudek, Marie
Woodhams

Fotografové: Richard Basler, Vladimír Čevela, Kurt Matto-
la, Vojslav Ondříšek

Distribuce Rakousko: Nela Štěrbová, Libuše Foltýnová

Distribuce ČR: Vlasta Šuchmanová, svět: Richard Basler

INZERCE

Mag. Eva Zemanová, Mobil: 0043 (0) 664 51 43 329

výška cm	šířka cm	EUR měsíčně
2,5	5,2	4,00
3,3	10,0	7,50
6,5	5,2	7,50
7,5	6,4	11,00
7,5	8,0	13,50
7,5	10,0	17,00
5,0	17,0	19,00
12,7	19,8	57,00

Na přední straně obálky:

Vojtěch Preissig: Strom, po r. 1900, barevná akvatinta, papír
23,3 × 19,2 cm, Galerie Zlatá husa Praha

Na zadní straně obálky:

Vojtěch Hynais: Zima, výzdoba budoáru Národního divadla
v Praze, 1901, olej, plátno 118 × 145 cm, Praha, Národní divadlo

Impressum

KULTURNÍ KLUB. Informační časopis Čechů a Slováků v Rakousku
Majitel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku
Vydavatel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku (ing. Helena Basler),
Schlüsselgasse 18, 1080 Wien
Sazba: KLP – Koniasch Latin Press, Praha
Tisk: Tiskárna Sládek, Znojmo

KULTURNÍ KLUB. Informationszeitschrift der Tschechen und Slowaken
in Österreich

Medieninhaber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich
Herausgeber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich
(Ing. Helena Basler), Schlüsselgasse 18, 1080 Wien
Verlagsort: 1080 Wien
Hersteller und Herstellungsort: KLP – Koniasch Latin Press, Praha &
Tiskárna Sládek, Znojmo, Tschechische Republik
Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung

Nezapomeňte nahlásit případnou změnu adresy:

